

שאלות ותשובות בחסידות ברסלב

אוסף שאלות ותשובות אקטואליות
העוסקות בכל תחומי החיים

אמונה

זוגיות

חינוך

בריאות

פרנסה

אקטואליה

שמחה

ועוד

חלק ט"ו

הכתבת להשיג את הספר הזה
וכל ספרי אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
וספרי תלמידיו הקדושים

* * *

בארץ ישראל
יבנאל
עיר ברסלב בגליל

* * *

בארצות הברית
מתיבתא היכל הקדש - חסידי ברסלב

1129 .42nd st

Brooklyn N.Y. 11219

* * *

יוצא לאור על ידי

מוסדות 'היכל הקדש' חסידי ברסלב בארץ ובחו"ל
שעל-ידי עמתת 'ישמח צדיק - קהלת ברסלב בגליל'
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א - הצדיק מיבנאל
רח' רבי נחמן מברסלב 1, ת.ד. 421 יבנאל, 15225
טלפון רב קוי: 04-6656666 - פקס: 04-6656655

דאר אלקטרוני: info@breslevcity.co.il

אתר אינטרנט: www.breslevcity.co.il

* * *

להזמנת ספר זה והפרכים הקודמים:
'ברסלב סנטר' - המרכז לתשמישי קדשה ויוזאיקה הגדול בצפון
04-6650050

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

- הַקְדָּמָה . . . . . טו
- א' תרעו. לָמָּה חֲטָא פָּגַם הַבְּרִית הוּא כִּלְכָּד חֲמוּר
בַּיְהוּדוּת? . . . . . יז
- א' תרעז. אֲנִי רוֹצֵה לְמַצֵּא בִּי נִקְדָּה טוֹבָה, שְׁתֵּאִיר אֶת
חַיֵּי וְתַתֵּן לִי תִקְוָה . . . . . כ
- א' תרעח. כִּי־צַד יִתְכַּן שְׁחֲזוּ"ל הַמְּשִׁילוֹ אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ־
הוּא לְאֵב הַמְּשַׁלֵּיף אֶת בְּנוֹ לְכֶלֶב? . . . . . כז
- א' תרעט. אֲנִי וְאִשְׁתִּי בְּגִיל מָאד מִתְקַדָּם, וְעֵדוֹן לֹא זָכִינוּ
לִילָדִים. הָאֵם לְהַמְשִׁיף לְהַמְתִּין אוֹ לְהַתְחִיל
בְּטְפוּלִים? . . . . . כח
- א' תרפ. לְמָרוֹת שֵׁישׁ לִי נִסְיוֹן בְּעִבּוּדָה, כָּבֵר אֲרַבַּע שָׁנִים
אֲנִי לֹא מוֹצֵאת עֲבוּדָה קְבוּעָה . . . . . כט
- א' תרפא. הָאֵם יֵשׁ עֲנָנוּ לְעֵמֵד דְּוָקָא בְּצַמוּד לְמַצָּבַת הַצִּיּוֹן
שֶׁל רַבְּנוֹ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָה, וְלְהַתְפַּלֵּל שָׁם? . . . . . לא
- א' תרפב. מֵאִיָּזָה גִיל צְרִיכִים לְהַתְחִיל לְחַנּוּךְ יֶלֶד לְנִטְיֵלַת
דָּיִם שֶׁל שְׁחָרִית? . . . . . לד
- א' תרפג. מֵה דַעְתּוֹ שֶׁל הָרַב לְגַבֵּי טְפוּל שְׁנִקְרָא "בִּיּוֹ-
אֲנִרְגִּיה" ? . . . . . לה
- א' תרפד. אֲנִי מְרַגֵּשׁ שְׂאֵנִי לֹא מוֹצֵא אֶת עֲצָמִי, וְלֹא
מְצַלִּיחַ לְהַבִּין מֵה תְּפִקִּדֵי בְּעוֹלָם . . . . . לט
- א' תרפה. כְּתוּב שְׂרַבֵּי נִתְּן הִיָּה בְּקִבְרֵי צְדִיקִים בְּטְבָרְיָה,
אִף לֹא מְזָכֵר שֶׁהִיָּה בְּקִבְרֵי הַרְמַבָּ"ם.

תַּכְּן הָעֲנִינִים

- מדוע? ..... מד
- א' תרפו. אָנִי חוֹנֵד נַעַר בֶּן שְׁתַּיִם־עֲשָׂרָה שְׁלֹא־חָרוּנָה עֲזָב אֶת הַמִּסְגֶּרֶת הַתּוֹרֵנִית, וְעָבַר לְבֵית־סֵפֶר חֵלוּנִי. מַה נִּתֵּן לַעֲשׂוֹת? ..... מו
- א' תרפו. לְבַעֲלֵי יֵשׁ קָשִׁי לְהַתְפַּלֵּל בְּמַנְנוֹ, וְכִשְׂאֲנִי מִדְּבַרְתָּ אֶתוֹ בְּנוֹשָׂא הוּא מִתְרַגֵּז ..... מח
- א' תרפח. הָאִם לְמוֹד בְּגִירָסָא צְרִיךְ לְהִיּוֹת עִם מְפָרְשִׁים אוֹ בְּלִי? ..... נ
- א' תרפט. הָאִם יֵשׁ עֲנָן לְלַקֵּת גַּם בְּמוֹצָאי שַׁבָּת עִם בְּגָדֵי שַׁבָּת? ..... נב
- א' תרצ. הַשְּׂכֵנָה שְׁלִי סִפְרָה לִי, שְׁבַעֲלָה עֲזָב אֶת הַבַּיִת, וְיֵשׁ לָהּ צַעַר גָּדוֹל. אֵיךְ אֲנִי יְכוּלָה לַעֲזוֹר לָהּ? ..... נד
- א' תרצא. בְּחֻדְשֵׁי הָאֲחָרוּנִים הִתְקַרְבְּתִי לְרַבְּנֵנוּ. בְּאִיזָה סֵפֶר צְרִיכִים לְלַמֹּד? וְאֵיךְ מִתְחִילִים לְהִיּוֹת חֲסִיד בְּרִסְלָב? ..... נה
- א' תרצב. מַה הָעֲנָן לְלַבֵּשׁ כּוֹבַע, וְהָאִם זֶה כְּלַף־חַיִּים חָשׁוּב? ..... נט
- א' תרצג. אָנִי רוֹצֶה שֶׁהֵרֵב יְנַחָה אוֹתִי בְּעֲנָן לְמוֹד גְּמָרָא בְּגִירָסָא ..... סא
- א' תרצד. לְאֲחָרוּנָה הָעֵסֶק שְׁלָנוּ תִּקְוֶה וְלֹא מְצַלִּיחַ. הָאִם כְּדָאי לָנוּ לְפָתַח עֵסֶק בְּמִקּוֹם הַמְּגוּרִים הַחֲדָשׁ אֲלֵיו אָנוּ עוֹבְרִים? ..... סד
- א' תרצה. אֵין לִי הַצְּלָחָה בְּלְמוּדִים, וְעַדִּין לֹא זְכִיתִי לְמַצָּא אֶת בֵּית הַזּוּג שְׁלִי. מַה הֵרֵב מְמַלִּיץ לִי לַעֲשׂוֹת? ..... סו

תְּכַן הַעֲנִינִים

ה

- א' תרצו.** בְּעָלִי עֶבֶר טְפוּלִים כִּימוֹת־רַפִּים, וְכִנְרָאָה שֶׁבְגָלַל
זֶה אֵינְנִי מַצְלִיחָה לְהִתְעַבֵּר. הֲאִם לַעֲשׂוֹת טְפוּלֵי
פּוֹרְיוֹת? ..... **סח**
- א' תרצז.** בְּעָלִי מִבְּקֵשׁ מִמֶּנִּי לַעֲשׂוֹת תִּגְלַחַת, אֲבָל לִי זֶה
קָשָׁה מְאֹד. אֵיךְ עָלִי לְנַהֵג? ..... **ע**
- א' תרצצ.** נָפְלוּ לִי הַתְּפִלִּין דְּרַבְּנֵנוּ תָּם עַל הַרְצָפָה, אֵיזָה
תִּקּוּן אֲנִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת? ..... **עב**
- א' תרצט.** הֲאִם יֵשׁ עֲנָן לְאִשָּׁה הָרָה לְלַכֵּת לְמִקְוָה בַּחֲדָשׁ
הַתְּשִׁיעִי? וְהֲאִם זֶה לֹא מְסַכָּן? ..... **עג**
- א' תש.** אֵילוֹ בְּדִיקוֹת אֲתָם מִמְּלִיצִים לְאִשָּׁה בְּהַרְיוֹן
לַעֲשׂוֹת? וַיְמָה לְגַבִּי בְּדִיקוֹת "שִׁקְיֹפּוֹת
עֲרַפִּית?" ..... **עה**
- א' תשא.** קָשָׁה לִי מְאֹד לְשָׁמֵר אֶת הַבְּרִית, אֲנִי מְנַסָּה
לְהִתְחַזֵּק, אֵךְ תִּמְיֵד הַיָּצָר מְפִיל אוֹתִי ..... **עז**
- א' תשב.** לְאִשְׁתִּי קוֹרְאִים עֲנֵת. הֲאִם כְּדַאי לָהּ לְהוֹסִיף
לְשִׁמָּה אֶת הָאוֹת י' וְלִהְיוֹת עֵינֵת? ..... **עט**
- א' תשג.** מַה הַפְּנִינָה בְּמָה שֶׁרַבְּנֵנוּ אָמַר שֶׁ"צָרִיכִים לְהִזְהָר
שֶׁלֹא יִגּוּרוּ שְׁנֵי זִוְגוֹת בְּבֵית אֶחָד"? ..... **פ**
- א' תשד.** יֵשׁ לִי סִפְקוֹת וּבִלְבוּלִים בְּאַמוּנָה וּבַהֲשֻׁקָּה,
וּבִכְרֵט בְּעֵנָן טְהֵרַת הַמִּשְׁפָּחָה ..... **פב**
- א' תשה.** אֲנִי רוֹצֵה לְלַבֵּשׁ רַעְלָה, כְּדִי לְהִיּוֹת הֵכִי צְנוּעָה
שְׂאֵפֶשֶׁר, אֵךְ בְּעָלִי לֹא מְסַכִּים ..... **פז**
- א' תשו.** בְּגָלַל שֶׁהִזְנַחְתִּי אֶת הַקִּשּׁוֹר עִם אִשְׁתִּי, הֲיֵא
הַתְּחִילָה לְהִסְתַּפֵּל עַל גְּבָרִים אֲחֵרִים ..... **פח**
- א' תשז.** הַתְּעוֹרֵר בִּי רָצוֹן פְּנִימִי חֵזֵק לַעֲבֹר לְכוּלָּל
בְּרִסְלָב, וְלִהְתַּחִיל לְהִתְנַהֵג כְּחִסִּיד בְּרִסְלָב. מַה
יִדְעוּתוֹ שֶׁל הַרְבֵּי? ..... **צא**

- א' תשא.** אֵיךְ אֶפְשֶׁר לְזַכּוֹת שְׁגָם אֲנַחְנוּ וְגַם יִלְדִינוּ נֶשֶׁאֶר
בְּיָרֵאת שָׁמַיִם טְהוֹרָה כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ? . . . . . **צד**
- א' תשט.** קֶשֶׁה לִי מְאֹד שֶׁבְּעָלֵי רוּצָה לְנִסְעַ עַל שַׁבָּת
לְהוֹרִים שְׁלוֹ . . . . . **צח**
- א' תשי.** אֲנִי מְאֹד אוֹהֵב אֶת רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה שְׁלִי, אֲבָל
הוּא מְאֹד קִפְדָּן, וְלִפְעָמַיִם הַבַּחֲוִירִים נֶעְלָבִים
מִמֶּנּוּ . . . . . **קא**
- א' תשיא.** כִּתְבֵתִי חֲדוּשִׁים עַל הַסֵּפֶר "שִׁיחוֹת־הַרְ"ן", הָאֵם
אַתָּם מִמְלִיצִים לִי לְהוֹצִיא אוֹתָם
לְאוּרִ? . . . . . **קג**
- א' תשיב.** אֲנַחְנוּ שׁוֹקְלִים לְהַכְנִיס לְבֵיתָה טְלוֹיזִיָּה, הָאֵם
זֶה עַד כְּדֵי כֶּף נוֹרָא? . . . . . **קה**
- א' תשיג.** בְּגַלַל שָׂאֲנִי לוֹמֵד תּוֹרָה בְּלִילָה, אֲנִי הוֹלֵךְ לִישׁוֹן
מְאַחַר וְקֹם מְאַחַר . . . . . **קח**
- א' תשיד.** הָאֵם מִתֵּר לְקִרְא תְּהִלִּים, 'תִּקְוֹן הַכְּלָלִי וּמְקַרָּא
לְאַחַר חֲצוֹת הַלַּיְלָה? . . . . . **קי**
- א' תשטו.** בְּתֵי יוֹצֵאת כֶּבֶר שְׁנַתִּים עִם חֵבֶר, וּבְיָמַיִם
הָאַחֲרוֹנִים הַתְּבַרֵר שֶׁהוּא גוֹי. מָה עָלִינוּ
לַעֲשׂוֹת? . . . . . **קיא**
- א' תשטז.** מָה נִתֵּן לַעֲשׂוֹת עֲבוּר חֵבֶר מִהַמְשַׁפְּחָה שְׁנִפְטֵר,
וְאִין מִי שְׂאִימֵר עָלָיו קְדִישׁ? . . . . . **קיב**
- א' תשיז.** הָאֵם זֶה מַעֲלָה גְדוֹלָה לְחַשֵּׁב מָה? יִתְבַּרֵךְ, גַּם
מִבְּלִי לְצִיר לַעֲצָמוֹ אֶת שֵׁם הַנְּיָ"ה? . . . . . **קיד**
- א' תשיח.** הַהוֹרִים שְׁלִי גוֹרְמִים לִי צַעַר, מִשְׁפִּילִים אוֹתִי,
וּמוֹרִידִים לִי אֶת הַבִּטְחוֹן הָעֲצָמִי . . . . . **קטו**
- א' תשיט.** לִי וּלְבַעֲלִי יֵשׁ עֲלִיוֹת וּמוֹרְדוֹת בְּחַיֵּי הַנְּשׂוּאִים,
וְקֶשֶׁה לִי לְחַיּוֹת כֶּכָּה. . . . . **קיח**

תִּכְן הָעֵינַיִם

ז

- א' תשכ.** אָנִי לֹא מִצְלִיחָה לְמַצֵּא בְּחֹר בְּרָמָה הַרוֹחֶנִית
שְׁלִי, וּבְגֻלָּל זֶה, אָנִי לֹא מִתְחַתֶּנֶת. . . . . קבא
- א' תשכא.** מַה הָעֵינָן לְאַחֵז אֶת הַצִּיצִית כְּשֵׁאוֹמְרִים "בְּרוּךְ
שְׁאֵמֵר"? . . . . . קכד
- א' תשכב.** בְּרָצוֹנִי לְשֵׁאל דַּעַת תּוֹרָה: הָאֵם אֶפְשָׁר לְהִנִּיק
בְּזִמּוֹ שְׁאֵנִי בַּהֲרִיוֹן? . . . . . קכו
- א' תשכג.** יֵשׁ לִי בְּלִבּוֹלִים בְּאֶמוּנָה וְסִפְקוֹת בְּמִצִּיאוֹת
הַשָּׁם. אֵיךְ זֹכִים לְאֶמוּנָה חֲזָקָה? . . . . . קכט
- א' תשכד.** הַכְּשִׁלְתִּי בְּמִשְׁךְ הַחַיִּים הַרְבֵּה גְּבָרִים. מַה אָנִי
צָרִיכָה לַעֲשׂוֹת, כְּדֵי שֶׁהִ' יִתְבָּרַךְ יִסְלַח
לִי. . . . . קלה
- א' תשכה.** כְּשֵׁאֲנִי כּוֹעֵס אָנִי לֹא יָכוֹל לְשַׁלֵּט בְּעַצְמִי, וְאָנִי
פּוֹגֵעַ בְּאֲנָשִׁים שְׂמִסְבִּיבִי . . . . . קלח
- א' תשכו.** הָאֵם מִתֵּר לִי לְטוֹס לְחוּץ לְאַרְץ, וְלֶאֱסֹף כֶּסֶף
עֲבוּר הַשְּׁלֵמֹת הַבְּנִיָּה שֶׁל בֵּיתִי? . . . . . קמב
- א' תשכז.** אָנִי מְאֹד מְפַחֶדֶת מֵהַלָּדָה הַמְתַּקְרָבֶת, כִּי הַלָּדָה
הַקּוֹדֶמֶת הִיְתָה מְאֹד קָשָׁה . . . . . קמד
- א' תשכח.** מַה הָעֵינָן לְלַמֵּד בְּגִרְסָא, אִם אָנִי לֹא מִבִּין שׁוּם
דָּבָר? . . . . . קמו
- א' תשכט.** לְמִרוֹת שְׁאֲנַחֲנוּ מְאֹד אוֹהֲבִים אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי,
כָּל הַזְּמַן יֵשׁ בֵּינֵינוּ מְרִיבוֹת . . . . . קנ
- א' תשל.** אָנִי מְקַשֵּׁר לְכַמָּה חֲסִידוֹת, וְאֵינִי יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ
מִהוּ אָנִי שׂוֹךְ . . . . . קנב
- א' תשלא.** הָאֵם זֶה נִכּוֹן שֶׁזוֹ סִגְלָה לְשִׁים מֵהַיִּינּוֹ שֶׁל
הַהֶבְדְּלָה עַל הָעֵינַיִם וּבְכִיסִי? . . . . . קנה

- א' תשלב.** קראתי במאמר של מקבל אחד, שאין חובה לבוא לאומן בראש השנה, אם אני גם בארץ ישראל. האם זה נכון? ..... **קנו**
- א' תשלג.** כמה השתדלות אדם צריך לעשות על מנת להצליח בגשמיות? ..... **קסא**
- א' תשלד.** חג פורים הוא החג העצוב ביותר בשנה בשבילי, בגלל שאין לי ילדים. איך אני יכולה להתחזק למרות זאת? ..... **קסה**
- א' תשלה.** האם זה נכון שיש סגולה להתבודד שש שעות ברציפות? ומה המקור לכך? ..... **קסז**
- א' תשלו.** כבר כתבתי לכם כמה מכתבים, מדוע הצדיק לא עונה למכתבים שלי? ..... **קעג**
- א' תשלוז.** הפסדתי חצי מהכסף שהשקעתי במניות, האם לפרש או להמשיך? ..... **קעד**
- א' תשלח.** הבן שלי עבר משבר רציני, ונסה להזיק לעצמו, ומאז אבד את זכלת הדבור ..... **קעז**
- א' תשלט.** אשתי מבקשת ממני כל הזמן כסף לדברים שהיא צריכה, וממש אין לה סוף ..... **קפ**
- א' תשמו.** אני רואה נשים דתיות עם הרבה ילדים, ובכל זאת יש להן שלווה ורגע. מדוע לי אין רגע? ..... **קפב**
- א' תשמא.** למרות שאני משרת את הצבור באמונה ובנקיות כפים, יש באלו שמרכלים ומדברים עלי מאחורי הגב ..... **קפד**
- א' תשמב.** מה דעתכם על המעשה המתועב של שרפת ספריו של מרן רבי עובדיה יוסף? ..... **קפז**

תַּכְּן הַעֲנִינִים

ט

- א' תשמג.** האם זה נכון, שְׁקַשְׁהוֹרִים עוֹשִׂים עֲבֵרוֹת, זֶה מִשְׁפִּיעַ עַל הַיְלָדִים, וּמוֹנֵעַ מֵהֶם לְחַזֵּר בְּתוֹבוֹהָ? ..... **קפט**
- א' תשרמ.** רַבְּנוּ אָמַר, שְׁצַרִּיכִים לְהִזְהַר לֹא לְלַמֵּד הַלְכוֹת מִפּוֹסֵק שְׁחָדַשׁ אֶת חֲדוּשָׁיו בְּכַח הַמַּדְמָה. אֵיךְ אֶפְשָׁר לְדַעַת? ..... **קצ**
- א' תשמה.** אֲנִי עוֹבֵד בְּבִנְיָן וְשׁוֹפֵצִים, וְחוֹשֵׁשׁ בְּגִלְגַּל שְׁחֲזוּ"ל אֲמָרוּ: "כָּל הָעוֹסֵק בְּבִנְיָן מִתְּמַסְכֵּן" ..... **קצב**
- א' תשמו.** יֵשׁ לִי יְסוּרֵי נֶפֶשׁ קָשִׁים, בְּגִלְגַּל שְׁאֵנִי כָּבֵר בֵּית עֲשָׂרִים, וְעַדִּין לֹא מִצְאֵתִי אֶת בֶּן זוּגִי ..... **קצד**
- א' תשמז.** רַב מְסִים אָמַר לְגִיסְתִּי לְעֲשׂוֹת כְּמֵה דְבָרִים תְּמוּהִים, וְהִיא מְאֹד מְבַלְבֶּלֶת ..... **קצו**
- א' תשמח.** מִדּוּעַ מוֹהֲרָא"שׁ נוֹהֵג לְפַסֵּעַ אַחֲרֵינִי בְּסִיּוּם תְּפִלַּת הָעֲמִידָה רַק פְּסִיעָה אַחַת? ..... **קצט**
- א' תשמט.** הָאֵם מֵתָר לִי לְהוֹרִיד מֵהָאֶתֶר קוֹנְטֵרַסִים, וְלְהַדְפִּיס אוֹתָם לְזִכּוּי הַרְבִּים? ..... **ר**
- א' תשנ.** יֵצֵר הָרַע מְכַשִּׁיל אוֹתִי בְּעֲבֵרוֹת, וְאֲנִי מִפְחַד מְאֹד שֶׁה' יַעֲנִישׁ אוֹתִי ..... **רב**
- א' תשנא.** אֲנִי וְעוֹד חֵבֵר רוֹצִים לְהַפְיץ מַחוּץ לְמוֹעֲדוֹנֵים וּמְקוֹמוֹת בְּלוּי, אֲבָל חוֹשְׁשִׁים שְׁזָה נְפִיל אוֹתֵנוּ בְּרוֹחַנִיּוֹת ..... **רד**
- א' תשנב.** אֲנִי רוֹצֵה לְהִיּוֹת אִשָּׁה מְצַלַּחַת, לְסַדֵּר וּלְבַשֵּׁל כְּמוֹ שְׁצַרִּיךְ, אֲבָל לֹא מְצַלִּיחָה ..... **רז**
- א' תשנג.** אֲנִי לוֹמְדֵת בְּמַכְלָלָה חֵלוֹנִית, וְאֲנִי חַיְבַת לְהַשְׁתַּתֵּף בְּקוֹרְסִים מְלֵאִים כְּפִיחָה וּפִילוֹסוֹפִיָּה ..... **רח**

- א' תשנר.** בַּתְּקוּפָה הָאֲחֵרוֹנָה אָנִי וּבְעֵלֵי רַבִּים כָּל הַזְּמַן,
וְהִתְחַלַּתִּי לְחַשֵּׁב עַל גְּרוּשֵׁיךָ . . . . . **ריא**
- א' תשנה.** הָאֵם נָגַזר עָלַי שְׂיִלְדִי יִצְעֲרוּ אוֹתִי מִפְּנֵי שְׂלֵא
הִתְנַהֲגְתִּי כְּרֵאוֹי הַהוֹרִים שְׂלִי? . . . . . **ריד**
- א' תשנו.** הָאֵם אֶפְשֶׁר לְבָרֶךְ "שְׂחַלֵּק מִחֻמַּתּוֹ לִירְאִיו"
רַק כְּשֵׁרוֹאִים פּוֹסֵק גְּדוֹל, אוּ גַם כְּשֵׁרוֹאִים
צַדִּיק גְּדוֹל? . . . . . **רטו**
- א' תשנז.** מַה כּוֹנֵת רַבֵּנוּ ז"ל, שְׂ"צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֵיפֹה
הוּא אוֹחֵז בְּאֲמוּנָה"? . . . . . **ריז**
- א' תשנח.** מַה הַכּוֹנֵה שְׂיֵשׁ בֵּין אֲנִשֵּׁי שְׁלוֹמֵנוּ כְּאֵלוּ שְׂהֵם
יוֹתֵר גְּדוֹלִים מֵהָאֲחֵרִים, הֲרִי כְּלָנוּ תִּלְמִידֵי רַבֵּנוּ
הַקְּדוֹשׁ? . . . . . **רב**
- א' תשנט.** מִדּוּעַ אָנִי סוֹבֵל כָּל-כֶּךָ הַרְבֵּה? וּמֵתֵי הַחַיִּים שְׂלִי
יִתְחַילוּ לְהִיּוֹת חַיִּים טוֹבִים? . . . . . **רכב**
- א' תשס.** הַדְּפַסְתִּי אֶת הַסֵּפֶר "לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵ"ן" בְּהוֹצָאָה
מֵהַדְּרֹת, אֵךְ בְּגִלְל שְׂגָם אַחֲרֵים הַדְּפִיסוּ אֶת
הַסֵּפֶר, נִגְרַם לִי הַפְּסֵד כְּסָפִי . . . . . **רכה**
- א' תשסא.** הַהוֹרִים שְׂל הַבְּחוּר שְׂאָנִי יוֹצֵאת אֶתּוֹ לֹא
מִסְּפִימִים שְׂנֹתַחְתּוֹ, עַד שְׂאֲחִיו וְאַחֹתּוֹ הַגְּדוֹלִים
שְׂתִּדְּכּוּ . . . . . **רכז**
- א' תשסב.** הָאֵם קָבֵר רַחֵל אֵשֶׁת רַבִּי עֲקִיבָא שְׂנִמְצָא
בְּטַבְּרִיָּה, הוּא אֶבֶן קִבְרָה הָאֲמֵתִי? . . . . . **רכט**
- א' תשסג.** הֵייתִי בְּקֶשֶׁר טְלַפּוּנֵי עִם גְּבַר זָר, וְלִמְרוֹת
שְׂדַרְשֵׁתִי מִמֶּנּוּ שְׂיִפְסִיק לְהִתְקַשֵּׁר, הוּא
מִמְשִׁיךְ . . . . . **רלב**
- א' תשסד.** בְּעֵלֵי הוּא אָדָם דְּכֹאוֹנֵי וּמְסַגֵּר בְּתוֹךְ עֲצָמוֹ,

תַּכְּן הָעֲנִינִים

יא

- ובגללו גם אני נובלת, ואין לי חיות משום
דָּבָר ..... רלד
- א' תשסה. אֲנַחְנוּ נְשׂוּאִים טְרִיִּים, וּמֵאֵד קָשָׁה לָנוּ לְשָׁמֹר
כָּרְאוּי עַל טְהַרַת הַמְשַׁפָּחָה ..... רלז
- א' תשסו. כִּיצַד צְרִיכִים לְנַהֵג עִם הַתְּלַמִּידִים כַּאֲשֶׁר הֵם
מִתְחַצְּפִים וּמְרַבִּיצִים, וְעוֹבְרִים אֶת כָּל
הַגְּבוּלוֹת? ..... רלט
- א' תשסז. הַיּוֹם אֲנִי מוֹתַחְתּוּ, וְאֶשְׁמַח מֵאֵד אִם תִּכְתְּבוּ לִי
דְּבָרֵי הַתְּחִיָּקוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת לַיּוֹם
חֻפְתִּי ..... רמד
- א' תשסח. אֲנִי רוֹצֵה לְכַבֵּד אֶת אָבִי בְּסִנְדְּקָאוֹת לְבִנְנוּ, אֵךְ
אֲשִׁיתִי חוֹשֶׁשֶׁת שְׂאֵבִיהָ יִפְגַע מִכָּף ..... רנ
- א' תשסט. הָאִם אָדָם שֶׁמִּקְבֵּל קֶצֶבֶת הַבְּטָחַת הַכְּנֶסֶה
מִבְּטוּחַ לְאָמִי וְקָרָא "נִצְרָף לְבְרִיּוֹת"? ..... רנג
- א' תשע. קָשָׁה לִי מֵאֵד לְדַבֵּר בְּפָנַי קֹהֵל, וּכְשֶׁאֲנִי צְרִיכָה
לְדַבֵּר עִם אֲנָשִׁים, אֲנִי נִתְקַפֶּת חֲרָדָה ..... רנד
- א' תשעא. פַּעַם הָאֲמַנְתִּי בַתְּמִימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת, אָבֵל הַיּוֹם
קָשָׁה לִי לְהֶאֱמִין, וְאֲנִי מֵאֵד מִתְסַכֶּלֶת ..... רנז
- א' תשעב. הַהוֹרִים שְׁלִי הַתְּגָרְשׁוּ, וְכָל הַזְּמַן אֲנִי שְׁקוּעַ
בְּמַחְשְׁבוֹת עַל הָעֵבֶר וְעַל הַגְּרוּשִׁין
שְׁלֵהֶם ..... רס
- א' תשעג. הַשְּׁכֵן שְׁלִי מִתְלַבֵּשׁ כְּאָדָם חֲרָדִי, אָבֵל מוֹתְנֵהג
וְעוֹשֶׂה דְּבָרִים שְׁלֵא מוֹתְאִימִים לְחֲרָדִי ..... רסב
- א' תשעד. אֵיךְ אֲנַחְנוּ אֲמוּרִים לְהַתְיַחַס לְרַבָּנִים
שֶׁמִּתְנַגְּדִים לְחִסְדוֹת בְּרִסְלָב, וְלִנְסִיעָה בְּרֵאשׁ
הַשָּׁנָה לְאוּמוֹן? ..... רסד

- א' תשעה.** עָרַף הַמְנִיּוֹת שֶׁהִשְׁקַעְתִּי בְּהוֹ יוֹרֵד וְיוֹרֵד, וְאֲנִי מִבְּקֵשׁ אֶת עֲצָתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק לְהַצְלִיחַ . . . . . **רסז**
- א' תשעו.** אֲנִי יוֹדֵעַ, שְׁמִי שְׂכֹוֹעַס מֵאֲבָד אֶת כָּל הַשְּׁפַע שֶׁהָיָה צְרִיף לְהַגִּיעַ לוֹ, אֲבָל אֵינְנִי יָכוֹל לְהִתְאַפֵּק מִלְּכַעַס . . . . . **רסט**
- א' תשעז.** לִפְנֵי כְּשָׁנָה הוֹסַפְתִּי בְּעֲצַת רַב אֶת הַשֵּׁם "נִעָה", הָאֵם הַשֵּׁם הִזָּה מֵתָאִים לִי? . . . . . **רעא**
- א' תשעח.** הָאֵם אָדָם יָכוֹל לְהַחְזִיר אֶת הַזְּוִיג שֶׁנִּדְחָה מִמֶּנּוּ בְּגִלְל מַעֲשָׂיו הָרָעִים, אִם יִרְבֶּה בַּתְּפִלָּה? . . . . . **רעד**
- א' תשעט.** הַרֹפְאִים אוֹמְרִים לִי, שְׁעָלִי לְהַפִּיל אֶת הָעֶבֶר בְּגִלְל בְּעִינָה שֶׁהִתְגַּלְתָּה בּוֹ. מַה דַּעְתּוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק? . . . . . **רעו**
- א' תשפ.** הַחֲתוּן לְעֵתִיד שֶׁל בְּתִי מְעַרְב אֶת הוֹרְיוֹ בְּכָל דְּבָר, וְזֶה מְאֹד מַפְרִיעַ לָהּ, וְלָכוֹ הִיא מְבַלְבֶּלֶת, וְלֹא יוֹדַעַת מַה לַעֲשׂוֹת . . . . . **רעז**
- א' תשפא.** הָאֵם עֲלִינוּ לְזֶרֶק אֶת כָּל סִפְרֵי הַחַל מִבֵּיתֵנוּ, אוֹ שְׂאֶפְשֵׁר לְהַשְׁאִיר בְּבֵית סִפְרִים כְּלָלִים שְׂאִין בָּהֶם בְּעִצָּת צְנִיעוּת? . . . . . **רעט**
- א' תשפב.** הָאֵם אֵין בְּעִצָּת צְנִיעוּת בְּכֹף שְׂאִשָּׁה תִּלְךָ לְהַפְצָה בַּחֲנִיּוֹת אוֹ בְּקִבְרוֹת צַדִּיקִים? . . . . . **רפ**
- א' תשפג.** אֲנִי לֹא מְצַלִּיחַ לְמִצּוֹת אֶת עֲצָמִי, וְלֹהוֹצִיא אֶת הַרְצוֹנוֹת שְׁלִי מִהַכַּח אֶל הַפַּעַל . . . . . **רפג**
- א' תשפד.** מַה דַּעְתּוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק לְגַבֵּי סִדְנָאוֹת ל"מוֹדְעוֹת עֲצָמִית" ו"עֲבוּדָה פְּנִימִית"? . . . . . **רפח**
- א' תשפה.** בְּשִׁלְחוֹן עֲרוּף כְּתוּב, שְׂאֶסוּר לְהִתְפַּלֵּל בְּשִׁדָּה. אֵיךְ זֶה מְסַתְדֵר עִם דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁהַפְּלִיג

תִּכְן הַעֲנִינִים

יג

- רצ . . . . . בְּמַעֲלַת הַמִּתְבוּדָּד בְּשָׂדֶה? . . . . .
- א' תשפו. האם זה נכון שרַבְּנֵי כְּתָב בְּסִפְרוֹ עָצָה לְרַפְּאוֹת
- רצג . . . . . אֶת מַחְלַת הַסֵּרֶטוֹן? . . . . .
- א' תשפו. אֲנִי מְרַגִּיֶשָׁה שְׁנִכְשַׁלְתִּי בְּתַפְקִידִי כְּאִמָּא,
- וְגֵרְמַתִּי שְׂיִלְדִי יִגְדְּלוּ לֹא בְּטַחֲוֹן
- רצה . . . . . עֲצָמִי . . . . .
- א' תשפח. האם גם השָׁנָה, כְּשִׁיּוֹם תַּעֲנִית אֶסְתֵּר הַקִּדָּם,
- רצז . . . . . זוֹהִי עַת רְצוֹן וְאֶפְשֶׁר לִפְעַל יְשׁוּעוֹת? . . . . .
- א' תשפט. אֲנִי גֵר בְּעִיר חִלּוּנִית, הָאֵם כְּדָאִי לִי לַעֲבֹר לְעִיר
- רצט . . . . . חֲרָדִית? . . . . .
- א' תשצ. בְּגִלְדוֹתַי עֲבַרְתִּי טְרָאוּמָה שְׁמָלוּהָ אוֹתִי עַד
- הַיּוֹם, הָאֵם כְּדָאִי לִי לְהַשְׁתַּתֵּף בְּסִדְנָא שְׂיִכּוֹלָה
- ש . . . . . לַעֲזֹר לִי? . . . . .
- א' תשצא. אִידָּךְ אֲנִי יָכוֹל לְהַתְחִיל לְהַשְׁתַּנּוֹת, וְלִקְחַת בְּדַרְךְךָ
- שג . . . . . הָאֲמוּנָה וְהַקִּדְשָׁה, וְשִׁיַּפְתַּח לִי הַלֵּב? . . . . .
- שיג . . . . . תִּקּוֹן הַכְּלָלִי . . . . .

-
- מג . . . . . תַּפְּלָה לְזָפוֹת לְשִׁמְחָה . . . . .
- תפלה ללדה קלה . . . . . עה, קכח, קמה
- תפלה לאמונה שלמה ממוהרנ"ת ז"ל . . . . . קלב

**גַּם לָכֶם יֵשׁ שְׂאֵלָה?
עֲכָשׁוּ הַהֲדָמֵנוֹת הַנְּדִירָה
לְשֵׁאל שְׂאֵלָה וּלְקַבֵּל תְּשׁוּבָה -
אֶפְשָׁרִית!**

**בְּמִסְפַּר הַטֵּלְפוֹן שֶׁל
מְשִׁרְד הַקְּהֵלָה בִּיבְנֵאל -
04-6656666**

**אוּ בְדָאָר אֶלְקֵטְרוֹנִי -
info@breslevcity.co.il**

**אוּ בְאִתֵּר הָאִינְטֵרְנֵט -
www.breslevcity.co.il**

הַקְדָּמָה

הַסֵּפֶר הַזֶּה הוּא הַחֵלֶק הַחֲמִישֶׁה עֶשֶׂר בְּסֵדֶרֶת "שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת בְּחִסְדוֹת בְּרֶסֶלֶב". וְבוֹ מוֹפִיעוֹת שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת בְּנוֹשָׁאִים שׁוֹנִים וּמְגֻנָּיִם, הַנוֹתְנוֹת מֵעֲנָה לַתְּהִיּוֹת וּסְפָקוֹת שֶׁל מַתְקַרְבִּים חֲדָשִׁים לְדַרְכָּהּ שֶׁל חִסְדוֹת בְּרֶסֶלֶב, וְכֵן לְתַלְמִידִים וְתִיקִים, אֲשֶׁר מֵעֲנִינִים לְדַעַת אֶת דַּעַתוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ הַקְּדוֹשׁ רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסֶלֶב זי"ע, וְאֵת הַדֶּרֶךְ שֶׁלֵּמַד אוֹתָנוּ.

הַשְּׁאֵלוֹת שֶׁהִגִּיעוּ מִכָּל רַחְבֵי הָעוֹלָם, נִשְׁלַחוּ לְלִשְׁכַת כְּבוֹד קְדֻשַׁת מוֹהֲרַ"שׁ שְׁלִיט"א — הַצַּדִּיק מִיַּבְנָאֵל, אֲשֶׁר הִשִּׁיב עֲלֵיהֶן בְּאֶפֶן אִישִׁי, הַתְּשׁוּבוֹת אוֹצְרוֹת בְּתוֹכָן עֲצוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִיךָ לְהַחְזִיק מֵעֵמֶד בְּכֹל מַה שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל, בְּרוֹחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְאִיךָ לְהִתְמוֹדֵד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם.

מֵאַמְצִים גְּדוֹלִים נַעֲשׂוּ עַל מְנַת לְהַגִּישׁ לַקּוֹרְאִים אֶת הַסֵּפֶר בְּאֶפֶן מְהֵרָה וְאִיכוּתִי, וּבְלִבְנוֹ תַקְוָה, שֶׁכָּל מִי שֶׁיִּקְרָא בְּסֵפֶר הַזֶּה, יִהְיֶה וְיַחֲיֶה אֶת עַצְמוֹ מְאֹד, וְיִמְצָא תְשׁוּבָה גַם לְשְׁאֵלוֹתָיו הַפְּרָטִיּוֹת, כִּי לְמִירוֹת שֶׁהַמְּכַתְּבִים נִכְתְּבוּ בְּאֶפֶן אִישִׁי לְשׂוֹאֵל, מֵיעֲדִים הֵם לְכָל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל.

על־ידי שאתה נוטל עצה מהרב, על־ידי־זה
תזכה לישועה.

(ספר־המדות, אות עצה, סימן ה')

אי אפשר לבוא לאמונה, אלא על־ידי אמת...
ואי אפשר לבוא לאמת, אלא על־ידי
התקרבות לצדיקים, וילך בדרך עצתם.

(לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן ו')

שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב

א' תרעו.

לְמָה חִטָּא פָּגַם הַבְּרִית הוּא כָּל-כֶּף חָמוּר
בִּיהָדוֹת?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת רַמִּי: לְכַבּוֹד הַצְּדִיק מִיבְּנֵאֵל.
אָנִי בַּחֲזוֹר לֹא דָתִי, אֲבָל שְׁמַעְתִּי מִכַּמָּה חֲבָרִים שְׁלִי
שְׂאוּנָנוֹת זֶה מְאֹד חָמוּר בִּיהָדוֹת. רְצִיתִי לְדַעַת לְמָה זֶה
כָּל-כֶּף חָמוּר? גַּם אָנִי נִכְשָׁל בְּזֶה, אֲבָל הָאֵם יֵשׁ מִיִּשְׁהוּ
שֶׁלֹּא נִכְשָׁל בְּדוֹר הַזֶּה?

תְּשׁוּבָה:

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר מְשֻׁפְּטִים, כ"ה שְׁבַט ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל רַמִּי, נָרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, שֶׁהַחֲטָא הַמְּגַנֵּה הַזֶּה שֶׁל הוֹצָאת זָרַע
לְבִטְלָה, מְטַמְּטֵם אֶת הַמֶּחַ וּמַעְקֵם אֶת הַלֵּב, וּמְכַנֵּס בְּאֲדָם
קְשׁוּיֹת וְסִפְקוֹת עָלָיו יִתְבָּרֵךְ וְכו', כִּי כָּל הַמַּחְשְׁבוֹת שֶׁל
כְּפִירוֹת וְאִפִּיקוֹרְסוֹת שְׁנֹכְנָסוֹת בְּאֲדָם, זֶה רַק עַל-יְדֵי
שְׁנֹכְשָׁלִים בַּחֲטָא הַמְּגַנֵּה הַזֶּה, מְלַבֵּד זֹאת מֵה שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים (נִדָּה י.ג.): אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, כָּל הַמוֹצִיא שְׁכַבְת זָרַע

לְבַטְלָהּ — חֵיב מִיָּתֵהּ; וְאָמְרוּ (שם): רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי אֲמִי אָמְרֵי כְּאֵלוֹ שׁוֹפֵף דְּמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נז, ה): "הִנָּחֲמִים בְּאֵלִים תַּחַת כָּל עֵץ וְרַעַן שׁוֹחֲטֵי הַיְלָדִים בְּנִחְלָיִם תַּחַת סְעִיפֵי הַסְּלָעִים", אֵל תִּקְרֵי שׁוֹחֲטֵי אֶלָּא סוֹחֲטֵי; כִּי מִכָּל טָפָה וְטָפָה יְכוּל לְהוֹלֵד וְלָד, וּכְשִׁסּוּחַט אֶת זֶרְעוֹ לְבַטְלָהּ, הוּא שׁוֹחֲט אֶת יְלָדָיו, וְהָעוֹן הַזֶּה מִטְּמֵטֵם אֶת הַמַּחַ וְהַדַּעַת, וּמִכְּנִיס אֶת הָאָדָם בְּחַלִּישׁוֹת הַדַּעַת וּבְיִאֻשׁ גָּדוֹל, כְּאֵלוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא שׁוֹנֵא אוֹתוֹ, וְלֹא צָרִיךְ אוֹתוֹ וְכוּ'. וְכוּ'.

וּבִאֲמַת לְמָה כָּל-כֶּף חָמוּר הַחֲטָא הַזֶּה? כִּי מִכָּל טַפַּת זֶרַע יְכוּל לְהוֹלֵד וְלָד, וּכְשִׁאָדָם מוֹצִיא אֶת זֶרְעוֹ לְבַטְלָהּ, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא הוֹרֵג אֶת הַוּלָד וְכוּ', וְאִם אֶחָד הוֹרֵג בֶּן אָדָם, הָרִי הוּא רוֹצֵחַ, וְאִם הוֹרֵג שְׁנֵי בְנֵי-אָדָם, הוּא רוֹצֵחַ שְׁבַרְוֹצָחִים וְכוּ', וְכֵן כָּכֵל שֶׁאָדָם הוֹרֵג יוֹתֵר אֲנָשִׁים, הוּא אֲרֵכֵי רוֹצֵחַ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשִׁאָדָם הוֹרֵג אֶת בְּנוֹ אוֹ אֶת בַּתּוֹ, זֶה רוֹצֵחַ מְשַׁנֵּעַ וְכוּ', וְהֵנָּה מוּבָא בַּסְּפָרִים, שֶׁאִם יִסְתַּכְּלוּ בְּטַפַּת זֶרַע, יִרְאוּ שֶׁמִּתְנוּעֵעַ וְלָד שְׁלָם, רֹאשׁ גּוֹפָה יָדִים וְרַגְלִים וְכוּ', וְלָכֵן כְּשִׁאָדָם מוֹצִיא זֶרַע לְבַטְלָהּ, הָרִי הוּא הוֹרֵג וְלָד, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשִׁמוֹצִיא זֶרְעוֹ לְבַטְלָהּ כִּמָּה וְכִמָּה פְּעָמִים, הָרִי הוּא רוֹצֵחַ וְכוּ'.

וְלָכֵן הִחְמִירוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים יוֹתֵר מִהַכֵּל, מִלְּבַד שֶׁהַחֲטָא הַזֶּה מְכַנֵּס בְּאָדָם, שְׂיֵהִיָּה תָמִיד מִמְרָמֵר וּמִדָּכָא, וְלָכֵן שָׁלַח לָנוּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת רַבְּנוֹ ז"ל לְדוֹר הַזֶּה, כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת כָּל אֵלוֹ הַנְּשָׁמוֹת הַנְּפוּלוֹת וְהַפְּגוּמוֹת, וּלְהוֹצִיא אוֹתָם מִהַשְּׂאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו.

וְלָכֵן עֲצָתְךָ, שֶׁתַּחֲזוֹר בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְתִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוֹ ז"ל עַל-יְדֵי לְמוֹד סְפָרָיו הַקְּדוּשִׁים, שְׁאִין לְמַעַלָּה מִזֶּה, כִּי

רבנו ז"ל מכניס בְּאֲדָם תְּקוּהָ לַחַיִּים וְכוּ', וְנוֹתֵן עֲצוֹת אֵיךְ לְצַאת מִזֶּה.

הִיָּה טוֹב מְאֹד, שֶׁתִּשְׁגֵּיג אֶת הַסֵּפֶר הַנִּפְלֵא "קִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל", הַמְדַבֵּר מֵהַחֲטָא הַזֶּה, וְעֲצוֹת אֵיךְ לְצַאת מִזֶּה, וְכֵן סֵפֶר "אוֹצֵר-הַקִּדְשָׁה", שְׁגַם-כֵּן מְלֵא עֲצוֹת אֵיךְ לְצַאת מֵהַחֲטָא הַמְגִנָּה הַזֶּה, כִּי מִי שֶׁנִּפְלַח בַּחֲטָא הַזֶּה, קָשָׁה לוֹ מְאֹד מְאֹד לְצַאת מִזֶּה, כִּי זֶה מִטְמֵטֵם לוֹ אֶת כָּל הַשִּׁכּוֹל וְהַדַּעַת, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה אִמְלָל לְגַמְרִי.

וְלִכֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מָה שֶׁבִּיכְלִתֶּךָ לְקַבֵּל עַל עֲצֻמְךָ קִבְלָה חֲזָקָה שֶׁזֶהוּ זֶה, אֶתָּה לֹא חוֹטֵא יוֹתֵר בַּחֲטָא הַמְגִנָּה הַזֶּה, שֶׁאֶתָּה הוֹרֵס אֶת הַבְּרִיאוֹת שֶׁלְּךָ וְכוּ' וְכוּ', כִּי מוֹבָא (שְׁלַחַן עֲרוּךְ, אָבוֹן הַעֲזָר, סִימָן כג): אֲסוּר לְהוֹצִיא שְׂכַבֵּת זֶרַע לְבִטְלָה, וְעוֹן זֶה חֲמוּר מְכֹל עֲבֵרוֹת שֶׁבַתּוֹרָה וְכוּ', אֵלּוֹ שֶׁמִּנְאֲפִים בְּיַד וּמוֹצִיאִים שְׂכַבֵּת זֶרַע, לֹא דֵי לָהֶם שֶׁאֲסוּר גְּדוֹל הוּא, אֲלֵא שֶׁהַעוֹשֶׂה זֶה בְּנִדְוִי הוּא יוֹשֵׁב, וְעַלֵּיהֶם גָּאָמַר (ישעיה א, טו): "יְדִיכֶם דְּמִים מְלֵאוּ" וְכֵאלוֹ הֵרַג הַנֶּפֶשׁ; וְלִכֵּן אֶתָּה צְרִיךְ לְקַחַת אֶת עֲצֻמְךָ בְּיַדֶּיךָ, וּלְהַפְסִיק עִם הַזָּבֵל וְהַזֶּהֱמָא הַזֶּה שֶׁהוֹרֵסֵת לָךְ אֶת הַחַיִּים שֶׁלְּךָ.

תַּעֲשֶׂה כָּל מָה שֶׁבִּיכְלִתֶּךָ רַק לִהְיוֹת בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַחֲטָא הַמְגִנָּה הַזֶּה מְבִיא אֶת הָאָדָם לַיְדֵי עֲצָבוֹת וְעֲצָלוּת וּמְרִירוֹת וְדִכְאוֹן פְּנִימִי, וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א'), סִימָן קסט), שְׁמִי שֶׁתָּמִיד שִׂמַח, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצֻמוֹ שׁוֹמֵר אוֹתוֹ שְׁלֵא יָבוֹא לַיְדֵי פָגַם הַבְּרִית, כִּי אֶתָּה צְרִיךְ לְדַעַת, שְׁמִי שֶׁנִּכְשַׁל בַּחֲטָא הַמְגִנָּה הַזֶּה שֶׁל הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, הוּא תָּמִיד עֲצוּב וּמְבֹהֵל וּמְבַלְבֵּל וּמְרִים לוֹ הַחַיִּים וְכוּ', וְרַק רוֹצֵה לְמוֹת וְכוּ', זֶה מוֹשֵׁף אוֹתוֹ תָּמִיד לִישָׁן, כִּי הוּא מִיֵּאֵשׁ

מהחיים שלו, וככל שהוא יותר עצוב, כך הוא נופל יותר ויותר בהחטא המגנה הזה, עד שנכנס בתוך עצמו, ולא רוצה לדבר עם הזולת וכו', והוא תמיד עצבני וכעסן גדול מאד וכו'. ולכן תעבד הרבה על נקדת השמחה, שזה התקון לחטא הזה, ורבנו ז"ל גלה לנו את ה'תקון הכללי', שהוא תקון לכל העבירות שבעולם.

ולכן תרגיל את עצמך לומר בכל יום את ה'תקון הכללי', שהם העשרה מזמורי תהלים המפרסמים, ומי יתן, שתזכה לנסע אצל ציון רבנו ז"ל בעיר אומן, על-כל-פנים אפלו פעם אחת בחייה, ושם תקונך הנצחי.

יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתזכה למצא את בת זוגך, ותנצל מהחטא הזה, ותתחיל דף חדש בחייה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תרעז.

אני רוצה למצא בי נקדה טובה, שתאיר את חיי ותתן לי תקוה

שאלה:

מאת גיא: לכבוד הצדיק שליט"א. אכתב לך את אשר עם לבבי. בשעה טובה ומצלחת בחסדי ה' ותברך, ובזכות רבנו הקדוש רבי נחמן מברסלב, נולד לי בני בכורי בן פורת יוסף. משנולד בני, ברוך ה', נולדו לי גם רצונות. רצון חזק לעשות הכל בשבילו, ולתפך את העולם בשבילו, שייגדל ויהיה לו

כָּל מַה שְּׁצָרִיךְ, וְשׂוֹזֵכָה לְהִיּוֹת אוֹהֵב ה', אוֹהֵב הַתּוֹרָה
וְאוֹהֵב יִשְׂרָאֵל.

רַבִּי נַחֲמָן אוֹמֵר, שְׂכַשְׁהֵיִלְד נוֹלָד, הַפְּרָנְסָה גַם־כֵּן בָּאָה
אִתּוֹ, אֲנִי עוֹבֵד בְּעִבּוּדָה פְּשׁוּטָה, שֶׁהַהֲכַנְסָה שָׁם הִיא
פְּחוּת מִסְבִּירָה. אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ בְּמָה אֲנִי טוֹב, וּמַה
הַכְּשׁוֹרֹנוֹת שֵׁיִשׁ לִי. לֹא לְמַדְתִּי מִקְצוּעַ, וְאִין לִי תַעֲדוֹת
בְּגֵרוּת. סִימְתִי שְׂרוּת קָרְבִי בְּצַבָּא, הַתְּחִלְתִּי לְעִבּוֹד,
וְחִזְרִתִּי בְּתַשׁוּבָה, הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא עָשָׂה לִי נֶס, וְהִבִּיא
לִי אֶת אִשְׁתִּי, וּמֵאֲזוּ אָנוּ חַיִּים בְּנָסִים וּבְהַשְׁגָּחָה
פְּרֻטִית מֵעַל הַטֶּבַע בְּכֹל מַה שְּׁקָשׁוּר לְשֹׁכֵר דִּירָה
וְתִשְׁלוּם חֲשׁוֹנוֹת.

אֲנִי רוֹצֵה לְהַצְלִיחַ בְּשִׁבִיל בְּנֵי, שְׂאוּכַל לְגַדֵּל אוֹתוֹ
לְתוֹרָה לְחֶפֶה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְאֲנִי רוֹצֵה לְהוֹת לוֹ
דְּגָמָא אִישִׁית טוֹבָה.

כְּבוֹד הָרַב, אַתָּה צָדִיק וְאַתָּה יוֹדֵעַ אֶת כָּל סִפְרֵי רַבְּנֵינוּ
בְּעַל־פִּיהָ, אָנָּא מִמֶּךָ, מֵצֵא בִי נִקְדָּה טוֹבָה שְׂתֵּאִיר בִּי,
וְשִׂתַּנֵּן לִי בְּשַׁחוּן לְהַצְלִיחַ, שְׂתַזְכִּיר לִי שְׁגָם בִּי יֵשׁ
כַּחוֹת לְהִיּוֹת מִשְׁפִּיעַ, שְׂאֵהִיָּה בְּעַל טוֹב לְאִשְׁתִּי וְאַבָּא
טוֹב לְבָנִי.

אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא גַם דִּירָה בְּמַתְנָה, כְּמַה
שְׂזָה נִרְאָה רַחוּק עַל־פִּי דְרָךְ הַטֶּבַע, אֲנִי נֹזֵכֵר בְּדַבְּרֵי
הָרַב שְׂאוֹמֵר תְּמִיד, שְׂמַה שְׂתַּפְּלָה פּוֹעֵלֶת — שׁוּם דְּבָר
בְּעוֹלָם אֵינוֹ פּוֹעֵל, וְהַתְּפִלָּה הִיא מֵעַל הַטֶּבַע, כֶּךָ שְׂאֲנִי
לֹא מַתְּנֵאֵשׁ מְלַבֵּקֵשׁ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים. הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־
הוּא יִתֵּן כַּחַ וּבְרִיאוֹת לְרַב לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וּלְהַאֲדִירָהּ
בְּקָרֵב כָּל עַם יִשְׂרָאֵל.
תּוֹדָה רַבָּה.

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ"ה שבט ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל גיא, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

עקר הצלחת האדם בזה העולם, כשהוא תמיד שמח, וכמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות שמחה, חלק ב', סימן א'): מי שהוא שמח תמיד, על ידי זה הוא מצליח, אבל אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן כד), שזו העבודה הכי קשה לאדם להגיע אל שמחה.

ולכן צריכים להכריח את עצמו בכל הפחות להיות בשמחה תמיד, ולשמח את אשתו, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ראש השנה ו'): אשה — בעלה משמחה; וכששניהם יהיו בשמחה, אזי ההצלחה תאיר להם את הפנים, וזכור תזכר, שאצלו יתברך שרויה רק שמחה, כמו שכתוב (דברי הימים א, טז): "עז וחדנה במקומו".

ולכן בזה אדם יכול להבחין אם הוא נמצא כבר בהקדשה או להפך, אם הוא תמיד שש ושמח ומחיה את עצמו עם כל נקדה ונקדה טובה שיש לו מנקדת יהדותו, אזי סימן שהוא נמצא בצד הקדשה, ובאמת יש בכל בר ישראל נקדות טובות, כמאמרם ז"ל (ברכות נז.) על הפסוק (שיר השירים ד'): "כפלח הרמון רקתך" — מאי רקתך? אפלו ריקנין שבה, מלאים מצוות כרמון; ולכן אני מיעץ לך, אם אתה רוצה להצליח בחיך, תשתדל תמיד מאד מאד להיות רק בשמחה, ואפלו שיגיעו לך מצבים לא נעימים, עם כל זאת תהיה בשמחה, כי השמחה התמידית שיש לאדם היא המנצחת,

ומעלה ומגביהה את האדם עד רום המעלות. ואמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות עצבות, סימן כ'): מי שאין לו עצבות, והוא תמיד בשמחה, בודאי יתנשא.

ועל-כן אני מאד מבקש אותך, שתעשה כל מה שביכולתך רק להיות בשמחה, כי הסמ"ך-מ"ם עובד על כל אדם כל-כך חזק להפילו בעצבות ובמרירות ובדפאון וכו', רק על-ידי הדמיונות שמכניס בו וכו' וכו', כל אחד כפי בחינתו וענינו, ולכן אפה מרח לעשות כל מיני פעלות שבעולם רק להיות בשמחה, וברגע שתהיה בשמחה, זה ירחיב לך את הדעת לגמרי, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מזהר"ן, חלק ב', סימן י'): מה שבני אדם רחוקים מהקדוש-ברוך-הוא, זה מחמת חסרון ישוב הדעת, ולמה אין ישוב הדעת? כי חסר מהשמחה, ולכן תמסר את נפשך להיות בשמחה, ואז תזכה לגדלות המחין, וכבר לא יחסר לך שום דבר.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תרעה.

**כִּיצַד יִתְכַּן שְׁחַז"ל הַמְּשִׁילוֹ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא לְאֵב הַמְּשִׁלִּיךְ אֶת בְּנוֹ לְכָלֵב?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אֵלֵיהוּ: שְׁלוֹם לְרַבְּנּוֹ הַקְּדוֹשׁ.
יִשְׁנֵנוּ מֵאֲמַר חֲכָמֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבְרָכָה, שְׂזַה זְמַן רַב שְׂאֵינִי
זוֹכֵה לְהִבִּין, וְהוּא בְּרַש"י (שְׁמוֹת יז, ח): מְשַׁל לְאָדָם
שֶׁהֶרְפִּיב בְּנוֹ עַל כְּתָפוֹ וְכוּ', הַשְּׁלִיכוֹ מֵעֲלָיו, וּבֵא
הַכָּלֵב וּנְשָׁכוֹ. וּבִדְבָרַי שֵׁשׁ בְּזֵה סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת וְכוּ',
וּבִדְבָרַי שְׂצַדִּיק ה', אֵף לְפִשְׁטָן שֶׁל דְּבָרִים בְּאֵתִי
לְשֹׂאֵל, שְׁהֵרִי גַם אִם הַיֶּלֶד הַחֲצִיף מְאֹד וְכִפַּר
בְּטוֹבָה, עַדִּין יֵשׁ לְתַמּוֹה אֵיזָה אֵב יִשְׁלִיכוֹ הֵיכֵן שֵׁשׁ
כָּלֵב שְׂיִנְשֶׁף אוֹתוֹ?

וְאֵף שְׁבִדוּרְנוֹ הַשְּׁפַל יֵשׁ מְקָרִים כְּאֵלוֹ שֶׁל הַתְּעַלְלוֹת
נוֹרָאָה בִּילְדִים מֵצַד הַהוֹרִים, אֵף לְהַבְּדִיל אֶלְפֵי
הַבְּדִלוֹת, הַמְּשַׁל נֹאמַר עָלָיו יִתְבַּרַךְ מְקוֹר הַחֲסָד
וְהַרְחָמִים. אֵינְנִי מְטִיחַ, חֵס וְחִלְיָה, דְּבָרִים כְּלִפֵּי
מַעֲלָה, אֶלֶּא שׁוֹאֵל עַד מְקוֹם שְׂאֶפְשֶׁר לְהִבִּין בְּשֶׁכֶל,
וּמִשֶּׁם אָנִי סוֹמֵךְ עַל אֲמוּנָה. וְאוּלַי אַתֶּם תּוֹכְלוּ
לְהַסְבִּיר לִי אֶת דְּבָרֵי חֲכָמִים וְחִידוֹתֶם. וְהוּא רַחוּם
וְכִפַּר עוֹן.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ"ה שְׁבַט ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֱלֹהֵינוּ, גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

הַמְּאֵמֵר הַזֶּה מוֹפִיעַ בְּמִדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה כו, סִימָן ב'):
 "וַיָּבֵא עֲמֶלֶק", מֵה כְּתִיב שָׁם (שְׁמוֹת יז): "הַיֵּשׁ הַגְּוִי" הַבְּקָרְבָּנוֹ
 אִם אֵין" — וַיָּבֵא עֲמֶלֶק, וְכִי מֵה עֲנִין זֶה אֶצֶל זֶה, מִשָּׁל
 לְתִינוּק שֶׁהָיָה רוֹכֵב עַל כְּתָפוֹ שֶׁל אָבִיו, וְרָאָה חֲבָרוֹ שֶׁל אָבִיו,
 אָמַר לוֹ: רְאִיתָ אֶת אָבָא? אָמַר לוֹ אָבִיו: אֲתָה רוֹכֵב עַל כְּתָפִי,
 וְאֲתָה שׂוֹאֵל עָלַי, הֲרִינִי מִשְׁלִיכְךָ, וְיָבֵא הַשּׁוֹנֵא וַיִּשְׁלַט בְּךָ;
 כִּף אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אֲנִי נִשְׂאָתִי אֶתְכֶם עַל
 עֲנְנֵי כְבוֹד, וְאַתֶּם אוֹמְרִים הַיֵּשׁ הַגְּוִי" הַבְּקָרְבָּנוֹ, לְפִיכָךְ יָבֹא
 הַשּׁוֹנֵא וַיִּשְׁלַט בְּכֶם, הֲוֵי וַיָּבֵא עֲמֶלֶק, עֵינֵי שָׁם.

זֶה לְמוֹד עֲמֵק עֲמֵק מִי יִמְצְאוּנוּ, שְׁמַלְמֵד אוֹתָנוּ אֵיךְ אָדָם
 צָרִיךְ לְהִפִּיר בְּטוֹב כָּל יוֹם, כָּל שְׁעָה, וְכָל רִגְעַ, עַל הַחֲסָדִים
 וְהַרְחָמִים הַגְּמוּרִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה עִמּוֹ, וְאָדָם
 צָרִיךְ לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ וְכָל כְּלוֹ אֱלֹוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכַפִּי שְׂאָדָם
 מִבִּטְלֵ אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כֵּן יִמְשֹׁךְ
 עָלָיו הַשְּׂגָחָתוֹ הַפְּרִטִי פְּרִטִית, וַיִּשְׁפַּע עָלָיו שְׁפַע בְּרָכָה
 וְהַצְּלָחָה, אֲבָל תַּכְּף-וּמֵד כְּשֶׂאָדָם שׂוֹכַח מִמְּנוֹ יִתְבָּרֵךְ, אִז
 מוֹשֵׁךְ עַל עֲצָמוֹ הַסְּתָרָה בְּתוֹךְ הַסְּתָרָה וְכוּ', וּמִתְחִיל לַעֲבֹר
 עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, כָּל מִינֵי צְרוֹת וַיִּסּוּרִים וּמְכַאוּבִים וְכוּ',
 וְאַחֲרֵ-כֵן יֵשׁ לוֹ טְעָנוֹת כְּבִיכּוֹל נִגְדוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכִמּוֹ שְׂאָמַר
 הַחֶכֶם מִפֶּל אָדָם (מִשְׁלֵי יט, ג): "אֲוֹלֵת אָדָם תִּסְלַף דְּרָכּוֹ וְעַל
 הַגְּוִי" הַיִּזְעַף לְבוֹ", כְּאוֹמֵר אֲתָה יָכוֹל לְהַסְתִּיר בְּלַעֲדֵי וְכוּ',
 בּוֹא נִרְאָה אֵיךְ שֶׁתִּתְמוּדָד עִם הַפְּלָב וְכוּ', הִינּוּ שְׁזָה מִשָּׁל

לְאָדָם כְּמוֹ אָבָא שְׁמוּסָר אֶת כָּל כְּלוֹ בְּשָׁבִיל בְּנוֹ, וְנוֹתֵן לוֹ מְכַל טוֹב, וְהֵבֵן מִתְנַכֵּר לְאָבִיו וְכוּ', אַזִּי הָאָבָא מוֹרִיד אוֹתוֹ מֵעַל כְּתַפְּיוֹ וְאוֹמֵר לוֹ: בֵּא נִרְאֶה אִיךָ שְׁתַּתְּמוּדָד עִם הַכְּלָב שָׂבָא לְנִשְׁךְ אוֹתָךְ.

פֹּה לֹא מְדַבְּרִים מֵהַתְּעַלְלוֹת בְּיַלְדִים, אֲלֵא זֶה מוּסָר הַשָּׁפֵל, כְּמוֹ כְּשֶׁהֵבֵן מְזוֹלְזֵל בְּאָבִיו שְׁמוּסָר אֶת כָּל כְּלוֹ בְּשָׁבִיל בְּנוֹ, וְלִבְסוּף בּוֹעֵט בוֹ, וְאִינוֹ מְפִיר טוֹבָה, אַזִּי הָאָבָא מוֹרִיד אוֹתוֹ מֵהַכְּתַפִּים וְאוֹמֵר לוֹ: בֵּא נִרְאֶה אִיךָ שְׁתַּתְּמוּדָד לְבַד בְּלִי הָאָבָא, וְכִמּוּבֵן שָׂבָא הַכְּלָב וְנוֹשֵׁף אוֹתוֹ וְכוּ', כְּבִיכּוֹל, כְּמוֹ-כֵן הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, רַק מִשְׁפִּיעַ לָנוּ טוֹב בְּכָל יוֹם, בְּכָל שְׁעָה וּבְכָל רֵגַע, וְאִם אֲנַחְנוּ נוֹתְנִים לוֹ תוֹדָה, אַזִּי הוּא מוּסִיף וּמְמַשִּׁיף לְהַשְׁפִּיעַ לָנוּ טוֹבָה עַל גְּבִי טוֹבָה וְכוּ', וּבְרֵגַע שְׁאֲנַחְנוּ מִכְחִישִׁים בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית, אַזִּי הוּא אוֹמֵר: בּוֹאוּ נִרְאֶה אִיךָ שְׁתַּסְתְּדְרוּ לְבַד, וּמֵעַלִים וּמִסְתִּיר אֶת עֲצָמוֹ מֵעֵינַי הַבְּרִיּוֹת, וְאֵז מִתְחִיל לְעַבֵּר עַל בְּנֵי אָדָם מֵהַשְּׁעוֹבֵר וְכוּ' וְכוּ'.

הַכְּלָל, שְׁאָדָם צְרִיף לְמָסָר אֶת כָּל כְּלוֹ רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלִבְטָל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאֵז יוֹרְדוֹת מִמֶּנּוּ כָּל הַעֲלָמוֹת וְהַהִסְתְּרוֹת, וּמִתְגַּלֶּה אֵלָיו מְלַךְ הַכְּבוֹד בְּעֲצָמוֹ.

[וְאֵגֵב אִם כְּבָר מְדַבְּרִים מֵהַתְּעַלְלוֹת בְּיַלְדִים כְּמוֹ שְׁקוֹרָה הַיּוֹם וְכוּ', זֶה פְּשוּט בָּא מֵאֲנָשִׁים חֲסָרֵי דַעַת וְכוּ', כִּי בְּפְרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (סְפָר־הַמִּדּוֹת, אוֹת בְּנִים, סִימָן קז): הַבְּנִים שׁוֹטִים, כְּשֶׁאֲבִיהֶם כְּעֵסֶן; כִּי כְּשֶׁהָאָבָא כְּעֵסֶן, וְהֵבֵן שׁוֹאֵל אוֹתוֹ מִשְׁהוּ וְכוּ', וְהָאָבָא צוֹרֵחַ וְצוֹעֵק עָלָיו כְּמִטְרָף וְכוּ', אַזִּי הֵבֵן נִשְׁאָר שׁוֹטֵה וְכוּ', אָבָא צְרִיף לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ אֶל יַלְדָיו, וְלִסְפֹּר לָהֶם סְפוּרֵי צְדִיקִים, וְכֵן לְהַתְּעַנֵּין בְּכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם,

שְׁזָה מַעַקֵר הַחַנוּפָה, וּכְכֹל שְׂאָדָם מוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ לִילְדָיו, וּמִתְעַנֵּין בְּעִנְיֵיהֶם הַפְּרָטִיִּים, וְאִף שְׁזָה נִרְאָה שְׁטוּתֵי וְכוּ', עִם כָּל זֹאת לֹקָחִים אֶת דְּבָרֵי הַיֶּלֶד בְּמֵלֵא הַרְצִינּוֹת וְכוּ', אֲזִי הַיֶּלֶד מִרְגִּישׁ שֵׁישׁ לוֹ כְּתֵף עַל מִי לְשִׁים אֶת רֵאשׁוֹ וְכוּ', וְזֶה בּוֹנֵה לוֹ אֶת הַבֶּטְחוֹן עֲצָמִי, וְכֵן גְּדֵל בְּרִיא בְּנַפְשׁוֹ וּבְשִׁכְלוֹ, וְזֶה יְסוֹד הַיְסוּדוֹת שֶׁל הַחַנוּפָה.

וְאָמַר מוֹהַרְנ"ת ז"ל: "אֲצִלִּי חַנוּפָה יְלָדִי, עֲבוּדָה יוֹתֵר גְּדוּלָה מְקִימַת חֲצוֹת שְׁלִי", וְהַפְּלֵל — אִם רוֹצִים שְׁיִלְדִים יִגְדְּלוּ מְצַלְחִים, מְכַרְחִים לְהַשְׁקִיעַ בָּהֶם, אֲבָל רַק בְּדַרְכֵי נַעַם וּבְאֵהָבָה. וְיִדוּעַ, שְׂרַבְנוּ ז"ל הַקֶּפֶיד מְאֹד מְאֹד לֹא לְהַכּוֹת אֶת הַיֶּלְדִים וְכוּ', וּלְצַעֲרָנוּ הָרַב, הַיּוֹם יֵשׁ אֲנָשִׁים מְטֹרְפִים וְכוּ', חֲסְרֵי דַעַת וְכוּ', שֶׁבְמִקּוֹם לְמַסֵּר אֶת עַצְמָם בְּעִבּוֹר יְלָדֵיהֶם וְכוּ', הֵם מִתְעַלְלִים בָּהֶם מְלוּלִית וּפִיזִית וְכוּ'. וְאָמַר רַבְנּוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת בְּנִים, סִימָן צו): מִי שְׂאִין לוֹ רַחֲמָנוֹת עַל בְּנָיו, בְּיָדוּעַ שְׂאִין לוֹ חֶלֶק בְּשִׁכְלֵי דַקְדָּשָׁה; וְזֶה מוֹסֵר הַשִּׁכְלֵי אִיף שְׂצָרִיכִים לְמַסֵּר אֶת כָּל כְּלוֹ בְּשִׁבִיל יְלָדָיו, לֹא כְּמוֹ שְׂנוּהַג הַיּוֹם, שֶׁלֹּא מִתְעַנֵּינִים בְּיִלְדֵים וְכוּ', וְלִכֵּן הֵם גְּדֵלִים יְלָדֵי פָּרָא וְכוּ', לֹקָחֵי סָמִים וְכוּ', מְסַתְּבָכִים עִם הַחֵק וְכוּ', וְאַחֲר־כֵּן יֵשׁ לְהוֹרִים טְעָנוֹת עַל יְלָדֵיהֶם וְכוּ', בְּשַׁעַת שְׂאֵת הָאֲצַבַּע הַמְּאֻשְׁמָה הֵם צָרִיכִים לְכוֹן עַל עַצְמָם וְכוּ', אֲשֶׁרֵי מִי שְׂמוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ לְחַנּוּף אֶת יְלָדָיו עַל-פִּי דַרְךְ הַתּוֹרָה וְהַיְרָאָה, וְאֵז יִזְכֶּה לְרוֹת רַב גַּמַּת דַּקְדָּשָׁה מֵהֶם].

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תרעט.

אני ואשתי בגיל מאוד מתקדם, ועדין לא זכינו לילדים. האם להמשיך להתתין או להתחיל בטפולים?

שאלה:

מאת ניר: שלום רב לכבוד מוהרא"ש שליט"א. הקדוש ברוך הוא ישלח לכם בריאות שלמה ואיתנה, ותוכו להגדיל תורה ולהאדירה.

אנו זוג בגילאים מאוד מתקדמים, אשתי בת ארבעים ואחת, ואני בן ארבעים ושתים, התחתנו לפני שנתים וחצי. כתבתי למוהרא"ש לפני שנה מכתב לגבי פרי בטן, ואמרתם בזמנו לא לדחק השעה, ושזה יבוא בזמנו. אנו מדליקים שני נרות שמן וארבעה נרות של חלב, לאחרונה עשיתי לאשתי ה"א מכסף ונתתי לה מגנט שתשא אותו בתיק שלה על-פי עצת הצדיק. אמרתם לי באומן בעת הפדיון, שעלי לכבד את אשתי, ואני מאוד מאוד משתדל בנושא.

רצינו לשאל מה עצת הצדיק בנושא, האם אנו צריכים להתתין ולהמשיך להתפלל, או ללכת לטפולים רפואיים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ"ה שבט ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ניר, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה יודע שבגיל כזה כבר מאוד מאוד קשה להביא

יְלָדִים, עִם כָּל זֹאת עַל-יְדֵי טְפוּלִים שֵׁשׁ הַיּוֹם, יְכוּלִים לְהַצְלִיחַ, וְכַמוּכָן שֶׁצָּרִיכִים הַרְבֵּה תְּפִלוֹת לְהַתְּפַלֵּל לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי מִה שֶׁתְּפִלָּה פּוֹעֵלֶת שׁוֹם דְּבָר בְּעוֹלָם אֵינוֹ פּוֹעֵל, וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז'): אֲמוּנָה, תְּפִלָּה וְנִסִּים תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה, יַעֲזֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתִּתְחַזֵּק בְּאֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהַכֹּל תְּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן תִּתְּפַלֵּל כָּל יוֹם עַל זֶה, וְאִז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שִׁיעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלַתִּי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְּפַלֵּל בְּעֵדֶךָ, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תרפ.

**לְמֵרוֹת שֵׁשׁ לִי נִסְיוֹן בְּעִבּוּדָה, כָּבֵר אַרְבַּע שָׁנִים
אֲנִי לֹא מוֹצֵאת עִבּוּדָה קְבוּעָה**

שְׂאֵלָה:

מֵאת מוֹרֵן: לְכַבוֹד הַצְּדִיק הַקְדוּשׁ, שְׁלוֹם רַב. זְכִיתִי לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, אֲנִי בֵּת עֲשָׂרִים וְשָׁלֹשׁ, וּנְשׂוּאָה בְּרוּךְ ה' כָּבֵר אַרְבַּע שָׁנִים, יֵשׁ לִי שְׁתֵּי בָנוֹת קִטְנוֹת וְעוֹד אֶחָד בְּדֶרֶךְ. יֵשׁ לִי בַעֲזֵיהַּ בְּמִצִּיאוֹת עִבּוּדָה, וְעַד שֶׁאֲנִי מוֹצֵאת עִבּוּדָה, זֶה לֹא מִסְתַּדֵּר מִבְּחִינַת הַמְּקוֹם, אוֹ שֶׁבְּדִיוֹק אִז אֲנִי לִפְנֵי אוֹ אַחֲרֵי לְנֶדָה. בְּעִבּוּדָה הָאֲחֵרוֹנָה שֶׁהִתְחַלַּתִּי פָּטְרוּ אוֹתִי אַחֲרֵי חֹדֶשׁ, וְטַעַנְנוּ שֶׁהֵם רוֹצִים מִיִּשְׁהִי מְבַגְּרָת, לְמֵרוֹת שֵׁשׁ לִי נִסְיוֹן, וְיֵשׁ לִי קוֹרוֹת

חיים מאד טובים, אני פשוט עוברת תקונים עם פרנסה. גם ככה החיים שלי היו קשים, גדלתי בלי הורים כל החיים, אבל ה' פצה אותי בבעל צדיק ושתי בנות מקסימות, אבל אני לא יודעת מה לעשות עם זה שכבר ארבע שנים אני לא מוצאת עבודה קבועה. אני ממש מיאשת, ואשמח מאד אם תוכל לייעץ לי מה לעשות. תודה רבה לך.

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ"ה שבט ה'תשע"ג.

שלום רב אל מורן תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להיות שמחה ועליזה על החסדים והרחמים הגמורים שעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא, שזכית לחזר בתשובה, שזה מאד מאד חשוב בשמים, כמאמרם ו"ל (ברכות לד): במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד; וכן זכית לבעל צדיק ושתי בנות מקסימות, וזה צריך לשמח אותך מאד מאד, ולשפח את העבר לגמרי.

תאמיני לי, שכל אחד ואחד יכול לספר ספורים רבים ממה שעבר עליו בחייו וכו', ועקר השלמות הוא רק להסתפל קדימה, ולהשתדל מאד מאד לשמח על ההנה ועל העתיד, וזו הצלחת האדם, שאף פעם לא מסתכל אחורנית.

אני לא נכנס עכשו בפרטים למה את צריכה לעבד, ולמה את לא מוצאת עבודה, כי תהלה לאל, יש לך שתי בנות קטנות, והשלישי בדרך, שזה בעצמו לוקח רב היום לטפל בהם וכו', עם כל זאת אסור לך להשבר משום דבר.

עם שלשה ילדים קטנים כבר הגיע הזמן שהאשה תשאר בבית, ותהיה עקרת הבית, בשלב זה הבעל צריך להיות עקר המפרנס, שרבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד על דבר זה, ואמר (חיי-מוהר"ן, סימן תקא), שחפץ מאד שיהיה לנו פרנסה, אף-על-פי שבטחון גם-כן טוב מאד, אף-על-פי-כן טוב מאד כשזוכין שיש לו מעמד פרנסה, כי במקום עבודת הבטחון במקום זה יעשה עבודה אחרת, כלומר כי אם לא יהיה לו מעמד פרנסה, ויהיה לו בלבול הדעת מהפרנסה, ויצטרף בכל פעם לחזק עצמו במדת הבטחון, במקום זה יעסק בעבודה אחרת והתחזקות אחרת בשאר עניני עבודת השם; ואמרו חכמינו הקדושים (אבות פרק ב'): יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משפחת עון. וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עון.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תרפא.

האם יש ענין לעמד דוקא בצמוד למצבת הציון של רבנו זכרוננו לברכה, ולהתפלל שם?

שאלה:

מאת אליהו: שלום לרבנו הקדוש!
הבנתי מדבריכם הקדושים, שבראש השנה באומן נשמתו של רבנו, זכרוננו לברכה, נמצאת בכל העיר,

והיכן שרק אומרים 'תקון הכללי' ומתבודדים — זה טוב ונחשב סמוך ונראה אל הציון הקדוש. אף בכל זאת ישנו הדבור מר' שמואל הורוויץ ז"ל, שהעדיף להתבודד וקא על הציון, ואמר: "הר ושדה יש גם בירושלים", ואולי נהג כף משום שבימינו עדין לא הגיעו המונים בבימינו, והדרך לציון הייתה קלה. אף עינינו הרואות שגם אתם מעדיפים להגיע עד הציון ממש למרות הדחק, ויש לכם גבאים שיפנו עבורכם את הדרך, כפי שבאמת ראוי לכבודכם ועוד יותר מזה, אף לנו הגשה קשה. ועל זה באתי לשאל: האם גם עבורנו יש ענין להגיע עד הציון ממש, או שדי לעמד במקום סמוך ונראה?

תשובה:

בעזרת השם ותפריך, יום שלישי לסדר משפטים, כ"ה שבט ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אליהו, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשרי האדם שזוכה לבוא בראש השנה אל רבנו ז"ל באומן, אשר בפרוש גלה לנו (סימון הר"ן, סימן תה): הראש השנה שלי הוא חדוש גדול, והשם יתברך יודע שאין הדבר הזה בירשה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש השנה, לא מבעיא אתם כלכם, בודאי תלויין בראש השנה שלי, אלא אפלו כל העולם כלו תלוי בראש השנה שלי; ואמר רבנו ז"ל לענין ראש השנה שלו (סימון הר"ן, סימן תו), שיכולין אז אנשים לקבל תקונים מה שבכל השנה לא היה באפשר שיהיה להם תקון בשום אופן, אף-על-פי-כן בראש השנה יכולין אפלו הם לקבל תקון, אף-על-פי שבכל השנה אפלו הוא בעצמו ז"ל, לא היה יכול לתקנם, אבל בראש השנה גם הם יכולים לקבל תקונים. פי

אמר, שהוא עושה בראש השנה ענינים ותקונינים מה שבכל השנה גם הוא אינו יכול לעשות.

בענין אמירת "תקון הפללי" על יד הציזיון הקדוש, לא אכפת איפה שרק עומדים סמוך ונראה להציזיון הקדוש, זה גם כן נקרא שהוא נמצא אצל רבנו ז"ל, ובפרט עכשו, כשאנחנו רואים שבאים רבבות רבבות יהודים, כן רבו, בודאי לא כל אחד יכול לעמד על יד הציזיון ממש, צריכים לדעת, שרוחו של הצדיק חופפת שם, כמובא בזהר (אחרי ע"א): תנינן צדיקא אף על גב דאתפטר מהאי עלמא, לא אסתלק ולא אתאביד מפלהו עלמין, דהא בכלהו עלמין אשתפח יתיר מחייו, דבחייו אשתפח בהאי עלמא בלחודו, ולבתר אשתפח בתלת עלמין וזמין לגבייהו, דכתיב (שיר השירים א, ג): "עלמות אהבוד", אל תקרי עלמות אלא עולמות, ופאה חולקהון; הינו פי בחיים חיותו הוא מלבש בגוף גשמי, וגוף גשמי צריך להיות במקום אחד, פי אם הוא פה הוא לא שמה וכו', אבל כשמוריד את גופו הגשמי, אזי נמצא בכל מקום יותר מבחייו, פי נפשו, רוחו ונשמתו מתחברים יחד, והוא נמצא בשלשה עולמות יותר מבחייו, ולכן צריכים לבוא אל ציון רבנו ז"ל בראש השנה, ולהסתופף בקבוץ הקדוש שלנו, ואיפה שרק עומדים יכולים להגיד את ה'תקון הפללי', וכן ודוי דברים לפני הצדיק וכו' וכו'.

[בעניני וכו', תאמין לי, שרבבות בשנים ישבתי ברחוק מקום וכו', ולא דחקתי את עצמי כלל, אלא במקומי ישבתי שם, ואמרתי את ה'תקון הפללי' וכו' וכו', רק בשנים האחרונות עושים ממני עסק ודוחפים אנשים, כדי שאגיע סמוך לציון רבנו ז"ל וכו', אבל אין זה לפי רוחי, פי אני לא

לד שו"ת א' תרפב ברסלב

רוצה לדחק את אף אחד וכו', ומהאי טעמא בל"ג בעומר במרון אני עומד בחוץ נגד המערה, כי רק פעם אחת נכנסתי, והגבאים והשמשים הפילו אנשים על ימין ועל שמאל, כדי שאוכל להגיע אל מצבת הקבר וכו', ומאז החלטתי שאין זו מצוה לדחף אנשים וכו', הרי שלך לפניך, איפה שרק נמצאים סמוך ונראה אל ציון הצדיק, זה נקרא שהוא אצל קבר הצדיק].

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תרפב.

מאיזה גיל צריכים להתחיל לחנוך ילד לנטילת ידים של שחרית?

שאלה:

מאת אברהם: מאיזה גיל צריכים להתחיל לחנוך ילד לנטילת ידים של שחרית, והאם זה חיוב או שזה רק מנהג טוב?

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום שלישי לסדר משפטים, כ"ה שבט ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אברהם, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

שו"ת א' תרפג ברסלב לה

נטילת ידים שחרית מקפידים לטל להילדים אפלו הכי קטנטנים, כי זה מעביר את הרוח רעה, וזה דבר גדול מאד להרגיל את הילדים מגיל הכי צעיר.

ידוע, שאמו של רבנו ז"ל פיגא, עליה השלום, בעת עבודה עם רבנו ז"ל, סרגה לו כפה, ותכף-ומיד כשיצא לאויר העולם בעת הלדה עם כל הפאבים וכו', דאגה תכף-ומיד שיטלו לו את ידיו, וכן להלביש לו את הכפה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תרפג.

מה דעתו של הרב לגבי טפול שנקרא "ביו-אנרגיה"?

שאלה:

מאת תהלה: לכבוד הרב שליט"א.
רציתי את יעוצו וברכתו של הרב לגבי קבלת טפול רפואי שנקרא "ביו-אנרגיה".
אנחנו משפחה חרדית עם ילדים שיהיו בריאים, ומאד קשה לי הגדול שלהם, ובמיוחד שכל היום אני לבד, ובעלי מאד טרוד בעבודתו עד שעות מאחרות כבר תקיפה ארבה, והרבה פעמים בגלל הטרדות והעייפות של בעלי אני סובלת מכה — מבחינת יחסו אלי וכו'... אני מתפללת המון על המצב, אבל אני גם נמצאת

בְּסִיוֹנוֹת שֶׁקָּשָׁה לִי לְהִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם, וְלִכְּנֹן גִּיטָתִי
הַצִּיעָה לִי טפול שְׁנִקְרָא "בִּיּוֹ-אֲנֶרְגִּיה" אֶצֶל אִשָּׁה
מִצְּלִיחָה מְאֹד, שֶׁקָּבְלָה אֶת בְּרַכְתּוֹ שֶׁל אֶחָד הַרְבָּנִים
הַמְּפָרְסָמִים.

יֵשׁ לְצִיּוֹן, שֶׁעֲשִׂיתִי אֶצְלָההּ כְּכֹר בְּמָה טפולים, וְהִסְתַּדְּרָתִי
עִם הַסְּכּוּם שֶׁל הַהִתְחַלָּה, וְהִיזָה שְׁפוּר גְּדוֹל וּמִשְׁמַעוֹתִי
בְּבִיתֵנוּ מִכָּל הַבְּחִינּוֹת, אֵךְ בְּשֶׁהִיא אִמְרָה שֶׁצָּרִיךְ
לְהִמְשִׁיךְ, הִרְגָּשְׁתִּי קָשִׁי מְסִיִּם וְהִתְלַבְּטוֹת — אִם
לְהִמְשִׁיךְ אוֹ לֹא. זֶה דוֹרֵשׁ מִמֶּנִּי סְכּוּם נִכְבָּד שֶׁל כֶּסֶף,
וְלִכְּנֹן אֲנִי רוֹצֵה שֶׁהֵרֵב יִגִּיד לִי מָה לַעֲשׂוֹת, הָאִם
לְהִמְשִׁיךְ בְּהִשְׁתַּדְּלוֹת זֹה, אוֹ לְחַפּוֹת שֶׁהַמְּצַב יִסְתַּדְּרֵ?
בְּבִרְכַת רְפוּאָה שְׁלָמָה, אֲנַחְנוּ מִתְּפַלְּלִים עַל כְּבוֹד הַרֵב
יוֹם יוֹם לְרְפוּאָה שְׁלָמָה וְאֶרִיכוּת יָמִים.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ"ה שְׁבֹט ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל תְּהִלָּה תַחֲוִיָּה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

תְּשׂוּאוֹת חֵן עַל הַתְּפִלוֹת שֶׁאַתֶּם מִתְּפַלְּלִים עֲבוּר רְפוּאָתִי.

לְדַעֲתִי, כָּל הַבְּעֵינָה בְּבֵית שְׁלֹכֶם שֶׁחֲסָרָה הַשְּׂמֻחָה, הַבֵּית
זֶה דוּד שֶׁל מֵתַח וְכוּ', צָרִיכִים לְעַבֵּד הַרְבֵּה עַל מִדַּת
הַסְּבָלְנוֹת, שְׂאִין מִדָּה יוֹתֵר טוֹבָה מִזֹּה, וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל
(לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קנ"ה), שֶׁלִּזְכוֹת לְמִדַּת אֶרִיכוּת אִפְסִים
שֶׁהִיא סְבָלְנוֹת, זֶה זֹכִים עַל-יְדֵי תִקְוָה הֶאֱמוּנָה, כִּי כְּשֶׁאָדָם
מִחְדִּיר בְּעַצְמוֹ, אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדֵּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל
אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, אֲזִי אֵין עוֹד דְּבָר שֶׁמְרַגֵּיעַ אֶת הָאָדָם יוֹתֵר
מִהֶאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְזוֹכָה לְרְפוּאָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר
רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ה"י), שֶׁיֵּשׁ סוֹכְלֵי חֲלָאִים,

שְׁעָר הַסֶּבֶל שְׁלָהֶם מַה שְּׁסוּבְלִים, זֶה מִחֲמַת חֶסְרוֹן אֲמוּנָה, וּבִפְרָט אֵלוֹ שְׁסוּבְלִים עַל מְתַח עֲצָבִים וְכוּ', זֶה רַק מִחֲמַת חֶסְרוֹן אֲמוּנָה, כִּי הַמֶּאֱמִין הָאֱמִתִּי, שְׁמֵאֱמִין שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ נִמְצָא, וְאִין בִּלְעֲדִיו נִמְצָא, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהַכֹּל מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחַ פְּרִטִית, הוּא יָכוֹל לַעֲבֹר עַל הַכֹּל.

וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, תִּתְאַזְרֵי בְּמִדַּת הַסֶּבְלָנוּת, שְׂאִין מִדָּה יוֹתֵר יָפֵה מְזוֹ, וְאֵפְלוֹ שְׁזֵה בָּא לָךְ מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, זְכָרִי מַה שְּׁאָמַר הַתַּנָּא הַקְּדוֹשׁ (אֲבוֹת פָּרָק ה'): לְפּוּם צִעְרָא אֲגֵרָא; וְדַעֵי לָךְ, כְּשֵׁאֲשֶׁה עוֹצֵרֶת עֲצָמָה לֹא לְכַעַס וְכוּ', עַל-יְדֵי-זֶה הִיא מִצְלַת אֶת חַיֵּי הַנְּשׂוּאִין שְׁלָה וְכוּ', כִּי הַכֹּל תְּלוּי כְּפִי מִדַּת הַסֶּבְלָנוּת, וְלֹא לְהַפְגִּס בְּכַעַס וְקִנְיָה וְכוּ' וְכוּ', וְהִיא צְרִיכָה לְרְאוּת, שְׁלֹא תִהְיֶה לָּהּ שׁוּם תְּרַעֲמַת עַל בַּעֲלָהּ, כִּי הָאֲשֶׁה הִיא חֶלֶק מִבַּעֲלָהּ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית ב, כג): "עֲצָם מְעֲצָמִי וּבָשָׂר מִבָּשָׂרִי, לְזֹאת יִקְרָא אֲשֶׁה, כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת", וְלִכֵּן אֲשַׁרֵּי הָאֲשֶׁה שְׁקִנְתָּהּ לַעֲצָמָה אֶת מִדַּת הַסֶּבְלָנוּת לְגַבֵּי בַּעֲלָהּ וְכוּ', וּמוֹחֶלֶת לוֹ עַל הַכֹּל, וּמִתְחַזְּקִים לְאַהֲבֹ אֶחָד אֶת הַשְּׂנִי, שְׂאֵז הַשְּׂכִינָה תִשְׁרָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִצְלִיחוּ בְּחַיֵּי נְשׂוּאֵיהֶם, וּבִפְרָט אֶת צְרִיכָה לְדוֹן אֶת בַּעֲלָךְ לְכַף זְכוּת, שֶׁהוּא עוֹבֵד קָשָׁה מְאֹד, רַק בְּשִׁבִיל לְהֵבִיא פְּרִנְסָה הַבַּיְתָה, וְלִכֵּן רְאוּי לְכַבְּדוֹ וּלְיִקְרוֹ מְאֹד.

אִם אֶת תְּקִנִּי לַעֲצָמָךְ אֶת מִדַּת הַסֶּבְלָנוּת, שְׂזוּכִים עַל-יְדֵי תְּקִיף הָאֲמוּנָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה לֹא תִצְטָרְכִי לְהַתְּפָרֵץ עַל הַיְלָדִים וְכוּ', לֹא לַצֶּעַק וְלַצֶּרַח עֲלֵיהֶם וְכוּ', רַק לְהַכְנִיס בְּבֵית אוֹרְחָה שֶׁל שְׂמֻחָה, שְׁזֵה מְבִיא אוֹרְחָה שֶׁל רְגִיעָה בְּבֵית.

בְּעֵינַי טפול רפואי שְׁנִקְרָא בִּי-אֲנִרְגִּיה, אָנִי מְכַרְח לְהַגִּיד
 לָךְ, שֶׁהַמְקוֹר לְזֶה הוּא מְגוּי כּוֹפֵר בַּהֲשֻׁגְחָה פְּרֻטִית וְכוּ',
 תִּלְמִידוֹ שֶׁל פְּרוּיֵד וְכוּ', וְזֶה סֵךְ הַכֹּל בַּחֲנִינֵת פְּסִיכוֹת־רַפְיָה
 גּוֹפְנִית וְכוּ', וְיֵשׁ בְּזֶה הֶרְבֵּה דִמְיוֹנוֹת וְכוּ', וְכִשְׁנֹכְנָסִים בְּזֶה
 נִדְמָה שְׁמַתְרַפְּאִים וְכוּ', אֲבָל הַכֹּל הֶבֶל הֶבֶלִים, עֲדִיף לְהַכְנִיס
 אֶת עֲצָמוֹ בְּאִמּוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וּלְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ
 לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשֵׁפֶת הָאֵם, שְׁזֶה נִקְרָא
 הַתְּבוּדוֹת, וְכֹל מֵה שְׁצָרִיכִים הוּא רַק לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ,
 וְזֶה פּוֹתַח אֶת כָּל הַשְּׁרִירִים שֶׁל הַגּוֹף וְכוּ', וְהַחֲסִימוֹת שֶׁל
 עֲצָבֵי הַגּוֹף וְכוּ', וְאִז לֹא צָרִיכִים שׁוּם חֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, כִּי
 עַל-יְדֵי תַקְוָה אִמּוּנָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וּבִפְרָט שְׁמַרְגִּילִים אֶת עֲצָמוֹ
 לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, מִשְׁתַּחֲרָרִים עֲצָבֵי הָאֵדָם וְכוּ', וְזוֹכָה
 לְאִמּוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבַּרְךָ, שְׁזֶה מְכַנֵּס שְׁמִמָּחָה בְּאֵדָם,
 וְהַשְׁמָחָה הִיא רְפוּאָה לְהַכֹּל, בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחָנִי, כְּמוֹ
 שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כד), שְׁגַם חֲכָמֵי
 הָרוֹפְאִים אָמְרוּ, שֶׁכֹּל הַמַּחֲלוֹת וְהַחֲלָאִים רְעִים בָּאִים לְאֵדָם
 רַק מִחֲמַת חֲסְרוֹן הַשְׁמָחָה.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִמְשִׁיךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה בְּבֵיתְכֶם,
 וְתִזְכִּי לְגַדֵּל אֶת הַיְלָדִים בְּאִוִּירָה שֶׁל שְׁמָחָה וּרְגִיעָה, וְתִרְוִי
 רַב נַחַת דְּקִדְשָׁה מֵהֶם.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תרפד.

**אָנִי מְרַגֵּשׁ שְׁאֲנִי לֹא מוֹצֵא אֶת עֲצָמִי, וְלֹא
מַצְלִיחַ לְהַבִּין מֵה תַּפְקִידִי בְּעוֹלָם**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת יוֹסֵף: שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְכַבוֹד הַצַּדִּיק. רְצִיתִי
לְהוֹדוֹת לָכֶם עַל כָּל מֵה שְׁאַתֶּם עוֹשִׂים, וּבִפְרָט עַל סֵפֶר
שׁו"ת "אֲשֶׁר בְּנִחַל" שְׁמַעוֹדָד וּמְחֻזָּק.
רְצִיתִי אֶת עֲצַתְכֶם: בְּרוּךְ ה' אָנִי זוֹכֵה לְנִסֵּעַ יוֹתֵר
מִמֶּשֶׁר שָׁנִים לְרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוֹמֶן, וְעוֹד כַּמָּה פְּעָמִים
בְּמַהְלָךְ הַשָּׁנִים, אָבֵל אָנִי לֹא מְרַגֵּשׁ שְׁאֲנִי מוֹצֵא אֶת
עֲצָמִי וְאֵת תַּפְקִידִי בְּעוֹלָם, אָנִי לֹא מַצְלִיחַ לְהַחֲזִיק
מִמֶּעַמְד בְּמַשְׁהוֹ מְסָסִים לְאַרְךָ זְמַן, וְאָנִי לֹא יוֹדֵעַ מֵה
רוֹצִים מִמֶּנִּי מִלְמַעְלָה.
אוּדָה מְאֹד לְצַדִּיק אִם יִרְאֶה לִי אֶת הַדֶּרֶךְ.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֻזַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר מְשֻׁפְּטִים, כ"ה שְׁבַט ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יוֹסֵף, נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶת גְּדֹל זְכוּתְךָ שְׁאַתָּה נוֹסֵעַ כְּבוֹר
עֶשֶׂר שָׁנִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה לְאוֹמֶן, אֲשֶׁר בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ
י"ל (חיי-מוֹתֵר, סִימָן תג): הֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׁלִי עוֹלָה עַל הַפֶּל,
וְהִיא פְּלֵא אֲצִלִי מֵאַחַר שֶׁהַמְקַרְבִּים שְׁלִי מֵאֲמִינִים לִי, וְלָמָּה
לֹא יִזְהָרוּ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמְקַרְבִּים אֵלַי, שִׁיְהִיו כְּלָם עַל רֵאשׁ
הַשָּׁנָה, אִישׁ לֹא יַעֲדֵר, כִּי כָּל הָעֲנִיָּן שְׁלִי הוּא רַק רֵאשׁ הַשָּׁנָה,
וְהַזְהִיר לַעֲשׂוֹת כְּרוֹז, שְׁכָּל מִי שְׁסָר אֶל מְשֻׁמְעָתוֹ וּמְקַרְבֵּ

אליו, יהיה על ראש השנה אצלו, לא יחסר איש, ומי שזוכה להיות על ראש השנה, ראוי לו לשמח מאד מאד, כמו שכתוב (נחמיה ח): "אכלו מעדנים ושתו ממתקים, כי חדות הַיָּוֵה הוא מעֲזֹכֶם"; וזה נאמר על ראש השנה; ואמר (מזימותר"ן, סימן תה): הראש השנה שלי הוא חדוש גדול, והשם יתברך יודע שאין הדבר הזה בירשה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש השנה, לא מבעני אתם כלכם, בודאי תלויין בראש השנה שלי, אלא אפלו כל העולם פלו תלוי בראש השנה שלי; ובזה ראוי לך לשמח מאד מאד.

אתה צריך לדעת כי היעוד של בר ישראל בזה העולם, הוא רק להיות בשמחה, ולהכירו יתברך מכל פרט מפרטי הבריאה, כמובא (זהר בא מב): תכלית הבריאה הייתה בגין דישתמודעון ליה, להכיר אותו יתברך מכל פרטי הבריאה, וזה מכניס שמחה באדם, כי אין עוד שמחה כמו הכרת הבורא יתברך שמו, שייודעים שיש מציאות בורא כל עולמים המחיה ומהנה ומקים את כל הבריאה כלה, ודבר גדול דבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, וכשאדם שש ושמח, אזי הוא בא אל תכליתו בזה העולם.

כמו שגלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כד), ששאלו הסבי דבי אתונא איפה האמצע של העולם? והראה רבי יהושע בן חנניה עם אצבעו — פה, שאלו אותו: מי אומר שכן הוא? אמר להם רבי יהושע בן חנניה: תביאו חבלים ותמדדו, ותראו שאני צודק. ומגלה רבנו ז"ל, שיש בזה סוד נפלא מאד, כשמתחילים הבלבולים עם האדם איפה המקום שלו להיות ולגור? אזי העצה להגיד לו — פה, איפה שאני נמצא שם זה האמצע העולם, ועם כל זאת

כְּשֶׁהִקְלַפּוֹת וְהַמְשַׁחִיתִים שֶׁבָּרָא מִחַמַּת עֲוֹנוֹתָיו מִבְּלָבָלִים
 אוֹתוֹ, וְשׂוֹאֲלִים: מִי אוֹמֵר שְׂאֵתָה צָרִיף לְגוֹר פֶּה, אוֹלֵי אֵתָה
 צָרִיף לְגוֹר בְּמָקוֹם אַחֵר? וְאַחֲרֵי-כֵן כְּשֶׁיִּלָּךְ לְמָקוֹם אַחֵר וְכוּ',
 גַּם שָׁמָּה יִגִּידוּ לוֹ: מִי אוֹמֵר שְׂאֵתָה צָרִיף לְגוֹר פֶּה, אוֹלֵי אֵתָה
 צָרִיף לְגוֹר בְּמָקוֹם אַחֵר? כִּי כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא בַּפְּגָם-הַבְּרִית, אֲזִי
 הוּא בּוֹרָא קְלַפּוֹת וּמְשַׁחִיתִים, וְהֵם מִבְּלָבָלִים אֵת דַּעְתּוֹ
 וּמַעֲקָמִים אֵת לְבוֹ וְכוּ' בְּקִשּׁוֹת וּסְפָקוֹת, וְלֹא מוֹצֵא אֵת
 הַמָּקוֹם שְׁלוֹ וְכוּ', וְהוּא תָּמִיד מְלֵא סְפָקוֹת וְכוּ', וְלְבוֹ מְלֵא
 עֲקֻמְמִיּוֹת וְכוּ' — מָה רוֹצִים מִמְּנִי מְלַמְעֵלָה וְכוּ', מָה
 תִּפְקִידִי בְּזֶה הָעוֹלָם וְכוּ', אֲבָל אִם אָדָם מֵאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ,
 וּמִכְּנִיס בְּדַעְתּוֹ אֵת אֲמַתּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה אֵיפֹה
 שָׂרָק תְּשִׁים אוֹתוֹ — הוּא יִהְיֶה רַק שְׂמַח, כִּי אֵין עוֹד שְׂמַחָה
 כְּשֶׁמַּחַח הָאֱמוּנָה בְּהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ.

וְלִכֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מָה שֶׁבִּיכָלְתָּךְ רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי
 הַסֵּמֶךְ-מ"ם עוֹבֵד עַל כָּל אָדָם כֹּל-כֵּן חֲזָק לְהַפִּילוֹ בַּעֲצָבוֹת
 וּבְמִרְרוֹת וּבְדַכְאֹן וְכוּ', רַק עַל-יְדֵי הַדְּמִיוֹנוֹת שֶׁמִּכְּנִיס בּוֹ
 וְכוּ' וְכוּ', כֹּל אֶחָד כִּפִּי בַּחֲיַנְתּוֹ וְעֲנִיָּנוֹ, וְלִכֵּן אֵתָה מִכְּרַח
 לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וּבְרָגַע
 שֶׁתִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, זֶה יִרְחִיב לָךְ אֵת הַדַּעַת לְגַמְרִי, וְכִמּוֹ שֶׁאָמַר
 רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן י'): מָה שֶׁבִּגְיֵי-אָדָם רְחוּקִים
 מִהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה מִחַמַּת חֶסֶד שֶׁיֵּשׁוּב הַדַּעַת, וְלָמָּה אֵין
 יֵשׁוּב הַדַּעַת? כִּי חֶסֶד מִהַשְׂמַחָה, וְלִכֵּן תִּמְסַר אֵת נַפְשְׁךָ לְהִיּוֹת
 בְּשִׂמְחָה, וְאִז תִּזְכֶּה לְגַדְלוֹת הַמַּחֲיִן, וּכְבָר לֹא יִחְסַר לָךְ שׂוֹם
 דְּבָר.

בְּזֶה הָעוֹלָם צָרִיכִים לְהִיּוֹת יְהוּדֵי פְּשוּט, שֶׁקָּם בְּבִקְרָר רֵץ
 לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, וּמִתְעַשֵּׂף בְּצִיצִית וּבַתְּפִלִּין, וּמִתְפַּלֵּל שְׁחֲרִית
 מְלָה בְּמִלָּה מִתּוֹף הַסְּדוּר, וּמִכּוֹן פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת, וְכֵן אַחֵר

הצָהָרִים הוא מקפיד מאד להתפלל מנחה, וכן בתחלת הערב הוא מקפיד להתפלל ערבית, והוא שש ושמת, שזוכה לחלק את היום לשלשה חלקים, ובין כף הוא קובע עתים לתורה, קצת מקרא, קצת משנה, קצת גמרא, קצת הלכה וכו' וכו', וכן עוסק בפרנסתו, ומברך את הברכות וכו', והוא רק בשמחה, אזי מה הוא צריך יותר מזה? ולמה צריכים להתבלבל בבבוליים וכו'?

האדם שמרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, הוא הכי מאשר בחיים, כי איפה שרק לא ילך, הוא ימצא את הקדוש-ברוך-הוא וידבר אתו, ואל מדרגה זו רוצה רבנו ז"ל להביא אותנו. ולכן הרגל את עצמך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בתמימות ובפשטות גמורה, בלי שום חכמות והשכלות עצמיות וכו', וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן קנד), שעקר מה שהגיע למדרגתו, הוא רק על-ידי ענין פראסטיק (פשטות), שהיה מדבר הרבה ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשטות, ועל-ידי-זה דיקא הגיע למה שהגיע, ואמר: אם הייתי יודע שהשם יתברך יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש כזה, הייתי עושה ביום אחד מה שעשיתי בשנה כלה (כלומר שהיה מזדרז כל-כף בעבודתו, עד שמה שהיה עושה ועובד השם יתברך בשנה כלה, היה עושה ביום אחד), והיה מתגעגע מאד אחר מעלת העבודה של פראסטיק (פשטות) באמת, ואמר: איי פראסטיק. גם אמר שדבר עם כמה צדיקים גדולים, ואמרו גם-כן שלא הגיעו למדרגתם, כי אם על-ידי ענין פראסטיק, שעסקו בעבודתם עבודת השם יתברך בפשטות גמורה בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו', ועל-ידי-זה דיקא הגיעו למה שהגיעו.

לְדַעְתִּי, אִם תִּכְנִיס אֶת כָּל הַדְּבוּרִים הָאֵלּוּ בְּתוֹךְ לְבָרָה, אֲזִי תִהְיֶה הַכִּי מְאֹשֶׁר בְּחַיִּיךָ, כִּי, תִּהְלֶה לְאֵל, יֵשׁ לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל נִקְדוּת טוֹבוֹת, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן רפב), שְׂאֵם מְחַפְּשִׁים וּמְבַקְּשִׁים אֶת הַטוֹב בְּעֲצָמָם, מוֹצְאִים הַרְבֵּה טוֹב. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכוֹת נו.) עַל הַפְּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ד'): "כְּפִלַח הַרְמוֹן רִקְתָּךְ מֵאֵי רִקְתָּךְ? אֲפֹלוּ רִיקְנִין שֶׁבְּךָ מְלֵאִים מְצוּוֹת כְּרָמוֹן; וְאָמְרוּ (ירושלמי בְּרִכוֹת, פָּרָק ט', הַלָּכָה ה'): תִּנִּי בְשֵׁם רַבִּי מְאִיר, אֵין לָךְ אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שְׂאִינוּ עוֹשֶׂה מְאֵה מְצוּוֹת בְּכָל יוֹם, קוֹרָא אֶת שְׁמַע וּמְבַרְךָ לְפָנֶיהָ וְלֹא חֲרִיָּה, וְאוֹכֵל אֶת פֶּתוֹ וּמְבַרְךָ לְפָנֶיהָ וְלֹא חֲרִיָּה, וּמִתְפַּלֵּל שְׁלֹשׁ פְּעָמִים שֶׁל שְׁמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה וְחוֹזֵר וְעוֹשֶׂה שְׂאָר מְצוּוֹת וּמְבַרְךָ עֲלֵיהֶן. וְכֵן הָיָה רַבִּי מְאִיר אוֹמֵר: אֵין לָךְ אָדָם בְּיִשְׂרָאֵל, שְׂאִין הַמְצוּוֹת מְקִיפּוֹת אוֹתוֹ — תְּפִלִּין בְּרֹאשׁוֹ וְתְּפִלִּין בְּזֵרְעוֹ, וּמְזוֹנָה בְּפִתְחוֹ, מִיֵּלָה בְּכַשְׂרוֹ, אַרְבַּע צִיצִיּוֹת בְּטִלְתּוֹ מְקִיפִין אוֹתוֹ. הוּא שְׂדוּד אָמַר (תְּהִלִּים קיט): "שִׁבַע בְּיוֹם הִלְלִיתִיךָ עַל מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךְ". וְכֵן הוּא אוֹמֵר (תְּהִלִּים לד): "חֲנוּנָה מְלֵאָף הַיְיָ" סְבִיב לִירְאִיו וַיַּחֲלֹצֵם.

וְלִכֵּן אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ לְמָה אֶתָּה צְרִיךְ לִהְיוֹת כָּל-כָּף מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל, וְלֹא מוֹצֵא אֶת עֲצָמְךָ וְכוּ' וְכוּ', אֶתָּה צְרִיךְ לְשַׂמַּח עַל נַעַם חֶלְקְךָ, עַל אֲשֶׁר בִּנְחַל שָׁם חֶלְקְךָ וּגְוַרְלָךְ, וְאֶתָּה זוֹכֵה כְּבָר לְמַעְלָה מֵעֶשֶׂר שָׁנִים לְנִסְעֵ אֲצֵל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, שְׂאִין עוֹד שְׂמִיחָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מְזוּ, וְלִכֵּן, לְדַעְתִּי, אֶתָּה צְרִיךְ הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל יוֹם עַל מַדַּת הַשְּׂמִיחָה, וְתִהְיֶה רְגִיל בְּתַפְלָה זו, וְאֲזו טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים:

רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, זַכְּנֵי לִהְיוֹת בְּשְׂמִיחָה תָּמִיד, וְאַזְכָּה לְהַרְגִישׁ אֶת הַשְּׂמִיחָה בְּרַמ"ח אֵיבָרֵי וְשָׁס"ה גִּידֵי, עַד שֶׁהַשְּׂמִיחָה תִּגִּיעַ לְרַגְלֵי, שְׂאֲזָכָה לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם מֵרַב שְׂמִיחָה

על גדל החסד שעשית עמדי, שנבראתי מזרע ישראל, ואני יכול לקיים את מצוותיך. אנא רחם עלי, והרחק ממני את העצבות והעצלות, וזכני לדבר בכל יום עם אחרים משמחה, ואזכה לשמח את אחרים, ועל-ידי-זה גם אני אזכה לשמח, ובזכות השמחה אזכה להכלל בך לגמרי, עד שלא אראה לפני עיני רק את אמתת מציאותו ותברך, איך שאתה מחיה ומתוה ומקיים את כל הבריאה כלה, וזכני לאמונה ברורה ומזככת, שאזכה לדעת בידיעה ברורה, שאתה נמצא ואין בלעדך נמצא, ועל-ידי-זה תמחל לי על כל עוונותי, ואזכה להכלל בך מעתה ועד עולם אמן סלה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תרפה.

כתוב שרבי נתן היה בקברי צדיקים בטבריה,
אך לא מזכר שהיה בקבר הרמב"ם. מדוע?

שאלה:

מאת אליהו: שלום למורנו הקדוש והנשגב.
בימי מוהרנ"ת כתוב, שרבי נתן ו"ל היה בטבריה בציון של ר' יוחנן בן זכאי והתלמידים, אך לא מזכר שהיה גם בציון של הרמב"ם. מדוע? האם זה קשור למורה נבוכים?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"ו שבט ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אליהו, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מותרנ"ת ז"ל כשהיה בגליל, היה בהמון קברי צדיקים שלא הזכיר ביומן הנסיעות שלו, ולכן אין ראיה שלא היה אצל קבר הרמב"ם ז"ל.

ידוע, שרבנו ז"ל מאד הפליג במעלת הרמב"ם, ואמר: עם ספר היד הוא הצליח מאד, וכן אמר: כשיבוא משיח יפסקו פמו הרמב"ם, רק על ספר "מורה נבוכים" הוא הזהיר אותנו לא לעיין בו, וזה לא רק רבנו ז"ל, אלא המון צדיקים הזהירו על זה, פי הקשיות ששואל הן חזקות מאד, וזה כל אחד מבין, והתרוצים הם עמקים מאד, שאף אחד אינו מבין, נמצא, שנשארים בקשיות עליו ותברך, ולא פדאי להכניס בדעתו אפלו שמץ של הרהור נגד האמונה הקדושה, ולכן אל תבנה בנינים כאלו היתה פה פונה, שלא כתב שהיה אצל הציון שלו, אדרבה הרמב"ם קדש הקדשים, וחס מלהזכיר מלחלק עליו, הכל הבל ודמיון גדול מאד, ומי יתן, שכל אחד יקבע לעצמו שעור ברמב"ם בכל יום, ויתחדשו לו הרבה חדושים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תרפ"ו.

**אָנִי חוֹנֵךְ נֶעַר בֶּן שְׁתִּים-עֶשְׂרֵה שְׁלֹאֲחֵרוֹנָה עֶזְבָּה
אֶת הַמְּסַגֶּרֶת הַתּוֹרְנִית, וְעֵבֶר לְבֵית-סֵפֶר חֵלוֹנִי.
מָה נִתֵּן לַעֲשׂוֹת?**

שְׂאֵלָה:

מֵאת מְרַדְכִי: לְכַבּוֹד קִדְשַׁת הָאֲדָמוֹר, בְּרָכוֹת יְחֹלוּ עַל
רֵאשִׁיךָ.

לְאֲחֵרוֹנָה נִתְבַקְּשָׁתִי לְחַנֵּךְ נֶעַר בֶּבֶן שְׁתִּים-עֶשְׂרֵה
הַלּוֹמֵד בְּבֵית-סֵפֶר חֵלוֹנִי, וְיֵשׁ לוֹ רִקְעַ מְרַבֵּב — אִמָּא
חֹזֶרֶת בְּתִשׁוּבָה מִתְחַזְּקֶת מְאֹד, וְאָב גּוֹי הֵחִי בְּאַרְצוֹת-
הַבְּרִית. אִמּוֹ שֶׁל הַנֶּעַר פָּנְתָה וּבִקְשָׁה, שְׂאֲשַׁמֵּשׁ לוֹ
בְּחֶבֶר וּבְמוֹרָה, וְאִנּוּ נִפְגָּשִׁים אַחַת לְשָׁבוּעַ לְשַׁעֲרָה קְלָה,
בְּהָ אָנִי עוֹסֵק עִמּוֹ בְּעִנְיָנִי פְּרִשַׁת הַשָּׁבוּעַ, מְדַרְשִׁים,
שִׁיחוֹת אֹדוֹת הַחַיִּים הַקְּשׁוּרִים לְפָרְשָׁה וְכִדּוּמָה.

בְּשָׁנָתִים הָאֲחֵרוֹנוֹת הַנֶּעַר לָמַד בְּתִלְמוּד תּוֹרָה בְּסִבִּיבוֹת
יְרוּשָׁלַיִם, וְלֹאֲחֵרוֹנָה עֵקֶב חֲזָרְתוֹ לְאֶזֶר הַשְּׂרוּן, חֲזָר
לְבֵית-הַסֵּפֶר הַחֵלוֹנִי בּוֹ לָמַד קֶדֶם לְכֵן. הַנֶּעַר אִינוּ מְעַנְּן
לְהִתְחַנֵּךְ בְּמוֹסֵד תּוֹרְנִי, וְאִמּוֹ אוֹבְדַת עֲצוֹת.

אֲשַׁמַּח לַעֲצַת הַצַּדִּיק בְּנוֹשָׂא. הַמְּצַפֶּה לִישׁוּעַת הַשֵּׁם
בְּכָל עַת.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר מְשֻׁפָּטִים, כִּי שָׁכַט ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מְרַדְכִי, גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲשָׁרִי מִי שְׂמַחְדִּיר אֲמוּנָה בְּנִעְרֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר אֵין

למעלה מזה, כי אצלו יתברך מאד מאד יקרה כל נפש מישראל, שהוא יהלום בכתר המלך, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ו'); ולכן צריכים מאד מאד לשמר על כל ילד לקרב אותו אל הקדוש-ברוך-הוא, ולהחזיר בו אמונה פשוטה בו יתברך. ואסור להתנאש מאף אחד.

עקר ההצלחה בחנוף ילדים, זה רק בדרך אהבה וספורי צדיקים, שזה עולה על הכל, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רמח): דע, שספורי מעשיות מצדיקים, הוא דבר גדול מאד, כי על-ידי ספורים מצדיקים נתעורר ונתלהב הלב בהתעוררות גדולה להשם יתברך בחשק נמרץ מאד, כי הרשימו שעשה אותו הצדיק שמשפירן ממנו, על-ידי עבודתו את השם יתברך, זאת הרשימו נתעוררת בעת שמשפירן מהצדיק, והיא מעוררת להשם יתברך בהתעוררות גדולה.

ולכן מה טוב ומה נעים להיות רגיל ולספר ספורים לתלמידים, שזה מושף את הלב אליו יתברך, והרב הקדוש מצאנו זי"ע, בעל "דברי חיים", שאל פעם את המלמדים של בניו — האם הם לומדים אתם מוסר? והשיבו: כן! וכששאל אותם: אילו ספרי מוסר? ענו ואמרו: "חובת הלבבות". ענה ואמר להם: לא לזה התכונתי, אלא תספרו להם ספורי צדיקים מהרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע ומהרבי רבי זושא מהאניפאלי זי"ע. רואים מזה את גדל הכח של ספורי צדיקים, שמושף את הלב של הילדים לחקות אותם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע

בתפלתו שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה
מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תרפז.

**לבעלי יש קשי להתפלל במנין, וכשאני מדברת
אתו בנושא הוא מתרגז**

שאלה:

מאת לאה: לכבוד קדשת הצדיק שלום וברכה.
חשוב לי שבעלי יתפלל את התפלות במנין, אף לבעלי
יש קשי עם זה, והוא מתיר לעצמו הרבה פעמים
ומתפלל ביחידות, דבר זה מצער אותי, ובכל פעם
שאני מנסה לדרבן אותו ללכת למנין, הוא מתרגז
שאני מתערבת, אף הדבר בנפשי, בפרט אחרי שקראתי
על מעלת הענין.

אשמח שהצדיק יתן את עצתו.

בנוסף, אבקש מהצדיק ברכה עבור פרנסה, בעלי עובד
בעצמאי, וכרגע הוא המפרנס היחיד. אנו זקוקים
להמון סיעתא דשמיא, שתהיה לו ברכה והצלחה
בעסק ונתפרנס בכבוד.

אודה לכם עד מאוד אם תברכו ותפעלו עבורנו לפרנסה
ברוח ובנקל.

תודה רבה, ויהי רצון שתרוו רב נחת דקדשה מתוך
בריאות איתנה מכל יוצאי חלצייכם, אמן בן יהי רצון.

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"ו שבט ה'תשע"ג.

שלום רב אל לאה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להסביר לבעלך, שכל ההצלחה בפרנסה ובכל הענינים, תלויה כפי שמתפללים את השלש תפלות במגן, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו:): כל הרגיל לבוא לבית הכנסת ולא בא יום אחד, הקדוש-ברוך-הוא משאיל בו; הינו בזה שאדם רגיל לבוא להתפלל את השלש תפלות מדי יום ביומו, על-ידי-זה הוא ממשיך על עצמו השגחתו הפרטי פרטית, שהקדוש-ברוך-הוא משגיח עליו, ואם יום אחד הוא לא בא, כבר הקדוש-ברוך-הוא מתענג כפיכול למה הוא לא בא? ומשלים לו את חסרונו וכו', הרי שמשתלם להתפלל במגן, שעל-ידי-זה ממשיך על עצמו השגחה עליונה. ולכן מה טוב ומה נעים באם בעלך ילך להתפלל את השלש תפלות במגן דיקא, אז לא יחסר לו דבר שבמגן שזה פרנסה.

כך מובא מספרי קדמונים, שהתפלה במגן יש לה כח לשנות הטבע, וכן להנצל מן הספנה. וכן בכח התפלה במגן לבטל את כל אשר נגזר כבר עליו. ולכן אשרי מי שאינו בטלן, אלא מוסר את נפשו להתפלל במגן דיקא.

אני מאד מבקש אותך, שתתאזרי במדת הסבלנות, שאין מדה יותר יפה מזו, ואפלו שזה בא לך מאד מאד קשה, וזכרי מה שאמר התנא הקדוש (אבות פ"ק ה'): לפום צערא אגרא; ודעי לך, כשאשה עוצרת עצמה לא לכעס וכו', על-ידי-זה

היא מצלת את חיי הנשואין שלה וכו', כי הכל תלוי כפי מדת הסבלנות, ולא להכנס בכעס וקנאה וכו' וכו', והיא צריכה לראות שלא תהיה לה שום תרעמת על בעלה, כי האשה היא חלק מבעלה, כמו שכתוב (בראשית ב, כג): "עצם מעצמי ובשר מבשרי, לזאת יקרא אשה, כי מאיש לקחה זאת", ולכן אשרי האשה שקנתה לעצמה את מדת הסבלנות לגבי בעלה וכו', ומוחלת לו על הכל, ומתחזקים לאהב אחד את השני, שאז השכינה תשרה בתוך הבית, ועל ידי זה יצליחו בחיי נשואיהם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תרפח.

האם למוד בגירסא צריך להיות עם מפרשים או בלי?

שאלה:

מאת אליהו: שלום לרב! ראשית תודה לרב על העצות המסזקות שהרב כותב לעם ישראל, ה' ישיב לך טובות ובריאות, אמן.
 הרב ממליץ הרבה על למוד גמרא, משנה ושלחן ערוך בגרסא ואמירה. האם הכונה לקרא רק את הגמרא, או

גם את פרוש רש"י ותוספות? וכן בשלחן ערוך, האם הכוונה רק לשלחן ערוך או גם לפרושים שמסביב? אשמח להדרכה בענין.

תשובה:

בעזרת השם ותפלה, יום רביעי לסדר משפטים, כ"ו שבט ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אליהו, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל שמוכא בדבריו (שיחות הר"ן, סימן עו), זה סדר נפלא מאד מאד, ומי שרוצה שיפתח לו המוח, ויזכה להבין אחר-כך את כל חלקי התורה הקדושה, שקדם יקח משניות, ויגרס פרקים אחר פרקים, מסכתות אחר מסכתות, עד שיסיים ששה סדרי משנה כמה וכמה פעמים, וזה יכניס בו חשק ללמד את התורה הקדושה, אשר אין למעלה ממנה, וכך יפתח לו הדעת והשכל, וכן הוא בגמרא, שקדם יעשה לעצמו שעור בגירסא בש"ס כסדרן, ואפלו שאינו מבין, אבל לבסוף יפתח לו המוח. ובאמת זו עצה מחכמינו הקדושים שאמרו (עבודה זרה יט): לעולם ליגרים איניש ואף על גב דמשבח, ואף על גב דלא ידע מאי קאמר.

וספר הגאון המפלא רבי יוסף ענגיל זי"ע, שחבר המון ספרים, כששאלו אותו — איך זכה כל-כך להתעלות בתורה, עד שזכה לחדש בכל מקצועות התורה? ענה ואמר: כשהתחלתי ללמד, למדתי ארבעים פעמים ש"ס במהירות, גמרא בלי רש"י ותוספות, ופרשתי את הגמרא לפי דעתי, אפלו לא פרש"י וכו', ואחר-כך פשנכנסה לי תשוקה עצומה ללמד, אז נכנסתי במלא המרץ ללמד עם רש"י ותוספות ומפרשים, וכך התחלתי לחדש חדושים רבים.

נב שו"ת א' תרפט ברסלב

הרי שלף לפניה, שקדם צריכים לגרס הרבה עד שתפגס בו חמידו דאורייתא, חשק ללמד תורה הקדושה.

בנדאי מה טוב ומה נעים ללמד בכל יום חמש ורש"י עם התרגום בדרך הבנה, וכן פרק משניות עם הרב ברטנורא עם הבנה, ודרך גמרא בסדרת דף היומי על-פל-פנים עם רש"י בהבנה, ומלבד זאת שילמד הרבה בגרסא, שעל-ידי-זה יקנה לעצמו בקיאות.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תרפט.

האם יש ענין ללקת גם במוצאי שבת עם בגדי שבת?

שאלה:

מאת שמעון מאיר: לכבוד מורנו ורבנו צדיק דורנו שליט"א, שלום וברכה.
רציתי לשאל: האם יש ענין ללקת במוצאי שבת עם בגדי שבת? ואם כן, מדוע?
וישר כח גדול, ויהי רצון שתזכו בקרוב לקבל את פני משיח צדקנו יחד עם כל עם ישראל.

תשובה:

בְּצִוְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ"ו שָׁבַט ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל שְׂמֵעוֹן מֵאִיר, נִרוֹ וְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת עֲדִין נִמְשַׁכֶּת קִדְשַׁת הַשַּׁבַּת, וְלִכֵּן בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת הוֹלְכִים גַּם-כֵּן עִם בְּגֵדֵי שַׁבַּת, כִּי עֲדִין אֹר הַשַּׁבַּת מֵאִיר אַז, וַיֵּשׁ שְׂמֵקִפִּידִים לְלַכֵּת בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת עִם בְּגֵדֵי שַׁבַּת רַק עַד אַחַר מְלוּוֹה מְלָפָה, וְכָל אַחַד יִנְהַג כְּפִי מְנַהֵג אַבּוֹתָיו, וְאִסּוּר לְהַתְּבַלְּבֵל מִבְּלוּלֵי חָנָם וְכו'.

רַק חֲזוּק וְאַמִּץ מְאֹד לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וּתְשֻׁמַּח אַחֲרֵים, אֲשֶׁר אֵין מִצְוָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזֶּה, וְאַצְלוּ יִתְבָּרֵךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב כְּשֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל שְׂמַח, וְיוֹתֵר חָשׁוּב כְּשִׂמְשֻׁמַּח אֶת אַחֲרֵים. וְלִכֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מָה שְׂבִיכְלִתְךָ תְּמִיד לְשִׂמַּח אֶת אַחֲרֵים, וְכֵךְ יִהְיֶה לְךָ גַּם-כֵּן שִׂמְחָה, וְאַצְלוּ יִתְבָּרֵךְ שׁוֹרֵה רַק הַשִּׂמְחָה, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (דְּבָרֵי-הַיָּמִים-א' טז, כז): "הוֹד וְהִדָּר לְפָנָיו עַז וְחִדְוָה בְּמִקּוּמוֹ", אֲשֶׁרֵי מִי שְׂשֻׁמַּח בְּעִצְמוֹ, וְאֲשֶׁרֵי וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׂשֻׁמַּח אַחֲרֵים, וְשִׁכְרוּ הִרְבֵּה מְאֹד בְּשִׂמִים.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפִּלָּל בְּעֵדֶךָ תְּמִיד, שְׂתַהֲיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תרצ.

השכנה שלי ספרה לי, שבעלה עזב את הבית,
ויש לה צער גדול. איך אני יכולה לעזור לה?

שאלה:

מאת אורלי: שלום וברכה.

בעלה של שכנתי עזב את הבית, הם נשואים בסף הכל
שנה, ובגלל שאנחנו מידדות, והיא שופכת לפני את
מר לבה, היא אמרה שהיו להם לא מעט ופוחים
לאחרונה. היא רוצה שלום-בית ורוצה ללכת ליעוץ,
אך הוא לא מענין. איך אני יכולה לעזור לה?

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"ו שבט ה'תשע"ג.

שלום רב אל אורלי תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין דבר יותר חשוב מזה מלעשות שלום-בית אצל זוג,
כי כך אמרו חכמינו הקדושים (עקצין פרק ג'): לא מצא
הקדוש-ברוך-הוא פלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום,
שנאמר (תהלים כט): "הוי"ה עז לעמו יתן, הוי"ה יברך את עמו
בשלום".

עם כל זאת אצל כל זוג יש ספור אחר וכו', ואי אפשר
לדון מאחד להשני וכו', תמיד צריכים לשמע את שני
הצדדים וזה פשוט. יש אשה קשה מאד שהיא מורדת
בבעלה, ולא רוצה לחיות אתו וכו', הרי דינה בידה, היא
צריכה להבין שהיא תשלם את המחיר עבור זה. וכן יש גבר

נה   בְּרִסְלָב   א' תרצ"א   שו"ת

שהוא קשה מאד, והוא מתנהג לאשתו באכזריות ובאלימות, אלימות פיזית ואלימות מלולית, והוא משפיל אותה בכל פעם וכו', הרי דינו בידו, הוא צריך להבין, שהוא ישלם את המחיר בעבור זה.

ולכן פשרו צים לעשות שלום-בית, צריכים לשמע את שני הצדדים, לא שיף לדון צד אחד לפני ששמעו את הצד השני, כששומעים את שני הצדדים, אז מתגלה תמונה אחרת לגמרי.

הקדוש-ברוך-הוא ששמו שלום, ישים שלום בין נשמות ישראל תמיד.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

א' תרצ"א.

בחדשים האחרונים התקרבותי לרבנו. באיזה ספר צריכים ללמד? ואיך מתחילים להיות חסיד בריסלב?

שאלה:

מאת יאיר: שלום רב.
אני גר בחיפה, ועושה רשם שבכלל לא מוכרים את ספרי רבנו באזור שלנו. אני מנסה מזה מספר חודשים להתקרב לרבנו, ואני רוצה לדעת בבקשה: באיזה ספר צריכים ללמד? ואיך מתחילים להיות חסיד בריסלב? אני נוסע לרבי נחמן בשבוע הבא. תברכו על כל העזרה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"ו שבט ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יאיר, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תהלה לאל, ספרי רבנו ז"ל מופצים בכל חלקי ארץ ישראל ובכל העולם כולו, ואשרי מי שיש לו חלק בהפצת אור רבנו ז"ל, שרק הוא מפיח רוח חיים בנשמות ישראל, ומחזקם ומעודדם ומשמחם, ומקרבים אליו יתברך, כי בעתים הללו עוברים על נשמות ישראל צרות ויסורים, מרירות ומכאובים וכו', וכל אחד מחפש אחר התחזקות, ואותה מוצאים רק בספרי רבנו ז"ל, ולכן אשרי מי שעוסק להפיץ את ספרי רבנו ז"ל בעולם.

מי שמתחיל עכשו ללמד ספרי רבנו ז"ל, טוב מאד שילמד הרבה בשיחותיו הקדושות של רבנו ז"ל, שנכתבו ונדפסו על-ידי מוהרנ"ת ז"ל בעצמו, והן: "שיחות-הר"ן ו"חיי מוהר"ן", כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (חיי-מוהר"ן, סימן שנח), שבכל שיחה ושיחה שהיה משיח ומדבר עמנו, יכולים להיות על ידה איש כשר, ואפלו צדיק גמור כל ימי חייו, כמו שאני רוצה (אזוי וויא איף מיין איין גוטער יהוד) אם ירצה לילך עמה לקיים כפי שיחתו הקדושה, ונגם אפלו עכשו פשלוּמדין דבריו הקדושים, יש להם גם כן פת גדול לעורר להשם יתברך לזכות לדרכי השם באמת, למי שישים לבו היטב לדבריו ולשיחותיו הקדושות הנאמרות בספריו הקדושים, כי כל שיחה שלו היא התעוררות נפלאה ונוראה מאד ודרך ישרה ונכונה מאד לעבודת השם יתברך לכל אחד לפי מדרגתו, יהיה באיזה מדרגה שיהיה. אפלו מי שהוא

במדרגה עליונה מאד, יכול לקבל דרך ישרה ועצות נפלאות
מכל שיחה ושיחה שלו. וכן להפך מי שהוא בתכלית מדרגה
התחתונה, חס ושלום, באיזה מקום שרק לא יהיה, יכול
לקבל דרך ישרה ועצות נכונות מכל שיחה ושיחה שלו
למלט נפשו מני שחת, ולשוב אל השם יתברך באמת —
אם ישים לבו לדבריו היטב, ויקים אותם באמת ובתמימות
בלי שום חכמות, אשרי מי שיאחז בהם].

כשאדם מתחיל לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם
שלו, שזו נקראת התבודדות, זה סימן שהוא כבר שומע את
הקול של הצדיק, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק
א', סימן ס'), שיש בני-אדם שישנים את ימיהם, ואפלו
שמתפללים ולומדים וכו' וכו', הכל בחינת שנה, כי אם אדם
אינו מחדיר בעצמו את אמתת מציאותו יתברך, ולא מרגיש
שהוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, זה נקרא שהמחין
שלו ישנים, וכששומעים את קול הצדיק המעורר מהשנה,
אז מתחילים לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, שזה מה שפתוב
(תהלים יט, ד): "אין אמר ואין דברים בלי נשמע קולם", אם
אדם אינו שומע את קול הצדיק, אזי אין לו דבורים
להקדוש-ברוך-הוא; וכן אמרו חכמינו הקדושים (תרומות פרק
א'): חרש — אינו שומע ואינו מדבר, בשביל שלא שומעים
את קול הצדיק, אזי לא מדברים אל הקדוש-ברוך-הוא.

ולכן הסימן שהוא כבר נכנס בתוך חסידות ברסלב, אם
הוא מתחיל לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו,
שזה יסוד מוסד אצל רבנו ז"ל, וזה המפתח לחסידות
ברסלב, להיות רגיל לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם
שלו, כאשר מדבר איש אל רעהו, וזה ממשיך על האדם

אמונה פשוטה בו יתברך, וזה מציל אותו מכל הצרות והיסורים והמרירות שרק עוברים עליו.

אשריך ואשרי חלקך, שאתה נוסע אצל ציון רבנו ז"ל בעיר אומן, כי אין למעלה מזה, כי כך מובא (שיחות הר"ן, סימן קנו): פשהיה רבנו ז"ל באומן, שמע בביתו קול של הצועקים על הבית עלמין על קברי אבותם, שדרפם לצעק ולהתפלל שם בקול מר פנהוג, ופעם אחת שמע אשה אחת, שהיתה צועקת שם על קבר אביה: אבי, אבי, בקול מר מאד וכו' וכו', ובתו אדל תחיה, היתה עומדת אצלו אז, ענה ואמר לה רבנו ז"ל: האשה הזאת צועקת בכונה היטב אבי, אבי, אבל אביה אינו בכאן כלל וכו', ואמר אז, שטוב פשבאים על קברי אבות לומר להמתים השוכנים סביב לקבר אביהם ואמם וכיוצא שבאים אליו, לבקש מהם שיודיעו לו שבא בנם או בתם אליו. כי בודאי לא כל המתים נסתלקים ממקום קבורתם למקום שנטרדים, פי הרבה שרויים על קברם. על-כן טוב להודיעם, כדי שהם יודיעו לאביהם וכו'. ואמר אז: אבל אצל הצדיק אין צריכים לחשש על זה, שמא אינו שם. כי מיתת הצדיק הוא רק כמו מי שיוצא מחדר לחדר אחר. והמשיל אז לבתו על עצמו: כמו שאני עתה בחדר זה, ואחר-כך אני יוצא מחדר זה ונכנס לחדר השני, וסוגר הדלת אחרי. אם את מבואי אצל הדלת ותצעקי: אבי, אבי וכו', לא אשמע דבריה? ! [פדברים האלה נשמע מפיו הקדוש כמה פעמים, שרמז לכל אחד ואחד כמה גדולה המעלה של מי שיזכה לבוא על קברו הקדוש והנורא. כי בודאי ישמע דבריו, ויעזר ויושיע לו בכל מה דאפשר]. אשריך ואשרי חלקך.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

א' תרצב.

מה הענין ללבש כובע, והאם זה כל-כף חשוב?

שאלה:

מאת דוד: שלום ובִּרְכָה לְכַבוֹד הַצְּדִיק.
בְּרֵאשִׁית הַדְּבָרִים רְצִיתִי לומר תּוֹדָה עַל הַקְּרוֹב שְׁאַתֶּם
מְקַרְבִּים אוֹתִי לְהֵשֵׁם יְתַבָּרַךְ וּלְרַבְּנוּ.
רְצִיתִי לְהִתְנַעֵץ עִם הָרֵב: אֲנִי מְאֹד רוֹצֵה לְלַבֵּשׁ כּוֹבֵעַ,
אָבֵל יֵשׁ לִי קֶצֶת מְנִיעוֹת הַשֶּׁכֶל לַעֲשׂוֹת אֵת זֶה. אֶשְׁמַח
אִם הָרֵב יוּכַל לְכַתֵּב לִי מָה הָעֵנִין לְלַבֵּשׁ כּוֹבֵעַ, וְהָאִם
זֶה כָּל-כֶּף חָשׁוּב, וּמָה הָרֵב מְמַלִּיץ לִי לַעֲשׂוֹת בְּאִפְּן
אִישִׁי.
תּוֹדָה מְרֵאשׁ.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יְתַבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֻדְרַ מְשֻׁפְטִים, כ"ו שְׁבַט ה'תשע"ג.

שלום ובִּרְכָה אֶל דָּוִד, נְרוּ וְיֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלֹתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, רְאוּי לוֹ שְׂיִבּוֹא עִם כּוֹבֵעַ
וּחְלִיפָה, כִּי מָה כְּשֶׁבָא לְבַקֵּר מֶלֶךְ בְּשַׁר וְדָם וְכוּ', אוֹ נָשִׂיא
וְכוּ', אוֹ רֵאשׁ מְמֻשָּׁלָה וְכוּ', הוּא מְתַלַּבֵּשׁ עִם כּוֹבֵעַ וּחְלִיפָה
יָפָה מִפְּנֵי הַכְּבוֹד, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּאִין עֶרְךָ כָּלָל, אִם
אָדָם הֵיךָ יוֹדֵעַ שְׂבֻזָּה שְׁנִכְנָס לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, שֶׁהוּא הֵיכַל
הַמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא הוֹלֵךְ לְהִתְפַּלֵּל
אֶת הַתְּפִלוֹת הַקְּבֻעוֹת, פְּגוּן: שְׁחֵרִית אוֹ מְנַחָה אוֹ עֲרִבִית,
וְעַל-יְדֵי הַתְּפִלוֹת שְׁלוֹ נַעֲשֶׂה יְחִוּד גְּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְרַבִּי
רַבּוֹת מְלֹאכִים מְסַתְּפָלִים עָלָיו, בּוֹדְאֵי הֵיךָ מְקַפִּיד מְאֹד

להכנס לבית-הכנסת עם כובע וחליפה, ולא היה נכנס סתם בלי כובע ובלי חליפה, קרוע ובלוי וכו', או עם בגדי עבודה וכו', שפנה הוא מבזה, כביכול, את מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא.

במשך היום, אם קשה לו ללכת עם חליפה וכובע עליון, הרשות בידו, אבל בתפלה היה ראוי מאוד ללכת עם כובע עליון וחליפה יפה, וזה יביא לו ברכה, כי בזה הוא מראה שיש לו דרך ארץ, כביכול, להקדוש-ברוך-הוא, והוא מתחשב עמו יתברך, אזי (משלי כז, ט): "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם", ופרש רש"י: כמים הללו הפנים שאתה מראה לתוכן הן מראות לך וכו', ובאתערותא דלתתא, אתער לעילא, כמו שאדם מתנהג כביכול עמו יתברך, כן הוא יתברך מתנהג עמו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תרצג.

אני רוצה שֶהֵרֵב יִנַּחַה אוֹתִי בְּעֵינַי לְמוֹד גְּמָרָא
בְּגֵרְסָא

שאלה:

מיאת טל: שלום רב.

קדם כל אבקש על בריאותו של הרב בכל רמ"ח איבריו
ושס"ה גידיו.

לפני יותר משנה חזק אותי חסיד שלכם, בענין למוד
ח"י פרקי משניות ו"לקוטי-מוהר"ן" בגרסא, וברוך
השם, מאז הספקתי לסים מספר פעמים ש"ס ומשניות
ואת ה"לקוטי-מוהר"ן". ורציתי לשאל כמה שאלות:

1. שמעתי שאם מסימים ספר או מסכת, זה בונה בנין
בעולם העליון, האם זה נכון גם לגבי למוד בגרסא?
2. באשר אני מסיים מסכת בפעם השניה, האם זה בונה
לי עוד בנין או שלא, מפיון שיש לי כבר בנין על אותה
מסכת.

3. אני מאד רוצה לסים את הש"ס, ועד עכשו למדתי
כמה מסכתות לא כסדר, כלומר לא התחלתי בברכות
והמשכתי הלאה, אלא מה שיצא לי. עכשו אני גורס
את כל הש"ס, ושאלתי היא: האם אני צריך לחזר על
אותם מסכתות שכבר למדתי, כדי שכל הש"ס יהיה
כסדרן, או שאני יכול לגרס רק את המסכתות שעוד
לא סימתי?

מקוה לתשובה לבאור הענין, ואסים בתודה גדולה על
היחס ועל הזמן שאתם נותנים לנו.

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"ו שבט ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל טל, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך, שאתה גורם הרבה משניות, שאין למעלה מזה, ואשרי מי שזוכה לגרס בכל יום ח"י פּרקים משניות, שפזזה הוא הורג את היצר הרע שלו. ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מב): במי אתה מוצא מלחמתה של תורה? במי שיש בידו חבילות של משנה. ומוכא (מדרש תלפיות): שאשר בן יעקב יושב על פתחו של גיהנום, ומי שהרבה ללמד משניות — אינו מניחו להפנס שם.

ולכן אשרי מי שיגרס בכל יום כמה וכמה פרקים משניות, שהיא הצלחה נצחית, כי משנ"ה אותיות נשמ"ה, משנ"ה עולה כמספר פרנס"ה, שכל המתמיד במשניות, נמשכת עליו פרנסה בשפע. וכן אמרו (ויקרא רבה, פרשה ו', סימן ג'): אין כל הגליות הללו מתפנסות אלא בזכות משניות; ולכן כל מי שגורס משניות, יש לו חלק בהתקרבות הגאולה, ולכן אשרי מי שזוכה לגרס הרבה משניות כסדרן דיקא.

עליך לדעת, כי כן מוכא בתקוני זהר (הקדמה): כל מאן דזכה להלכה חד ירית עלמא חד, כל שפן מאן דזכה למסכתא חד; ולכן אשרי האדם שזוכה לסיים מסכתא אחת אפלו בגרסא, שעל-ידי-זה הוא יקבל שכר עולם רוחני, שאי אפשר לתאר ולשער כלל את גדל המעלה הזו, מה זה עולם ברוחני וכו', כמו שאנחנו רואים פה בגשמיות כל כדור העולם הזה, יש בו שמש ולבנה, ובלי בליונים פוככים וכו',

והרים וגבעות, ימים ונהרות, וכל חיות השדה לאין ספר, וקרוב לשבעה טריליון אנשים בעולם וכו', כף הוא ברוחניות, כשאדם זוכה לסיים מסכתא אחת אפלו בגירסא, הוא יקבל עולם שלם, והכל ברוחני וכו', שמש ולבנה וכוכבים ורוחניים לאין ספר וכו', חיות ואופני הקדש ברוחניות לאין ספר, מלאכי מעלה לאין ספר, אם בני-אדם היו יודעים מה זה לסיים מסכתא, היו מתמידים בזה מאד מאד, והיו נכנסים בבית-המדרש, ולא זזים משם על שזוכים לסיים מסכתא, וכן בכל יום ויום, פי אי אפשר לתאר ולשער כלל מעלת סיום מסכתא. ולא בחנם שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קיח:): אמר אביי, תיתי לי דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה עבידנא יומא טבא לרבנן.

ולכן אל תהיה בטלן! תראה לסיים מסכתא אחר מסכתא, ותשתדל מאד ללמד את המסכתות שעדין לא למדת ולא סימת, ואחר-כך תעשה לעצמך שעור כסדרן בש"ס, פי מקבל מרבנו ז"ל — מי שזוכה לסיים את הש"ס, נמשך עליו צלם אלקים, ולכן אשרי מי שזוכה לסיים את הש"ס כמה וכמה פעמים במשך ימי חייו. ומוכא בספר "רחמי האב" (אות למוד), ואני הפרתי סנדלר אחד, שלא היה לו ידע בלמוד, והיה גומר בכל שנה סדר הש"ס באמירה בעלמא, והיה צלם אלקים על פניו כאחד הגדולים.

הרגלתי את התלמידים, שיגרסו את הש"ס פעמים, כדי לקנות לעצמם בקיאות בכל הש"ס, ואחר שסימו כבר פעמים את הש"ס בדרך גרסא, שיקחו מסכתא ויחזרו על זה מאה פעמים ואחת, ואחר-כך יקחו עוד מסכתא, ועוד מסכתא וכו', ובאפן כזה על-ידי רבוי חזרה, המסכתא נחקקת בזכרונו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תרצד.

לאחרונה העסק שלנו תקוע ולא מצליח. האם פדאי לנו לפתח עסק במקום המגורים החדש אליו אנו עוברים?

שאלה:

מאת בוריס: שלום לרב, אנחנו תמיד נותנים צדקה בעבור הספרונים של ברסלב. לי ולאשתי יש חנות בגדים כבר שלש-עשרה שנים. בחצי שנה האחרונה ממש קשה לנו מבחינת הפרנסה, אנשים לא נכנסים, ונראה לנו שמישהו עשה לנו עין הרע על המקום. עכשו אנחנו מתכוונים לעבר לגור באשדוד, ורצינו לדעת: האם פדאי לנו לפתח שם חנות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"ו שבט ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל בוריס, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (ירושלמי שבת, פרק ו', הלכה ט'): :

מִשְׁנֵה מְקוֹם מְשֻׁנָּה מְזֻל; וְאָמְרוּ (בְּבֵא מְצִיעָא עה:): דְּבִישׁ לִיה בְּהָא מְתָא וְלֹא אָזִיל לְמְתָא אַחְרִיתָא; הֵינּוּ פְּשֵׁהוּלְךָ לְאָדָם קָשָׁה בְּמְקוֹם אֶחָד, הֵכִי טוֹב שְׂיִשְׁנָה אֶת הַמְּקוֹם וְיִלְךָ לְמְקוֹם אַחַר, וְשֵׁם יְאִיר לוֹ הַמְּזֻל.

נָא וְנָא תִּשְׁמַר שֶׁבֶת בְּכָל הַדְּקֻדּוּקִים, וְאִזּוּ הַשֶּׁבֶת תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ, וְהַשֶּׁבֶת מְעַשְׂרֵת גַּם בְּגַשְׁמִיּוֹת, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּרֵאשִׁית רבָּה, פָּרָשָׁה י"א, סִימָן א') עַל הַפְּסוּק (מִשְׁלֵי י'): "בְּרֵכַת הַיְוֵ"ה הִיא תַעֲשִׂיר, וְלֹא יוֹסִיף עֲצָב עִמָּה"; בְּרֵכַת הַיְוֵ"ה הִיא תַעֲשִׂיר — זֶה הַשֶּׁבֶת, שְׁנֵאֲמַר (בְּרֵאשִׁית ב, ג): "וַיְבָרֶךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי".

תִּשְׁתַּדֵּל מְאֹד מְאֹד לְשַׁמֵּר עַל הַשְּׁלוֹם-בֵּית שְׁלָךְ, כִּי כָּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֵא מְצִיעָא נט:): לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֶהִיר בְּכַבּוּד אִשְׁתּוֹ, שְׂאִין בְּרֵכָה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֲלֵא בְּשָׁבִיל אִשְׁתּוֹ, שְׁנֵאֲמַר (בְּרֵאשִׁית יב): "וְלֹאֲבָרְם הִיטִיב בְּעֵבֶרָה", וְהֵינּוּ דְאָמַר לְהוּ רַבָּא לְבָנֵי מְחוּזָא, אוֹקִירוּ לְנִשְׂיֵיכוֹ כִּי הֵיכִי דְתַתְּעִתְרוּ [תְּכַבְּדוּ וּתְיַקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדֵי שְׁתַּתְּעִירוּ]. וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סט), שְׁעַקֵּר הַעֲשִׂירוֹת בָּאָה בְּזָכוֹת הָאִשָּׁה.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁנָה לָךְ אֶת הַמְּזֻל לְטוֹבָה, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת תְּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרֵכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תרצה.

אין לי הצלחה בלמודים, ועדין לא זכיתי למצא את בת הזוג שלי. מה הרב ממליץ לי לעשות?

שאלה:

מאת ידידיה: שלום כבוד הרב מוהרא"ש. ברצוני לשתף אותך בכאב לבני ובהרגשת המרירות בחי. אין לי הצלחה בלמודים, ועדין לא זכיתי למצא את בת הזוג שלי. מה אתה ממליץ לי לעשות? האם ככי ותפלה בקברי צדיקים מתוך נשמתני הם סגלה, ויכולים לפעל עבורי ישועה? תודה כבוד הרב.

תשובה:

בצורת השם ותפלה, יום רביעי לסדר משפטים, כ"ו שבט ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ידידיה, גרו נאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הדבר הראשון שאתה צריך לעשות הוא להתחזק ביותר שאת וביתך עז רק להיות בשמחה, ואתה צריך למסר את נפשך להיות בשמחה, כי כל הצרות והיסורים והמרירות שעוברים על כל אדם, זה רק מחמת חסרון השמחה, כי מחמת רבוי עוונותיו, ובפרט על-ידי פגמי הברית שפגם וכו', נופלת עליו עצלות וכבדות גדולה מאד, ונמשך תמיד אחר העצבות, שזה מאמלל אותו לגמרי, כי העצבות והמרירות והדכאון הורסים את החיים של האדם, וכל המזל שלו נאבד ממנו.

וְלִכֵּן צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ לְהִתְחַזֵּק בְּיָתֵר שְׂאֵת וּבְיָתֵר עוֹ, וְלִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה. וְאִם תִּשְׁאַל — בְּמָה יֵשׁ לִי לְשִׂמְחָה? אֲזַי גְּלוּהָ לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִוֶּהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן י'), שְׁעַל-יָדַי מָרָה שְׁחוּרָה אִי אֶפְשָׁר לְהִנְהִיג אֶת הַמַּחַ כְּרִצּוֹנוֹ, וְעַל-כֵּן קָשָׁה לוֹ לֵישֵׁב דַּעְתּוֹ, רַק עַל-יָדַי הַשִּׂמְחָה יוּכַל לְהִנְהִיג הַמַּח כְּרִצּוֹנוֹ, וְיוּכַל לֵישֵׁב דַּעְתּוֹ, כִּי שִׂמְחָה הִיא עוֹלָם הַחֲרוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וְשִׁעְיָה נה) "כִּי בְשִׂמְחָה תִצְאוּ", שְׁעַל-יָדַי שִׂמְחָה נַעֲשִׂין בֶּן חוּרִין, וְיוֹצְאִין מִן הַגְּלוּת. וְעַל-כֵּן כְּשִׂמְחָה שִׂמְחָה אֶל הַמַּח, אֲזַי מֵחוּ וְדַעְתּוֹ בֶּן חוּרִין מִמֶּשׁ, וְאִינוּ בְּבַחֲבִינַת גְּלוּת, וְאֲזַי יוּכַל לְהִנְהִיג אֶת מַחוּ כְּרִצּוֹנוֹ וּלְיִשֵׁב דַּעְתּוֹ, מֵאַחַר שֶׁמַּחוּ בְּחֲרוּת וְאִינוּ בְּגְלוּת. כִּי עַל-יָדַי גְּלוּת אֵין הַדַּעַת מֵיִשֵׁב כָּלֵל וְכוּ'. וְלְבוֹא לְשִׂמְחָה הוּא עַל-יָדַי מָה שֶׁמוֹצֵא בְּעֵצְמוֹ אִיזוֹ נִקְדָּה טוֹבָה, כִּי אִיךָ שָׂרַק יִהְיֶה, יֵשׁ אֶצְלָ כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל נִקְדוּת טוֹבוֹת מְנִקְדֵת יְהוּדוֹתוֹ, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּרִכּוֹת נז.) עַל הַפְּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ד'): "כְּפָלַח הָרִמּוֹן רִקְתָּךְ", מֵאִי רִקְתָּךְ? אֶפְלוּ רִיקְנִין שֶׁבָּךְ מְלֵאִים מִצְּוֹת כְּרִמּוֹן.

וְעַל-כֵּן-פָּנִים יֵשׁ לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל לְשִׂמְחָה בְּמָה שְׂזָכָה לְהִיּוֹת מְזַרַע יִשְׂרָאֵל, וְשִׁלָּא עֲשֵׂנִי גוֹי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, כִּי הַשִּׂמְחָה הַזֶּה עוֹלָה עַל כָּל הַשִּׂמְחוֹת, וְעַל-יָדַי שִׂמְחָה מִתְרַחֵב מַחוּ וְדַעְתּוֹ, וְכִבֵּר יֵשׁ לוֹ יֵשׁוּב הַדַּעַת אַחַר לְגַמְרִי, וְתִכְף-וּמִידָ כְּשֶׁתִּהְיֶה בְשִׂמְחָה, כָּל הַחַיִּים שֶׁלָּךְ יִשְׁתַּנוּ לְגַמְרִי, וְתִמִּיד יִהְיֶה לָּךְ חֵיוֹף עַל הַפָּנִים, וְתִרְאֶה אִיךָ שְׂגָם הַתְּפִלוֹת שֶׁלָּךְ תִּתְקַבְּלֶנָה לְרַחֲמִים וּלְרִצּוֹן לְפָנַי אֲדוֹן כָּל. וְכִף אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת שִׂמְחָה, סִימָן נז): מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּשִׂמְחָה, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְכַבֵּד אוֹתוֹ וּפּוֹקֵד אֶת לוֹחֲצָיו; וְאָמַר (שָׁם סִימָן ע'): עַל-יָדַי שִׂמְחָה, תְּבוֹא תְּפִלָּתְךָ בְּהִיכַל מִלְּךָ; וְאָמַר (שָׁם, סִימָן פא): תְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּשִׂמְחָה, הִיא עֲרֵבָה וּמְתוּקָה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ.

וְלִכֵּן תִּרְאֶה לְקַחַת אֶת עֲצֻמָּךְ בְּיַדְךָ, וְלִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, וְלִהְתַּפְּלֵל בְּשִׂמְחָה. וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שם סימן כח): עַל-יַדִּי הִתְפַּלֵּה יְכוּל לְשִׁנוֹת אֶת הַמְּזֹל, וְתִזְכֶּה לְמִצְאָ אֶת בֵּת זִוְגָךְ לְפִי שְׂרֵשׁ נִשְׁמָתְךָ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׂתִהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְגֹּה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תרצו.

בְּעֵלֵי עֵבֶר טְפוּלִים כִּימוֹת־רַפִּים, וְכִנְרָאָה שְׁבַגְלֵל
זֶה אֵינְנִי מִצְלִיחָה לְהַתְעַבֵּר. הָאֵם לַעֲשׂוֹת טְפוּלֵי
פּוּרִיּוֹת?

שאלה:

מֵאֵת דִּינָה: שְׁלוֹם לְכַבּוֹד הַרַב מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א. אֲנִי מִתְפַּלֵּלָת בְּכָל יוֹם לְרַפּוּאֲתְכֶם. לְפָנַי אַרְבַּע שָׁנִים בְּעַרְךָ הִיְתָה לְבַעֲלֵי אֶת הַמַּחְלָה, וְהוּא עֵבֶר טְפוּלִים כִּימוֹת־רַפִּים. אָמְרוּ לוֹ לַעֲשׂוֹת שְׂמּוּר זָרַע, וְלֹאֲחַר שְׂאֵלַת רַב שְׁעֵשָׂה, קִבַּל הֵתֵר לַעֲשׂוֹת שְׂמּוּר זָרַע, מִכִּיּוֹן שֶׁזֶה פְּקוּיָם נֶפֶשׁ. אֲנַחְנוּ כְּבָר נִשְׂוֵאִים שָׁנָה וְחֻדְשִׁים, וְעִדּוֹן לֹא נִפְקַדְתִּי בְּזָרַע שֶׁל קִימָא. מוֹהֲרָא"ש אָמַר לִי לְהַתְפַּלֵּל וּלְדַבֵּר עִם בּוֹרָא עוֹלָם וְלִהְתְּאָזֵר בְּסִבְלָנוּת, אֲבָל אֲנִי מְרַגִּיֶּשָׁה לַחֵץ מִצַּד אִמָּא שְׁלִי וּמִצַּד הַהוֹרִים שֶׁל בְּעֵלֵי, בְּכָל פַּעַם שֶׁהֵם מַעֲלִים אֶת הַנוֹשָׂא שֶׁל זָרַע שֶׁל קִימָא, אֲנִי מְרַגִּיֶּשָׁה לְחוּצָה

וְכַל-כֶּף מְבַלְבֵּלֶת.
 רב אַחַד אָמַר לִי לַעֲשׂוֹת טְפוּלֵי פּוּרִיּוֹת, אָבָל אֲנִי רוֹצֶה
 לְדַעַת מַה דַּעְתּוֹ שֶׁל מוֹהֲרַא"ש. הָאֵם לַעֲשׂוֹת אוּ לֹא?
 מִתְחַשֵּׁק לִי רַק לְהַכְנִס לַעֲצָבוֹת, וְאֲנִי מִשְׁתַּדְּלֵת שָׂוָה
 לֹא יִקְרָה, אָבָל בְּבִקְשָׁה שְׁמוֹהֲרַא"ש יַעֲנֶה לָנוּ, כִּי
 שְׁלַחְנוּ אֶת הַשְּׂאֵלָה כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים, אַף עַדִּין לֹא
 קִבְּלָנוּ תְּשׁוּבָה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רִבִּיעִי לְסֹדֵר מִשְׁפָּטִים, כ"ו שְׁבַט ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל דִּינָה תַחֲנִיָּה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

תְּשׁוּאוֹת חֵן עַל הַתְּפִלוֹת שָׂאת מִתְּפִלָּת לְרַפּוּאָתִי, וְכַל
 הַמְּתַפְּלָל עַל חֲבֵרוֹ, וְהוּא צָרִיךְ לְאוֹתוֹ דְּבָר, הוּא נֶעֱנֶה תַחֲלָה,
 וּבּוֹדָאִי יִשְׁלַח הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְבַעֲלֶךָ.

מֵה טוֹב וְיִמָּה נְעִים שְׁתַּעֲשׂוּ הַפְּרִיָּה וְאֵל תִּדְּאָגוּ, הַכֹּל
 יִסְתַּדֵּר עַל צַד הַכִּי טוֹב.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ לֹא לַעֲרֹב אֶת הַהוֹרִים בְּחַיֵּי
 הַנְּשׂוּאִין שְׁלָכֶם, כִּי אֵין עוֹד דְּבָר טוֹב וּבְרִיא לְזוּג
 כְּשִׁמְתַחֲנָנִים, כְּמוֹ לֹא לַעֲרֹב אֶת הַהוֹרִים בְּחַיֵּי הַנְּשׂוּאִין
 שְׁלָהֶם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, כד): "עַל-כֵּן יַעֲזוּב אִישׁ אֶת
 אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד", זֶה הַכִּי
 בְּרִיא, שְׁלֹא צָרִיכִים אֶת הָעֲזָרָה שֶׁל הַהוֹרִים, וְכֵן לֹא מְחַיְבִים
 לָהֶם כָּלוּם וְכוּ' וְכוּ', אַף שְׁעַל-פִּי-רַב לְזוּג טְרִי זֶה מְאֹד מְאֹד
 קָשָׁה, כִּי בְּתַחֲלַת הַנְּשׂוּאִין צָרִיכִים אֶת הָעֲזָרָה שֶׁל הַהוֹרִים
 וְכוּ', עִם כָּל זֹאת צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלוֹת שְׁבָעוּלָם
 לְהִסְתַּדֵּר לְבָד.

בזכות האמונה בו יתברך שתחירי בעצמך, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ובזכות השמחה והאהבה שתשמחי ותאהבי את בעלך, תפקדו בזרע של קמא, ותהיה לבעלך רפואה שלמה — רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד, ואין לכם לדאג כלל.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תרצז.

בעלי מבקש ממני לעשות תגלחת, אבל לי זה קשה מאד. איך עלי לנהג?

שאלה:

מאת מיכל: לכבוד הצידיק שלום וברכה. בעלי מבקש ממני לעשות תגלחת, והוא טוען שזו מצוה, אף יש לי קשי לעשות תגלחת, ואני יודעת שזה רק מנהג. רציתי לשאל: האם כבודו יכול לתת לי עצה איך לנהג? והאם יש בתגלחת ענין גדול? אשמח שכבודו יברך אותי, תודה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר מְשֻׁפְטִים, כ"ו שְׁבַט ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל מִיכַל תַּחֲנִיה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

גְּלוּי שְׁעַר בְּאִשָּׁה זֶה מְאֹד מְאֹד חָמוּר, עַד כְּדֵי כֶּף שְׁמִייעַ עַל זֶה גֵּט, כְּמֵאמְרָם ז"ל (כתבות עב.): דַּת יְהוּדִית יוֹצֵאָה וְרֵאשָׁה פְּרוּעַ; הִינּוּ שְׂאֵשָׁה נְשׂוּאָה שֶׁהִיא יוֹצֵאת עַל הֶרְחֹב בְּלִי כְּסוּי רֵאשׁ, מְגִיעַ לָהּ גֵּט, וְלֹא צְרִיכִים לְשֵׁלֵם לָהּ אֶת הַכֶּתֶבָה. וּבִזְהַר הַקְּדוּשׁ מִחֲמִיר מְאֹד מְאֹד, שְׁלֹא יֵרְאוּ אֶת הַשְּׁעֵרוֹת שֶׁל הָאִשָּׁה בַּחוּץ, וְאָמְרוּ (נִשָּׂא קַכָּה): תוֹנְבָא לִיתִי [קָלְלָה תְּבֵא] עַל הַהוּא בְּרַ נֶשׁ [עַל אָדָם] דְּשָׁבַק לְאַנְתְּתִיה [שְׁמַרְשָׁה לְאַשְׁתּוֹ] דַּתְתַּחְזִי מִשְׁעַרָה דְּרִישָׁה לְבַר [שִׁיְהִיו הַשְּׁעֵרוֹת שֶׁל הָרֵאשׁ מְגֵלוֹת, וְרוּאִים אוֹתָן בַּחוּץ], וְדָא הוּא חַד מְאִינוֹן צְנִיעוּתָא דְּבֵיתָא [וְזֶה אֶחָד מֵהִיסוּדוֹת שֶׁל הַצְּנִיעוּת שֶׁל בֵּית יְהוּדִי], וְאַתְתָּא דְּאַפִּיקַת מִשְׁעַרָא דְּרִישָׁה לְבַר [וְאִשָּׁה שְׁמֵגְלָה אֶת שְׁעֵרוֹת רֵאשָׁה לַחוּץ] לְאַתְתַּקְנָא בֵּיה [לְיַפּוֹת אֶת עֲצָמָה בְּזֶה], גְּרִים מְסַכְּנוֹתָא לְבֵיתָא [גּוֹרְמַת עֲנִיּוֹת לְבֵית], וְגְרִים לְבִנְיָה דְּלֹא יִתְחַשְׁבוּן בְּדָרָא [וְגּוֹרְמַת שְׁהִילְדִים לֹא יִהְיוּ מְצֻלְחִים, וְלֹא יִהְיוּ חֲשׂוּבִים בְּדוֹר], וְגְרִים מְלָה אַחְרָא דְּשְׂרִיא בְּבֵיתָא [וְזֶה גּוֹרֵם שֶׁהַסְטֵרָא אַחְרָא וְהַחִיצוֹנִים יִשְׂרוּ בְּבֵית, שֶׁהֵם מְבִיאִים מְרִיבוֹת] מֵאֵן גְּרִים דָּא [מִי גּוֹרֵם כֹּל הַצְּרוֹת הָאֵלוֹן] הַהוּא שְׁעַרָא דְּאַתְתַּחְזִי מְרִישָׁה לְבַר [הַשְּׁעֵרוֹת שֶׁל הָאִשָּׁה שְׂרוּאִים אוֹתָן בַּחוּץ]. וּמָה בְּבֵיתָא הָאִי [וְאֵם כֹּל הַקְּלָלוֹת הָאֵלוֹ מְדַבְּרוֹת כְּשֶׁהָאִשָּׁה הוֹלְכַת מְגֵלַת שְׁעֵרוֹת בְּבֵית], כֹּל שְׁכֵן בְּשׂוּקָא [עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה כְּשִׁיּוֹצֵאת בַּחוּץ בְּגְלוּי שְׁעַר, הִיא גּוֹרְמַת לְעֲצָמָה וּלְבַעֲלָהּ

וְלִילָדִים צְרוּת מְשֻׁנוֹת], וְכָל שָׁבֵן חֲצִיפוֹתָא אַחְרָא [עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה כְּשֶׁהָאִשָּׁה הוֹלֶכֶת בְּחֲצִיפוֹת אַחְרַת, הֵינּוּ שְׂמֻסְתּוֹכְבֶּת עַל הָרְחוּב בְּבִגְדִים צְמוּדִים וְשְׂקוּפִים וְכוּ', כְּדִי לְגָרוֹת גְּבָרִים, הֲרִי הִיא גּוֹרֶמֶת שֶׁהַחֲצוֹנִים יִתְאַחְזוּ בָּהּ].

וּבְעוֹלָם הַחֲרָדִי אֲצִל הָאֲשְׁכַנְזִים מִקְפִּידִים מְאֹד מְאֹד, שֶׁהָאִשָּׁה עוֹשֶׂה לְגַמְרֵי תַגְלַחַת, וְכֵן הִיא לֹא צְרִיכָה לְחַשֵּׁשׁ שְׂיֵרָאוּ אֶת שְׁעֵרוֹת רֵאשָׁה, וְהִיא הוֹלֶכֶת אוֹ עִם מְטַפַּחַת אוֹ עִם פֶּאֶה, הֶעָקָר שְׂאִין לָהּ שְׁעֵרוֹת, וְתִהְיֶה לְאֵל, רַבְבוֹת רַבְבוֹת נְשִׁים חֲרָדִיוֹת הוֹלְכוֹת בְּתַגְלַחַת, וְלֹא מִתְבַּיֵּשׁוֹת כְּלָל, אֲדַרְבֵּה זֶה לְהֵן גְּאוֹן וְלִתְפֹּאֶרֶת, כִּי אֵין עוֹד מִדָּה יוֹתֵר יָפָה כְּמוֹ הַצְּנִיעוּת לְאִשָּׁה, וּמָה יֵשׁ לָנוּ לְהִתְבַּיֵּשׁ עִם הַצְּנִיעוּת?! וּמָמִי יֵשׁ לָנוּ לְהִתְבַּיֵּשׁ עִם הַצְּנִיעוּת?!

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלְתִי שְׂאִנִּי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ, שְׂתִהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי — תִּשְׁפִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תרחצ.

נָפְלוּ לִי הַתְּפִלִּין דְּרַבְּנֵי תָם עַל הַרְצָפָה, אֵינָה תִקּוּן אֲנִי צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת שְׁלֹמֹה: בְּיוֹם שִׁשִּׁי הָאֲחֵרוֹן קָרָה מִקְרָה, שֶׁנִּפְלוּ תְּפִלִּין דְּרַבְּנֵי תָם שְׁלִי עַל הַרְצָפָה, אַחֵר שֶׁחֲלַצְתִּי אוֹתָם, וְהֵם עֲדִין לֹא הָיוּ קְשׁוּרִים בְּנִרְתִּיקוֹן, נִמְצָא, שֶׁנִּפְלוּ בְּעֶצְמָם עַל הַרְצָפָה. מֵהַתְּקוּן שְׁלִי?

תשובה:

בְּצוֹרַת הַשָּׁם יתְבַרְךָ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר מְשֻׁפְּטִים, כ"ו שָׁבֵט ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל שְׁלֹמֹה, נָרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

כְּשֶׁנוֹפְלִים הַתְּפִלִּין עַל הַרְצָפָה בְּלִי הַנְּרָתִיק, נוֹהֲגִים לְצוּם בְּאוֹתוֹ יוֹם, אֲבָל יַעַן שָׁאִין לָנוּ כַּח לְצוּם, אֲזַי פּוֹדִים אֶת הַצוּם עִם צְדָקָה, וְנוֹתְנִים ח"י שְׁקָלִים, אוֹ ח"י דוֹלָר, כָּל אֶחָד כְּפִי מְדִינָתוֹ בְּסָכוּם שֶׁל ח"י, שְׂיֵהִיו לוֹ חַיִּים טוֹבִים, כִּי כִּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְנַחֵת מֵד.): כָּל הַמְּנִיחַ תְּפִלִּין מֵאֲרִיף יָמִים; וְאִם נָפְלוּ לְמִישֶׁהוּ הַתְּפִלִּין, זֶה מוֹרָה עַל הַהַפָּךְ, וְלָכֵן רְאוּי לְפָדוֹת אֶת הַתְּעֵנִית עִם סָכוּם שֶׁל ח"י שְׁקָלִים.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שָׁאִנִּי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׂתַהֲיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תרצט.

**הָאִם יֵשׁ עֲנִין לְאִשָּׁה הָרָה לְלַכֵּת לְמִקְוֵה בַּחֲדָשׁ
הַתְּשִׁיעִי? וְהָאִם זֶה לֹא מְסַפֵּן?**

שאלה:

מֵאֵת רַבָּקָה: לְכַבּוֹד קִדְשַׁת מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.
אֲנִי בַּחֲדָשׁ הַתְּשִׁיעִי לְהַרְיוֹנִי, וְשִׁמְעֵתִי שֶׁיֵּשׁ עֲנִין לְלַכֵּת לְמִקְוֵה בַּחֲדָשׁ זֶה בְּסִגְלָה לְקִדְשַׁת הָעֶבֶר, אִךְ מֵצַד שְׁנֵי

שמעתי שאפשר להדבק מחידק הנמצא במקוה. רציתי לדעת מה לעשות?

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"ו שבט ה'תשע"ג.

שלום רב אל רבקה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

יש מנהג פזה לטבל בחדש התשיעי להריון וכו', אבל זה רק מנהג ולא הלכה.

ובענין שמפחידים שיש חידקים במקוה וכו', זה שקר וכזב, כי היום יש פילטר וכלור בכל מקוה, והמים סטריליים וכו', מינים וכופרים ומשחתים וכו', מוציאים לעז על מי המקוה שיש בזה חידקים וכו', אשר זה בכלל לא נכון, כי היום רב רבם של המקוואות המים הם סטריליים וכו', עם כל זאת עליך לדעת, שזה רק מנהג ללכת בחדש התשיעי להריון, ולא הכרח כלל וכו'.

אל תפחד, את תלדי בקלות, רק תהיי רגילה לומר שמות הצדיקים, שזה מאד מסגל ללדה קלה. ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות צדיק, חלק ב', סימן כ'): על-ידי הזכרת שמות הצדיקים יכולין להביא שנוי במעשה בראשית, כלומר לשנות הטבע; ולכן טוב שתאמרי בכל פעם את כל השמות של הצדיקים שאת יודעת בעל-פה, כגון: אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד, שלמה, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יצחק לוריא אשכנזי, רבי ישראל בעל שם טוב, רבי נחמן בן פיגא מברסלב, רבי נתן מברסלב וכו' וכו', עוד כל מיני שמות של הצדיקים, שאת רק זוכרת, תהיי רגילה לומר

שו"ת א' תש בְּרִסְלָב עה

את זה מדי פעם, ואחר-כך תאמרי את התפלה הזאת, ותראי שתלדי בקלות:

יהי רצון מלפניך, אבי שבשמים, שבזכות הזכרת שמות הצדיקים שהזכרתי לפניך, בזכות צדקתם ותורתם ומסירות נפשם שהיתה להם בשבילך, שתעזור לי להוליד בקלות ולד בריא בחושיו ובאיבריו, ואזפה לעבר את ההריון בקלות, ותסיר ממני כל מיני עין הרע שלא יפגע בי משום אדם בזה העולם, ואזפה להוליד בנים ובנות חיים וקיימים, שיעשו את רצונך, ואזפה להיות בריאה כל ימי חיי, ולעשות נחת רוח לפניך, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי, אמן בן יהי רצון.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תש.

אילו בדיקות אתם ממליצים לאשה בהריון לעשות? ומה לגבי בדיקת "שקיפות ערפית"?

שאלה:

מאת טובה: לכבוד הצדיק הנקר.
רציתי לשאל מה דעתכם לגבי בדיקת 'שקיפות ערפית' בהריון, ואילו בדיקות אתם ממליצים לעשות?
תודה רבה לכם על כל העצות הנפלאות.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"ו שבט ה'תשע"ג.

שלום רב אל טובה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

שקיפות ערפית זו בדיקת אולטרא סאונד, ואין מה לחשש לעשות את זה.

העקר כשאשה נכנסה להריון, אז הן הבעל והן האשה צריכים לבקש את הקדוש-ברוך-הוא יום יום במשך כל ימי ההריון, שהכל יהיה תקין, והעבר יצא בריא ושלם עם כל האיברים והחושים שלו וכו' וכו', וצריכים להרבות בתפלה ובנתינת צדקה, ואסור להקל בדברים האלו, כי לצערנו הרב, שומעים כל-כף הרבה מקרים מוזעזעים וכו', ולכן אשרי הבעל והאשה שמרבים בתפלה ובצדקה במשך כל עת ההריון, שהולד יצא בריא ושלם בלי שום מומים כלל, ואסור להקל בזה, כי מה שתפלה פועלת — שום דבר בעולם אינו פועל.

ולכן אשרי הבעל והאשה שמבקשים ממנו ותברך בכל יום יום שיחוס וירחם, שהולד יתפתח עם כל החושים וכו', ויצא בריא ושלם בשכלו ובנפשו וכו', וזה מאד מאד נחוץ להתפלל במשך כל ימי ההריון, לא לקחת את זה בקלות, ורק על-ידי תפלה בימי ההריון, יכולים לפעל אצל הקדוש-ברוך-הוא הכל. ולכן אל תפחד, הקדוש-ברוך-הוא יעזר שבזכות התפלות שתתפללו להקדוש-ברוך-הוא, יצא הולד בריא ושלם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע

שו"ת א' תשא ברסלב עז

בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה
מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשא.

קשה לי מאד לשמר את הברית, אני מנסה
להתחזק, אך תמיד היצר מפיל אותי

שאלה:

מאת הלל: שלום כבוד הרב, ה' ישלח לך רפואה
שלמה בתוך פלל חולי ישראל.
כבוד הרב, אני מנסה כבר שנים לשמר את הברית
קדש ולא מצליח, בכל פעם אני מתחזק ומצליח, אבל
בסוף תמיד היצר מפיל אותי. מה לעשות?

תשובה:

בעזרת השם ותבונתך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"ו שבט ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל הלל, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל נתן לנו עצה להנצל מפגם הברית, והוא —
על-ידי שמחה. ואמר (לקוטי-מזהר"ו, חלק א', סימן קסט): על-ידי
שמחה, ישמר הקדוש-ברוך-הוא אותך מפגם-הברית, כי
השמחה שורפת את כל הקלפות, וככל שאדם יותר שמח,
על-ידי-זה מתרחבת לו דעתו, וזוכה לשמירת הברית, כי
פגם-הברית בא מחמת עצבות ומרה שחורה, מרירות ודכאון

שְׁתוּפָסִים אוֹתוֹ, וְלֹא יָכוֹל לְצִאת מְזֶה, וְלִכְנֹן עֲצָה לְהַנְצִיל מִפְּנֵם-הַבְּרִית, זֶה רַק לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ עַל מִדַּת הַשְּׂמֵחָה.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (שִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן יט): נִכְסְפֵתִי מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָעוֹלָם אֶל עֲשִׂיָּהּ, שְׂיִהְיֶה חַיִּיב אֲצִל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְלַמֵּד כָּף וְכָף בְּכָל יוֹם וְלֹא יַעֲבֹר. וְאָמַר: שְׂאֲפִלוּ אוֹתֶיךָ הָאֲנָשִׁים הַרְחוּקִים מִן הַקְּדוּשָׁה מְאֹד, שְׁנִלְכְּדוּ בַּמְצוּדָה רָעָה עַד שְׂרָגִילִין בַּעֲבֻרוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, רַחֲמָנָא לִישְׁזָבֵן, אַף-עַל-פִּי-כֵן הִפְּחַ שֶׁל הַתּוֹרָה גְּדוֹל כָּל-כָּף, עַד שְׂיִכּוֹל לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעֲבֻרוֹת שְׂרָגִילִין בְּהֵם, חֵס וְשְׁלוֹם. וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֵק קְבוּעַ וְחַיִּיב חֲזַק לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם וְיוֹם כָּף וְכָף, יִהְיֶה אֵיךְ שְׂיִהְיֶה, בּוֹדָאֵי יִזְכּוּ לְצִאת מִמְצוּדָתָם הָרָעָה, עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, כִּי כַח הַתּוֹרָה גְּדוֹל מְאֹד וְכוּ' וְכוּ'; וּמִקְבֵּל מְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר מַה שְׂמוּכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל כָּף וְכָף, זֶה סוֹבֵב עַל לְמוּד מְשֻׁנְיּוֹת, שְׂיִהְיֶה קְבוּעַ לֹמַר בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מְשֻׁנְיּוֹת, וְזֶה יִקְרַר אֶת תְּבַעֲרַת לְבָבוֹ שְׂבוּעֵר בְּתַאֲוֹת נְאוּף, רַחֲמָנָא לִישְׁזָבֵן.

הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדָךְ, שְׂתַהֲיֶה לָךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשב.

**לְאַשְׁתֵּי קוֹרְאִים עֲנֵת. הַאִם כְּדַאי לָהּ לְהוֹסִיף
לְשִׁמָּה אֶת הָאוֹת י' וּלְהַקְרִיא עֵינֵת?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת שְׁלוֹם: לְכַבֹּד הַצַּדִּיק מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א, שְׁלוֹם
וּבְרָכָה.
שְׁמָה שֶׁל אֲשֵׁתִי הוּא 'עֲנֵת', וּבְכֵר מִסֵּפֶר שָׁנִים שֶׁהִיא
חוֹשֶׁבֶת לְהַחֲלִיף אֶת שְׁמָה לְעֵינֵת. הַאִם הוֹסֶפֶת הָאוֹת
י' יְכוּלָה לְשַׁנּוֹת אֶת מַהוּת הַשֵּׁם? אוֹ שְׁעָלֶיהָ לְהוֹסִיף
שֵׁם אַחֵר, כְּדִי לְזַכּוֹת בְּשִׁפְעָה וּבְשִׁמְחָה? בְּתוֹדָה וּבְבִרְכַת
רְפוּאָה שְׁלָמָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֲזֶרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ"ו שְׁבַט ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל שְׁלוֹם, נִרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבְךָ.

הַשֵּׁם עֲנֵת זֶה שֵׁם קָדוּם וְעֵתִיק, שֶׁהָיוּ קוֹרְאִים בְּשֵׁם
חֲזָקוֹת בְּשֵׁם הַזֶּה וְכוּ', עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי מְאֹד מְאֹד
צָרִיכִים לְשִׁמּוֹר בְּשִׁמּוֹת שְׁנוֹתָנִים לְאָדָם, כִּי הַשִּׁמּוֹת יֵשׁ לָהֶם
מְשֻׁמְעוֹת גְּדוּלָה בְּחַיֵּי הָאָדָם, לֹא כְּמוֹ שְׁנוּהֲגִים הַיּוֹם לְתַת כָּל
שֵׁם מוֹדְרָנִי וְכוּ' וְכוּ', כִּי כְּפִי הַשֵּׁם כֶּף נִמְשָׁכֶת נִשְׁמַת וּמְזַל
הַיְלָדִים.

לְכֵן מַה טוֹב וּמָה נְעִים לְתַת שֵׁם אַחֵר צַדִּיק אוֹ אָחֵד
מְשֻׁמּוֹת הָאֲבוֹת וְהָאֲמָהוּת הַקְּדוּשִׁים, אוֹ הַנְּבִיאִים וְהַנְּבִיאוֹת
וְכוּ', שֵׁם תַּנְכ"י, כְּמוֹבָא מִהַצַּדִּיק הַקְּדוּשׁ הַרְבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ

מליז'ענסק זי"ע (נעם אלימלך — במדבר), ששם תברך ברוך הוא גזר בבריאת העולם, שיהא כף וכף שמות ראובן, וכף וכף שמות שמעון, ועתה כשנתגלגל איזה אדם בעולם, ונותנין לו שם בשם צדיק אחד, שהיה כבר בעולם, זה גורם לאיש הלזה שיהיה גם כן צדיק, מחמת שנתעורר האור של הצדיק שהוא בעולם העליון.

כשמשנים שם של גבר נשוי או אשה נשואה, צריכים להחליף את זה גם כן בכתבה, וצריכים לבדק עם רב ממחה וירא שמים גדול מאד, כי השמות קשורים להנפש, כמו שכתוב (בראשית ב'): "וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ", כי השם הוא הנפש.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשג.

מה הפונה במה שרבינו אמר ש"צריכים להזהר שלא יגורו שני זוגות בבית אחד"?

שאלה:

מאת הלל שלום: שלום וברכה לצדיק למרות החשך וההסתרה שיש, אף-על-פי-כן אני זוכה לחשב על ה' ולדבר אתו, וזה רק בזכות הספרים שלך שמסיים אותי, ממש תורת אמת היתה בפיהו, ה'

ישלם שְׂכָרָךְ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ.
 רבנו כתב בספר-המדות, שְׂצָרִיכִים לְהִזְהַר מִלְדוּר שְׁנֵי
 זוגות בבית אחד וכו', מִה נַעֲשֶׂה בְּאֲשֶׁר אֲנַחֲנו
 מִתְאַרְחִים אֲצֵל הַהוֹרִים שְׁלִי אוֹ שֶׁל אִשְׁתִּי?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ"ו שְׁבַט ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַלֵּל שְׁלוֹם, גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנֶחֱוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

רבנו ז"ל אָמַר (ספר-המדות, אות חתון, סימן י'): מִי שֶׁשׁוֹמֵר אֶת
 עֲצָמוֹ מִלְלוֹן וְגַם לְדוּר שְׁנֵי זוגות בבית אחד, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֶה
 לְחֶתְנוּתָא כְּהַנִּים וּבְנֵי-אָדָם חֲשׂוּבִים גְּדוֹלִים; וְכֵן אָמַר (שם אות
 הַמִּתְקַת דִּין, סימן צח): לֹא טוֹב לְשֵׁנֵי בְּנֵי אָדָם שֶׁשְׂמוֹתֵיהֶם שְׁוִים,
 שְׂדִירוֹ בְּדִירָה אַחַת; כָּל זֶה כּוֹנֵת רַבְּנוֹ ז"ל, שֶׁשְׁנֵי זוגות לֹא
 יְגוּרוּ בְּבֵית אֶחָד, אֲבָל זֶה לֹא אֹמֵר, שְׂאֵם אָדָם מְאַרַח אֶת
 מִישֵׁהוּ, אוֹ שֶׁהוֹלְכִים לְהִתְאַרַח אֲצֵל הַהוֹרִים, שְׂאֲסוּר לָהֶם
 לְגוּר יַחַד, הֲרִי זֶה רַק זְמַנִּי, וּבִפְרָט זֶה לֹא שִׁיף אֲצֵל הוֹרִים,
 אֲדַרְבֵּה זוֹ שְׂמִחָה מְאֹד גְּדוֹלָה לְהַהוֹרִים שֶׁהִילְדִים בָּאִים
 לְהִתְאַכְסֵן אֲצֵלָם.

וּמֵה שֶׁרַבְּנוֹ ז"ל כּוֹן, זֶה לְלַכֵּת לְשֹׁפֵר בְּיַחַד שְׁנֵי זוגות
 דִּירָה, וְזֶה פְּשוּט.

בְּאֵמַת מוּבָא בְּצִוְאַת רַבִּי יְהוּדָה הַחֲסִיד (סימן לה): שְׁלֹשָׁה
 בְּעֵלֵי בָתִּים לֹא יְדוּרוּ בְּבֵית אֶחָד, כִּי אֶחָד מֵהֶם יִהְיֶה עֲנִי אוֹ
 יְמוּת, וּמְכַל שְׁפָן ד' אוֹ ה', וּפְרָשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים בְּדוּקָא בְּדִירָה
 אַחַת מִשׁוּם עֵין הָרַע, וְכֵן מִשׁוּם חֹסֵר צְנִיעוּת וכו'. וְכֵן מוּבָא
 בְּסֵפֶר "ש"ף עַל הַתּוֹרָה" (פְּרִשְׁת שְׁמוֹת), שְׁלֹא יְדוּרוּ שְׁנַיִם בְּבֵית

אָחד מִשׁוּם דְּחֻצִיפוֹת הוּא, אִם יֵדַע יוֹם טְבִילַת אֶשֶׁת חֵבְרוֹ,
שֶׁלֹא יָבוֹא לְהִרְהֵר בָּהּ, עַיִן שָׁם.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע
בְּתַפְלָתִי שְׂאֵנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה
מְרֵבָה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשד.

יֵשׁ לִי סִפְקוֹת וּבִלְבוּלִים בְּאֲמוּנָה וּבַהֲשֻׁקָהּ,
וּבִפְרָט בְּעֵנִין טְהוֹרַת הַמִּשְׁפָּחָה

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת שׁוֹשְׁנָה: שְׁלוֹם לְכַבּוֹד הַרַב.

גִּדְלַתִּי בְּבֵית מְאֹד פְּשָׁרְנִי, וְהַחֲנוּךְ שֶׁקִּבַּלְתִּי מְאֹד הַשְּׁפִיעַ
עָלַי לְרַעְיָה, בְּפְרָט שֶׁקָּרָאתִי הַרְבֵּה בְּסִפְרִים שֶׁל רַבָּנִים
הַפּוֹרְמִים וְשֶׁל חוֹקְרֵי הַדּוֹרוֹת. כָּל זֶה גָּרַם לִי סִפְקוֹת
וּבִלְבוּלִים, וְקִשָּׁה לִי לְקַבֵּל אֶת הָאֲמוּנָה הַמְּחַלֶּטֶת כְּפִי
שֶׁהִדְתִּים וְהַחֲרָדִים מִנִּצְגִים.

יֵשׁ לִי הַרְבֵּה שְׂאֵלוֹת הֵן בְּצַד הַהִלְכָתִי וְהֵן בְּצַד
הַהֲשֻׁקָתִי. אֶחָד הַדְּבָרִים שֶׁקִּשָּׁה לִי לְקַבֵּל זֶה עֵנִין
טְהוֹרַת הַמִּשְׁפָּחָה, זֶה נִרְאֶה לִי לֹא הֶגְיוֹנִי וּמִיֶּשֶׁן.
אֲשַׁמַּח אִם הַרַב יַעֲזֹר לִי לְהַבִּין מִי צוּדְקִי, וְיִסְבִּיר לִי
לְמָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְרַת מִשְׁפָּטִים, כ"ח שְׁבַט
ה'תשע"ג.

שלום רב אל שושנה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! אני לא מענין להפנס בשום ופוחים וכו', לי אין אלא דברי רבנו ז"ל, אשר הוא חיותי וחיות נפשי, וזה מה שהוא אומר (שיחות-הר"ן, סימן לב): צריך לחזק את עצמו באמונה, ולבלי להפנס בחקירות כלל, ולבלי לעיין כלל בספרים של מחקרים, רק להאמין בהשם יתברך באמונה לבד, בלי שום חקירות כלל, ואף-על-פי שגדמה לנו שההמון-עם הם רחוקים מחקירות, ואינם מחקרים כלל, אף-על-פי-כן באמת כלם הם מערבים בחקירות. כי כל אחד ואחד יש לו חקירות, ואפלו קטנים באים על מחשבותם חקירות ובלבולים, אבל באמת צריך כל אחד ואחד להזהר מאד להרחיק החקירות מלבדו, ולהשליכם מלבדו לגמרי, לבלי להיות, חס ושלום, שום חקרן כלל, רק להאמין בהשם יתברך ובצדיקים האמתיים, באמונה לבד בלי שום חקירות כלל, כי כבר זכינו לקבל תורתנו הקדושה, על-ידי משה רבנו, עליו השלום, וכבר היו לנו צדיקים רבים גדולים ונוראים בכל דור ודור, וראוי לנו לסמוך עליהם בלי שום חקירות, ולילף בעקבותם, להאמין בהשם יתברך בפשיטות, ולקיים תורתו ומצוותיו, כאשר מסרו לנו אבותינו הקדושים.

וכשאדם הולך בתמימות באמונה לבד, בלי שום חקירות, יכול לזכות שיעזר לו השם יתברך, שיבוא לבחינת רצון, שהוא למעלה מחכמה, כי באמת חכמה דקדשה הוא למעלה מאמונה, אבל אף-על-פי-כן אנו צריכים לבלי לילף בחכמות וחקירות כלל, רק באמונה לבד, כי אמונה הוא דבר חזק מאד, ואזי פשהולך באמונה לבד, בלי חקירות וחקמות,

אזי זוכה לבוא לבחינת רצון, שהוא למעלה אפלו מחכמה, דהינו שיזכה שיהיה לו רצון מפלג חזק מאד אליו יתברך בהשתוקקות נמרץ מאד, עד שלא ידע מה לעשות כלל מגדל השתוקקות, ויצעק אל השם יתברך וכו' וכו'. אך יש חקרן שהוא בתוך לב בני־אדם, דהינו הבעל־דבר שהוא מכניס חקירות בלב האדם, וצריכין להכניעו ולגרשו, הינו לגרש מלבו כל החקירות, ולחזק את עצמו באמונה פשוטה לבד.

ודע, כי יש עברות שהם מכניסים כפירות באדם. ויש שבאים עליהם מחשבות על האמונה, מחמת שלא נולדו בקדשה כראוי, ויש שהוסיפו על זה מעשייהם הרעים שעשו בעצמם, כי יש עברות שהם מזיקים ופוגמים את האמונה, ולזה צריכין בוששה ולב נשבר, שמי שיש לו חקירות ומחשבות כאלו, חס ושלום, ראוי לו להתבייש מאד על אשר נולד בגשמיות כזה, או שעשה מעשים כאלו, שבא לזה שיבואו לו מחשבות כנגד אמונתנו הקדושה, וכתוב (במדבר יד, כא): "ויכבוד הוי"ה מלא את כל הארץ", פי (ישעיה ו, ג): "מלא כל הארץ כבודו", ועליו באים מחשבות, חס ושלום, לגרשו ולעקרו, חס ושלום, מאלקים חיים, אשר הוא חי החיים יתברך ויתעלה שמו, ואין צריך לבאר גדל הבוששה שראוי שיהיה לו כשבאים עליו מחשבות כאלו, חס ושלום, ועל־ידי בוששה ולב נשבר, על־ידי־זה מגרש ומשבר החקירות והמחשבות.

זו תמצית דברי רבנו ז"ל, לדעתי, אחר דבורים כאלו, אין מה להוסיף, באים גברים נואפים ככלבים וכו', טמאים מטמאים כופרים בעקר, מחללים שבת, ואוכלים טרפות ונבלות וכל מיני שקצים ורמשים וכו', אוכלים חמץ בפסח, מחללים את יום הכפורים וכו' וכו', שאת בעצמך צריכה

להבין שאחר הקדמות כאלו הראש שלהם מלא צואה וטנוף ממש, ואיך הם יכולים להבין רוחניות? איך הם יכולים להבין הלכה? ולמה שלא יחלקו על הלכה? מאחר שיש להם עבר כל-כך מטנף וכו', ולכן איך את יכולה לקבל דעות נפסדות בהשקפות פסולות נגד טהרת בנות ישראל במקוה וכו', איך את יכולה לקבל אפלו וכוהים וכו', בנושא זה?

אני בטוח, שגם לך אין עבר כל-כך מבריק וכו', ומתוך מכתבך אני מבין שגם את נואפת וכו', וחללת שבת, ואכלת טרפות ונבלות וכו', אזי איך את יכולה להבין מה זו טהרת בנות ישראל במקוה?! ואיך אני יכול להסביר לך דבר כזה, בשעה שיש לך עבר בכלל לא כל-כך מזוהר בלשון המצטה.

חבל מאד שפטמו את ראשם של נשמות ישראל עם כל מיני שטיות ודמיונות וחקירות של הבל הבלים, שזה נקרא אצלם "השכלות", בשעה שאין זה אלא "הסכלות", פשוט שטיות והבלים, צריכים רק לראות מי הם המטיפים והמדברים? אנשים בלי שום ידע מהמקורות של התורה הקדושה, אלא לקחו את חכמתם (שהם שטוּתם) מספרי הגויים עובדי אלילים, ולכן איך יכולים אפלו לסמך על דבריהם?! ומכל שכן מה צריכים להכנס בוכוהים על דעתם המעקמת, שמלאה זמה וזבל ולכלוף וכו' וכו'.

אנחנו עם ישראל, קבלנו את התורה הקדושה בהר סיני, ועם ישראל מסרו את נפשם מאז ועד היום, פשוטו כמשמעו, על כל פרט ופרט מדיני חכמינו הקדושים, ואין לנו שום קשיות כלל, אדרבה התורה הקדושה הם חיינו וארץ ימינו, ואנחנו הולכים כפי השלחן ערוך שנתקבל אצל כלל נשמות ישראל בדורות אחרונים, שהם תמצית תורה שבועל-פה.

ורבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד (שיחות-ה"ר, סימן כט), שכל בר ישראל מחיב ללמד בכל יום הלכה, ויהודי נקרא רק מי שהולך כפי ההלכה, ואינו מסלף את ההלכה כלל, וברגע שרק נוגעים בהלכה וכו', ומכניסים את השכל העצמי שלו, כבר מראה לדעת, שריח כפירות ואפיקורסות נודף ממנו, וזה אצלנו פשוט בתכלית הפשיטות, ואין לנו מה להכנס אפלו בוכוחים עם נואפים ככלבים.

אקנה שהמכתב הזה יעזר לך ולעוד כמותך, שממלאים להן את הראש עם זבל ולכלוך בחקירות של הבל הנקרא אצלם פלורליזם ופשרנות וכו', שכל זה נובע משכלים עצמים וכו', שטנפו את עצמם עם כל מיני זבל ולכלוך, וקבלו כל מיני דעות מדעות שונות, מפל מיני עובדי אלילים וכו', ורוצים להכניס את זה ביהדות, היה לא תהיה, תהלה לאל, היהדות שלנו היא פך שמן טהור חתום בחותמו של כהן גדול, שאף פעם לא נגעו בזה היונים ומיניהם במשך כל הדורות, וזו היהדות הטהורה, להאמין בו ותברך בתמימות ובפשיטות גמורה, בלי שום חכמות וחקירות כלל, ולקבל את כל דברי חכמינו הקדושים במשנה ובגמרא כלל תורה שבועל-פה, כפי שלמדו אותנו חכמי ישראל בכל דור ודור, עד גלוי השלחן ערוך שנתקבל אצל כלל נשמות ישראל הפשרים, ומי שרק מזיז הלכה אחת וכו', צריכים כבר לחקר עליו אם לא נכנסה בו ריח של כפירות ואפיקורסות, העוקרת את האדם משרשו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשכילי ותצליחי.

המאחל לך שבת שלום...

א' תשה.

אָנִי רוֹצֵה לְלַבֵּשׁ רַעְלָה, בְּדִי לְהִיּוֹת הֶכִי צְנוּעָה
שְׂאֵפְשֵׁר, אֲךָ בְּעֵלִי לֹא מִסְכִּים

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מְרִים: לְצַדִּיק שְׁלוֹם.
אָנִי רוֹצֵה לְהִתְחִיל לְלַבֵּשׁ רַעְלָה, בְּדִי לְהִיּוֹת הֶכִי צְנוּעָה
שְׂאֵפְשֵׁר, אֲכַל בְּעֵלִי לֹא מִסְכִּים לָכֶּה.
מַה הַצַּדִּיק מְמַלִּיץ לִי לַעֲשׂוֹת?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מְשֻׁפְּטִים, כ"ח שְׁבַט
ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל מְרִים תַּחֲוִיה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת וּלְהִבִּין, שְׁחַכְמִינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ
(סְנֵהדְרִין כט.): כָּל הַמוֹסִיף גּוֹרֵעַ; יֵשׁ שְׁחֹשְׁבִים שְׁבֻזָּה שְׁיֹסִיפוּ
עַל מַה שְׂאֵמְרוּ לָהֶם, בְּזָה הֵן יִהְיוּ יוֹתֵר צַדִּיקוֹת וְכוּ', וְכֵן
אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תְּלִין נח): כָּל יוֹתֵר כְּנֻטוּל דְּמִי; כִּי חָיָה
שֵׁישׁ לָהּ אֵיבָר מִיֹּתֵר, כְּאֵלוֹ אֵין לָהּ אֶת הָאֵבָר בְּכֻלָּל.

זֶה שְׂהַמְצִיא לְאַחַר־וְנָה אֶת עֲנִין לְבוּשׁ הַרַעְלָה וְכוּ', הוּא
אָדָם מְטָרֵף וְחוּלָה נֶפֶשׁ מְפָרָסֵם וְכוּ', וּכְדִרְךָ קִטְנֵי דַעָה,
כְּשֶׁרַק רוֹאִים וְשׁוֹמְעִים אֵיזוֹ אֶפְנָה חֲדָשָׁה, כְּכָר קוֹפְצִים עַל
זֶה, וּבִפְרֵט נָשִׁים, וּבְכַאֲמַת הַפֶּל שְׁטוֹת וְרַעוּת־רוּחַ, וְזֶה מְרַבָּה
פְּרִיצוֹת וְנֵאוּף וְכוּ', וְאֵין בְּלְבוּשׁ רַעְלָה שׁוֹם צְנִיעוּת, אֲדִרְבָּה
כָּל דְּבָר שְׁמוּשֵׁף אֶת הָעֵין, זֶה הַפְּרִיצוֹת הֶכִי גְדוּלָה, כִּי אִשָּׁה

צריכה להיות צנועה, ועקר הצניעות שלא תהיה בולטת בעיני הבריות וכו', ואלו שהולכות רעולות וכו', וכשעוברות ברחוב, זה כבר מושף את העין, שיתפלו עליה וכו', ואיפה הצניעות שיוצאת מזה? אדרבה, זה מושף את עיני הגברים להסתכל עליה, וכנראה שזה מה שרוצות הנשים האלו וכו', והן פרוצות גדולות.

וידוע, שכל הענין של רעלה בא מערביות, ואמרו חכמינו הקדושים (קדושין מט:): עשרה קבים זנות ירדו לעולם, תשעה נטלה ערביא כו'; אף שהולכות ומלבשות עם עשרה סמרטוטים על הראש ועל הגוף ורעולות וכו', עד שלא רואים רק את השתי עינים שלהן, אף-על-פי-כן הן מלאות נאוף וכו', וכמו שפרש רש"י בהפאת הבכורים (שמות יב, ל): מצריות מזנות תחת בעליהן, ויולדות מרוקים פנויים, והיו להן בכורות הרבה וכו', הרי שלך לפניך, שהן כלן נואפות וזונות וכו' וכו', ומתן נשות ישראל צריכות ללמד איך להתנהג? ! ואיך להתלבש? ! הרי כל הענין של נשים רעולות זה רק למשך את העין של הגברים וכו'.

ולכן צריכים מאוד מאוד לשמר לא ללכת בלבוש רעלה, שזה לבוש של נאוף, ולא של צניעות כלל, וכל אלו שהולכות ככה, הן מכסות את טנוף מעשיהן וכו', ומראין כמו החזיר שמראה את טלפיו — ראו פשר אני וכו'. ולכן בשום פנים ואפן אסור לאשה ללכת בלבוש של רעלה, שזה דיקא לבוש פריצות.

הקדוש-ברוך-הוא ישמר אותנו מכל מיני משגעים ומטרפים וכו'.

המאחל לך שבת שלום...

א' תשו.

**בְּגִלּוֹל שֶׁהִזְנַחְתִּי אֶת הַקֶּשֶׁר עִם אִשְׁתִּי, הִיא
הַתְּחִילָה לְהַסְתַּכֵּל עַל גְּבָרִים אֲחֵרִים**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת יְאִיר: שְׁלוֹם וְרַב בְּרָכוֹת לְרַב.
כָּבֵר שָׁנִים רַבּוֹת אִשְׁתִּי לֹא מְרַצָּה וּבְצֶדֶק, מִתְּפַקְּדֵי
כָּבֵעַל וּכְבֵעַל-בֵּית, אֵינִן לִי עֲבוּדָה וּמְקוֹם מְגוּרִים
וּפְרִנְסָה מְסֻדָּרֵת וְכוּ'. מִדֵּי פַעַם הִיא נִתְקַלֶּת בְּעֲבוּדָתָהּ
בְּגְבָרִים "מְצַלְחִים" מְמֹנֵי, מְשׁוּה בִּינְיָנוּ, וּמִתְחִילָה
לְהַעֲרִיף וּלְהַעֲרִיץ, עַל גְּבוּל הַ"רוֹמָן". אֲנִי יוֹדֵעַ
שֶׁהָאִשְׁמָה בִּי, כְּמוֹ אָדָם הֶרְאִשׁוֹן שֶׁהִזְנִיחַ אֶת אִשְׁתּוֹ,
וְנָתַן פֶּתַח לְנַחֵשׁ לְהַכְנִס בִּינֵיהֶם.
מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת כְּדֵי לְתַקֵּן? וְתוֹדָה לְרַב עַל בְּרָכוֹתַי
וְעִדּוּדוֹ, שֶׁבְּזִכּוֹתֵם הֵייתִי הַשְּׁבוּעַ לְרֵאשׁוֹנָה בְּחַיֵּי אֶצֶל
רַבְּנוּ.
בְּרִיאוֹת וּגְאֻלָּה שְׁלָמָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֻדָּר מְשֻׁפְּטִים, כ"ח שְׁבַט
ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְאִיר, גְּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

הִנֵּה הִחַכְּם אָמַר: "הַעֲבֵר אֵינִן וְהַעֲתִיד עֲדִין", מַה שֶּׁעֲבַר
כָּבֵר עֲבַר, אֵתָהּ צָרִיף לְהַשְׁתַּנּוֹת מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה, וְלִתַּת
יַחַס לְאִשְׁתְּךָ, תִּשְׁמַר מְאֹד עַל דְּבוּר פִּיךָ, לֹא לְהַשְׁתַּמֵּשׁ
בְּאֵלִימוֹת מְלוּלִית וְכוּ', שְׁזוֹ רְצִיחָה וְכוּ', וּגְוָרִם לְהָאִשָּׁה

סלידה מבעלה וכו', ורבנו ז"ל הזהירנו על דבר זה מאד מאד, ואמר (שיחות הר"ן, סימן רסד), שצריכים לכבד וליקר את אשתו. פי אמר: הלא הנשים הם סובלים צער ויסורים גדולים מאד מאד מילדיהם, צער העבור והלדה והגדול, כאשר ידוע לכל עצם מכאובם וצערם ויסוריהם בכמה אפנים הקשים וכבדים מאד מאד וכו' וכו', על-פן ראוי לרחם עליהם וליקרם ולכבדם. וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נט.): 'אוקירו לנשיכו פי היכי דתתערתו' [תכבדו ותיקרו את נשותיכם, כפי שתהיו עשירים]. וכן אמרו (יבמות סג.): 'דינו שמגדלות את בנינו ומצלת אותנו מן החטא'.

ולכן צריכים לכבד וליקר אותן מאד מאד, וזה יסוד גדול בחסידות ברסלב, שהבעל מכרח לעזר לאשתו, ואם הוא רוצה להיות מקרב אל רבנו ז"ל ולצית אותו, עליו הדבר הראשון לעזר לאשתו בכל המובנים.

וכן תחפש לה איזו עבודה, כפי שתוכל לפרנס את אשתך, שזו הצדקה הכי גדולה. כמאמר ז"ל (כתבות ג.) על הפסוק (תהלים קו, ג): "אשרי שומרי משפט, עושה צדקה בכל עת"; וכי אפשר לעשות צדקה בכל עת? דרשו רבותינו שביבנה ואמרי לה רבי אליעזר — זה הן בניו ובנותיו כשהן קטנים; ואל תהיה עצלן, תקח כל עבודה שרק יתנו לה, אפלו לנקות חדר מדרגות וכו', אין תרוץ שלא מתאים לי עבודה זו וכו', או עבודה זו וכו', פי כבר אמרו חכמינו הקדושים (פסחים קיג.): פשט נבילתא בשוקא, ושקיל אגרא, ולא תימא כהנא אגא, וגברא רבא אגא, וסניא בי מלתא; תוריד את העור של הנבלה בתוף השוק, ותקבל על זה שכרך, ואל תאמר אני כהן, או אני אדם גדול, וזה לא מתאים

לי, הינו אדם צריך לקחת כל מה שרק מציעים לו בעבור פרנסה.

והנה מאחר שזכית להיות עכשו בפעם הראשונה אצל ציון רבנו ז"ל בעיר אומן, דע לך, שאתה מכרח לשנות לגמרי את כל הנהגתך איך שהתנהגת עד עכשו עם אשתך, כי רבנו ז"ל הקפיד מאד מאד על שלום-בית לכבוד ולניקר את האשה, כי זה בכלל תקון הברית.

ולכן אתה צריך מאד מאד מהיום והלאה לדעת שאשתך היא מלכה, ואז תהיה אתה מלך, ואם תחשב שאשתך שפחה, דע לך, שאתה עבד גרוע וכו' וכו', על-פל-פנים איך שהוא תראה לשנות את כל הנהגתך בבית, ואז הכל יתהפך לטובה, ויחזר השלום-בית לחגג אצלכם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שיהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

א' תשז.

התעורר בי רצון פנימי חזק לעבור לכולל ברסלב,
ולהתחיל להתנהג כחסיד ברסלב. מה דעתו של
הרב?

שאלה:

מאת דניאל: לכבוד קדשת האדמו"ר שליט"א.
למדתי בכולל תקופה של עשר שנים, הייתי מתבודד
וטס לאומן וכו', ובשנתיים האחרונות התעורר בי רצון
פנימי חזק לעבור לכולל ברסלב, ולהתחיל להתנהג
כחסיד ברסלב.
מה דעתו של הרב? תודה.

תשובה:

בעזרת השם ותפירה, יום ששי ערב שבת קדש לסדר משפטים, כ"ח שבט
ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל דניאל, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אתה חושב שזה חסיד ברסלב? בזה שתכנס ללמד
בכולל ברסלב, זה לא עושה אותך חסיד ברסלב כלל, יכולים
לגור איפה שרק רוצים וכו', יכולים ללמד איפה שרק
לומדים וכו', ויכולים לעבד במה שרק עובדים וכו', ולהיות
חסיד ברסלב, כי חסידות ברסלב לא קשורה אל שום בן אדם
וכו', ואל שום מקום וכו', רק להרגיל את עצמו לדבר אל
הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו, כי רבנו ז"ל אמר
(לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן ס'), שהצדיק מעורר מהשנה העמקה

שָׁאֲדָם לְשׁוֹן בְּהַ, וְתַכְּף-וּמִיד כְּשֹׁאֲדָם מִתְעוֹרֵר מֵהַשְּׁנָה, אִזְ הוּא מִתְחִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּשֵׁפֶת הָאֵם שְׁלוֹ. וְהַסְבִּיר רַבְּנוּ ז"ל מֵה זֶה חֲסִיד בְּרִסְלָב (תִּי-מִוֵּהָר"ן, סִימָן שֵׁנֶט): אֵיתָא בְּמִדְרַשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה לַד, סִימָן כֵּא) עַל פֶּסוּק (יִחְזָקֵאל לו, כו): "וְנִתְּתִי לְכֶם לֵב בְּשָׂר", אֵל תִּקְרִי בְּשָׂר אֲלֵא בְּסָר, שִׁיְהִיָּה כָּל אֶחָד בְּסָר בַּחֲלֵק שֶׁל חֲבֵרוֹ, לִב-בְּסָר אוֹתִיּוֹת בְּרִסְלָב, הֵינּוּ שְׁכַל הַצְּרוֹת שְׁעַם יִשְׂרָאֵל סוֹכְלִים, זֶה מִפְּנֵי שִׁישׁ לָנוּ לֵב הָאֶבֶן, שֶׁאֶחָד לֹא מִבִּין אֶת הַשְּׁנִי, וְלֹא מְעַנֵּן לְהַבִּין אֶת הַשְּׁנִי, כְּמוֹ שֶׁתִּי אֲבָנִים וְכו', וְזֶה מֵה שֶׁאוֹמֵר הַנְּבִיא (שם): "וְהִסִּירוּתִי מִכֶּם אֶת לֵב הָאֶבֶן, וְנִתְּתִי לְכֶם לֵב בְּשָׂר", שְׂזוֹ תִהְיֶה הַגְּאֻלָּה, שֶׁאֲדָם יְהִיָּה לוֹ לֵב שֶׁל בְּשָׂר. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּבֵא מִצִּיעַא פֶּד): אֶהְבֶּה דְּוִחְקָתָא אֶת הַבְּשָׂר, בְּרַגְעַ שִׁישׁ לְאֲדָם לֵב בְּשָׂר, הוּא יִבִּין אֶת הַשְּׁנִי, וְיֵאֵהֵב אֶת הַשְּׁנִי וְיַעֲזֹר לְהַשְּׁנִי, וְזֶה כָּל הַעֲנִין שֶׁל חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב, שֶׁהֵם אוֹתִיּוֹת לִב-בְּסָר, כִּי אוֹת ש' מִתְחַלֶּפֶת בְּאוֹת ס', כִּי אֲדָם צָרִיף לַעֲבֹד עַל מִדּוֹתָיו, לַעֲקֹר מִמֶּנּוּ אֶת לֵב הָאֶבֶן, שְׂזוֹ מִדַּת הָאֲכֻזְרִיּוֹת שִׁישׁ בּוֹ, מִדַּת הָאֲנוּכִיּוֹת שִׁישׁ בּוֹ, וְאִז דִּיקָא יִזְכֶּה לְלֵב בְּשָׂר, לְאֵהֵב אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְלִהְרַגִּישׁ בְּכָאֵב הַזּוֹלָת, וְיִשְׁתַּדֵּל לַעֲזֹר, שְׂזוֹ כָּל חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב, וְזֶה לֹא שִׁיף לְזָרֵם אֶחָד וְכו', זֶה מִתְּנַה לְכֻלָּל נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְלְכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ.

וְלִכֵּן לֹא בַחֲנָם שֶׁלֹּא חֲרוּנָה מִתְּפָרְסֵם הַלְמוּד הָעֵמֶק שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְלֹא רַק נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁכִים אֶל רַבְּנוּ ז"ל — מְכַל הַחוּגִים וּמְכַל הַחֲסִידִיּוֹת וּמְכַל הַשִּׁטוֹת וְכו', אֲלֵא אֶפְלוּ אֲמוֹת הָעוֹלָם מִתְּעַנִּינִים בַּלְמוּד הָעֵמֶק שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, אִיף שֶׁמְחַזֵּק וּמְעוֹדֵד וּמְשַׁמַּח אֶת כָּל הַנְּשִׁמוֹת הַנְּפוּלוֹת, וּמְחַזֵּק אֶת כָּלֵם, וּמְדַרִּיף אֶת כָּלֵם בְּדִרְךָ הַנְּכוּנָה, אֲשֶׁרִי מִי שִׁיתְּמִיד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאִז יִתְהַפֵּף לְבוֹ

לב האבן, שְׁזָה הַיָּצָר הִרְעַה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, שְׁעַנְיָנוּ רַק לַעֲשׂוֹת רַע לְזוּלַת וְכו', וַיְהִיָּה נַעֲשֶׂה לְבוּ לֵב בְּשׂוֹר, שְׁזָה הַיָּצָר טוֹב, שְׁעַנְיָנוּ רַק לַעֲשׂוֹת טוֹב לְהַזוּלַת וְכו', וְהַעֲקָר — שִׁיפְתַּח אֶת פִּיּו לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה, וְזֶה בּוֹנֵה אֶת הָאֱמוּנָה שֶׁל הָאָדָם. כִּי כָּל שְׂאֵדָם מְדַבֵּר יוֹתֵר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יוֹתֵר נְחַקְקֵת בּוֹ אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלְתֵי שְׂאֵנֵי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדָּךְ, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאַחַל לְךָ שֶׁבַת שְׁלוֹם...

א' תשח.

**אֵיךְ אֶפְשֶׁר לְזָכוֹת שְׁגָם אֲנַחְנוּ וְגַם יִלְדִינוּ נִשְׂאָר
בִּירְאַת שְׁמַיִם טְהוֹרָה כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ?**

שְׂאֵלָה:

מַאת יְהוּדָה: שְׁלוֹם לְכַבוֹד מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א. יְהִי רַצוֹן, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִתֵּן לְךָ בְּרִיאוֹת אִיתְנָה. הַסִּפְנָה בְּעוֹלָם הַזֶּה גְּדוּלָּה, בְּפֶרֶט בְּאַחֲרִית הַיָּמִים הַלְלוּ. מֵהַ כְּבוֹדוֹ מִנְעֵץ כְּדֵי שְׁנֹזְבָה לְהַשְׂאֵר קְיָמִים בִּירְאַת שְׁמַיִם לְאַרְךָ יָמִים וְשָׁנִים? וְכֵן אֵיךְ זוֹכִים לִילְדִים שְׂיִהְיוּ שׁוֹמְרֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שֶׁשִׁי עָרַב-שֶׁבֶת-קִדְשׁ לְסִדְרַת מְשֻׁפְטִים, כ"ח שְׁבַט ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְהוּדָה, נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

תְּשׂוּאוֹת חֵן עַל הַבְּרָכוֹת וְהָאֲחוּלִים לְרַפּוּאָה, וְכָל הַמְּבַרֵךְ מִתְבָּרֵךְ מִפִּי אֵל עֲלִיּוֹן.

רַבְּנוּ ו"ל אָמַר פְּעַם אַחַת לְאַחַד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ (שיחות-הַר"ן, סימן רכ): אֲגִלָּה לָךְ סוּד, שֶׁתִּהְיֶה אֶפִּיקוֹרְסוֹת גְּדוּלָה בְּעוֹלָם, פִּי מִלְמַעְלָה תְּבוֹא אֶפִּיקוֹרְסוֹת בְּעוֹלָם בְּשִׁבִיל הַנְּסִיּוֹן. וְאֲנִי יוֹדֵעַ שְׂאֲנָשִׁים שְׁלִי גַם בְּלֹא זֶה יִתְחַזְּקוּ בְּאַמוּנָה בְּאַמֶּת, וְיִשְׁאַרוּ קְנִימִים בְּאַמוּנָתָם, אֲךָ אֲנִי מְגַלֶּה לָךְ זֹאת, כְּדִי שֶׁיִּתְחַזְּקוּ יוֹתֵר כְּשִׁירָאוּ שֶׁדְּבָרוֹ מִזֶּה מִקֵּדָם, וְהִיא מִתְאַנַּח מְאֹד עַל זֶה וְאָמַר: אוֹי, אֵיךְ יוֹכְלוּ לְעַמֵּד אַנְשִׁים מוֹעֲטִים נְגַד כָּל הָעוֹלָם? וְכו'.

וְאָמַר (שיחות-הַר"ן, סימן לה), שֶׁהוּלֵךְ אֶפִּיקוֹרְסוֹת גְּדוּל עַל הָעוֹלָם. וְכֵן סִפֵּר כַּמָּה פְּעָמִים, שֶׁהוּלֵךְ וְנִמְשָׁךְ אֶפִּיקוֹרְסוֹת גְּדוּל בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּיּוֹת, בְּעוֹלָם. אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁיִּחְזִיק עֲצָמוֹ בְּאַמוּנָה בְּאֵלוֹ הָעֵתִים הַלְלוּ, וְזֶה עֵקֶר הַנְּסִיּוֹן הַכִּי גְּדוּל, שֶׁיִּהְיֶה לָעַם יִשְׂרָאֵל בְּדוֹרוֹת הָאַחֲרוֹנִים וְכו'.

וְאָמַר, אֶף-עַל-פִּי שֶׁאֵינוֹ מוֹעִיל כָּלֵל מֵה שֶׁהוּא מְסַפֵּר זֹאת, שֶׁיִּהְיֶה אֶפִּיקוֹרְסוֹת בְּעוֹלָם, וְשֶׁצְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק עֲצָמוֹ בְּאַמוּנָה, כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא אוֹמֵר זֹאת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן מִתְגַּבְּרַת הָאֶפִּיקוֹרְסוֹת וְהַבְּלוּלִים, פִּי הֵלֵא גַם דְּנִיָּאל וְכִיּוּצָא הוֹדִיעוּ מִקֵּדָם, שֶׁקֵּדָם שָׁיְבוּא מְשִׁיחַ, יִתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצְרְפוּ

רבים, כמו שכתוב (דניאל יב, ט): "והרשיעו רשעים והמשפילים יבינו" וכו', ואם כן מאחר שהודיע מקדם שזה יהיה הנסיון קדם ביאת משיח, שיתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים באמונה, ומי שזכה לעמד בנסיון, וישאר קיים באמונתו — אשרי לו; וזכה לכל טוב המעתד לבוא לנו במהרה בימינו, אשר נבאו עליהם כל נביאינו ונחמינו מקדם, ואם כן היה ראוי שכל אחד ישפיל ויחוס על עצמו לשאר קיים חזק באמונתו, ולא יהיה לו עוד שום נסיון וצרוף כלל, מאחר שפבר הודיעו זאת מקדם.

ובאמת אף-על-פי-כן אף-על-פי שהודיעו זאת מקדם, אף-על-פי-כן יהיה נסיון גדול. ורבים ירשיעו, כמו שכתוב (דניאל יב, ט): "והרשיעו רשעים", אף אף-על-פי-כן אני מודיע זאת מקדם בשביל אותן מעט הכשרים שיחזקו עצמן באמונתן, ויבדאי יהיה להם מלחמות גדולות בדעתן, למען יהיה להם למשיב נפש והתחזקות והתאמצות יותר, פשיראו שפבר דברו מזה מקדם.

אזי אתה רואה, שזה יהיה הנסיון הכי גדול באחרית הימים לכל עם ישראל, שיחזיקו את עצמם באמונה בו יתברך, והנה נחמינו הקדושים אמרו (ברכות יב): על הפסוק (במדבר טו, טז): "ולא תתורו אחרי לבבכם" — זהו מינות, ו"אחרי עיניכם" — זהו נאוף, ולכן המציא הסמ"ך-מ"ם כלי משחית חדש שנקרא אינטרנט שמחבר למחשב, שזו הקלפה העצומה שכוכת כל חלקה טובה עכשו, ומקררת את האמונה ואת היראת שמים מבר ישראל, ומכניסה בו פפירות ואפיקורסות, והוא הפלי משחית הנקרא אינטרנט, איפוד, בלקברי וכו', שבזה יכולים לראות כל מיני שקוץ, תעוב, ערם וזהו וכו', ומאמללים את עצמם וכו', ואת הילדים

וכו', ולכן העקר כל מי שיש לו דבר זה, צריך שיזרק את זה מהבית, כי מחשב שמחבר אל אינטרנט או אייפוד או בלקברי, זה אבי אבות הטמאה, ומגרה את היצר הרע אצלו, ויכולים לראות שמה כל הערם וזהו שבעולם, רחמנא לישזבן, וכך אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מה): אין יצר הרע שולט אלא במה שעניו ראות; ואמר החכם: "אין חוצץ בפני התאנה כעצימת העינים", ואמר: "אין לה אבר באברי האדם שיגרם לו מכשול כמו העינים". ואני מכרח להגיד לה, שהרבה בתים נהרסו לגמרי, רק מפני שהיה להם מחשב אינטרנט בבית, ואף שזה נדמה כאלו הגזמה וכו', אבל רבים נפלו בפח בשביל הפלי הארוור הזה וכו', ונשבר ביתם, ולבסוף התגרשו, רחמנא לישזבן.

ולכן אסור בהחלט שיהיה בבית מחשב אינטרנט, כי זה הורס כל חלקה טובה של היהדות, ומוריד את היראת שמים עד השאול, רחמנא לישזבן, ומה גם שמאבדים את הילדים, כי ילד שלוקח פלי משחית כזה בתוך ידו וכו', הוא כבר נופל בשאול תחתית ומתחתיו.

ולכן כל מי שרוצה להציל את עצמו ואת הילדים שלו, ולהשאר יהודי מאמין בו יתברך, ולקיים מצוות מעשיות, עליו להתרחק מהפלי משחית האלו, שזו סכנת נפשות ממש בעבור קיום דורותינו, אשרי מי שמבער את החמץ הזה מביתו, ואז השכינה תשמור עליו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לה הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשט.

קשה לי מאד שבעלי רוצה לנסע כל שפת
להורים שלו

שאלה:

מאת כנרת: שלום לך כבוד הרב. קדם רציתי לומר תודה על כל מה שאתה עושה בשבילנו. ברוך ה' בזכות העצות המעלות שלך, אני זוכה לראות הרבה ישועות. ואחת הישועות הגדולות שבהן עזרת לי היא, שבעלי ואני קנינו בשעה טובה בית בדיוק איפה שרציתי, קרוב להורי, ששם תהיה לי עזרה מלאה עם הילדים ועם הכל. עכשו יש לי בעיה אחרת, יש לנו בת, וברוך ה' אני בהריון בחודש ששי, בקרוב אנחנו צריכים לעבור לבית החדש שקנינו ליד ההורים שלי. הורי בעלי גרים במרחק של כשעה נסיעה מאתנו, ובעלי כבר ידע אותי, שמאחר שנגור ליד הורי, הוא רוצה שנגלה להרבה שבתות להוריו. לי הענן הזה קצת קשה, כי זה מאד קשה לנסע עם שני תינוקות כמעט כל סוף שבוע, ולארוז מלא בגדים, לנסע נסיעה ארבה, ולישן שם וכו', ובכלל אני רוצה שנהיה גם בבית, נעשה קדוש יחד רק אנחנו, וגם שלפעמים נהיה אצל הורי. אני מאד אוהבת את ההורים שלו, והם גם עוזרים לנו בקננת הבית, ולמרות שהרבה פעמים הם מתערבים לנו בחיים בדברים שאני פחות מסכימה, אבל גם פה הקשבתי לעצתך, ואני לא מתעצבנת, וחייה ברוך ה' בשלום בית עם בעלי, ובאמת המצב השתפר. כרגע אני לא מגיבה בשבעלי מדבר אתי על הענין הזה, כי אני בטוחה שבעזרת ה' הכל יהיה בסדר, אבל אני מפחדת שאתעצבן, ושוב נתחיל לריב כמו בעבר,

והוא לא יקשיב לי, כי הוא מאד קשור להוריו, ומקשיב להם הרבה, ואני לא רוצה לריב אתו. מה עלי לעשות? שוב תודה רבה על הפל, ובאמת כל יום אני מתפללת לשלומך. מאחלת לך מפל הלב רפואה שלמה ואריכות ימים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת קדש לסדר משפטים, כ"ח שבט ה'תשע"ג.

שלום רב אל פנת תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להיות אמינה עם עצמך ועם בעלך, ומה שצודק צודק, סוף כל סוף את רוצה לגור ליד ההורים שלך, ובעלך מסכים לזה, עם כל זאת הוא רוצה לנסע לשבתות גם להורים שלו, אזי מה בכך? למה לא תביני אותו וכו', ואיפה הצדק שלך?! צריכים להיות מציאותיים, החיים הם דו סטריים, תן ותקבל, קבל ותתן, אין דבר כזה רק אני ואני ואני וכו'.

את צריכה לדעת, אשר כל זוג צריכים לזכור היטב היטב אם הם רוצים לבנות בית נאמן בישראל, עליהם לכתחלה להיות ותרגים, ולותר אחד להשני, ואז אף פעם לא יצטרכו ללכת אל שום בן אדם שעוסק בשלום-בית וכו', כדי שהשלום ישרה בתוך ביתם, צריכים רק שכל ודעת איך להתנהג הבעל והאשה, והיות שעדין אין בית-חרשת שמניצר שכל ודעת וכו', וכן אין חנות או קניון וכו', שמוכרים שמה שכל ודעת וכו', ועל-כן צריכים לכוון בכל יום שלש פעמים ביום בעת שמתפללים את הברכה: "אתה חונן לאדם דעת

וּמְלַמֵּד לְאֲנוֹשׁ בֵּינָהּ" וְכוּ', לְבַקֵּשׁ אֶזְעַל דַּעַת וְשִׁכְלָא, כִּי כִּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (נְדָרִים מ.א.): דַּעַת קְנִיטָה — מָה חֲסֵרְתָּ, דַּעַת חֲסֵרְתָּ — מָה קְנִיטָה; אִם יֵשׁ לְאָדָם דַּעַת — יֵשׁ לוֹ הַפֶּלֶל, וְאִם אֵין לוֹ דַּעַת — אֵין לוֹ כְּלוּם.

וְלִכֵּן כָּל זֹוֵג צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ עַל דַּעַת וְשִׁכְלָא, אֲשֶׁר הַשִּׁכְלָא הֵיבֵשׁ אֹמֵר, שְׁצַרִּיכִים לְהִיּוֹת וְתַרְנִים, וְאֶזְעַל הַשְּׁלוּם שׁוֹרָה בְּבֵיתָא.

אֵת בְּכָלֵל לֹא רִיאָלִית, גַּם לְבַעַלְיָךְ יֵשׁ מָה לְהַגִּיד וְכוּ', גַּם לְבַעַלְיָךְ יֵשׁ זְכוּת לְחַלְתָּ לְהוֹרִים שְׁלוֹ וְכוּ', וְלִכֵּן אֵת צְרִיכָה לְהַשְׁלִים עִם הַמַּצָּב הַזֶּה, וְאֵל תַּעֲוֹרְרִי שׁוּם רִיב בְּשִׁבִיל זֶה, וּבַפְּרָט שְׂאֵת בְּעֶצְמָךְ כּוֹתְבָת, שְׁהַהוֹרִים שְׁלוֹ עֲזָרוּ לְכֶם לְקַנּוֹת אֵת הַבֵּיתָא, וְלָמָּה תִּהְיִי כְּפוּיַת טוֹבָה?!

אֲנִי מְאֹד מְקַנְהָ לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִהְיֶה לְךָ יִשׁוּב דַּעַת אֲמַתִּי, וְתִתְּקַבֵּל אֶת הַשְּׁנִי, וְתִתְּוֹרְרוּ אֶחָד לְהַשְּׁנִי, כִּי (סוֹטָא יז.): אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ — שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶן. וְאָמְרוּ (ירושלמי בְּרִכּוֹת פָּרָק ט', הַלְכָה ח'): אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְאִי אֶפְשָׁר לְשְׂגִיחָהּ בְּלֹא שְׂכִינָה, וּבְמִקּוֹם שְׂהַשְּׂכִינָה נִמְצְאָת — שֶׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה, רַק שְׂיִהְיֶה בֵּינֵיהֶם שְׁלוּם וְאַהֲבָה גְּדוּלָה מְאֹד, כִּי שְׁלוּם, אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבֵת י.): זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

וְלִכֵּן אִם מְכַנְיָסִים אֵת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבֵּיתָא, זֶה נִקְרָא שְׁלוּם-בֵּיתָא, הֵינּוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבֵּיתָא.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשי.

אָנִי מְאֹד אוֹהֵב אֶת רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה שְׁלִי, אֲבָל הוּא מְאֹד קִפְדָּן, וְלִפְעָמִים הַבְּחוּרִים נֶעְלָבִים מִמֶּנּוּ

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת נִפְתָּלִי: לְרַב שְׁלוֹם.
אָנִי בְּחוּר יְשִׁיבָה, וְאָנִי מְאֹד אוֹהֵב אֶת רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה שְׁלִי. הוּא מְסַבֵּיר אֶת הַלְמוּד בְּצוּרָה מִיַּחַדְת מְאֹד, וְכֵלֶם קוֹלְטִים אֶת הַחֲמֹר, אֲבָל הַבְּעֵיָה, שְׂרֹאשׁ הַיְשִׁיבָה הוּא מְאֹד קִפְדָּן, וְהַרְבֵּה פְּעָמִים הוּא מְדַבֵּר אֶתְנֵנוּ בְּתַקִּיפוֹת, וְיֵשׁ בְּחוּרִים שְׁנַעֲלָבִים מִמֶּנּוּ.
אִיךָ אָנִי בְּתוֹר בְּחוּר מֵהַיְשִׁיבָה צְרִיף לְהַתְיַחֵס לָזֶה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְר תְּרוּמָה, א' דְּרֹאשׁ-חֹדֶשׁ אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל נִפְתָּלִי, נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (פְּעֻנֵית ד.): הַאי צוּרְכָא מִרְבְּנֵן דְּרִתַּח, אוּרִיתָא הוּא דְקָא מְרִתְחָא לִיה, אִם רוּאִים תְּלַמִּיד חֲכָם שְׂרוּתַח, הִינּוּ שְׂהוּא בְכַעַס, הַתּוֹרָה הִיא שְׂמִרְתִּיחָתוּ, וְצְרִיכִים לְדוֹן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת.

וְלִכֵּן אֶתְהָ צְרִיף לְהַתְחַזֵּק וּלְהַשְׂאֵר לְלַמֵּד אֲצֵל הַרַב הַזֶּה, כִּי בְּנֻדָּאֵי תְקַבֵּל מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה תּוֹרָה, וְכַף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ג:): מֵאִי דְכְּתִיב (מְשָׁלִי ל, לג): "כִּי מִיֵּן חֶלֶב יוֹצִיא חֲמָאָה, וּמִיֵּן אֶף יוֹצִיא דָם, וּמִיֵּן אֶפְסִים יוֹצִיא רִיב",

בְּמִי אֵתָּה מוֹצֵא חֲמָאָה שֶׁל תּוֹרָה? בְּמִי שְׁמַקִּיא חֵלֶב, שְׁיַנֵּק מִשְׁדֵּי אִמּוֹ עָלֶיָּהּ, וּמִיִּן אֶף יוֹצִיא דָם, כָּל תַּלְמִיד שְׁפוּעַס עָלָיו רְבוּ פַעַם רֵאשׁוּנָה וְשׁוֹתֵק, זֹכָה לְהִבְחִין בֵּין דָם טָמֵא לְדָם טָהוֹר, וּמִיִּן אַפִּים יוֹצִיא רִיב, כָּל תַּלְמִיד שְׁפוּעַס עָלָיו רְבוּ פַעַם רֵאשׁוּנָה וְשׁוֹנֶה וְשׁוֹתֵק, זֹכָה לְהִבְחִין בֵּין דִּינֵי מְמוֹנוֹת לְדִינֵי נַפְשׁוֹת.

וְלָכֵן אֵל תַּעֲשֶׂה שׁוּם עֶסֶק מְזֵה, אֲדַרְבֵּה מֵרַבֵּךְ תַּלְמִיד חֲכָמַת הַחַיִּים, אֵיךְ שְׁצָרִיכִים לְדַעַת לְהוֹרִיד אֶת עֲצֻמוֹ אֶל אַנְשִׁים, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ק'): הַצְּדִיקִים אֲשֶׁר בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, כָּלֵם קְדוֹשִׁים וּבִתּוֹכָם הַשָּׁם, וּמְדוּעַ אָנוּ רוֹאִין בְּחוּשׁ הַרְּאוֹת, שְׁיֵשׁ בָּהֶם צְדִיקִים אֲשֶׁר מְזַגֵּם וְטַבְעָם טוֹבָה מְאֹד, וְטוֹבִים הֵמָּה לְכָל. וַיֵּשׁ אֲשֶׁר הוּא צְדִיק אֲמֵת, וְאִין מְזוּגוֹ וְטַבְעוֹ נוֹחָה עִם הַמּוֹנֵעִם, וְלַפְעָמִים נִרְאֶה מְמוֹנוֹ כַּעַס וּקְפָדָה, צְרִיכִים לְדַעַת, שְׂזֵה יְדוּעַ, שְׁכָל צְדָקַת הַצְּדִיקִים הוּא לֹקַח מְאוֹר הַתּוֹרָה, כִּי הִיא הַמּוֹרָה דְרָךְ, וּמְמוֹנָה לְקַחַת צְדָקָתוֹ. וְהִנֵּה הַצְּדִיק אֲשֶׁר הִשִּׁיג מְאוֹר גְּדוֹל מְמֹאֹר הַתּוֹרָה, וּמַעֲשָׂיו גַם-כֵּן בְּשׂוּיָם לְפִי הַשְּׂגָתוֹ בַּתּוֹרָה, אֲזִי צְדָקָתוֹ וְתוֹרָתוֹ שְׁנִיָּהֶם מְתִישְׁבִים בְּשׁוֹבָה וְנַחַת, לְפִיכֶךְ דַּעַתוֹ נוֹחָה עִם הַבְּרִיּוֹת. וְהַצְּדִיק אֲשֶׁר אִין חֲכָמַת הַתּוֹרָה שֶׁהִשִּׁיג גְּדוֹלָה מְאֹד מְמַעֲשָׂיו, אֲזִי הַתּוֹרָה מְרַתַּחַת בּוֹ הָאֵשׁ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַתּוֹרָה, וְאִי אֶפְשָׁר שְׁתֵּהָא דַּעַתוֹ נוֹחָה עִם הַבְּרִיּוֹת, וּמַעֲרַבֶת עִם הַמּוֹנֵעִם, כְּמוֹ הַצְּדִיק שְׁמַעֲשָׂיו שְׁוִים לְפִי הַשְּׂגָתוֹ בַּתּוֹרָה, וְזֵה שְׁאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּעֲנִית ד'): 'הֵאֵי צוֹרְבָא מֵרַבְּנָן דְּרַתַּח אֹרִיתָא דְקָא מְרַתַּחָא בֵּהּ, לְפִי שְׁגָדְלָה תּוֹרָתוֹ מְאֹד.

וְלָכֵן חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד, וְתִרְאֶה לְקַבֵּל מְמוֹנוֹ הַרְּבֵה, וְתִרְאֶה שְׁלִבְסוּף תַּצְלִיחַ דְּרַבֵּךְ.

שו"ת   א' תשיא   ברסלב   קג

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע
בְּתַפְלֵי שְׂאֵנֵי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעֵדָךְ, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה
מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חֲדָשׁ מְבֻרָךְ...

א' תשיא.

**כְּתַבְתִּי חֲדוּשִׁים עַל הַסֵּפֶר "שִׂיחוֹת-הֶר"ן", הָאֵם
אַתֶּם מְמַלִּיצִים לִי לְהוֹצִיא אוֹתָם לְאוֹר?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת הַלֵּל: לְכַבּוֹד קְדוּשַׁת מוֹהֲרַא"ש, ה' יתְבַרַךְ יִתְמִיד
בְּרִיאוֹתָךְ, אֲרָךְ יָמִים וְשָׁנוֹת חַיִּים יוֹסִיפוּ לְךָ.
דְּבַר רֵאשׁוֹן בְּרִצּוֹנִי לְהוֹדוֹת לְצַדִּיק עַל כָּל הַפְּעֻלוֹת
שֶׁכְּבוֹדוֹ פּוֹעֵל לְקֶרֶב אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם
שֶׁבְשָׂמַיִם, סִפְרֶיךָ וְעֲצוּמֶיךָ מִמֶּשׁ מְפִיחִים בִּי רוּחַ חַיִּים
שֶׁל תּוֹרָה, תְּפִלָּה וְהִתְבּוּדוּת, אָמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ
יִתְבַרַךְ, עֲבוּדַת הַמִּדּוֹת, מִמֶּשׁ אֵין מְלִים בְּפִי.
הִתְחַלְתִּי לְכַתֵּב חֲדוּשִׁים וּבִאִוְרִים וּמְקוּרוֹת עַל הַסֵּפֶר
'שִׂיחוֹת-הֶר"ן', וּבְרִצּוֹנִי לְשָׂאֵל — הָאֵם אַתֶּם מְמַלִּיצִים
לִי לְהוֹצִיא לְאוֹר אֶת הַחֲדוּשֵׁי תּוֹרָה הָאֵלּוּ, שֶׁנִּכְתְּבוּ
עַל-פִּי הַהִקְדָּמוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל וְהַהִקְדָּמוֹת מְסַפְּרִיכֶם,
אוּ שְׂאוּלֵי עָלַי לְהִמְתִּין?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּרוּמָה, א' דְּרֵאש־חֲדָשׁ אֲדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הַלֵּל, נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

בְּעֵינַיִן חֲדוּשֵׁי תוֹרָה וְכוּ', צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשָׁמֵר מֵהַ כּוֹתְבִים וְאֵיךְ כּוֹתְבִים וְכוּ', כִּי בְּפִרוּשׁ הַזֶּה יִרְנוּ עַל זֶה רַבִּי שְׁמֻעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, כְּמוּכָא (זִהַר הַקְּדָמָה ד:): בְּשַׁעֲזָה שְׁאָדָם מְחַדָּשׁ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה עַל-פִּי הַקְּדָמוֹת חֲזָקוֹת וְכוּ', הוּא בּוֹנֵה עוֹלָמוֹת חֲדָשִׁים, שְׁמַיִם חֲדָשִׁים, וְאֶרֶץ חֲדָשָׁה, אֲשֶׁרִי לוֹ! אָבֵל אִם הַחֲדוּשֵׁי תוֹרָה אֵינָם עַל-פִּי הַקְּדָמוֹת חֲזָקוֹת וְכוּ', אוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ, שְׁגוֹרָם הִרְבֵּה צְרוֹת בְּעוֹלָם וְכוּ', עַיִן שָׁם. וְהַעֲנִין הוּא, כִּי כְּשֶׁאָדָם לֹא לָמַד מִסְפִּיק תוֹרָה, וְהוּא כּוֹתֵב כְּפִי דַעְתּוֹ הַמְּצַרְבָּבֶת, וְגוֹרָם שְׁבָנֵי אָדָם יִפְלוּ לְשֵׁאוֹל תַּחְתִּית עַל-יְדֵי דְבָרָיו.

וְלִכֵּן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יח), שְׁסַפְּנָה גְדוּלָה לְהִנְהִיג אֶת הָעוֹלָם, וְכֵן לְחַדָּשׁ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה, כִּי בְּחֲדוּשִׁים דְּאוּרִיתָא שְׁמַחֲדָשִׁים, יְכוּלִים לְהִיּוֹת נוֹאֵף וְרוֹצֵחַ בְּכָל רֵגַע וְכוּ', עַיִן שָׁם; הֵינּוּ כִּי זֶה שְׁמַקְבֵּל אֶת דַּעְתּוֹ הַמְּצַרְבָּבֶת, הוּא יְכוּל לִפְּלֵ לְנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּה, כִּי כָּל זְמַן שְׁאָדָם לֹא זָכָה לְסִיִּים אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, עַל-כָּל-פְּנִיִם פְּעַם אַחַת, לֹא כְּדָאֵי לוֹ לְהַדְפִּיס אֶת סִפְרוֹ שְׁחַבְּר, כִּי יִגְרַם שֶׁהִרְבֵּה יְכוּלִים לִפְּלֵ מִמֶּנּוּ גַם-כֵּן. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כא), שְׁצְרִיכִים לְלַמֵּד פּוֹסְקִים קִדְּם הַחֲדוּשׁ וְאַחַר הַחֲדוּשׁ, וְהַכּוֹנֵה הַפְּשוּטָה הִיא — כְּשֶׁאָדָם מְחַדָּשׁ אֵיזָה חֲדוּשׁ בְּחֲדוּשֵׁי תוֹרָה, הוּא צְרִיךְ מְאֹד מְאֹד לְהִזְהַר לֹא לְצַאת

שו"ת א' תשיב ברסלב קה

מהשליחן ערוף שהוא זה, כי זו תאנה גדולה מאד להמציא דברים חדשים נגד ההלכה.

וזה החסרון מה שקורה היום בעולם התורני שמוציאים חוברות, וכן מדפיסים בעתונים דברי תורה וספורי צדיקים וכו' וכו', אבל זה מבסס על השקפות רעועות וכו', שאין להם שום יסוד בקדושה וכו', ואדרבה על-ידי דעות נפסדות כאלו, עוקרים אנשים מההשקפה האמתית, הינו מהאמונה הברורה והמוזככת בו יתברך, וכן גורמים להטות מדיני התורה הקדושה וכו', כי צריכים מאד מאד להזהר בכל דבר שמדפיסים לרבים, צריכים לבחון כמה וכמה פעמים אם לא טועים ואם לא מטעים את אחרים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך חדש מברך...

א' תשיב.

אנחנו שוקלים להכניס הביתה טלוויזיה, האם זה עד כדי כך נורא?

שאלה:

מאת נועה: אנחנו שוקלים להכניס הביתה טלוויזיה, כי הרבה פעמים משעמם לילדים, וגיש תכניות חנוכיות ומשעשעות מיחרות לילדים. האם זה עד כדי כך נורא?

מה דעתו של הרב?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּרוּמָה, א' דְּרֵאשִׁיחַדָּשׁ אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל נוֹעָה תַּחֲנִיחָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת, שְׁעוֹד לְפָנַי חֲמָשִׁים שָׁנָה יֵצְאוּ כָּל הַצְּדִיקִים וְהַרְבָּנִים הָאֲמִתִּים נֶגֶד שְׁיֵהִיָּה בְּבֵית טְלוּיִזְיָה, כִּי זֶה סֵתֶם בְּטוּל זְמַן, וּמִכָּל שְׂכָן שְׂרוּאִים שְׁמָה עֲבוּדָה זָרָה, גְּלוּי עֲרִיּוֹת, וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים, הֵינּוּ מֵרְאִים כָּל מִינֵי עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה לְמִינֵיהֶם וְכוּ', וְכֵן הִכַּל פְּתוּחַ בְּגְלוּי עֲרִיּוֹת, סְפוּרֵי וְהִצְגוֹת וּמְשַׁחֲקֵי גֵאוּף וְכוּ', וְכֵן כָּל מִינֵי מְשַׁחֲקִים שֶׁל שְׁפִיכוֹת דָּמִים מִמֶּשׁ, אֵיךְ אֶחָד הוֹרֵג אֶת הַשָּׁנִי וְכוּ', וּלְצַעֲרֵנוּ הָרַב, הַיְלָדִים גְּלֻפְדִּים בְּזָה, וּמִזֶּה יֵצְאוּ הַנֶּעֱרָר כִּמוֹ שְׁיֵצְאוּ וְכוּ' וְכוּ', וְלִכְּן הַזְּהִירוּ עַל זֶה מְאֹד מְאֹד לֹא לְהַכְנִיס דְּבָר זֶה לְתוֹךְ הַבַּיִת.

אֲבָל עֲכָשׁוּ יֵשׁ צָרָה צְרוּרָה יוֹתֵר חֲזָקָה מְזוּ, וְהִיא קְלֻפָּה עֲצוּמָה שְׁכּוּבֶשֶׁת אֶת כָּל חֲלָקָה טוֹבָה, וּמְקַרְרֶת אֶת הָאֲמוּנָה וְאֶת הַיִּרְאָת שָׁמַיִם מִבְּרֵי יִשְׂרָאֵל, וּמְכַנְיָסָה בְּאֶדָם הַמְּסַתְּפֵל בְּזָה כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת, וְהוּא הַפְּלִי מְשַׁחֲת הַנִּקְרָא אֵינְטֶרְנֵט, אֵיפּוֹד, בְּלֻקְבְּרֵי וְכוּ', שְׁבֻזָּה יְכוּלִים לְרְאוֹת כָּל מִינֵי שְׂקוּץ, תַּעוּב, עֵרֶם וְזֵהוּם, וּמֵאֲמֻלָּלִים אֶת עֲצָמָם וְכוּ' וְאֶת הַיְלָדִים וְכוּ'.

וְלִכְּן הֶעֱקָר לֹא לְהַכְנִיס בְּבֵית לֹא טְלוּיִזְיָה, וְלֹא אֶת הַפְּלִי מְשַׁחֲת מְחָשֵׁב שְׁמַחְבֵּר אֶל אֵינְטֶרְנֵט וְכוּ' וְכוּ', כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סִנְהֶדְרִין מֵה'): אֵין יֵצֵר הָרַע שׁוֹלֵט אֲלָא בְּמָה

שְׁעֵינֵינוּ רוֹאוֹת; וְאָמַר הַחֶכֶם: "אֵין חוֹצֵץ בְּפָנַי הַתְּאוּה פִּעְצִימַת הָעֵינַיִם", וְאָמַר: "אֵין לָךְ אֵיבָר בְּאֵבְרֵי הָאָדָם שְׁיִגְרַם לוֹ מְכָשׁוּל כְּמוֹ הָעֵינַיִם". וְאֲנִי מְכָרַח לְהַגִּיד לָךְ, שֶׁהֲרֵבָה בְּתַיִם נִהְרָסוּ לְגַמְרֵי רַק מִפְּנֵי שֶׁהָיָה לָהֶם מַחֲשָׁב אֵינְטֶרְנֵט בְּבֵית, וְאָף שֶׁזֶה נִדְמָה כְּאִלוֹ הַגְּזֵמָה וְכוּ', אָבָל רַבִּים נִפְלוּ בְּפֶחַ בְּשָׁבִיל הַפְּלִי הָאָרוּר הַזֶּה וְכוּ', וְנִשְׁבַּר בֵּיתָם, וּלְבַסּוֹף הַתְּגַרְשׁוֹ, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, כִּי הַתְּכַתְּבוֹ בְּפִי־סִבּוּק.

וְלִכֵּן אָסוּר בְּהַחְלֵט שְׂיֵהִיָּה בְּבֵית מַחֲשָׁב שְׁמַחְבֵּר אֶל אֵינְטֶרְנֵט, וְאִפְלוּ בְּטֵלוּוִיזְיָה רוֹאִים אֶת כָּל מִינֵי שְׁקוּץ, תְּעוּב וְזֵהוּם וְכוּ', וְזֶה הוֹרֵס כָּל חֻלְקָה טוֹבָה שֶׁל הַיְהוּדוּת, וּמוֹרִיד אֶת הַיִּרְאָת שְׁמַיִם עַד הַשְּׁאוּל תַּחְתִּית, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, וַיְמָה גַּם שְׁמַאבְדִּים אֶת הַיְלָדִים, כִּי יֵלֵד שְׁלוֹקַח כְּלֵי מִשְׁחִית כְּזֶה בְּתוֹף יְדוֹ וְכוּ', הוּא כְּבָר נוֹפֵל בַּשְּׁאוּל תַּחְתִּית וּמַתְחַתֵּיו. וְלִכֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׁמַבְעֵר אֶת הַחֶמֶץ הַזֶּה מִבֵּיתוֹ, וְאִזְּ הַשְּׂכִינָה תִשְׁמַר עָלָיו.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּהִיָּה לָךְ הַצְּלָחָה מְרֵבָה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי — תִּשְׁפִּילֵי וְתִצְלִיחֵי.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חֹדֶשׁ מְבֹרָךְ...

א' תשיג.

בגלל שאני לומד תורה בלילה, אני הולך לישן מאחר וקם מאחר

שאלה:

מאת איציק: שלום לצדיק מוה"רא"ש. הקדוש-ברוך-הוא ישלח לך רפואה שלמה, תודה שאתה מחזק אותי.

רציתי לשאל את הצדיק מה עלי לעשות לגבי סדר הלמוד: אני חיל שחוזר אחרי הצהרים הביתה, אני משתדל ברוך ה' ללמוד ספרי רבנו, הלכות לשון הרע, שלחן ערוך, גמרא, ולגרס כמה דפים מהזהר. לפעמים אני מרגיש שזה מכביד עלי, כי בגלל הלמוד אני הולך לישן מאחר וקם למחרת עיף.

האם כדאי להמשיך ככה, או שעלי ללמוד פחות, כדי שאוכל לישן מקדם יותר? ואיך כדאי לחלק את הזמן, ללמוד יותר ספרי רבנו או ללמוד יותר גמרא והלכות? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, א' דראש-חדש אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל איציק, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אדם צריך להפיר את עצמו, וכפי תכונות הנפש שלו, כן צריך לעשות את סדר היום שלו, ולכן מה טוב ומה נעים ללמוד מפל למוד אפלו קצת, כגון: מקרא, משנה, גמרא,

הלכה, ספרי הזהר והתקונים, וספרי רבנו ז"ל וכו', ואם לומדים בכל יום קצת מפל למוד בעקשנות גדולה מאד, אז לבסוף זוכים לסיים, פי בסדר-דרוך-הלמוד צריכים להיות עקשן גדול מאד, אבל אדם צריך להכיר את מקומו וכו', פי צריכים לשמר על הבריאות, כשהולכים לישן מקדם, קמים מקדם, ומי שיש לו רצון עז ללמד תורה הקדושה, הוא כבר ימצא לעצמו זמנים בתוך הטרדות שלו, איך ללמד תורה הקדושה, וכמו שאמר רבנו ז"ל לאחד (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפד), שאמר לו, שאין לו פנאי ללמד מחמת שעוסק במשא ומתן, אמר לו רבנו ז"ל, שאף-על-פי-כן ראוי לו לחטף איזה זמן לעסק בתורה בכל יום, ואמר רבנו ז"ל, שזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים (שבת לא), ששואלין את האדם: 'קבעת עתים לתורה?' קבע הוא לשון גזלה, כמו שכתוב (משלי כב): 'וקבע את קבעיהם נפש'; הינו ששואלין את האדם, אם גזל מן הזמן שהוא טרוד בעסקיו, אם גזלת מהן עתים לתורה. פי צריך האדם לחטף ולגזל עתים לתורה מתוך הטרדא והעסק, עין שם.

חזק ונאמן מאד להיות בשמחה, פי השמחה מרחבת את הדעת, ותמיד תלך רק בשמחה ובפנים שוחקות, ותחזק בני-אדם באמונה פשוטה בו? תברך, והיה זה שברך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך חדש מברך...

א' תשיד.

האם מתר לקרא תהלים, 'תקון הפללי'
ומקרא לאחר חצות הלילה?

שאלה:

מאת עמרם: שלום לרב. האם לפי מנהג ברסלב אפשר
לומר תהלים, תקון הפללי, או לקרא מקרא בלילה
לאחר חצות?

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, א' דראש-חדש אדר
ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל עמרם, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מובא בספר "אשל אברהם", שתהלים יכולים להגיד
בלילה, כי זה רק תפלה ובקשה, וזה מתר גם בלילה, אבל
חמש צריכים ללמד רק עם פרוש רש"י, כי האריז"ל הקפיד
לא ללמד מקרא בלילה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע
בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתהיה לך הצלחה
מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך חדש מברך...

א' תשטו.

**בתי יוצאת כְּבֵר שְׁנָתִים עִם חֵבֵר, וּבְיָמַיִם
הָאֲחֵרוֹנִים הִתְבַּרְרָה שֶׁהוּא גוֹי. מָה עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת?**

שאלה:

מאת מזל: שלום רב לצדיק. אני כותבת לְכֶם עִם דְּמָעוֹת וּכְאֵב וְשׂוֹאֵלֶת מָה לַעֲשׂוֹת:
בתי יוצאת כְּבֵר שְׁנָתִים עִם חֵבֵר, וּבְיָמַיִם הָאֲחֵרוֹנִים
הִתְבַּרְרָה שֶׁהוּא גוֹי. אֲנִי בְּהֶלֶם גְּמוּר וְאוֹבְדַת עֲצוֹת, כִּי
הוּא הִסְתִּיר אֶת זֶה כָּל הַזְּמַן, אֲנִי מוֹצֵאת אֶת עֲצָמַי רַק
בּוֹכָה כָּל הַיּוֹם. הוּא אוֹמֵר שֶׁהוּא מוֹכֵן לְהִתְגַּיֵּר.
מָה עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת? אֲנֵי בְּרַף אוֹתְנוּ שִׁיגְמַר הַסֵּיּוֹט הַזֶּה,
תּוֹדָה רַבָּה.

תשובה:

בְּצִוְתַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְרַת תְּרוּמָה, א' דְּרֵאשִׁי-חֹדֶשׁ אָדָר
ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל מְזַל תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אִם הוּא מוֹכֵן לְהִתְגַּיֵּר לְשֵׁם גְּרוּת אֲמִתִּית, וּלְקַבֵּל עַל
עֲצָמוֹ עַל תּוֹרָה וְקִיּוּם מְצֻוֹת מְעֻשִׂיּוֹת, אֲזַי הַגְּרוּת הִיא גְּרוּת
אֲמִתִּית, אֲבָל צְרִיכִים לְהִיּוֹת בְּקֶשֶׁר עִם רַב יָרֵא שָׁמַיִם, וְהוּא
יְדַרְיֵךְ אֶתְכֶם אֶת הַדְּרֹךְ הַנִּכּוֹנָה אִיךָ לְלַכֵּת בָּזֶה.

תְּסַבְּרִי לְבַת שְׁלֶךְ, שְׂרַק זֶה הַפְּתָרוֹן הַיְחִידִי וְכוּ', וְאִם
לֹא יִתְגַּיֵּר, לְבִסּוּף הַכֹּל יִתְפָּרַק, וּמֵרָה תִּהְיֶה לָּהּ וְכוּ', וְלִכֵּן
עֲדִיף שֶׁהוּא יִתְגַּיֵּר לְשֵׁם שָׁמַיִם וְיִתְחַתְּנוּ יַחַד, וְהַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל

קיב שו"ת א' תשטז ברסלב

הצד הכי טוב.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך חדש מברך...

א' תשטז.

מה נתן לעשות עבור חבר מהמשפחה שנפטר, ואין מי שיאמר עליו קדיש?

שאלה:

מאת אמת: לכבוד מוה"ר א"ש שליט"א.
לפני כמה שבועות נפטר מהמחלה הארוכה חבר של המשפחה שלנו, יהודי שאינו שומר תורה ומצוות. עוד לפני הפטירה נכנס בי רצון ללכת ולחזק אותו, שיקבל על עצמו משהו, שיעזור לו לצאת מהמצב. רבו המניעות ולא זכיתי, והוא נפטר באותו שבוע. היו לי צער וחרטה מאד גדולים מזה, אך חזקתי את עצמי ולמדתי לעלוי נשמתו.
בגלל שיש לו בן יחיד, שבנראה לא אומר קדיש, רציתי למצא משהו שיגיד עליו קדיש, פניתי לחבר שאומר קדיש על מישהו אחר (שאינו מחזב לזה), והוא אמר שבתם התקופה הוא ישמח לומר קדיש על החבר שלנו שנפטר. האם זה מה שנכון לעשות? ומה נתן לעשות לעלוי נשמתו מלבד למוד תורה?
תודה מראש.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּרוּמָה, א' דְּרֵאש־חֹדֶשׁ אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֲמִתִּי, נִרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּוִדְאֵי אִם אַתָּה יְכוּל לְקַרֵּב אֶת הַבֵּן שְׁלוֹ בְּכָל מִינֵי הַתְּקַרְבוֹת, אֵין לְמַעְלָה מְזֵה, כִּי כִּף מוּבָא (תְּנָא דְבִי אֲלֵיהּ זִוּטָא, פְּרָק י'): אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַפְאִי, פַּעַם אַחַת הֵייתִי מְהַלְךְ בְּדֶרֶךְ, וּמֵצָאתִי אָדָם אֶחָד שֶׁהוּא הָיָה מְלַקֵּט עֵצִים, וְדַבַּרְתִּי עִמּוֹ, וְלֹא הִחְזִיר לִי דְבַר. וְאַחֲר־כֵּן הָיָה בָּא אֵלַי, אָמַר לִי: רַבִּי, מַת אָנִי וְלֹא חִי. וְאָמַרְתִּי לוֹ: אִם מַת אַתָּה, עֵצִים הִלְלוּ לָמָּה לָךְ? וְאָמַר לִי: רַבִּי, הֲאֵזֶן לִי מָה שֶׁאָמַר לָךְ דְּבַר אֶחָד. כְּשֶׁהֵייתִי חִי, אָנִי וְחֻבְרֵי הָיִינוּ עוֹסְקִין בְּעֵבֶרָה בַּפְּלִטְרִין שְׁלִי, וְכִשְׁבָּאֵנוּ לְכָאן, גָּזְרוּ עָלֵינוּ גְזֵר דִּין שֶׁל שְׂרֵפָה, כְּשֶׁאָנִי מְלַקֵּט עֵצִים שׁוֹרְפִין אֶת חֻבְרֵי, וְכִשְׁהוּא מְלַקֵּט עֵצִים, אֲזו שׁוֹרְפִין אוֹתִי, וְאָמַרְתִּי לוֹ: דֵּינְכֶם עַד מָתִי? וְאָמַר לִי, כְּשֶׁבָאתִי לְכָאן הִנַּחְתִּי אֶת אִשְׁתִּי מְעַבְרַת, וְיוֹדַע אָנִי שְׂזָכַר הִיא מְעַבְרַת, לְכֵן בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ, הָיִי זְהִיר בּוֹ מִשְׁעָה שְׂיִהְיָה נוֹלָד, עַד שְׂיִהְיָה בֶּן חֲמֵשׁ שָׁנִים, הוֹלֵךְ אוֹתוֹ לְבֵית רַבּוֹ לְמַקְרָא, כִּי בְּשַׁעָה שֶׁהוּא יֹאמַר "בְּרַכּוּ אֶת הַשֵּׁם הַמְּבָרֵךְ", אֲזו יְהִיו מַעְלִין אוֹתִי מִדִּינָה שֶׁל גִּיהֲנוּם; הָרִי שְׁלָךְ לְפָנֶיךָ, כְּשֶׁמְזַכֵּים אֶת הַבֵּן לְחִזּוֹר בְּתִשׁוּבָה, אֲזו זֹו גַם טוֹבָה גְּדוּלָה לְאַבָּא שְׁסוּבַל מְאֹד מְאֹד.

וּבְעֵנִין לְמִצָּא מִיִּשְׁהוּ שְׂיִגִיד עָלָיו קַדִּישׁ, אֵין לְמַעְלָה

מְזֵה.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנַתְעוֹרֵר מַעֲצָמֵנוּ בְּתִשׁוּבָה

שְׁלֵמָה, לְפָנַי שָׁזָה יְהִיָּה מְאַחַר, וְכָל זְמַן שֶׁאָדָם חַי, הוּא יְכוּל לְתַקֵּן אֶת הַכֵּל, וְאֵי אֶפְשָׁר לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶל אֵילוּ מְדַרְגּוֹת אָדָם יְכוּל לְהַגִּיעַ אִם הוּא לּוֹקַח אֶת עֲצָמוֹ בְּיָדוֹ, וּמְרַבֵּה בְּשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנּוֹ, וּמְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ שְׂיַחֲסוּ וִירַחֵם עָלָיו, וַיַּחְזֹר בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה אֲמִתִּית, שְׂאֵז כָּל הָעוֹלָמוֹת פְּתוּחִים לְפָנָיו, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁחֹזֵר בְּתִשְׁבּוּבָה עוֹד בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ, וְאֵינוֹ מְחַכֵּה עַד שֶׁיֵּצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם, וְאֵז נַעֲשֶׂה עִמּוֹ מַה שְׁנַעֲשֶׂה וְכוּ' וְכוּ'. וְכִבֵּר אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן קיב): אִם אַתָּה מְאָמִין שְׂיִכּוּלִים לְקַלְקֵל, תִּתְאָמִין שְׂיִכּוּלִים לְתַקֵּן.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלִיתִי שְׂאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְגָּה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חֵדֶשׁ מְבָרֵךְ...

א' תשיז.

הָאֵם זֹו מַעֲלָה גְדוֹלָה לְחֹשֵׁב מַה' יִתְבַּרֵךְ, גַּם מִבְּלֵי לְצִיר לְעֲצָמוֹ אֶת שֵׁם הַיּוֹי"ה?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת דָּוִד: לְכַבוֹד הַצַּדִּיק. לְפַעֲמִים מְאִיר לִי לְחֹשֵׁב מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ וּמִמְצִיאוֹתוֹ, בְּלֵי לְחֹשֵׁב עַל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל שֵׁם ה'. הָאֵם זֹו גַם מַעֲלָה גְדוֹלָה? וְהָאֵם גַּם כֵּן זֶה נְחֻשֵׁב כְּאֵלוֹ אֲנִי נִמְצָא אֲצִלוֹ יִתְבַּרֵךְ, כְּדַבְּרֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, שְׂאֵיפֹה שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב — שֵׁם הוּא נִמְצָא?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְרַת תְּרוּמָה, א' דראש-חֲדָשׁ אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל דָּוִד, נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲשֶׁרִי הָאָדָם שְׂזוּכָה לְטַהֵר אֶת מַח־מַחֲשָׁבָתוֹ מִכָּל מִינֵי דְמִיוֹנוֹת שֶׁל הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה וְכוּ', וְרַק חוֹשֵׁב כָּל הַיּוֹם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְטַהֵר אֶת כָּל כָּלוּ, כִּי כָּךְ אָמַר רַבְּנּוּ י"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כא): בְּמָקוֹם שְׂאָדָם חוֹשֵׁב — שָׁם כָּל הָאָדָם; וְלָכֵן תִּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַפֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וּבְמַחֲשָׁבָה זוֹ תִּמְיֵד תֵּלֵךְ, וְזֶה יִטַּהֵר אוֹתְךָ מֵהַכֵּל, כִּי כְּשֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל רַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה נִדְבַק בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְנִצַּל מִכָּל רַע. אֲשֶׁרִי הָאָדָם שְׂזוּכָה לְהִכְנִיס בְּמַח־מַחֲשָׁבָתוֹ תִּמְיֵד, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּמְצִיר לְפָנָיו, אֵיךְ שֶׁהַפֵּל לְכָל הוּא אוֹר הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא נִמְצָא בְּתוֹךְ הָאוֹר, אֲשֶׁר אֵין עוֹד תַּעֲנוּג כַּתַּעֲנוּג הַזֶּה.

וְאֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁמֵרָגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשִׁפְתַי הָאֵם שָׁלוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, בְּלִי שׁוֹם חֻכְמוֹת כָּלֵל. וְכָךְ אָמַר רַבְּנּוּ י"ל (שִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן קנד), שְׁעַקֵּר מֵהַ שֶׁהִגִּיעַ לְמַדְרַגְתּוֹ הוּא רַק עַל-יְדֵי עֲנָן פְּרֵאסְטִיק (פְּשִׁיטוֹת), שֶׁהָיָה מְדַבֵּר הַרְבֵּה, וּמְשִׁיחַ הַרְבֵּה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנּוֹ, וְאָמַר תְּהִלִּים הַרְבֵּה בַּפְּשִׁיטוֹת. וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא הִגִּיעַ לְמָה שֶׁהִגִּיעַ. וְאָמַר: אִם הֵייתִי יוֹדֵעַ שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲשֶׂה מִמֶּנִּי מָה שְׂאֵנִי עֲתָה, דְּהֵינּוּ חֲדוּשׁ כְּזֶה, הֵייתִי עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד מֵהַ שְׁעִשִׁיתִי בְּשָׁנָה כָּלָה (כְּלוּמַר שֶׁהָיָה מְזַדְרָז כָּל-כָּךְ בַּעֲבוּדָתוֹ

עד שמה שהיה עושה ועובד השם יתברך בשנה כלה, היה עושה ביום אחד), והיה מתגעגע מאד אחר מעלת העבודה של פראסטיק (פשיטות) באמת, ואמר: איי, איי פראסטיק. גם אמר, שדבר עם כמה צדיקים גדולים, ואמרו גם-כן, שלא הגיעו למדרגתם, כי אם על-ידי ענין פראסטיק, שעסקו בעבודתם עבודת השם יתברך בפשיטות גמורה בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו'. ועל-ידי-זה דיקא הגיעו למה שהגיעו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך חדש מברך...

א' תשיח.

ההורים שלי גורמים לי צער, משפילים אותי, ומורידים לי את הבטחון העצמי

שאלה:

מאת עינת: שלום לכבוד מוהרא"ש הצדיק, שכל הברכות וחולו על ראשך. אני מתחננת בעזרת ה' עם בחור ושיבה, ההורים שלי עושים לי צער גדול מאד ומערערים לי את הבטחון לגביו, יורדים עלי, מבזים אותי ומשפילים אותי מלולית, בטענה שאני לא מסגלת לכולם, ואף אחד לא ירצה אותי... אבי ממש מצער אותי, והגעתי למצב שאני לא מסגלת להיות בשמחה.

וְדוֹקָא לְפָנֵי הַחֲתָנָה הוּא מִתְנַהֵג כְּךָ, זֶה הָאִפִּי שְׁלוֹ. אֲנִי מִשְׁתַּדֵּלֵת לֹא לְעֲנוּת לָהֶם, וְלִהְתַּפְּלֵל לָהּ לִישׁוּעָה, וּבְאֵמֶת זְכִיתִי בְּבַחֲוֹר צַדִּיק גָּדוֹל וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ הַמְּקַסִּימָה שְׂאוּהֶבֶת אוֹתִי.

אֵיךְ אוּכַל לְשַׁכַּח אֶת הַצַּעַר, שֶׁהַהוֹרִים גּוֹרְמִים לִי מִדֵּי יוֹם? בְּאֵמֶת שְׁזָה קִשָּׁה לְהִתְעַלֵּם וּכְבָר הִגִּיעוּ מִיָּם עַד נֶפֶשׁ.

בְּבִקְשָׁה תִּנְסָה לְעוֹדֵד אוֹתִי, כִּי הִדְמָעוֹת זוֹלָגוֹת מֵעֵינַי, וְכוּאֵב לִי שֶׁהֵם הוֹרֵי, וְכָךְ הֵם מִתְנַהֲגִים אֵלַי.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּרוּמָה, א' דְּרָאשׁ-חֲדָשׁ אֲדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל עֵינֵת תַּחֲוִיהָ.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

בְּוִדְאֵי הַצַּעַר שְׁלָךְ צַעַר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד וְכוּ', וַיֵּשׁ טְפוּסֵי אֲנָשִׁים שִׁיכוֹלִים לְרַדֵּת לְחַיֵּי יְלָדֵיהֶם וּלְצַעַר אוֹתָם, כִּי הֵם לֹא יוֹדְעִים אֵיךְ לְחַנֵּף אֶת הַיְלָדִים וְכוּ' וְכוּ', עִם כָּל זֹאת אַתָּה צָרִיכָה לְהִתְחַזֵּק בְּיִתְרָה שְׂאֵת וּבְיִתְרָה עֵז, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם דְּבָר.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְזַכֵּה אוֹתָךְ עִם בַּחֲוֹר שְׂאֵת מְגִדִּירָה אוֹתוֹ בַּחֲוֹר צַדִּיק, וּמִשְׁפַּחְתּוֹ זוֹ מִשְׁפַּחָה מְקַסִּימָה וְכוּ', אַתָּה צָרִיכָה מְאֹד מְאֹד לְשַׁמַּח וּלְשַׁמַּח אֶת עֲצָמְךָ, וְלִבְנוֹת אֶת הַבִּטְחוֹן הָעֲצָמִי שְׁלָךְ, וְתִרְאִי שְׁסוּף כָּל סוּף הַהוֹרִים יִסְכְּימוּ. אֵל תְּשִׁימִי לֵב עֲכָשׁוּ אֶל כָּל הַבְּקוּרוֹת שְׁעוֹשִׂים עֲלֶיךָ, כִּי יֵשׁ טֹבַע שֶׁל אֲנָשִׁים, שֶׁהֵם מִתְנַהֲגִים כְּךָ עִם יְלָדֵיהֶם וְכוּ' וְכוּ'. וְלָכֵן אֵל תְּשִׁימִי לֵב אֶל כָּל זֶה, תִּתְחַתְּנִי לְשֵׁם שְׁמַיִם,

ק"ח שו"ת א' תשיט ברסלב

והקדוש-ברוך-הוא יַעֲזֹר, שְׁסוּף כָּל סוּף אַחַר הַרְעָה יָבוֹא הַטּוֹב, שֶׁהַהוֹרִים יִשְׁלִימוּ אִתְּךָ, וְהַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל צַד הַכִּי טוֹב.

רק חזקי ואמצי להיות תמיד בשמחה, וכך אמר החכם:
"בשמחה ובצחוק יראה אצלם הזמן קצר, ולדואגים ולמצטערים יראה הזמן יותר ארוך", ולכן למה לך להיות שבורה ולדאג וכו', תסתפלי על החסד חנם שעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך חדש מברך...

א' תשיט.

**לי ולבעלי יש עליות ומורדות בחיי הנשואים,
וקשה לי לחיות פכה.**

שאלה:

מאת גלית: שלום רב לכבוד הצדיק, ותודה על כל תשובותיך, שתנקה לבריאות ואריכות ימים, בעזרת ה'.

יש לי בעיה: בעלי ואני חזרנו בתשובה לפני ארבע שנים, יש לנו ילדה בגיל שש ותאומים בני שנתיים וחצי, שבאו אחרי טפולים, ואז שוב נכנסתי להריון, ונולדה בתי הקטנה, שהיא בת תשעה חודשים.

לי ולבעלי היו הרבה ירידות ועליות בחיי הנשואים, בירידות הגענו ממש לשאול תחיתיות, וכתבתי לך

הרבה פעמים על המצב שאני נמצאת בו, היינו לפני גרושים והחלטנו לנסות שוב. ועכשו שוב זה קרה ואני בתחלת הריון עם ילד חמישי. קשה לי החסר ודאות ביני לבין בעלי, ואני חסרת סבלנות עם ילדי הקטנים, אני לא יודעת איך אקבל עוד ילד לתוך המצב הזה. במובן שלא אעשה הפלה, אבל עוד לפני הלדה ואני בדפאון...

אנא ממך, כבוד הרב, חזק אותי! תודה רבה לך.

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, א' דראש-חדש אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל גלית תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת, שכל זוג שהתחתנו והביאו ילדים לזה העולם, עליהם להיות ותרגים, ולומר אחד להשני, ואז אף פעם לא יצטרכו ללקת אל שום בן-אדם שעוסק בשלום-בית וכו', כדי שהשלום ישרה בתוך ביתם, צריכים רק שכל ודעת איך להתנהג הבעל והאשה, והיות שעדין אין בית-חרשת שמייצר שכל ודעת וכו', וכן אין חנות או קניון וכו', שמוכרים שמה שכל ודעת וכו', ועל-בן צריכים לכוון בכל יום שלש פעמים ביום בעת שמתפללים את הברכה: "אתה חונן לאדם דעת, ומלמד לאנוש בינה" וכו', לבקש אז על דעת ושכל, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (נדרים מא.): דעת קנית מה חסרת, דעת חסרת מה קנית; אם יש לאדם דעת — יש לו הכל, ואם אין לו דעת — אין לו כלום, ולכן כל זוג צריכים לבקש הרבה ממנו יתברך על דעת ושכל, אשר

השכל היבש אומר, שצריכים להיות ותרגים, ואז השלום שורה בבית.

רבנו ז"ל אומר (ספר-המדות, אות קלפה, חלק ב', סימן א'): יש שדים שמצויים בבתים, שהם מקלקלין השלום-בית, ועל-די-זה כעס וקטטות בבית.

ועקר הבית הוא האשה, פי (יומא ב.): ביתו זו אשתו; ועל-כן על-פירב עקר הקטטות ממנה. ולפעמים נאחזים בשאר בני הבית, ועל-די-זה נעשים הקטטות והמריבות, ועל-די-זה באים יסורים על בני הבית. וזה מפרש בפסוק (איוב כא): "בתיהם שלום מפחד", ודרשו חכמינו הקדושים (רש"י שם): מפחד — אלו שדים, וזהו "שלום מפחד", פי השלום הפך הפחד, שהם השדים המקלקלים השלום, וזהו "ולא שבט אלוה" וכו', הינו היסורים, עין שם.

ואני מכרח להגיד לך ולבעלך, שהשדים האלו נבראים רק מהכעס והמתלקת וכו' וכו', פי כף אומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות מריבה, סימן טו): במקום מריבה — שם השטן; ולכן תשמרו מאד מכעס, כי כעס בבית — מחריב את הבית. ורבנו ז"ל אומר (ספר-המדות, אות כעס, סימן טו): כעס של אשה מחריב את הבית.

הקדוש-ברוך-הוא, ששמו שלום יעשה ביניכם שלום, והכל יסתדר על הצד הכי טוב.

רואים שכל מחלקת בבית מתחילה עם דבר קטן, הבעל הוא קנאי לאשתו, והוא עושה עליה בקרת וכו' וכו', וכן להפך האשה קנאית לבעלה, והיא עושה עליו בקרת וכו' וכו', ומאש קטנה מתחילה להיות אש גדולה, עד שהמריבות

שו"ת א' תשכ בְּרִסְלָב קכא

גורמות גרושין, רחמנא לישזבן, והכל התחיל משטיות. ולכן הגיע הזמן, שתשלימו ביניכם, ותעזבו כבר את הוכוחים.

אני מאד מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שאתם וכיוצא בכם שיקראו את המכתב הזה יקחו מוסר לעצמם, ויפסיקו לריב, ואז השכינה תהיה בביתם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדה, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך חודש מבורך...

א' תשכ.

אני לא מצליחה למצא בחור ברמה הרוחנית שלי, ובגלל זה, אני לא מתחנתנת.

שאלה:

מיאת נופר אדל: לצדיק היקר שלום וברכה!
אני רוצה להודות לך על שזכית אותי להעביר את השבת במחיצתך, ובכלל שהקדשת לנו, לבנות המדרשה, הזדמנות להכנס אל הקדוש פנימה. תודה שקבלת אותנו לחדרך, ודברת אתנו על אף חלשתך. שהקדוש-ברוך-הוא הרחמן ישלח לך רפואה מן השמים מהרה!
במפגש עמך בשבת האחרונה, דברת אתנו על שדוכין וחתנה, ויש לי שאלה לצדיק: אני יוצאת לשדוכים, ואינני פוסלת אותם בגלל מראה חיצוני, אלא בגלל רמה רוחנית. אני מרגישה בכל מאדי, שאני רוצה

להתחמתן עם חסיד ברסלב, ובפרט אם יהיה זה חסיד
שלה.

כמו־כן עלי לצין בפניך, שהורי לא מערבים בתהליך
השדוכים שלי, ואני נאלצת לחפש שדוף באינטרנט,
וזה מאד מפריע לי.

הורי הם בעלי תשובה כמוני, ולדאבוני הם לא מבינים
את תהליך השדוכים בחברה החרדית, כף שאני נופלת
בין הכסאות. אני מרגישה שאני לבד, מחפשת את
זווגי, ואני זקוקה לתמיכתם של הורי, ובכלל אני רוצה
שהשדוף שלי יהיה אדם ברמה רוחנית פחות או יותר
כמוני, כדי שיהיה לנו לאן להתקדם.

מה דעתו של הצדיק, מה עלי לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, א' דראש-החדש אדר
ה'תשע"ג.

שלום רב אל נופר אדל תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הדבר הראשון את צריכה להזהר מאד מאד בכבוד אב
ואם, פי כף אמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה, פרשה
כו): כל העולם כלו של הקדוש-ברוך-הוא, ואין הקדוש-
ברוך-הוא מבקש מהאדם רק שייכבד אב ואם; ואמרו (פסיקתא
רבתי): חמורה שפחמורות — כבד את אביך ואת אמך;
ואמרו (קדושין ל:): שלשה שתפין הן באדם: הקדוש-ברוך-
הוא, ואביו ואמו; בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו,
אמר הקדוש-ברוך-הוא, מעלה אני עליהם כאלו דרתי
ביניהם וכבדוני; רואים מזה, אם מכבדים אבא ואמא, בזה
מכבדים את הקדוש-ברוך-הוא. ובזכות זה שתכבדי את

ההורים שְׁלָךְ, תזְפִי לְמִצָּא בֶּן זוג הַמְתָּאִים לָךְ מִשְׁרֵשׁ נִשְׁמָתְךָ.

תֵּאֱמִינִי לִי, שְׁלֹא חֲסָרִים בַּחוּרִים יִרְאֵי הַשָּׁם וּבְעֲלֵי מַדּוֹת טוֹבוֹת, וְאֲנִי תְּמִיד כּוֹתֵב הֵן לְרוֹנְקִים וְהֵן לְרוֹנְקוֹת מֵה שְׁחַכְמִינוּ הַקְּדוּשִׁים אֲמָרוּ (בְּמֹת סג): נְחוֹת דְּרָגָא וְנָסִיב אִיתְתָּא, צְרִיכִים לְרִדְת מְדַרְגָּה, וְאִז מוֹצְאִים אֶת הַזּוּג, כִּי בְּדַרְךָ כָּלֵל בַּחוּר אוֹ בַּחוּרָה הֵם גְּאוּתָנִים וְכוּ', וְלֹא מְתָאִים לָהֶם לְקַחַת אֶת זֹאת אוֹ אֶת זֶה וְכוּ', אֲנִי הֵכִי חָכֵם וְהֵכִי יָפֵה וְכוּ', אֶקַּח אֶת זֹ? אוֹ אֶת זֶה וְכוּ' אֲנִי הֵכִי חֲכָמָה וְהֵכִי יָפֵה וְהֵכִי מִשְׁפַּלְת וְכוּ', אֶקַּח אֶת זֶה? ! וְהֵם מְסֻתּוֹבְבִים וּמְחַפְּשִׁים אֶת הַזּוּג שְׁלָהֶם כְּפִי הַדְּמִיוֹן שְׁנֹכְס בְּכָל אֶחָד וְאֶחָת, כְּאֵלוֹ מִי יוֹדֵעַ מֵה הוּא, וְהֵם מְחַיְבִים שְׁיָבוֹאוּ לָהֶם זּוּג מִשְׁהוּ שְׁעַדִּין לֹא נִבְרָא וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה מְחַפְּשִׁים וְכוּ', וּמְסֻתּוֹבְבִים וְיוֹצְאִים לְפַגְיָאוֹת פֶּן וְאוּלַי אֲמַצָּא אֶת בַּחִיר לְבָבִי, שְׁיָבוֹא אֵלַי עַל סוּס לְבֶן עִם שְׂקִים מְלֵאִים כֶּסֶף וְכוּ', וּבְשִׁבִיל זֶה הַבַּחוּר אוֹ הַבַּחוּרָה מְחַכִּים עַד שְׁיִוָּלַד זּוּג כְּזֶה, וּבֵין כֶּף הֵם לֹא קוֹלְטִים, שֶׁהַזְּמַן לֹא מְחַכָּה, כְּמֵאֲמַר הַחֲכָם: "הַזְּהָר מִן הַזְּמַן, כִּי הוּא אוֹיֵב רַע מְאֹד", עַד שְׁתּוֹפְסִים אֶת עֲצָמָם, וְרוֹאִים שְׁאֲנַחְנוּ כְּבָר בְּגִיל שְׁלֵשִׁים, וּמָה עוֹשִׂים עִכְשָׁו? ! עַל זֶה בָּאִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, וְנוֹתְנִים לָנוּ עֲצָה (בְּמֹת סג): נְחוֹת דְּרָגָא וְנָסִיב אִיתְתָּא, תְּרַדוּ מְדַרְגָּה, וְאֵל תַּחְזִיקוּ מִעֲצָמְכֶם כָּל-כֶּף בְּגִדּוֹל וְכוּ', וְאִז תִּמְצְאוּ בְּקַלּוֹת זּוּג מֵה שְׁיִתְּאִים לָכֶם.

הַעֲקָר בְּשִׁדּוּכִים צְרִיכִים לְבַדֵּק בְּהַמְדוֹת שֶׁל הַבַּחוּר, אוֹ שֶׁל הַבַּחוּרָה, כִּי הַמְדוֹת הֵן עֲקָר הָאָדָם, וּבְלֵי מַדּוֹת, אֲמַר רַבְּנֵנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרֵן, חֶלֶק ב', סִימָן ז') הוּא חִיָּה בְּדַמּוֹת אָדָם, יְכוּל לְהֵיזֵת לְמַדָּן גָּדוֹל, אוֹ יְכוּל לְהֵיזֵת עוֹרֵף-דִּין גָּדוֹל, אוֹ רּוֹפֵא גָדוֹל, אוֹ מְהַנְדֵּס גָדוֹל וְכוּ' וְכוּ', אֲבָל אִם אֵין לוֹ מַדּוֹת,

קכד שו"ת א' תשכא ברסלב

זו פלום, כי המדות הן עקר האדם. ורבנו ז"ל נתן לנו את "ספר-המדות" ללמד אותנו איך לתקן את המדות שלנו, כי בלי מדות אדם סתם חיה מטופת וכו', וקשה להפוך את המדות שלו, ולכן העקר בשדוכים תמיד רק לבדוק את המדות, כי מי שיש לו מדות טובות, אפלו שיהיה בחור פשוט וכו', בלי שום השפלה וכו', אבל יש לו מדות טובות, והוא בעל דרך ארץ וכו' וכו', זה שזה יותר מהכל.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך חדש מברך...

א' תשכא.

מה הענין לאחז את הציצית בשאומרים "ברוך
שאמר"?

שאלה:

מאת מנחם: שלום לכבוד הרב.
רציתי לדעת מה הענין לאחז את הציצית בשאומרים
"ברוך שאמר"? מה הקשר בין ציצית ל"ברוך שאמר"?

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, א' דראש-חדש אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל מנחם, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

כתב ה'מגן אברהם' (ארח חיים, סימן נא, סעיף קטן א'), ו'לאחז בכ' ציציות שבטלית, שהם כנגד פניו, בשעת אמירת ברוך שאמר; ומובא (שער הפנות, דרוש א'): תאחז בידך הימנית שתי הציציות של הטלית, אותם שהם כנגד פניך ותכונן, כי 'ברוך שאמר' הם בעולם היצירה, בבחינת הדבור, בערך חלק המעשה, שהוא הציצית, שגם הוא ביצירה וכו', עין שם.

והפונה בפשיטות, כדי שנוכל להבין בשכלנו הקטן וכו', כי ציצית הם סוד הצמצום, בסוד (תהלים קד, ב): "עוטה אור כשלמה", הינו כשאדם מתחיל להתפלל מ'ברוך שאמר' עד 'ישתבח', והוא אומר את כל המזמורים שביניהם, על-ידי-זה נמשך עליו אור גדול מאד מאד, כי המזמורים האלו הם שבחים גדולים שמשבחים את הקדוש-ברוך-הוא בהם, ומרב אור הוא יכול להסתגור וכו', ולכן לוקחים את הציצית לעינים, להזכיר לעצמו סוד הצמצום, שאדם צריך לצמצם את עצמו, שלא יהיה רבוי אור שגורם אחר-כך שבירת הפלים וכו'.

הכלל הוא, שצריכים להקפיד מאד מאד על כל פרט ופרט שמובא בשלחן ערוך, ויש בזה גם סודות ורזין דרזין כל הלכה והלכה, ואסור להקל בשום הלכה, ובשום מנהג ישראל, כי בהכלל יש פונה עמקה, ואשרי מי שאינו מטעה

קכו שו"ת א' תשכב ברסלב

את עצמו בזה העולם כלל.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך חדש מברך...

א' תשכב.

ברצוני לשאל דעת תורה: האם אפשר להניק בזמן שאני בהריון?

שאלה:

מאת עדינה: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א, שלום רב.

אני נמצאת כרגע במחין דקטנות ממש, ורציתי שהרב יחזק אותי.

יש לי תינוק בן שמונה חודשים, ועכשו גליתי שנכנסתי להריון. אני יודעת שאני צריכה לשמח, אף אני מרגישה רגשות מערבים.

בנוסף, רציתי לשאל דעת תורה לגבי ההנקה של הבן שלי, האם אפשר להניק ולהיות בהריון יחד? תודה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּרוּמָה, א' דְּרֵאש־חֲדָשׁ אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל עֲדִינָה תַחֲנִיחָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אֶת הַשְּׂאֵלָה הַזֹּאת צְרִיכָה לְשַׁאֵל אֶת הַרוֹפֵא שְׁלָךְ, אִם אֵת יְכוּלָה לְהַגִּיק וְכוּ' וְכוּ'.

אֶת צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה שְׁנֹכְנֶסֶת לְהַרְיוֹן, וְתוֹרִידי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹד נִשְׁמָה קְדוּשָׁה, שֶׁתְּפִיר אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִכֵּן רְאוּי לָךְ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כְּמוֹ שֶׁהִזְהִירָנוּ רַבְּנֵינוּ ז"ל עַל זֶה בְּיוֹתֵר, וְאָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כ"ד): מִצְוָה גְּדוֹלָה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְלִהְתַּגַּבֵּר לְהַרְחִיק הַעֲצָבוֹת וְהַמָּרָה שְׁחוּרָה בְּכָל כַּחוֹ, כִּי כָּל הַחוּלְאוֹת הַבָּאִים עַל הָאָדָם, כָּלֵם בָּאִים רַק מִחֲמַת קַלְקוּל הַשִּׂמְחָה.

וְלִכֵּן צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה. וְחֲכַמֵּינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי ב'): לְפִי שְׂאִין הַשִּׂמְחָה מִמִּתְנַת לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשִּׂמַּח הַיּוֹם שִׂמַּח לְמָחָר, וְלֹא כָּל מִי שֶׁמָּצָר הַיּוֹם מָצָר לְמָחָר, לְפִי שְׂאִין הַשִּׂמְחָה מִמִּתְנַת לְאָדָם.

וְלִכֵּן יַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתְּמִיד תִּהְיֶה הַשִּׂמְחָה מִצְוִיָּה אֶצְלָךְ, כִּי אֵין טוֹב מִזֶּה, וְעַל-יְדֵי שִׂמְחָה מִתְרַחֵב הַלֵּב, וַיְכוּלִים אַחֲר־כֵּן לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כִּי מֵה שְׂאִין הָאָדָם מִתְחַזֵּק לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מִפְּנֵי שְׁנוּפְלוֹת עַל לְבוֹ עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת וְדַבְּאוֹן, אֲבָל

קכח שו"ת א' תשכב ברס"ל

תכף-ומיד שמכריח את עצמו להיות בשמחה, אזי נפתח לבו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ותבקשי הרבה את הקדוש-ברוך-הוא, שההריון יעבר בקלות, ותהיי רגילה לומר שמות הצדיקים, שמאד מסגלים ללדה קלה. ורבנו ז"ל אמר (ספר-המדות, אות צדיק, חלק ב', סימן כ'): על-ידי הזכרת שמות הצדיקים, יכולין להביא שנוי במעשה בראשית, כלומר לשנות הטבע.

ולכן טוב שתאמרי בכל פעם את כל השמות של הצדיקים, שאת יודעת בעל-פה, כגון: אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד, שלמה, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יצחק לוריא אשכנזי, רבי ישראל בעל-שם-טוב, רבי נחמן בן פיגא מברסלב, רבי נתן מברסלב וכו', ועוד כל מיני שמות של הצדיקים שאת רק זוכרת, תהיי רגילה לומר את זה מדי פעם, ואחר-כך תאמרי את התפלה הזאת, ותראי שתלדי בקלות:

יהי רצון מלפניך, אבי שבשמים, שבזכות הזכרת שמות הצדיקים שהזכרתי לפניך, בזכות צדקתם ותורתם ומסירות נפשם שהיתה להם בשבילך, שתעזור לי להוליד בקלות ולד בריא בחושיו ובאיבריו, ואזכה לעבר את ההריון בקלות, ותסיר ממני כל מיני עין הרע, שלא יפגע בי משום אדם בזה העולם, ואזכה להוליד בנים ובנות חיים וקיימים, שיעשו את רצונך, ואזכה להיות בריאה כל ימי חיי, ולעשות נחת רוח לפניך, יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי, אמן כן יהי רצון.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע

שו"ת   א' תשכג   ברסלב   קכט

בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה
מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך חדש מברך...

א' תשכג.

**יש לי בלבולים באמונה וספקות במציאות
השם. איך זוכים לאמונה חזקה?**

שאלה:

מאת מנשה: לכבוד מוהרא"ש הצדיק שליט"א.
אני קורא בספרים של הצדיק ובפרט ב'אוצר
הקונטרסים', ותמיד הצדיק כותב, שצריכים להאמין
בהשם ותברך, ושמלא כל הארץ כבודו, אבל הרבה
פעמים יש לי בלבולים באמונה וספקות במציאות
השם.

איך אני יכול לגרש את הבלבולים האלו, ולהאמין
באמונה חזקה?

תשובה:

בצורת השם ותברך, יום ראשון לסדר תרומה, א' דראש-חדש אדר
ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל מנשה, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שרבנו ז"ל אמר (שיחות-ה"ק, סימן לב):
דע, כי יש עברות שהם מכניסים כפירות באדם. ויש שבאות
עליהם מחשבות על האמונה, מחמת שלא נולדו בקדשה

כְּרֵאוּי. וַיֵּשׁ שְׁהוֹסִיפוּ עַל זֶה מַעֲשֵׂיהֶם הַרְעִים שְׁעָשׂוּ בְּעֲצָמָם, כִּי יֵשׁ עֲבֵרוֹת שֶׁהֵם מְזִיקִים וּפּוֹגְמִים אֶת הָאֱמוּנָה, וְלָזֶה צְרִיכִין בּוֹשָׁה וְלֵב נִשְׁפָּר, שְׁמִי שְׂיֵשׁ לוֹ חֲקִירוֹת וּמַחְשָׁבוֹת אֵלּוּ, חֵס וְשָׁלוֹם, רֵאוּי לוֹ לְהַתְּבַיֵּשׁ מְאֹד עַל אֲשֶׁר נוֹלַד בְּגִשְׁמִיּוֹת כְּזוֹ, אוֹ שְׁעָשָׂה מַעֲשִׂים כְּאֵלּוּ, שְׁבֹא לָזֶה שְׂיִבֹאוּ לוֹ מַחְשָׁבוֹת כְּנֶגֶד אֱמוּנַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (בַּמְדָּבָר יד, כא): "וּכְבוֹד הַיְיָ מֵלֵא אֶת כָּל הָאָרֶץ", וּכְתִיב (יִשְׁעִיָּה ו, ג): "מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", וְעַלֵּיו בָּאִים מַחְשָׁבוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם, לְגַרְשׁוֹ וְלַעֲקָרוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, מֵאֱלֻקִּים חַיִּים, אֲשֶׁר הוּא חַי הַחַיִּים יִתְבַּרֵךְ וַיִּתְעַלֶּה שְׁמוֹ. וְאִין צְרִיף לְבָאֵר גְּדֵל הַבוֹשָׁה שְׂרֵאוּי שְׂיִהְיֶה לוֹ כְּשָׂבָאִים עַלֵּיו מַחְשָׁבוֹת כְּאֵלּוּ, חֵס וְשָׁלוֹם. וְעַל-יְדֵי בּוֹשָׁה וְלֵב נִשְׁפָּר, עַל-יְדֵי-זֶה מְגַרֵשׁ וּמְשַׁבֵּר הַחֲקִירוֹת וְהַמַּחְשָׁבוֹת.

אִתָּה צְרִיף לְהַבִּין, שְׂאָדָם נוֹלַד שְׁלֵא בְּקִדְשָׁה בְּכָלֵל, וְהוּא בֶּן הַנְּדָה, רַחֲמָנָא לִישׁוֹזְבֵן, וּמָה גַם שְׁקַלְקַל בְּבְרִיתוֹ, עָשָׂה מַעֲשִׂים מִתְעַבִּים וְכוּ', אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה נִפְגְּמָה הָאֱמוּנָה לְגַמְרִי, כִּי בְרִית וְאֱמוּנָה תְלוּיּוֹת זֹ כְּזוֹ, כְּמוֹ שְׂאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לא), כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים פט): "וּבְרִיתִי נִאֲמַנֶּת לוֹ", כִּי בְרִית וְאֱמוּנָה תְלוּיּוֹת אֶחָד בְּהַשְׁנִי, וּכְשֶׂאָדָם קַלְקַל בְּבְרִיתוֹ, שְׁעֵבֵר עַל עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת שֶׁל נְדָה, שְׁפָחָה, גּוֹיָה, זוֹנָה וְכוּ', וּמְלַבֵּד שֶׁהִסְתַּפַּל בְּכָל מִינֵי תוֹעֵבוֹת שְׁבַעוּלָם וְכוּ' וְכוּ', אֵיף אִתָּה רוֹצֶה, שְׁתִּהְיֶה לָךְ אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבַּרֵךְ? וְאֵיף אִתָּה רוֹצֶה עִם מַחַ כְּזֶה לְהַשִּׁיג רוֹחֲנִיּוֹת אֱלֻקוֹת?!

וְלִכֵּן רֵאוּי לָךְ לְהַתְּבַיֵּשׁ מְאֹד מְאֹד מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, שְׁבֹאוֹת לָךְ קִשְׁיּוֹת וּסְפָקוֹת עַל הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְאִתָּה מְקַבֵּל דַּעוֹת נִפְסְדוֹת מִנוֹאֲפִים כְּכֻלָּבִים וְכוּ', שֶׁהֵם בְּעֲצָמָם מְלַכְלָכִים

שו"ת   א' תשכג   ברסלב   קלא

בְּנֵאוּף, שְׁקוּץ, תְּעוּב וְזֵהוּם וְכוּ', וְהֵם עוֹד יֹאמְרוּ הַשְּׁקֵפֶת
דַּעְתָּם הַמְטַנְנֶפֶת, שֶׁהִיא נִגְדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה וְכוּ' וְכוּ'.

וְלִכֵּן רָאָה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמָךְ בִּיְתֵר שְׂאֵת וּבִיְתֵר עוֹ, וּמֵאַחַר
שֶׁעֲדִין אֶתָּה בּוֹכָה וּמֵתֵאֱנַח לָמָּה אֶתָּה כָּל-כָּף רְחוּק מֵאֱמוּנָה
הַקְּדוּשָׁה? וְלָמָּה עוֹלָה לָךְ בְּמַחְשַׁבְתְּךָ מַחְשָׁבוֹת נִגְדַּת הָאֱמוּנָה
הַקְּדוּשָׁה? זֶה בְּעֲצָמוֹ צְרִיף לְחִזּוֹק אוֹתָךְ, כִּי תִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ
לָךְ נִשְׁמָה קְדוּשָׁה שְׁכוּאֵב לָהּ שִׁישׁ לָךְ בְּלִבּוֹלִים וּסְפָקוֹת
בְּאֱמוּנָה.

וּבִקְאֻמַּת אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן ל"ב): אֱמוּנָה הוּא
עֲנִין חִזּוֹק מְאֹד, וְחִיּוֹ חִזּוֹקִים מְאֹד עַל-יְדֵי אֱמוּנָה. כִּי כְּשִׁישׁ
לוֹ אֱמוּנָה, אֶפְלוּ כְּשִׁבְאִים עָלָיו יְסוּרִים, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזִי יוּכַל
לְנַחֵם עֲצָמוֹ וּלְהַחְיֹת אֶת עֲצָמוֹ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם עָלָיו
וְיִטִּיב אַחֲרֵיתוֹ, וְהַיְסוּרִים הֵם לוֹ לְטוֹבָה וּלְכַפָּרָה, וּבִסּוּף
יִטִּיב לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה אוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא. אֲבָל
מַחְקֵר שְׁחוּקֵר בְּחִקְיֹרוֹת שֶׁל הֶבֶל וְכוּ', וְאִין לוֹ אֱמוּנָה,
כְּשִׁבְאָה עָלָיו אִיזוֹ צָרָה, אֲזִי אִין לוֹ לְמִי לְפָנוּת, וְאִין לוֹ בְּמָה
לְהַחְיֹת אֶת עֲצָמוֹ וּלְנַחֵם אֶת עֲצָמוֹ, וְהַפְּלֵל, שֶׁהַעֲקֵר הוּא
הָאֱמוּנָה בְּלִי שׁוּם חִקְיֹרוֹת כָּלֵל, וּבִזְהָ יִהְיֶה חִזּוֹק לְעוֹלָם
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וּלְעוֹלָם לֹא יְמוּט — אֲשֶׁרִי לוֹ,
וְעַם יִשְׂרָאֵל הֵם מֵאֱמִינִים בְּגִי מֵאֱמִינִים.

וְזֹאת צְרִיף לְדַעַת, שִׁישׁ נִשְׁמוֹת כְּשֵׁרוֹת שְׁנוּלְדוֹ בְּכִשְׁרוֹת,
וְגַם לֹא קִלְקְלוּ מֵעֲשִׂיָהֶם, שֶׁאִין בָּאִים עֲלֵיהֶם כָּלֵל מַחְשָׁבוֹת
כְּאֵלוֹ, וְאֶפְלוּ כְּשִׁמְדִּבְרִים בְּפִגְיָהֶם מֵעֲנִינִים אֵלוֹ, לֹא אֲכַפֶּת
לָהֶם כָּלֵל וְאִינוֹ מְבַלְבֵּל דַּעְתָּם כָּלֵל. וְזֶה דוּמָה כְּמוֹ שְׁמִדְּבְרִים
מֵתַאֲרָה הַיְדוּעָה בְּפִגְי סְרִיס, שְׁבוּדָאֵי אִינוֹ מְבַלְבֵּל דַּעְתוֹ כָּלֵל,

קִלֵב שׁוֹׁת א' תִּשְׁכַּג בְּרִסְלָב

כֵּן אֵלֹהֵי הַאֲנָשִׁים כְּשָׂרִים, אֵינָם שׁוֹמְעִים כָּלֵל, וְאֵינֹו נִכְנָס
בְּאֲזִנֵּיהֶם כָּלֵל עֲנִינֵי חֲקִירוֹת וּבְלִבּוֹלִים.

וְלִכֵּן אֲשָׁרֵי מִי שֶׁמְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּאִמּוּנָה פְּשׁוּטָה בֹּו
יִתְבָּרֵךְ, וּמְחַדִּיר בְּעֲצָמוֹ, אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדָּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַפֵּל
לְכָל אֱלֹקוֹת גָּמוּר הוּא, וְדָבָר גָּדוֹל דָּבָר קָטָן אֵינֹו נַעֲשֶׂה
מְעַצְמוֹ, אֲלֵא בְּהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, וְצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ
הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁיִּזְכֶּה לְאִמּוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בְּלֵי שׁוּם
קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת כָּלֵל. וְלִכֵּן מָה טוֹב וּמָה נָעִים, אִם תֹּאמַר אֶת
הַתְּפִלָּה הַזֹּו שֶׁתִּקְנֶה מוֹהֲרֵי ת"ו"ל, וְהוּא בְּלִקְוִטֵי-תְּפִלוֹת,
חֵלֶק א', תְּפִלָּה ז', וְזֶה יוֹעִיל לָךְ מְאֹד מְאֹד לְבּוֹא לְאִמּוּנָה
שְׁלֵמָה.

יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּרְחַם
עֲלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְתִשַּׁע אִמּוּנָתְךָ בְּלִבֵּנוּ,
וְנִזְכֶּה לְהֵאֱמִין בָּךְ וּבְצַדִּיקֶיךָ הָאֱמֵתִיִּים בְּאִמּוּנָה שְׁלֵמָה,
וְתִהְיֶה הָאִמּוּנָה זַכָּה וְנִכּוֹנָה צָחָה וְנִקְיָה, בְּלֵי שׁוּם פְּגָם וּבְלֵי
שׁוּם בְּלִבּוֹל בְּעוֹלָם, חַס וְשְׁלוֹם, כָּלֵל. וְנִזְכֶּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּיִּים,
שֶׁתִּהְיֶה אִמּוּנָתֵנוּ חֲזָקָה כָּל-כָּף, כְּאֵלֹו אָנוּ רוֹאִין בְּעֵינֵינוּ
אֱלֹהוֹתְךָ וְהַשְׁגַּחַתְךָ וּכְבוֹדְךָ, אֲשֶׁר מְלֵא כָּל הָעוֹלָם. וְנִהְיֶה
דְּבָקִים בָּךְ תָּמִיד בְּאֵמֶת וּבְתַמִּימוֹת וּבְדַעַה נִכּוֹנָה וּמִיִּשְׁבֶּת
בְּלֵי שׁוּם תַּעֲרֹבֶת פְּסֻלַת כָּלֵל:

כִּי "אַתָּה הַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גְּדֻלָּה וְאֶת יָדְךָ
הַחֲזָקָה, אֲשֶׁר מִי אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֶׂיךָ
וּכְגִבּוֹרוֹתֶיךָ". וְגִלִּיתָ אֱלֹהוֹתְךָ וּמְלִכוֹתְךָ עֲלֵינוּ, כִּי הוֹצֵאתָנוּ
מִמִּצְרַיִם, וּפְדִיתָנוּ מִתַּקְּףָה גְלוּתָם מִתּוֹךְ כּוּר הַבְּרָזֵל, מִעַמְקֵי
הַקְּלָפוֹת. וְהוֹצֵאתָ אוֹתָנוּ מִנּוּיָן שַׁעֲרֵי טְמֵאָה, וְהַכְּנִסְתָּ אוֹתָנוּ
בְּנוּיָן שַׁעֲרֵי קִדְשָׁה. וְעֲשִׂיתָ נִסִּים וּנְפִלְאוֹת בְּמִצְרַיִם וְעַל יָם

סוף, ושברת והכנעת כל אלילי מצרים, ושדדת המערכות ושנית הטבע ועקרת ובטלת כל מיני כפירות וכל מיני אמונות כוזביות של פרעה ומצרים, שרצו שישתקעו בני ישראל ביניהם, חס ושלום, שיתגברו על ישראל, חס ושלום, במיני כפירות ואמונות כוזביות שלהם, אשר זה היה תקף גלותם. ואתה ברחמיך הרבים לא עזבת אותנו ביניהם, ומהרת להוציא אותנו מתוכם, והכנעת ושברת ועקרת כל מיני כפירות שלהם, על ידי הנסים והמופתים הגדולים והנוראים שעשית בהם. וגלית אלהותך ואדנותך לכל באי עולם, ומאז נדבקו ישראל בך לעולם, והאמינו ביהוה ובמשה עבדו. פן ברחמיך הרבים תזכנו להאמין בך ובצדיקיך האמתיים תמיד, באמונה שלמה וחזקה ונכונה:

וכאשר אתה אלהים אמת, פן נזכה להאמין בך באמת, עד שנזכה להרגיש אלהותך עלינו, ונהיה דבקים בך תמיד, ולא נפרד ממך לעולם אפלו כרגע קלה. ותהיה לנו בושה ופחד ואימה ויראה ממך תמיד בכל עת ובכל רגע, ובלעדך לא נרים את ידינו ואת רגלנו לעשות שום עבדה בעולם. ובכל עסקנו ועשייתנו אפלו בעבודות חיצוניות, שהם אכילה ושתייה וכיוצא בהם, בכלם נהיה דבקים בך תמיד, וכלם יהיו לשמך ולעבודתך באמת. ולא נשפח אותך לעולם, בשכבנו ובקומנו, בשבתנו וביתנו ובלכתנו בדרך בדבורינו ובשתיקותינו, בעמידתנו ובישיבתנו, בין בעסקנו בתורה ומצוות ובין בעסקנו בדרך ארץ, בכלם נהיה דבקים בך, ולא נשפח אותך לעולם:

ותעזרני לקים באמת מקרא שכתוב: "שויתי יהוה לנגדי תמיד, כי מימיני כל אמוט". ונזכה להרגיש אלהותך עלינו תמיד, כי מלא כל הארץ כבודך, ומלכותך בכל

משלה, כמו שכתוב: "אם יסתר איש במסתרים, ואני לא אראנו נאם יהוה, הלא את השמים ואת הארץ אני מלא":

מלא רחמים חפץ להיטיב, אשר בשביל זה לבד בראת עולמך; את השמים ואת הארץ וכל צבאם, וכל העולמות עליונים ותחתונים אלפי אלפים ורפי רבבות, עד אין שעור ומספר, כדי לגלות אלהותך בעולם, כדי שנזכה ברחמיה להפיר אותך בעולם השפל הזה. כי אתה טוב ומיטיב לכל, ורצית להיטיב מטובך לנו, ולהראות לנו רחמנותך ורחמינותך. על-כן בראת עולמך ברצונך הטוב, כדי שנזכה לידע ולהפיר אותך, ולחזות בנעם זיוך, אשר זאת היא הטובה הגדולה שבכל הטובות, טובות האמתיות והנצחיות. ואין שום טובה אחרת בעולם כלל, וכל הטובות וכל הנסים ונפלאות שעשית עם אבותינו ועמנו, ואשר אתה עושה עתה עמנו בכל יום ובכל שעה, כלם הם רק בשביל תכלית הטוב הזה, כדי שנזכה לידע ממך, אשר זאת היא התכלית של כל הטובות שבעולם. על-כן רחם עלינו אדון כל, ותקבע אמונתך בלבנו לעולם ועד, ושבענו מטובך, ותזכנו לחזות בנעם זיוך. ותעזר לנו ברחמיה להתפלל לפניך תפלותינו בכל לב ונפש, עד שיהיה לנו כח על-ידי תפלותינו לשנות הטבע, ולעשות נסים ומופתים בעולם, ותשמע תפלותינו תמיד, ואזכה להכלל בקך מעתה ועד עולם אמן סלה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצליח.

המאחל לך חדש מברך...

א' תשכד.

הכשלתני במשך החיים הרבה גברים. מה אני צריכה לעשות, כדי שה' יתברך יסלח לי?

שאלה:

מאת מורן: שלום רב לצדיק. אני מתבישת לכתב את מה שמציק לי, אבל אני יודעת שצריכים עזות דקדשה. לצערי הרב, נכשלתני בעונות חמורים, והכשלתני במשך החיים הרבה גברים. בשנתיים האחרונות זכיתי לחזור בתשובה, ולהתחיל דרך חדשה, אבל בתוכי יש לי צער גדול על כל מה שעשיתי, ואני מקנה שה' יתברך יסלח לי על זה.

מה אני צריכה לעשות, כדי שאדע שהשם יתברך סלח לי על כל מה שעשיתי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, א' דראש-חדש אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל מורן תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת, שאין עברה שלא יכולים לחזור בתשובה עליה, כי אצלו יתברך מאד מאד חשובה תשובה, כמאמרם ז"ל (ברכות לד.): במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד; ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא): גדול כחה של תשובה, שכיון שאדם מהרהר בלבבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה

ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש-מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני פסא הכבוד. והסמ"ך-מ"ם מאד מאד מיוחד מן-אדם שחוזר בתשובה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש-ברוך-הוא, אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שהוא עשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש-ברוך-הוא כבר מקבלו. ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה, פרשה כ', סימן יג): בלעם היה רשע ערום, וידע שאין עומד בפני הפרענות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר חטאתי, אין רשות למלאך לגע בו, בשביל זה הוא מסית את כל אדם — מה לך לחזר בתשובה? ומה לך להתודות?! כי הוא יודע, שמי שחזר בתשובה ומתודה להקדוש-ברוך-הוא, אין רשות למלאך המות לגע בו. ואמרו חכמינו הקדושים (פנחומא נח): אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע תשובה.

וכתב הרמב"ם (פרק א' מהלכות תשובה, הלכה א'): כל מצוות שבתורה בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו, חיב להתודות לפני האל ברוך הוא, שנאמר (במדבר ה'): "איש או אשה כי יעשו וגו', והתודו את חטאתם אשר עשו" — זה ודוי דברים, ודוי זו מצוות עשה. כיצד מתודין? אומר: אנא השם, חטאתי, עויתי, פשעתי לפניך, ועשיתי כך וכך, והרי נחמתי ובשתי במעשי, ולעולם איני חוזר לדבר זה. וזהו עקרו של ודוי, וכל המרבה להתודות, ומאריך בענין זה, הרי זה משבח; וכן כתב (פרק ב' מהלכות תשובה, הלכה ב'): ומה היא התשובה? היא שיעזב החוטא חטאו, ויסירו ממחשבתו, ויגמר בלבו שלא יעשה עוד, שנאמר (ישעיה נח): "יעזב רשע דרכו וגו', וכן יתנחם על שעבר, שנאמר (ירמיה לא): "כי

אחרי שובי נחמתי", ויעיד עליו יודע תעלומות, שלא ישוב לזה החטא לעולם, שנאמר (הושע יד): "ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו" וגו', וצריך להתודות בשפתינו, ולומר ענינות אלו שגמר בלבנו.

ולכן את צריכה להרגיל את עצמך להתודות להקדוש-ברוך-הוא בכל יום, ולקבל על עצמך לא לחזור על הזבל והלכלוך הזה שעשית עד עכשו, שזה מאד מאד חמור, אבל אני מוכרח להגיד לך, שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ט), שעקר התשובה השלמה היא, כשאדם עובר באלו המקומות ממש שהיה מקדם התשובה, כל אחד לפי מה שעבר עליו בימים הקודמים, וכשעובר באלו המקומות והענינים שהיה מתחלה ממש, ועכשו פונה ערך מהם, וכופה יצרו לבלי לעשות עוד מה שעשה, זהו עקר התשובה השלמה, ורק זה נקרא תשובה; הינו שיהיו לך עוד פעם נסיונות לחזור אל השטיות האלו, שזה מאד מאד חמור, כי כן אמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה כו, סימן ה') על הכל הקדוש-ברוך-הוא מאריך אפו חוץ מן הזנות; ואמרו (במדבר רבה, פרשה ט', סימן ז'): אמר הקדוש-ברוך-הוא, על הכל אני כובש, ועל הזמה אני כועס; ואמרו (תנחומא בראשית): על הכל הקדוש-ברוך-הוא מותר, חוץ מן הזמה והזנות; עם כל זאת פשיבואו לך נסיונות לחזור אל השטיות, ותפני ערך אל זה, ולא תחזרי אל המעשים רעים וכו', מחמת שחזרת בתשובה שלמה, אזי הקדוש-ברוך-הוא בודאי ימחל לך בלי שום ספק, ומה טוב ומה נעים אם תזכי לנסע אל ציון רבנו ז"ל בעיר אומן, שהבטיח בהבטחה חזקה, אשר מי שיבוא אצלו אחר הסתלקותו, הינו אל ציונו הקדוש בעיר אומן, ויתן פרוטה לצדקה בעבורו, ויאמר את העשרה מזמורי

קלח שו"ת א' תשכה ברסלב

תהלים הנקראים 'תקון הכללי', אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו
ופשעיו, יוציאו מהשאל תחתית.

ולכן מאד מאד ממלץ שתעשי כל מה שביכולתך לנסע
אצל ציון רבנו ז"ל, ולהתודות שם. ובודאי רבנו ז"ל יעמד
בהבטחתו שהבטיח הבטחה כזו, שיוציא את כל הבאים אליו
מהשאל תחתית ומתחתיו, ויתקן אותם בתקון גפלא.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע
בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה
מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך חדש מברך...

א' תשכה.

**כשאני כועס אני לא יכול לשלט בעצמי, ואני
פוגע באנשים שמסביבי**

שאלה:

מאת אלון: שלום לרב.

בדרך כלל אני רגוע, אבל כשאני מתעצבן, אני כבר לא
יכול לשלט בעצמי, אני צועק על כל מי שנמצא לידי,
ופוגע באנשים הקרובים אלי. אחרי שאני נרגע, אני
מצטער שהתנהגתי ככה, ומבקש סליחה, אבל בלם
יודעים שאני בן-אדם עם פתיל קצר שצריך להזהר לא
לעצבן אותו.

איך אני יכול לשנות את המדה הרעה הזו של הכעס?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, א' דראש-ח'ש אדר
ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אלון, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סח), שֶהַפְעֵס דוּחָה מהאדם את כל הפרנסה, ואפלו שנגזר עליו שיהיה לו הרבה כסף וכו', על-ידי פעם הוא במו ידיו דוחה את זה וכו', ומדת הכעס זו המדה הכי מגנה שרק יכולה להיות, עד כדי כך, שאמרו בזהר (תצוה קפב.): במאי אתידע לקרבא בר נש בהדיה או לאתמנעא מגיה [איך יכולים לדעת אם מתר להתקרב אל האדם הזה או להתרחק ממנו?], ברוגזיה ממש ידע ליה בר נש, וישתמודע מאן איהו [בכעסו של אדם מתודע מהות כל האדם, ומתגלה מי הוא], אי הוה נשמתא קדישא נטר בשעתא דרוגזוי אתי עליה, דלא יעקר לה מאתרהא, בגין למשרי תחותה הוה אל זר [אם אדם שומר על עצמו לא להיות בכעס, כדי שלא תהיה נעקרת ממנו נשמתו], דא איהו בר נש כדקא יאות, דא איהו עבדא דמאריה, דא איהו גבר שלים. [זה הוא אדם כמו שצריך להיות, הוא עבד של הקדוש-ברוך-הוא, והוא אדם השלם], ואי הוה בר נש לא נטיר לה, ואיהו עקר קדשה דא עלאה מאתריה, למשרי באתריה סטרא אחרא, ודאי דא איהו בר נש דמריד במאריה, ואסיר לקרבא בהדיה ולא תחברא עמיה [ואם אדם הזה לא שומר על עצמו לא להיות בכעס, והוא עוקר את הקדשה ממנו, ונכנס בו סטרא אחרא, האדם הזה הוא מורד בהקדוש-ברוך-הוא, ואסור להתקרב אליו], ודא איהו (איוב יח,

ד: "טורף נפשו באפו", איהו טריף ועקר נפשיה בגין רוגזיה, ואשרי בגויה אל זר [אדם שהוא בכעס, הוא עוקר את הנפש שלו, ושורה בו הסטרא אחרא], ועל דא פתיב (שם): "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו", דההיא נשמתא קדישא טריף לה, וסאיב לה בגין אפו [מי שבכעס הנשמה שלו בורחת ממנו, והוא מטמא את עצמו]; ואמר האריז"ל את כל העברות יכולים לתקן וכו', אבל מי שפועס הוא עוקר את הנשמה שלו לגמרי וכו', וקשה להחזיר לו את נשמתו וכו', ולכן סובל מה שסובל וכו'.

עכשו בענין כעס, דע לה, שזה עון חמור מאד מאד, פי חכמינו הקדושים אמרו (שבת קה:): המקרע בגדיו בחמתו, והמשבר כליו בחמתו, והמפזר מעותיו בחמתו, היא בעיניך כעובד עבודה זרה, שכהן אמנותו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כה, ולמחר אומר לו עשה כה, עד שאומר לו: עבד עבודה זרה והולך ועובד; פי המאמין האמתי, שמאמין שדבר גדול דבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, הוא אף פעם לא יהיה בכעס, ואם הוא בכעס, סימן שלא מאמין בו יתברך, שהוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, והכל ממנו יתברך.

ולכן כפי הכעס, כן דוחה את השכינה ממנו. ואמרו חכמינו הקדושים (פסחים טו:): כל אדם שפועס, אם חכם הוא — חכמתו מסתלקת ממנו; ואמרו (נדרים כב:): כל הפועס, אפלו שכינה אינה חשובה כנגדו, ומוסיף טפשות על טפשותו; וזה טרוף הדעת, פשוטו כמשמעו, פי הפעסן מאבד את הדעת והשכל שלו לגמרי, עד שלא מסגל לחשב ישר. ואמרו חכמינו הקדושים (זהר חדש נח): לא יהיה בה אל

זר, שלא תהיה נח לכעס, פי זו עבודה זרה ממש, פי הוא דוחה את הקדוש-ברוך-הוא ממנו.

מספר (שיחות-ה"ן, סימן רמט), שפעם אחת עמד לפני רבנו ז"ל אדם מקבל גדול ולמדן, אבל דרכו הייתה שהיה בכעס תמיד על פועליו ומשרתיו וכיוצא, והכה אותם וכו', ענה רבנו ז"ל ואמר: מפני מה כתיב (בראשית לח, ז): "ויהי ער בכור יהודה רע בעיני הוי"ה"? מדוע רע ולא רשע? וסיים רבנו ז"ל: מי שעובר עברה זו של ער ואונן, חס ושלום, הוא תמיד רע (שקורין בלשון אשכנז בייז), דהינו שהוא איש רע ובכעס תמיד, ודוד של עצבים וכו', ולא אמר רבנו ז"ל יותר, ותכף כששמע האיש הזה דבורים אלו וכו', נודעוע לאחוריו ונפל עליו רתת וזיע ופחד ואימה גדולה ונוראה מאד, בלי שעור וצרה, וכפף קומתו, ולא היה יכול להגביה ראשו, ולא היה יכול עוד לעמד כלל לפני הדרת קדשת רבנו ז"ל, ונשמט מן הבית אל החוץ, והתחיל לבכות, ובכה הרבה הרבה מאד בדמעות שלישי. ובקש מאד מאד מהמלמד שלו, שהיה המלמד שלו מאנשי רבנו ז"ל, שיקרב אותו לרבנו ז"ל, ואחר-כך ראה רבנו ז"ל, שמנח אצלו על הקורה ספר. ושאל: איזה ספר הוא? ונודע לו, שהוא ספר קבלה. ואמר לו רבנו ז"ל, שאין ראוי לו ללמד קבלה, פי קבל"ה גימטריה נוא"ף וכו', הרי שלך לפניך, שמי שחטא בחטא המגנה הזה של הוצאת זרע לבטלה, וכן מי שהוא בכעס ובעצבים וכו', הוא מתפרץ על הזולת וכו'.

הייתי מיעץ לה, שתלמד את התורה בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס"ח, ולומר שם את התפלה מלקוטי-תפלות, פי רבנו ז"ל מגלה לנו נוראות נפלאות, איך שהפעס גורם לאדם שיאבד את הכסף, ואפלו כשנותנים לו כסף מהשמים

קמב שו"ת א' תשכו ברסלב

וכו', על-ידי פעם, הוא מאבד במו ידיו את הפסך שנגזר עליו, שיקבל את זה וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך חדש מברך...

א' תשכו.

**האם מתר לי לטוס לחוץ לארץ, ולאסוף פסח
עבור השלמת הבניה של ביתי?**

שאלה:

מאת נחמן: שלום לצדיק היקר לי מכל. רציתי להתנעץ אתכם: התחלתי לבנות בית, אבל נתקעתי מבחינה כספית, ועכשו הבניה תקועה, ואני לא יכול לסים אותה. הבית עומד ככה כבר במה קדשים.

האם מתר לי לטוס לחוץ לארץ, כדי לאסוף שם צדקה להשלים את הבניה? והאם אין בזה בעיה של גזל?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, א' דראש-חדש אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל נחמן, נרו נאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם אתה מרגיש שאתה מצמצם מאד מאד בכסף לגמור את בניית הדיירה שלך, אתה יכול לצאת לחוץ לארץ לאסוף כסף, כי סוף כל סוף בארץ ישראל דירה זה ענין חיוני וכו', ולא מותרות וכו', ולכן בזה מתר לצאת לצדקה, כמו שההלכה היא, שבעבור אכל מתר לצאת לצדקה, ולכן חזק ואמן, והקדוש-ברוך-הוא יצליח את דרכך תמיד.

נא ונא אל תהיה בטלן! ראה מה לפניך, הנה יום והנה לילה, הנה שבוע והנה חודש וכו' וכו', והכל פורח, כמאמרם ז"ל (בראשית רבה, פרשה צו, סימן ב): כצל ימינו על הארץ ואין מקנה, והלואי כצלו של כהל או כצלו של אילן, אלא כצלו של עוף בשעה שהוא עף, דכתיב (תהלים קד): כצל עובר ואין מקנה, ואין מי שיקנה שלא ימות, הכל יודעים ואומרים בפיהם שהן מתים.

ולכן עוד מהיום הזה תעשה התחלה חדשה, ותלמד את הדרך היומי, כי דף גמרא ליום זה חיות להנפש, וזה ישמר אותך מכל רע, כי גמרא הם ראשי תבות ארבעה מלאכי השמירה: גבריאל, מיקאל, רפאל, אוריאל, ומי שזוכה ללמד בכל יום גמרא, הוא מסבב עם ארבעת מלאכי השמירה, ששומרים אותו מכל פגע ונגע ומחלה וכו'. הדרך היומי של היום הוא שבת ק"ל, אף שנדמה לך דמיונות כפי קטנות מחך — מה יהיה כבר אם אני אגרס את הדרך היומי של היום? הרי לא גרסתי אתמול, ומי יודע אם אני אגרס מחר?! אל תאמר זאת, אלא דע לך, כי הדרך היומי שתלמד היום, זה ישמר אותך מכל רע, וזה יביא לך הצלחה בחייה, אני מאד מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שתכניס את הדבורים האלו בתוך לבך, שאני כותב בדם לבבי ולא בדיו, כדי לזכות אותך עם דף גמרא, שתהיה הכי מאשר בחייה.

קמד שו"ת א' תשכז ברסלב

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך חדש מברך...

א' תשכז.

**אני מאד מפחדת מהלדה המתקרבת, פי הלדה
הקודמת היתה מאד קשה**

שאלה:

מאת שירה: שלום לכם.
ברוך ה' אני בהריון ואני מאד מפחדת, כי בלדה
הקודמת היתה לי מאד מאד קשה, ואני מפחדת שגם
הפעם יהיה לי קשה.
אני רוצה ברכה מהצדיק, שתהיה לי לדה קלה, ולשאל
האם יש עצה איך ללדת בקלות, ולבטל את הפחדים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, א' דראש-חדש אדר
ה'תשע"ג.

שלום רב אל שירה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להודות להקדוש-ברוך-הוא על החסד הנם
שעשה לך, שנקנסת עוד פעם להריון, יעזר הקדוש-ברוך-
הוא, שהכל יעבר בקלות מאד, ואני מבקש אותך, שאל

שו"ת א' תשכו ברס"ל קמה

תפחד, הפל יתהפך לטובה, ותולידי בקלות, רק תהיי רגילה לומר בכל יום שמות הצדיקים, שמאד מסגל ללדה קלה. ורבנו ז"ל אמר (ספר-המדות, אות צדיק, חלק ב', סימן כ'): על-ידי הזכרת שמות הצדיקים, יכולין להביא שנוי במעשה בראשית, כלומר לשנות הטבע.

ולכן טוב שתאמרי בכל פעם את כל השמות של הצדיקים שאת יודעת בעל-פה, כגון: אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד, שלמה, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יצחק לוריא אשכנזי, רבי ישראל בעל-שם-טוב, רבי נחמן בן פיגא מברסלב, רבי נתן מברסלב וכו' וכו', עוד כל מיני שמות של הצדיקים שאת רק זוכרת, תהיי רגילה לומר את זה מדי פעם, ואחר-כך תאמרי את התפלה הזאת, ותראי שתולידי בקלות:

יהי רצון מלפניך, אבי שבשמים, שבזכות הזכרת שמות הצדיקים שהזכרתי לפניך, בזכות צדקתם ותורתם ומסירות נפשם שהיה להם בשבילך, שתעזור לי להוליד בקלות ולד בריא בחושי וביאבריו, ואזכה לעבור את ההריון בקלות, ותסיר ממני כל מיני עין הרע, שלא יפגע בי משום אדם בזה העולם, ואזכה להוליד בנים ובנות חיים וקיימים שיעשו את רצונך, ואזכה להיות בריאה כל ימי חיי, ולעשות נחת רוח לפניך. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי, אמן כן יהי רצון.

את צריכה לדעת, שהריון זו מתנה מהקדוש-ברוך-הוא, וצריכים לשמח מאד מאד עם המתנה הזו, ולא להכנס בלחץ, רבנו ז"ל אמר (ספר-המדות, אות הריון, סימן א'): על-ידי

קמו שו"ת א' תשכח ברסלב

שְׁקָרִים אֵשֶׁה יֵשׁ לָהּ צַעַר בְּהִרְיוֹן; וְלִכֵּן תִּשְׁמְרִי מְאֹד מְאֹד
לֹא לְדַבֵּר שְׁקָר, כִּי מִדַּת הַשְּׁקָר זֶה מְגִנָּה מְאֹד מְאֹד.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע
בְּתַפְלְתִי שְׁאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה
מְרֵבָה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי — תִּשְׁפִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חֲדָשׁ מְבֻרָךְ...

א' תשכח.

מה הענין ללמוד בגרסא, אם אני לא מבין שום
דבר?

שאלה:

מֵאֵת אֱלֹהִים: לְכַבּוֹד הַצַּדִּיק.
שָׁמַעְתִּי שׁוֹשׁ בְּבִרְסָלָב סֵדֶר לַמּוֹד מִיַּחַד שְׁנֻקְרָא "סֵדֶר
דְּרַף הַלְמוּד", וְשִׁצְרִיכִים לְלַמֵּד בְּגִרְסָא אֶפְלוּ בְּלִי הַבְּנָה.
רְצִיתִי לִשְׁאֹל: מַה הָעֲנָן לְלַמֵּד אִם אֲנִי לֹא מִבִּין שׁוֹם
דְּבַר?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּרוּמָה, א' דְּרֵאשׁ-חֲדָשׁ אֲדַר
ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֱלֹהִים, נְרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלִיתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רַב הַבְּחוּרִים שֶׁמִּתְבַּטְּלִים מִלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה,
וְהוֹלֵךְ לָהֶם הַזְמַן הַיָּקָר בְּהִבָּל וְרִיק, הוּא רַק מִחֲמַת שְׁאִין

להם את הפשרונות הטובים להבין תכף-ומיד לעמק את מה ש'לומדים: הן מקרא, הן משנה, הן גמרא, והן הלכה וכו', ומאחר שלא מבינים כלום בלמוד וכו', אזי הם מתרשלים לגמרי, ומפל שפן כששוכרים אותם, מביזים ומשפילים אותם, זה מה ששובר אותם לגמרי, עד שמתיאשים מלמוד תורה הקדושה, ועל-ידי-זה מבטלים את הזמן, ואמרו חכמינו הקדושים (כתבות נט): הבטלה מביאה לידי שעמום (שגעון) ולידי זמה; ועושים שטיות ומסתבכים, רחמנא לצלן, בעברות חמורות וכו' וכו'. וכן אברכים שהתחננו, ונפל עליהם על פרנסה, והם טרודים על המחיה ועל הכלכלה וכו', ועל-ידי-זה מבטלים את זמנם היקר מרב יאוש וכו', ויכולים לעבר שבועות וחדשים ואפלו שנים, שלא פותחים משניות וגמרא ושלחן ערוך וכו', וזה ברור למי שמבין מה שקורה היום בעולם, ומסתפל בעין האמת, ועל זה בא רבנו ז"ל, ונתן לנו סדר-דף-הלמוד נפלא מאד מאד.

וכך אמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן עו) בענין הלמוד תורה שצריכים ללמד הרבה מאד בכל יום, טוב ללמד במהירות ולבלי לדקדק הרבה בלמודו. רק ללמד בפשיטות בזרירות. ולבלי לבלבל דעתו הרבה בשעת למודו מענין לענין, רק יראה להבין הדבר בפשיטות במקומו. ואם לפעמים אינו יכול להבין דבר אחד, אל יעמוד הרבה שם, ויניח אותו הענין וילמד יותר להלן. ועל-פי-הרב ידע אחר-כך ממילא מה שלא היה מבין בתחלה כשילמד בסדר בזרירות להלן יותר.

ואמר רבנו ז"ל, שאין צריכין בלמוד רק האמירה לבד, לומר הדברים בסדר, וממילא יבין. ולא יבלבל דעתו בתחלת למודו שירצה להבין תכף, ומחמת זה יקשה לו הרבה תכף,

ולא יבין כָּלֵל, רק יכניס מחוץ בהלמוד, ויאמר כסדר בזריזות וממילא יבין. ואם לא יבין תקף יבין אחר-כך. ואם ישארו איזה דברים שאף-על-פי-כן לא יוכל לעמוד על כוננתו, מה בכך? פי מעלת רבוי הלמוד עולה על הכל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (עבודה זרה יט): 'לגמור והדר לסבר, ואף על גב דלא ידע מה קאמר', שנאמר (תהלים קיט, כ): "גִּרְסָה נִפְשִׁי לְתַאֲבָה", פי על-ידי רבוי הלמוד שילמד במהירות, ויזכה ללמד הרבה, על-ידי-זוה יזכה לעבר כמה פעמים אלו הספרים שלומד, לגמורם ולחזור להתחיל ולגמורם פעם אחר פעם. ועל-ידי-זוה ממילא יבין בפעם השנייה והשלישית כל מה שלא היה מבין בתחלה, כל מה שאפשר להבין ולעמוד על דבריהם.

ודבר רבנו ז"ל הרבה מאד בענין זה. ואי אפשר לבאר דברים אלו בכתב היטב. אבל באמת הוא דרך עצה טובה מאד בענין הלמוד, פי על-ידי-זוה יכולים לזכות ללמד הרבה מאד לגמור כמה וכמה ספרים, וגם יזכה להבין הדברים יותר, מאשר היה לומד בדקדוק גדול, פי זה מבלבל מאד מן הלמוד. וכמה בני-אדם פסקו מלמודם לגמרי, על-ידי רבוי הדקדוקים שלהם, ומאומה לא נשאר בידם. אבל כשירגיל עצמו ללמד במהירות בלי דקדוקים הרבה, התורה תתקיים בידו, ויזכה ללמד הרבה מאד, גמרא ופוסקים כלם, ותנ"ך ומדרשים וספרי הזהר וקבלה ושאר ספרים כלם.

וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן כח), שטוב לאדם שיעבר בחייו בכל הספרים של התורה הקדושה.

ופעם אחת חשב רבנו ז"ל מה שהאדם צריך ללמד בכל יום, עד שאין היום מספיק, דהינו לגמור בכל שנה ש"ס עם

הרי"ף והרא"ש, וארבעה שלחן ערוך הגדולים, וכל המדרשים כלם, וכל ספרי הזהר והתקונים וזהר חדש, וכל ספרי קבלה מהאר"ז, גם צריכין ללמוד איזה שעור ביום בקצת עיון. ועוד חשב הרבה דברים, גם צריכין לומר תהלים בכל יום, ותחנונות ובקשות הרבה הרבה. ואז ספר הרבה מענין זה, שצריכין ללמוד במהירות גדולה ובזריזות, ולבלי לבלבל דעתו בדקדוקים הרבה מענין לענין.

והדברים הללו הם בדוקים ומנסים, גם לא היה מצוה לחזר תכף על למודו, רק רצונו תמיד היה ללמוד הספר או הפוסק שלומד כסדר מראשו לסופו בזריזות, ואחר-כך יתחיל פעם שני ויגמר אותו כלו. וכן פעם אחר פעם.

הרי שלף לפניך סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל, ואם בחור צעיר מרגיל את עצמו לילך בדרך זה, אזי נכנס בו חמידו דאורייתא, חשק ללמוד תורה הקדושה, וזוכה לסיים ששה סדרי משנה פעמים אין מספר, וכן זוכה לסיים את הש"ס כמה וכמה פעמים, וכן ד' חלקי שלחן ערוך, וכל זה בדוק ומנסה, ותהלה לאל, רב רבם חסידי ברסלב, תלמידי "היכל-הקדש" מתנהגים בדרך זו, ומצליחים מאד מאד, ושוקדים בלמוד התורה הקדושה בהתמדה רבה, הן בחורים והן אברכים, והמפרסמות אין צריך לראיה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצליח.

המאחל לך חדש מברך...

א' תשכט.

למרות שאנחנו מאד אוהבים אחד את השני, כל הזמן יש בינינו מריבות

שאלה:

מאת אלי ודורית: לכבוד מוהרא"ש שליט"א, שלום ותודה רבה שכבודו מאפשר לנו לשאל שאלות. אנחנו נשואים כבר שש שנים, וברוך ה' יש לנו שלשה ילדים. למרות שאנחנו מאד אוהבים אחד את השני, יש ביננו חלוקי דעות והרבה מריבות, ואנחנו מרגישים שיש איזה כח שלילי, שגורם לנו לריב כל הזמן. איך אנחנו יכולים לעשות התחלה חדשה, ולחיות ביחד באהבה ובלי מריבות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, א' דראש-חדש אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אלי ודורית שיחיו נצח.

לנכון קבלתי את מכתבכם.

על-פירב מרב אהבה שיש בין בני זוג, מזה בעצמו נעשה ביניהם מריבות, פי הם מרגישים את עצמם כל-כך קרובים אחד להשני, אזי על כל דבר קטן מתנפחים, כמו ילדים קטנים וכו', ולכן כל איש ואשה צריכים להיות ותרגים אחד להשני, ולתת תשומת לב אחד להשני, וזו שלמות הבית, ועל-די-זה ממילא יש אהבה והבנה הדדית, אבל ברגע שרוצים אחד להשתלט על הזולת, דעו לכם, שזה הסמ"ך-מ"ם, שבא לשבר את הבית. הזהר הקדוש קורא איש

לְבָדוֹ — 'פֶּלֶג גּוֹפָא', חֲצִי גוּף, נִמְצָא, כְּשֶׁאָדָם מִתְחַתֵּן זֶה גוּף שְׁלָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, כד): "וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד", הֵינּוּ שְׁנֵיהֶם חֲצִי חֲצִי, וּבִיחַד הֵם שְׁלָם, מֵה שָׂאִין בֶּן כְּשֶׁאֶחָד רוֹצֵה לְהַשְׁתַּלֵּט עַל הַזּוּלָת — זֶה הַסֵּמ"ךְ — מ"ם, הֵינּוּ שְׁשִׁים עַל אַרְבָּעִים, אֲנִי יוֹתֵר מִמֶּךָ וְכוּ', וּבְרָגַע שֶׁהִבְעֵל אוֹ הָאִשָּׁה חוֹשְׁבִים שֶׁאֶחָד יוֹתֵר מִהַשְּׁנֵי בַעֲשָׂרָה אַחוּזִים, וְהֵהוּא פְּחוּת מִמְּנֵי בַעֲשָׂרָה אַחוּזִים, זֶה כְּבוֹר נִקְרָא ס"מ — שְׁשִׁים עַל אַרְבָּעִים.

וְלָכֵן כָּל מִי שֶׁרוֹצֵה שְׁלוֹם-בֵּית אִמְתִּי, צָרִיף לְדַעַת, שֶׁהָאִישׁ וְהָאִשָּׁה הֵם גוּף אֶחָד, וְכֵמוֹ שֶׁאָמַר הַחֶכֶם מִכָּל הָאָדָם (קִהְלֵת ד'): "טוֹבִים הַשָּׁנִים מִן הָאֶחָד, אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שְׂכָר טוֹב בַּעֲמָלָם, כִּי אִם יִפְלוּ הָאֶחָד יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ, וְאִלוּ הָאֶחָד שִׁיפֵל, וְאִין שְׁנֵי לְהַקִּימוֹ: גַּם אִם יִשְׁכְּבוּ שְׁנַיִם וְחַם לָהֶם, וְלֹאֶחָד אֵיף יַחַם", וְלָכֵן אִם רוֹצִים שְׁלוֹם-בֵּית אִמְתִּי, זֶה צָרִיף לְהִיּוֹת מִשְׁנֵי הַצְּדָדִים, הֵן מִהַבְּעַל וְהֵן מִהָאִשָּׁה, וְלֹתֵר אֶחָד לְהַשְּׁנֵי, וְאִזּוּ הֵם חֲצִי חֲצִי שֶׁתְּפִים שְׁלָמִים, וְתִמִּיד יִחְיוּ בִּיחַד בְּאַהֲבָה וּבְהִבְנָה הַדְּדִית, וְיִצְלִיחוּ בְּחַיֵּי נְשׂוּאֵיהֶם.

וְאַתֶּם צָרִיכִים לַעֲבֹד עַל נִקְדָּה זֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי כָּל אֶחָד אוֹמֵר אֶת דְּעָתוֹ וְחוֹשֵׁב שֶׁהַשְּׁנֵי מִכְרַח לְקַבֵּל אֶת דְּעָתוֹ, וְאוֹי וְאָבוֹי אִם הוּא לֹא מְקַבֵּל אֶת דְּעָתוֹ וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה נֶעֱשֶׂה מְרִיבוֹת בִּינֵיהֶם.

וְלָכֵן עֲצָתִי, שֶׁתְּרַגְּלוּ אֶת עֲצַמְכֶם לֹתֵר אֶחָד לְהַשְּׁנֵי, וְהִכַּל יְבוֹא עַל מְקוֹמוֹ בְּשָׁלוֹם.

הַמֵּאחַל לָךְ חֲדָשׁ מִבְּרַךְ...

א' תשל.

אָנִי מְקַשֵּׁר לְכַמָּה חֲסִידוֹת, וְאֵינְנִי יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ
מֵהֵן אָנִי שׂוֹף

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת שְׂגָב: שְׁלוֹם רַב.

אָנִי חָזֵל שְׁמִתְחִזֵּק בְּעִבּוּדַת ה', וּמֵאֹד מִתְחַבֵּר לְתוֹרַת
הַחֲסִידוֹת, אַךְ הַבְּעֵיָה הִיא שְׂאֵנִי מִתְחַבֵּר גַּם לְבְּרֶסֶלֶב,
גַּם לְחַב"ד וְגַם לְאַשְׁלֵג, וְאֵנִי לֹא מִצְלִיחַ לְמַצֵּא חֲסִידוֹת
שֶׁתְּהִיָּה הָעֵקֶר בְּשִׁבְלִי, וְתָבִיא אוֹתִי לְגִמְרַת הַתְּקוּן. מֵה
עָלִי לְעִשׂוֹת?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר תְּרוּמָה, ב' דְּרָאשׁ-חֹדֶשׁ אָדָר
ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל שְׂגָב, נְרוֹ וְיֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

כְּתִיב (תְּהִלִּים קיט, ג): "חֲבֵר אָנִי לְכָל אֲשֶׁר יִרְאוּךָ וְלִשְׁמֵרֵי
פְּקוּדֶיךָ", לֹא אֲכַפֵּת מֵאִיפָה שְׁיִוְנָקִים הַתְּחִזְקוֹת, הָעֵקֶר
לְהִתְחִזֵּק בְּיָתֶר שְׂאֵת וּבְיָתֶר עֵז בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וְלְהַחֲדִיר בְּתוֹךְ הַמְּחַשְׁבָּה אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו
יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וּבְמַחְשְׁבָה זוֹ תְּמִיד
תִּלְךָ, וְזֶה יִטְהַר אוֹתְךָ מֵהַכֵּל, כִּי כְּשֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל רַק חוֹשֵׁב
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה נִדְבַק בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְנִצּוֹל
מִכָּל רַע, אֲשֶׁרֵי הָאָדָם שׁוֹזְכָה לְהַכְנִיס בְּמַח-מַחְשַׁבְתּוֹ תְּמִיד
אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּמְצִיר לְפָנָיו אֵיךְ שֶׁהַכֵּל לְכָל

הוא אור האין סוף בְּרוּךְ הוא, והוא נמצא בתוך האור, אֲשֶׁר אין עוד תַּעֲנוּג פתַעֲנוּג הַזֶּה.

וּבְכָר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שיחות-הַר"ן, סימן כח) רְאוּי לְאָדָם שְׁיַעֲבֹר וְיִלֵּךְ בְּזֶה הָעוֹלָם בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, וְלִלְמַד כָּל־כָּדִי שְׂיִהְיֶה בְּכָל מְקוֹם, כְּמוֹ שֶׁנִּמְצָא הַשָּׁרִים הַגְּדוּלִים, שְׁהוֹלְכִים וְעוֹבְרִים בְּמַדִּינוֹת, וּמוֹצִיאִים הוֹצָאוֹת רַבּוֹת עַל זֶה, כְּדִי שְׁיֻכַּל אַחֲר־כֵּף לְהַתְּפַאֵר וְלוֹמַר שְׂהִיָּה בְּמַדִּינוֹת, כְּמוֹ שְׁדַרְךָ הַשָּׁרִים לְהַתְּפַאֵר וְלוֹמַר 'הֵייתִי בְּוֶרְשָׁא' וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה. כְּמוֹ-כֵן רְאוּי שְׂיִהְיֶה הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּכָל מְקוֹמוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּדִי שְׁיֻכַּל לְהַתְּפַאֵר בְּעוֹלָם הַבָּא, שְׂהִיָּה בְּכָל מְקוֹם, דְּהֵינּוּ בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים. וְלַעֲתִיד בְּעוֹלָם הַבָּא מְזַכְרִין אוֹתוֹ כָּל מָה שֶׁלְּמַד בְּעוֹלָם הַזֶּה.

וְלִכֵּן מָה אַתָּה צְרִיךְ לְהַתְּבַלְּבַל מֵאִיפָּה אַתָּה מְקַבֵּל הַתְּחִזְקוֹת? וְאִיפָּה שָׂרַשׁ נִשְׁמַתְךָ? יְהוּדֵי צְרִיךְ רַק לְהַחֲדִיר בְּעַצְמוֹ אִמְתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ רַק לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂזֶה יְסוּד הַיְסוּדוֹת בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב, שְׂיִרְגִישׁ כָּל-כֵּף אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַד שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַפְרִד מִמֶּנּוּ כָּל־ל.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (תַּי"מ מוה"ר"ן, סימן שנט): אִיתָא בְּמַדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רבָּה, פְּרָשָׁה ל"ד, סימן כא) עַל פְּסוּק (יחזקאל לו, כו): "וְנִתְתִי לָכֶם לֵב בְּשָׂר", אֵל תִּקְרִי בְּשָׂר אֲלֵא בְּסָר, שְׂיִהְיֶה כָּל אֶחָד בְּסָר בְּחִלְקֵךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ, לִב-בְּסָר אוֹתוֹת בְּרִסְלָב, הֵינּוּ שֶׁכָּל הַצָּרוֹת שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל סוֹבְלִים מִפְּנֵי שֵׁישׁ לָנוּ לֵב הָאֶבֶן, שְׂאֶחָד לֹא מִבִּין אֶת הַשָּׂנִי, וְלֹא מַעֲנִין לְהַבִּין אֶת הַשָּׂנִי, כְּמוֹ שְׂתֵי אֲבָנִים וְכוּ', וְזֶה מָה שְׂאוֹמֵר הַנְּבִיא (שם): "וְהִסִּירוֹתִי מִכֶּם אֶת לֵב הָאֶבֶן, וְנִתְתִי לָכֶם לֵב בְּשָׂר", שְׂזוֹ תִהְיֶה הַגְּאֻלָּה, שְׂאָדָם יִהְיֶה לוֹ לֵב שֶׁל

בְּשֵׁר. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּכָא מְצִיעָא פּד): אֲהָבָה דוֹחֶקֶת אֶת הַבְּשֵׁר; בְּרַגַע שֵׁישׁ לְאָדָם לֵב בְּשֵׁר, הוּא יִבִּין אֶת הַשְּׂנִי וַיֵּאָהֵב אֶת הַשְּׂנִי וַיַּעְזֹר לְהַשְּׂנִי, וְזֶה כָּל הָעֲנִיָּן שֶׁל חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב, שֶׁהֵם אוֹתִיּוֹת לֵב בְּסֵר, כִּי אוֹת ש' מִתְחַלֶּפֶת בְּאוֹת ס', כִּי אָדָם צָרִיף לַעֲבֹד עַל מִדּוֹתָיו לַעֲקֹר מִמֶּנּוּ אֶת הַלֵּב הָאֲבֹן שֶׁזוֹ מִדַּת הָאֲכֻזְרִיּוֹת שֵׁישׁ בּוֹ, מִדַּת הָאֲנוּכִיּוֹת שֵׁישׁ בּוֹ, וְאִזְ דִּיקָא יִזְכֶּה לְלֵב בְּשֵׁר, לְאַהֲבָה אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וּלְהַרְגִּישׁ בְּכָאֵב הַזּוּלָּת, וַיִּשְׁתַּדֵּל לַעְזֹר, שְׂזָה כָּל חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב, וְזֶה לֹא שִׁיף לְזָרֵם אֶחָד וְכוּ', זוֹ מִתְנַהֵג לְכַלֵּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וּלְכַל הָעוֹלָם כְּלוּ.

וְלִכֵּן לֹא בְּחִנָּם שְׁלֵאֲחֲרוּנָה מִתְפָּרָסִים הַלְמוּד הָעֵמֶק שֶׁל רַבְּנּוּ ז"ל בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְלֹא רַק נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁכִים אֶל רַבְּנּוּ ז"ל, מְכַל הַחוּגִים וּמְכַל הַחֲסִידִיּוֹת וּמְכַל הַשֵּׁיטוֹת וְכוּ', אֲלֵא אֶפְלוֹ אֲמוֹת הָעוֹלָם מִתְעַנִּינִים בְּלְמוּד הָעֵמֶק שֶׁל רַבְּנּוּ ז"ל, אִיף שְׁמַחֲזֵק וּמַעוֹדֵד וּמְשַׁמַּח אֶת כָּל הַנִּשְׁמוֹת הַנְּפוּלוֹת, וּמְחַזֵּק אֶת כָּלֵם, וּמְדַרִּיף אֶת כָּלֵם בְּדַרְיָה הַנִּכּוֹנָה, אֲשֶׁרִי מִי שֵׁיתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל, וְאִזְ יִתְהַפֵּף לְבוֹ לֵב הָאֲבֹן, שְׂזָה הַיַּצֵּר הָרַע הַסְּמ"ךְ-מ"ם, שְׁעֲנִינּוּ רַק לַעֲשׂוֹת רַע לְהַזּוּלָּת וְכוּ', וַיְהִיָּה נַעֲשֶׂה לְבוֹ לֵב בְּשֵׁר, שְׂזָה הַיַּצֵּר טוֹב, שְׁעֲנִינּוּ רַק לַעֲשׂוֹת טוֹב לְהַזּוּלָּת וְכוּ'.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּהֲיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חֲדָשׁ מְבֻרָךְ...

א' תשלא.

האם זה נכון שזו סגולה לשים מהיין של
ההבדלה על העינים ובכיס הבגד, כי זה מסגל
לעשירות ולשכל. האם זה נכון?

שאלה:

מאת משה: שמעתי שיש ענין לשים מהיין של
ההבדלה על העינים ובכיס הבגד, כי זה מסגל
לעשירות ולשכל. האם זה נכון?

תשובה:

בעזרת השם ותפוד, יום שני לסדר תרומה, ב' דראש-חדש אדר
ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל משה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מובא (שלחן ערוך, ארח חיים, סימן רצו, סעיף א') סדר הבדלה:
יין, בשמים, גר, הבדלה, וסימנך יבנ"ה, וצריך להזהר שלא
יהא הכוס פגום: הגה: ונהגו לומר קדם הבדלה שעושים
בבית 'הגה אל ישועתי' וגו', 'כוס ישועות אשא' וגו',
'ליהודים היתה אורה' וגו', לסימן טוב, ובשעת הבדלה יתנו
עיניהם בכוס ובגר, ונוהגין לשפך מכוס של יין על הארץ
קדם שסים 'בורא פרי הגפן', כדי שלא יהיה הכוס פגום,
וטעם השפיקה דאמרינן — 'כל בית שלא נשפך בו יין
כמים, אין בו סימן ברכה', ועושין כן לסימן טוב בתחלת
השבוץ, גם שופכין מן הכוס לאחר הבדלה ומכבין בו הגר,
ורוחצים בו עיניו, משום חבוב המצוה; הרי שלך לפניך —
איך שצריכים להתנהג בהבדלה.

עם כל זאת יש אנשים ששמים מהיין של הבדלה בכל הכיסים שלהם, ואומרים שזה מסגל לעשירות וכו', ואני תמיד אומר, שצריכים לשים רק על המזח במקום התפלין וכו', פי כשיש שכל יש הכל, ואם אין שכל אין פלום, ולכן העקר לבקש ממנו יתברך על דעת ועל שכל, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (גדרים מא): דעת קנית מה חסרת, דעת חסרת מה קנית; ולכן העקר לשים טפת יין על המזח במקום התפלין, וכשיש שכל יש כבר פרוסה בשפע.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך חדש מברך...

א' תשלב.

קראתי במאמר של מקבל אחד, שאין חובה לבוא לאימן בראש השנה, אם אני גר בארץ ישראל. האם זה נכון?

שאלה:

מאת ישראל: שלום לצדיק.

אני רוצה לידע אם הצדיק "חזק" בזה שצריכים לנסע לראש השנה לאימן אפלו מארץ ישראל, כי ראיתי עכשו, שמקבל אחד כתב מאמר, שבו הוא טוען, שרק מארץ ישראל לא צריכים לנסע (למי שמתנוצץ לו בך). ויש לו כמה ראיות על זה, וטוען שכה אמר רבי לוי יצחק כמה פעמים, ששמע זאת מר' אברהם בר' נחמן.

ועוד כי רבי נתן רצה לנסע לארץ ישראל בחדש אלול, אפלו שינדע שלא יהיה בראש השנה באומן, וצנה לרבי יצחק בנו להתישב בארץ ישראל, אפלו שלא יהיה באומן, ועוד כמה ראיות. ועוד טוען, כי אי אפשר שגם משיח יבוא לאומן, כי זה בזיון שארץ ישראל תהיה ריקה מכל וכל וכו', ומה גם שרבנו אמר, שרבו הוא כפר בארץ ישראל.

אני רוצה לדעת את דעת הצדיק בזה, וכמוכן שזה יכריע הכל, כי אצלכם שוכנת דעת רבנו בשלמות לפי דעתי, ואם אתם יכולים לתרץ הכל — מה טוב. שלום וברכה וכל טוב סלה.

תשובה:

בעזרת השם ותפלה, יום שני לסדר תרומה, ב' דראש-חדש אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ישראל, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

כבר כתבתי כמה פעמים, שחבל לבלבל את המח עם שטיות ודמיונות וכו' וכו', שלא לנסע לראש השנה מארץ ישראל לאומן, ומעתיקים שיחות מעפשות, שקרים ודמיונות, ותולים את זה על פלוני או אלמוני וכו' וכו', שמארץ ישראל לא צריכים לנסע לאומן על ראש השנה וכו'. ומי לנו גדול ממוהרנ"ת ז"ל, שבפרוש כתב (תני-מוהר"ן, סימן תו), שהרב הקדוש רבי אהרן הרב מברסלב זי"ע, לא היה יכול להיות אצלו בראש השנה האחרון תקע"א וכו'. ענה רבנו ז"ל ואמר אז בקול חזק מעמק הלב: מה אמר לכם! אין דבר גדול מזה, הינו מלהיות אצלו על ראש השנה. ואמר בזו הלשון בקול: זיע סגיא "ווי אזוי זאל איך אייף זאגין, קיין גרעסערס דער פון איז ניט פאר האנדין. איי אנדערע גוטע יודין זאגין

ניט אַזוי, איז נאך אַקשױאָ" [מָה אַמַר לָכֶם! אֵין דְּבַר גְּדוֹל מְזֵה, וְאִם צַדִּיקִים אַחֲרִים אֵינֶם אוֹמְרִים כֶּךָ, אָז עוֹד קִשְׁיָא] (פְּלוֹמֵר הָלֵא בְּלֹא זֶה כֶּבֶר מִקְשִׁין עָלָיו קִשְׁיוֹת הַרְבֵּה, וַיְהִיָּה קִשָּׁה עוֹד קִשְׁיָא זֹאת גַּם-כֵּן מַה שֶּׁהִקְפִּיד כָּל-כֶּךָ לְהִיּוֹת אֲצִלוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה דִּיקָא).

וְכַתֵּב מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל (שם): וּמְכַלֵּל דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁדְּבַר אֲזַעֲנוּ, לְמַדְנֵנו כְּמָה דְּבָרִים. לְמַדְנֵנו עוֹד הַפְּעַם עֲצָם גְּדוֹל הַחַיִּיב לְהִיּוֹת אֲצִלוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁיִּדְעֵנו זֹאת מִכְּבָר, אֶף-עַל-פִּי-כֵן מֵרַבּוּי דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים אֲזַעֲנוּ, וּמִתְנוּעוֹתָיו הַנּוֹרְאוֹת אֲזַעֲנוּ, הִבִּינוּ עֲצָם הַחַיִּיב יוֹתֵר וַיּוֹתֵר, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְבָאֵר זֹאת בְּכַתֵּב, וְגַם אֲזַעֲנוּ לְמַדְנֵנו, שֶׁרְצוֹנוֹ חֲזֵק לְהִיּוֹת אֲצִלוֹ בְּאוֹמֵן עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה תְּמִיד לְאַחַר הַסְּתַלְקוֹתָיו, וְשֶׁאֵין דְּבַר גְּדוֹל מְזֵה.

וְגַם לְמַדְנֵנו כְּמָה צְרִיכִין לְחַזֵּק לְשִׁבְרֵי הַמְּנִיעוֹת מִדְּבַר שֶׁבְקִדְשָׁהּ, בְּפִרְט הַמְּנִיעוֹת מִלְּהִיּוֹת עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁצְּרִיכִים לְשַׁבְּרֵם בְּיוֹתֵר, וְלְהִיּוֹת דִּיקָא עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, עַד שֶׁאֶפְלוּ אִם הוּא ז"ל בְּעֲצָמוֹ מְצִוָּה וּמִסְפִּים לְבָלֵי לְהִיּוֹת אֲצִלוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, חֲלִילָה לְהַסְתַּפֵּל עַל זֶה, וְצְרִיכִין לְהִזְהַר מְאֹד לְבָלֵי לְשֹׂאֵל אוֹתוֹ שׁוֹם שְׂאֵלָה עַל זֶה, כִּי הוּא יָשִׁיב בְּוַדָּאֵי לְבָלֵי לְהִיּוֹת אֲצִלוֹ, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן בְּנִקְדַת הָאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ צְרִיכִין לְהִיּוֹת דִּיקָא [וְכֵן הוּא נוֹהֵג לְדוֹרוֹת].

וְעַנֵּן זֶה נוֹגַע לְמָה שֶׁאֱמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִכּוֹת י'): 'בְּדֶרֶךְ שְׂאֵדָם רוּצָה לִילֵךְ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י. וְהוּא מִדְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים עַל פְּסוּק (בְּמִדְבָר כב): "לֵךְ עִם הָאֲנָשִׁים", וְכֵן בְּשִׁלַּח מְרַגְלִים, שֶׁהִכְרַח מֹשֶׁה רַבְּנוּ בְּעֲצָמוֹ לְשִׁלַּחם, אֶף-עַל-פִּי שֶׁבְּאֱמֶת רְצוֹנוֹ לֹא הָיָה כָּלֵל בְּזָה. וְעַנֵּן

זו ראינו מרבנו ז"ל כמה פעמים, בפרט בענין ראש השנה, שהיו אנשים שהיו להם מניעות מלהיות אצלו על ראש השנה, ושאלו אותו בעצמו, והשיב להם שלא יהיו על ראש השנה. והתחילו להתעקש — הלא שמענו מפי גדל האזהרה להיות אצלכם על ראש השנה, ועשה עצמו כמקפיד עליהם, וגער בהם שלא ידברו יותר, וכן עשו ולא באו על ראש השנה. ואף-על-פי-כן אנחנו זכינו להיות רגילים לעמוד לפניו. ושמענו והבנו ברמז ובפרוש, שפנימיות רצונו אינו נוחה בזה כלל, רק הוא מכרח לומר להם כך מחמת ששואלים אותו על זה. ויש בזה הרבה לספר נכמובא (שיחות הר"ן, סימן ריד): כשאדם שואל להצדיק אם לעשות דבר שיש בו מסירות נפש בשביל השם יתברך, ראוי לו להשיב ולצוות עליו שלא לעשות. ואף-על-פי-כן השואל אין צריך לקיים דבריו. ואמר אז רבנו ז"ל: כל מה שהצדיק מצוה לעשות — צריך לקיים, רק כשמצוה שלא לסע על ראש השנה אצלו, זה אין צריך לקיים וכו', עי' שם].

וכן הוא נוהג לדורות, שכששואלין להרב והמנהיג על דבר שיש בו כעין מסירות נפש, צריך להשיב לאו, אף-על-פי שבאמת לאמתו רצונו שימסר נפשו וישבר כל המניעות. על-כן מי שרוצה להתקרב ולשבר המניעות באמת לאמתו, צריך להזהר מאד לבלי לשאל אותו בזה כלל, עי' שם בחיי-מוהר"ן כל זאת באריכות.

אז מה אתה צריך את דעתי וכו', ומה אתה צריך את דעת אחרים וכו', אצלנו מה שמוהר"ן ז"ל כתב — זה המוח של רבנו ז"ל, ולכן לא כדאי אפלו להתחיל להתוכח בזה.

יעזר לי הקדוש-ברוך-הוא להוציא את חשקי ורצוני, להביא מליון יהודים מעדות המזרח אל ציון רבנו ז"ל על ראש השנה, כי הם החילים האמתיים של רבנו ז"ל, כי היהודים מעדות המזרח הם חזקים מאד באמונה פשוטה בו יתברך, הרבה יותר מאשכנזים, ואצל רבנו ז"ל היה העקר התמימות והפשיטות, להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, באשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, וזה מאד מאד קרוב ליהודים מעדות המזרח, שהם רגילים לזה מאד, כי הם מתנהגים בפשטות, לא כמו האשכנזים עם חכמות והשפלות וכו', ולכן דיקא היהודים מעדות המזרח הם החילים הכי טובים של רבנו ז"ל, שאצלו היה העקר תמימות ופשטות, שפך צריך יהודי להתנהג.

אני מאד מאד מבקש אותך, שאל תכנס בוכוחים עם אף אחד, רבנו ז"ל נמצא באומן, ורצה שאנחנו נבוא אליו בכל ראש השנה, ואפלו במסירות נפש הכי גדולה, ושום בריה שבעולם לא יכולה למנע את זה מאנשי שלומנו היקרים "חסידי ברסלב", שכבר נוסעים אליו מאתים שנה, משנת תקע"ב, ולכן שום בעל דמיון עם הדמיונות שלו לא יוכל להפך את דברי מוהרנ"ת ז"ל, וזה בדיון מאד מאד גדול אפלו לדבר מזה וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך חדש מברך...

א' תשלג.

כמה השתדלות אדם צריך לעשות על מנת להצליח בגשמיות?

שאלה:

מאת עפר: לכבוד קדשת מוהרא"ש, הקדוש-ברוך-הוא ישלח לכם רפואה שלמה ואריכות ימים ושנים. אנו יודעים, שאדם צריך לעשות השתדלות, אבל גם לא צריך לדחוק את השעה — אם בעסקיו, אם בתפלה, ובכל דבר אחר בחיים.

איך אדם יכול לתת עצה לנפשו בענין הזה וכמה אדם צריך למסור את עצמו על מנת להצליח בגשמיות? האם גם על חשבון למוד תורה? איך יודעים מתי זה נקרא דחיקת השעה?

מוהרנ"ת ז"ל מרבה לדבר על הענין הזה וכותב, שאדם צריך להרבות בתפלה, ושהפרנסה לא נמשכת על-ידי העשייה הגשמית, כי אם על-ידי הארת הרצון. מה עושים במקרה כזה, שבשביל העבודה והפרנסה אדם צריך לבטל הרבה שעות של למוד תורה, ויש לו חלישות הדעת, אך ללא עבודה ופרנסה גם נבוא לידי חלישות הדעת?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תרומה, ב' דראש-חדש אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל עפר, גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואות חן על האחולים לבריאות, ועל התפלות, וכל המברך — מתברך מפי אל עליון.

כֹּל הַעֲנִין שֶׁל דְּחִיקַת שְׁעָה, זֶה בָּא לְאָדָם רַק מִחֲמַת שְׁהוּא בְּעֲצָבוֹת וּבִמְרִירוֹת וּבְדַפְאוֹן פְּנִימִי, כִּי מִי שֶׁתְּמִיד שָׂמַח, וּמִתְעַנֵּג בְּזִיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבַּרֵּךְ, הוּא אֵינוֹ דוֹחֵק אֶת הַשְּׁעָה, אֲדַרְבָּה, כֹּל דְּקָה אֲצִלוֹ יִקְרָה מְאֹד מְאֹד, כִּי הַדְּבָקוֹת בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, זֶה הַנֶּעַם הַכִּי הָעֲלִיּוֹן, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ע"א), שִׁיּוּרְד מְלַמְעֵלָה נֶעַם הָעֲלִיּוֹן בְּכֹל יוֹם וּבְכֹל שְׁעָה, וְאֲשָׁרֵי מִי שֶׁמְקַבֵּל אֶת הַנֶּעַם הָעֲלִיּוֹן הַזֶּה.

אִם אָדָם תְּמִיד רַק שָׂשׁ וְשָׂמַח, זוֹכֵה לְיִשׁוּב הַדַּעַת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן י'): מַה שֶׁבִּגְנֵי-אָדָם רְחוּקִים מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה מִחֲמַת חֲסָרוֹן יִשׁוּב הַדַּעַת, וְלָמָּה אֵין יִשׁוּב הַדַּעַת? כִּי חֲסָר מִהַשְׂמֵחָה, וְלָכֵן צְרִיכִים לְעַבֵּד הַרְבֵּה עַל נִקְדַּת הַשְׂמֵחָה, וְאִז הוּא מְסַתְּדֵר הֵן עִם פְּרִנְסָה, וְהֵן עִם לְמוּד תּוֹרָה, וְהֵן עִם קִיּוּם הַמְצוּוֹת, וְהֵן עִם שְׁלוֹם-בֵּית, וְהֵן עִם אֲנָשִׁים, כִּי הַשְׂמֵחָה מְרַחֶבֶת אֶת הַדַּעַת — בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחָנִי, וְלָכֵן הָעֵקֶר רַק לְעַבֵּד עַל נִקְדַּת הַשְׂמֵחָה, וּכְשֶׁתִּהְיֶה לָּךְ שְׂמֵחָה, יִהְיֶה לָּךְ הַכֹּל, וְלֹא תִצְטָרֵךְ לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה.

מוֹהַר"ן ת"ז ל מְרַבֵּה לְדַבֵּר בְּעֲנִין פָּגָם דְּחִיקַת הַשְּׁעָה (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, גִּזְלָה, הַלָּכָה ה', אוֹת י'), אֲשֶׁר עֵקֶר תְּקוּן כֹּל אָדָם הוּא עַל-יְדֵי תְקוּן הַמְשָׁפֵט; הֵינּוּ כִּי צְרִיךְ כֹּל אָדָם לְכַלְכֵּל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט, שִׁישְׁפֹּט אֶת עֲצָמוֹ בְּכֹל יַעַת עַל כֹּל דְּבָר, וְכֹל הַפְּגָמִים מִהַ שֶׁהָאָדָם פּוֹגֵם וְחוֹטֵא, זֶה רַק מִחֲמַת קְלָקוּל הַמְשָׁפֵט, שֶׁאֵינוֹ מִתְנַהֵג כְּמִשְׁפֹּט הַתּוֹרָה. וְעֵקֶר קְלָקוּלוֹ עַל-יְדֵי חֲכָמוֹת רְעוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁזֶה פָּגָם הַמְשָׁפֵט, דִּהְיִנוּ מִהַ שְׁנֹדְמָה לְכֹל אֶחָד כְּאֵלוֹ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ אֵינוֹ מִתְנַהֵג עִמוֹ בְּמִשְׁפָּט הַיָּשָׁר וְהַצָּדֵק, כְּאֵלוֹ אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְעַמֵּד בְּנִסְיוֹן כְּפִי

מה שהשם יתברך מתנהג עמו, כי רב העולם צועקים שאינם יכולים לעבד את השם יתברך מחמת חסרון הפרנסה, נמצא לפי דעתם, חס ושלום, השם יתברך מעות המשפט נגדם, שרוצה שיעשו מה שאין בכחם לעסק בתורה ועבודה מפני חסרון הפרנסה שעובר עליו וכו', אבל האמת בודאי אינו כן, כי צריך כל אחד להאמין, כי צדיק השם וישר משפטיו, ובודאי אינו בא בטרוניה עם בריותיו, ואינו מבקש מהאדם שיעשה מה שאין ביכולתו, ובודאי הוא יתברך יודע שזה עקר הגסיון של זה האדם, שיחטף עתים לתורה ועבודה מתוך דחקות הזו, כמאמרם ז"ל (אבות פ"ק ד'): כל המקיים את התורה מעני, סופו לקימה מעשר; וכן בכל מה שעובר על האדם וכו', כי באמת האדם לא בא לעולם, כי אם בשביל תקון המשפט. דהינו שיקבל שכרו במשפט, ולא יאכל נהמא דכסופא, וזה כל מעלתו על כל המלאכים. על-כן צריכים להאמין, שהשם יתברך בודאי ישר משפטיו, ואינו מנסה שום אדם במה שאינו יכול לעמד בו, אף-על-פי שלפי שכלו קשה לו לעמד בעניינים אלו שעוברים עליו, אף-על-פי-כן צריך להשליך שכלו וחכמתו, ולהאמין כי ישרים דרכי השם ומשפטיו, ובודאי הוא צריך לעבר בזה העולם בעניינים אלו שהשם יתברך מתנהג עמו בעשירות או בעניות או בהתגברות התאוות והרעיונות רעים וכו' וכו', העקר רק להתאזר במדת הסבלנות, ולא לדחוק את השעה, ואז יצליח דרכו בגדול.

ולכן חזק ואמץ מאד להיות בשמחה, כמו שהזהירנו רבנו ז"ל על זה ביותר, ואמר (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן כד): מצנה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שחורה בכל כחו, כי כל החלאות הבאים על

האדם, כלם באים רק מחמת קלקול השמחה.

ולכן צריכים למסר את נפשו בשביל להיות תמיד בשמחה. וחקמינו הקדושים אמרו (תנחומא שמיני): לפי שאין השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום — שמח למחר, ולא כל מי שמצר היום מצר למחר, לפי שאין השמחה ממתנת לאדם; ולכן יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתמיד תהיה השמחה מצויה אצלך, כי אין טוב מזה, ועל-ידי שמחה מתרחב הלב, ויכולים אחר-כך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ולספר לפניו יתברך את כל אשר עם לבבו בתמימות ובפשיטות גמורה, כי מה שאין האדם מתחזק לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, הוא מפני שנופלת על לבו עצבות ומרירות ודפאון, אבל תכף-ומיד כשמכריח את עצמו להיות בשמחה, אזי נפתח לבו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך חודש מברך...

א' תשלד.

חג פורים הוא החג העצוב ביותר בשנה בשבילי, בגלל שאין לי ילדים. איך אני יכולה להתחזק למרות זאת?

שאלה:

מאת נחמה: לכבוד קדשת הגאון הצדיק מוהרא"ש שליט"א. אני נשואה כבר יותר מחמש שנים, ועדין לא זכינו לילדים, והנה מגיע חג הפורים שהוא החג העצוב ביותר בשנה בשבילי, כי כל המשפחה, האחים והאחיות והגיסים חוגגים עם ילדיהם, ואני צריכה לסבל.

השאלה שלי — איך אני יכולה להתחזק למרות הכל, אני מאוד רוצה שתתנו לי עצה, כי אין לי שום אפשרות להיות בשמחה. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תרומה, ב' דראש-חדש אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל נחמה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אדרבה, בפורים את צריכה להיות שמחה ועליזה, ולרקוד מרב שמחה עם בעלך, כי אז נפתחים כל השמים ושמי השמים. ואמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי מגלה, פרק א', הלכה ד'): כל הפושט יד נותנים לו; ופרשו הצדיקים — כל מה שאדם מבקש בפורים הוא יקבל, ולכן דיקא את ובעלך

צריכים להיות בפורים הנה בשמחה עצומה, ולא להסתכל על שום דבר, ובזכות שמחת פורים, תזכי להפקד בזרע של קימא. ולכן אני מאד מאד מבקש אותך, שתוציא את הדאגות מלבך, ובזכות השמחה שתשמחי ותשמחי את בעלך השנה יותר מכל השנים, תזכי להפקד בזרע של קימא, ובשנה הבאה תשמחי עם תינוק בריא ושלם.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות של אדם ששש ושמח כל הפורים, ושופך את לבו לפניו יתברך בשפת האם שלו, ומבקש ממנו יתברך כל מה שצריך, שאז יקבל את הכל, כי בפורים אז יורד אור גדול מהשמים וכו', וכל מה שאדם מבקש ממנו יתברך — הוא מקבל, אך הסמ"ך-מ"ם יודע את זה, ולכן המן-עמלק מכניס באדם דאגות ועצבות ומרירות, ושובר אותו לגמרי, העקר שיהיה כל הפורים במריבות עם אשתו ועם ילדיו ועם שכנים וכו' וכו', ולכן צריכים למסור את נפשו כל הפורים רק להיות בשמחה.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, שתהיי באמת שמחה ועליזה עם בעלך בפורים, ועל-ידי-זה תזכי להפקד בזרע של קימא.

המאחל לך חודש מברך...

א' תשלה.

האם זה נכון שיש סגלה להתבודד שש שעות
ברציפות? ומה המקור לכך?

שאלה:

מאת ישי: לכבוד מוהרא"ש שליט"א.
שמעתי שיש סגלה להתבודד שש שעות ברציפות על
דבר מסוים, ואז מבטח לו שיקבל את מה שבקש,
ורציתי לדעת — האם יש לסגלה הזו מקור בכתבי
ברסלב, ואם כן היכן זה כתוב?

תשובה:

בעזרת השם ותפריך, יום שלישי לסדר תרומה, ב' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ישי, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שלנו אין אלא את דברי רבנו ז"ל,
שאמר בפרוש (ת"י מוהר"ן, סימן תלח), שאי אפשר לצוות לאנשים
שינהגו הנהגה זו, כי אם שעה אחת ביום, כי אי אפשר
להכביד עליהם יותר, אבל באמת היו צריכים שיהיה להם
כל היום התבודדות, והפליג לדבר ממעלת השיחה בינו לבין
קונו.

עלינו להתבונן על שני דברים: א. מה זו התבודדות,
ומה התועלת מזה? ב. איך יכולים להתבודד כל היום, בשעה
שצריכים להתפלל את השלש תפלות הקבועות: שחרית,
מנחה, ערבית, לאכל ולברך ברפת המזון, ללמד תורה,
ולעבד כדי פרנסתו, אם כן איך שיך להתבודד כל היום כלו?

אסביר לך את שני הדברים האלו, ובזה תבין טוב מה זו התבודדות, ומה פונתו האמתית של רבנו ז"ל. המצוה הראשונה לפי הרמב"ם הוא יחוד הבורא יתברך שמו (רמב"ם פרק א' מהלכות יסודי התורה, הלכה א'): יסוד היסודות ועמוד החקמות לידע שיש שם מצוי ראשון, והוא ממציא כל נמצא, וכל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם, לא נמצאו אלא מאמתת המצאו וכו', וידיעת דבר זה מצות עשה, שנאמר: "אנכי הוי"ה אלקיך", וכל המעלה על דעתו שיש אלוה אחר חוץ מזה, עובר בלא תעשה, שנאמר: "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני", וכופר בעקר, שזהו עקר הגלות שהכל תלוי בו.

ומאין אדם יכול לדעת שיש לו אמונה ברוך ומזככת, שהוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, והכל לכל אלקות גמור הוא? אם הוא מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו, ויש לו דו שיח עמו יתברך, זה סימן שהאמונה אצלו ברוך ומזככת, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן סב): ובאמת אם היה יודע האדם ידיעה בלב שלם, 'שמלא כל הארץ כבודו' (ישעיה ו'), והקדוש-ברוך-הוא עומד בשעת התפלה, ושומע התפלה, ודאי היה מתפלל בהתלהבות גדולה, והיה מדקדק מאד לכונן את דבריו. ובשביל שהאדם אינו יודע זאת ידיעה בלב שלם, בשביל זה אינו מתלהב כל-כך, ואינו מדקדק כל-כך. וכל אחד לפי מעוט שכלו וידיעתו, פן התלהבותו ודקדוקו. והידיעה היא מהיצר הטוב שבלב, והסתרת הידיעה היא מהיצר הרע שבלב. והסתרת הידיעה, הן הן אפיקורסות וקשיות, שהיצר הרע מקשה את לבו לפל ברעה.

ולכן אצל רבנו ז"ל היה יסוד מוסד הענגן של להרגיל

את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו, והוא בעצמו גלה לנו (שיחות-הר"ן, סימן קנד), שעקר מה שהגיע למדרגתו הוא רק על-ידי ענין פראסטיק (פשיטות), שהיה מדבר הרבה, ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשיטות. ועל-ידי-זה דיקא הגיע למה שהגיע. ואמר: אם הייתי יודע שהשם יתברך יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש כזה, הייתי עושה ביום אחד מה שעשיתי בשנה כלה (פלומר שהיה מזדרז כל-כף בעבודתו עד שמה שהיה עושה ועובד השם יתברך בשנה כלה, היה עושה ביום אחד), והיה מתגעגע מאד אחר מעלת העבודה של פראסטיק (פשיטות) באמת, ואמר איי פראסטיק. גם אמר, שדבר עם כמה צדיקים גדולים ואמרו גם-כן, שלא הגיעו למדרגתם, כי אם על-ידי ענין פראסטיק, שעסקו בעבודתם עבודת השם יתברך בפשיטות גמורה בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו', ועל-ידי-זה דיקא הגיעו למה שהגיעו.

נמצא, שזו עקר עבודת יהודי — להיות חזק באמונה ברוחה ומזככת בו יתברך, שרק הוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, ואז עליו לדבר עמו יתברך מהרגע שקם מהשנה עד הרגע שהולך לישן, וזה היה הרצון של רבנו ז"ל, שיהיה לנו כל היום התבודדות, שאדם יהיה כל-כף חזק באמונה, שאיפה שהוא רק הולך, ואיפה שהוא רק בא, ימצא את אמתת מציאותו יתברך, ויקים "שויתי הוי"ה לנגדי תמיד", וידבר עמו יתברך, שזו השלמות של בר ישראל.

ומחמת שיהודי צריך להתפלל את השלש תפלות הקבועות, צריך לאכל ולכרף ברפת-המזון, צריך לקים את המצוות המעשיות, צריך ללמד תורה, צריך לעבד עבד פרנסתו, צריך שיהיה לו עסק עם בני אדם, הרי הוא גר

בְּחִבְרַת בְּנֵי-אָדָם, זֶה לֹא סוֹתֵר כָּלֵל רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שְׂרָצָה שְׂיֵהִיָּה לָנוּ כָּל הַיּוֹם הַתְּבוּדוֹת, הֵינּוּ כְּשֹׁאֲדָם קָם מִהַשָּׁנָה, כְּכֹר עָלָיו הַלְּהוֹדוֹת וְלַהֲלֵל וְלִשְׁבַּח אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וַיֹּאמֶר: "מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וְקַיִם שֶׁהַחֲזַרְתָּ בִּי נִשְׁמָתִי בְּחִמְלָה רַבָּה אֲמוּנָתְךָ", וַיִּמְשִׁיף לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשֵׁפֶת הָאֵם שְׁלוֹ, וְלָתֵת תּוֹדָה שֶׁהַחֲזִיר לוֹ אֶת הַנִּשְׁמָה, וַיִּבְקֶשׁ שְׂיִזְכֶּה לְמַלְא אֶת הַיּוֹם הַזֶּה בְּטוֹב וּבִנְעִימִים, וַיִּשְׁמַר אוֹתוֹ לֹא לְהַפְשִׁיל בְּשׁוּם חֲטָא וְעוֹן, חֲלִילָה וְחַס, שְׂיִזְכֶּה לְקַיִם אֶת רְצוֹנוֹ יְתִבְרַךְ, שֶׁזֶה קַיִם מְצוּוֹתָיו, וַיִּשְׁמַר אוֹתוֹ מִלְּרִיב עִם הַזּוֹלָת, וְלְדַבֵּר לְשׁוֹן-הָרַע עַל הַזּוֹלָת וְכוּ' וְכוּ', וְכֵן הִלְאָה.

וּבֵין כֶּף הוּא מְכִינ אֶת עֲצָמוֹ לְהַתְּפַלֵּל אֶת הַתְּפִלָּה הַקְּבוּעָה שְׁחֲרִית, וּמִמְשִׁיף בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה הַקְּבוּעָה גַם בְּשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ, וְכֵן לְפָנָי הָאֶכָּל מְדַבֵּר עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכֵן כְּשֶׁלוֹמֵד תּוֹרָה מִבְּקֶשׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִבִין מַה שְּׁלוֹמֵד, וְכֵן כְּשִׂיּוֹצֵא לְעִבּוּדָה עַל הַדְּרָךְ, וּבְתוֹךְ הָעִבּוּדָה וְאַחַר הָעִבּוּדָה הוּא מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכֵן מִמְשִׁיף אֶת הַיּוֹם שְׁלוֹ, עַד שֶׁהוֹלֵךְ לִישׁוֹן, וְזֶה נִקְרָא כָּל הַיּוֹם הַתְּבוּדוֹת, וְאִין סְתִירָה כָּלֵל, אִךְ לְהַגִּיעַ אֶל זֶה קֶשֶׁה מְאֹד מְאֹד, כִּי אָדָם צָרִיף לְהִיּוֹת כָּל-כֶּף מְזַכֵּךְ בְּדַעְתּוֹ, אֲשֶׁר אִין בְּלִעְדֵּיו יְתִבְרַךְ כָּלֵל, עַד שְׂיִרְגִישׁ אֶת אֲמֵתֵת מְצִיאוֹתוֹ יְתִבְרַךְ. וְעַל זֶה אָמַר רַבְּנוּ ז"ל, שְׂאִי אֶפְשֶׁר לְצוּוֹת לְאַנְשִׁים שְׂיִנְהַגּוּ הַנְּהַגָּה זוֹ, כִּי אִם שְׁעָה אַחַת בַּיּוֹם, כִּי אִי אֶפְשֶׁר לְהַכְּבִיד עֲלֵיהֶם יוֹתֵר.

וְלִכֵּן אָמַר לְכָל הַפְּחוֹת שְׁעָה, הֵינּוּ שְׂאָדָם צָרִיף לְהִיּוֹת חֲזָק מְאֹד מְאֹד 'לְגַנְב' לְעֲצָמוֹ אִיזוֹ שְׁעָה, וְלְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִבְקֶשׁ מִמֶּנּוּ יְתִבְרַךְ, שְׂיִתְחַזַּק בְּאֲמוּנָה

ברורה ומזככת, עד שיגיע למחין מזככים, ויזכה כבר להתבודד כל היום עמו יתברך, ואפלו כשמדבר אל בני-אדם, גם אז הוא מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, כי מרב התפלותו באין סוף ברוך הוא, אזי אפלו כשהוא מדבר עם בני-אדם, הוא מדבר אז עמו יתברך, כמו שגלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי-מהר"ן, חלק א', סימן ה'), שזו עבודת הצדיקים, שאפלו כשמדברים עם בני-אדם, הם מלבישים בתוך דבוריהם וספוריהם תפלות אליו יתברך, וזה הלמוד העמק של רבנו ז"ל, שלמד אותנו מענין תפלה והתבודדות ושיחה בינו לבין קונו.

אבל להגיד מספר שעות כמו שש שעות וכו', אין על זה שום מקור ושום יסוד, ואת זה סתם המציאו, כדי להכביד על בני-אדם את כל הענין של תפלה והתבודדות ושיחה בינו לבין קונו; כי באמת אדם שמאמין בהקדוש-ברוך-הוא, שהוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, אזי אפלו דבור אחד שמדבר אליו יתברך, לא הולך לריק, ובאמת כפי שעובר צרות ויסורים ומרירות והרפתקאות על בני-אדם, שכל אחד יש לו את הנסיונות הקשים והמרים שלו וכו' — זה בכריאות, זה בעניות ודחקות, זה צער גדול בנים, זה מציאת הזווג וכו' וכו', כל אחד כפי מה שעובר עליו, קשה לו אפלו כמה דקות להתבודד עמו יתברך, כי מרב שהוא מתסכל מהצרות והיסורים שעוברים עליו, אזי קשה לו אפלו דבור אחד.

ובאמת גלה לנו רבנו ז"ל, שאדם צריך להיות כל-כך חזק, שאפלו אם לא יכול לדבר רק דבור אחד אליו יתברך, שגם-כן יהיה יקר בעיניו, וגלה מוהרנ"ת ז"ל, שפעם כשמדבר רבנו ז"ל עם אנשי שלומנו ממעלת השיחה בינו לבין קונו, ואמר להם, שאפלו דבור אחד כשמדברים לפניו יתברך, זה

קעב שו"ת א' תשלה ברסלב

עושה רשם גדול בשמים, והדגים להם איך מתבודדים וכו',
וסבב את הפנים שלו מתלמידיו, ואמר בקול עמק: "רבונו
של עולם, חוס וחמל עלי ותקרבני אליך, ואני רוצה לחזור
בתשובה", אמר מוהרנ"ת ז"ל, שאז התעוררנו מאד מאד איך
שרבנו ז"ל מתבודד להקדוש-ברוך-הוא פנים אל פנים
בהתעוררות פזו, שאי אפשר לתאר ולשער כלל, וזה למוד
עמק איך אדם צריך להיות כל-כך חזק באמונה בו יתברך,
שלא יעזב את הקדוש-ברוך-הוא בשום פנים ואפן, אפלו
שנופל ויורד וכו', לאיפה שנופל ויורד וכו', שלא יתיאש
בשום פנים ואפן, אלא תמיד יחזר אליו יתברך וידבר עמו
יתברך, וכך צריך להיות עבודת בר ישראל.

ואם אדם מרגיל את עצמו לחיות בצורה פזו, אזי עולם
יורש בחיים, כי עוד בחיים חיותו מרגיש טעם רוחני של
עולם הבא, וזה אי אפשר לתאר כלל, אף שעובר על האדם
כל מיני משברים וגלים, נסיונות קשים ומרים, עליות וירידות
מגנות וכו' וכו', עם כל זאת הוא חזק שאת הקדוש-ברוך-
הוא הוא אינו עוזב בכל מחיר וכו', אפלו שלא יקבל עולם
הבא, ואפלו שיעבר עליו מה שיעבר וכו', הוא אינו מצפה
לשום גמול ממנו יתברך, הוא רק מדבק את עצמו בו יתברך,
מרב אהבה שיש לו אליו יתברך, זו המדרגה הכי עליונה
שאדם צריך להגיע לזה בזה העולם, ואשרי מי שאוחז בזה!

ולכן שלא יבלבלו אותך עם שום הנהגות אחרות, זו
תמצית דברי רבנו ז"ל על שיחה בינו לבין קונו והתבודדות,
וזה היה רצונו של רבנו ז"ל, ואשרי מי שיכול לקיים את זה
בתמימות ובפשטות גמורה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשלו.

**כָּבֵר פְּתַבְתִּי לָכֶם כַּמָּה מַכְתָּבִים, מִדְּיוֹעַ הַצִּדִּיק
לֹא עוֹנָה לְמַכְתָּבִים שְׁלִי?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת שׁוֹשְׁנָה: לְכַבוֹד הַצִּדִּיק מִיִּבְנָאֵל.
אֲנִי מְאֹד מְבַקֶּשֶׁת שְׁלֹא תִכְעֶסוּ עָלַי, אֲבָל אֲנִי לֹא
מְבִינָה לְמָה אָף פֶּעַם אַתֶּם לֹא עוֹנִים לְמַכְתָּבִים שְׁלִי.
יֵשׁ לִי בְּעֵינַי רְצִינִית וְכַתְבְּתִי לָכֶם כָּבֵר כַּמָּה מַכְתָּבִים
בְּנוֹשָׂא, אֲבָל אָף פֶּעַם לֹא קִבַּלְתִּי תְּשׁוּבָה. וּמִצַּד שְׁנֵי
אֲנִי רוֹאָה אֲנָשִׁים אַחֲרַיִם שֶׁבֶן מְקַבְּלִים תְּשׁוּבָה.
לְמָה זֶה כִּכָּהָן?

תְּשׁוּבָה:

בְּצִוְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, ב' אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֵל שׁוֹשְׁנָה תַחֲוִיה.

לְנִכּוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֶת צְרִיכָה לְהִבִּין, שְׁבִדְרָךְ כָּלֵל אֲנִי עוֹנָה לְכֻלָּם, אֲבָל זֶה
בְּלִתִּי אִפְשָׁרִי, מִפְּנֵי צְמֻצוּם הַזְּמַנִּים שְׁלִי, כִּי אֲנִי מְקַבֵּל בְּכָל
יוֹם הַמּוֹן מַכְתָּבִים, וְאִם הֵייתִי צְרִיף לְעֲנוּת לְכֻלָּם, הֵייתִי צְרִיף
לְשִׁבְתָּ וְלִכְתֹּב יוֹתֵר מֵעֲשָׂרִים וְאַרְבַּע שָׁעוֹת בִּימְמָה וְכוּ', שְׂאֵת
מְבִינָה שְׁדָבֵר כְּזֶה לֹא שִׁיף, כִּי יֵשׁ עוֹד הַרְבֵּה דְּבָרִים מֵה
לְעֲשׂוֹת בַּיּוֹם, וְאִף שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ שְׁלְכֻלָּם מְאֹד חָשׁוּב שְׂאֲעֲנֶה
תְּשׁוּבָה עַל שְׂאֵלְתֶם וְעַל בְּעִיְתֶם וְכוּ' וְכוּ', עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים
לְהִתְחַשֵּׁב גַּם בֵּי, סוּף כָּל סוּף עֲבַרְתִּי זְעוּזוּעַ גְּדוּל בְּבְרִיאוֹתִי
וְכוּ', אֲרַבֵּעַ הַתְּקַפּוֹת לֵב קָשׁוֹת, עַד נִתּוּחַ לֵב פְּתוּחַ וְכוּ',

קעד שו"ת א' תשלו ברסלב

והחלמה לוקחת המון זמן וכו', ולכן אני מגבל בעניית התשובות לכל אחד ואחת וכו', כי לא בכל פעם אני יכול לכתב, כי אני עסוק גם עם תפלה ולמוד, וגם עם המון אנשים שצובאים על פתחי וכו', וצריכים לתת לכל אחד את היחס הראוי לו וכו', עם כל זאת אני משתדל מאד מאד לענות לכל מכתב שפותבים לי, אף שיכול לקחת שבוע או כמה שבועות, עד שאני אגיע אל המכתב ששלחת אלי וכו', ויכול גם להיות שהרבה פעמים יוצא המכתב חלק וכו', וכן הרבה פעמים אין שם וכו', ואין כתבת וכו', ולכן את צריכה לדון אותי גם-כן לכף זכות, ואמרו חכמינו הקדושים (שבת קכז): ואתם פשם שדנתוני לכף זכות, המקום דין אתכם לכף זכות.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשלו.

הפסדתי חצי מהכסף שהשקעתי במניות, האם לפרש או להמשיך?

שאלה:

מאת יוחנן: לכבוד הצדיק מיבנאל, שלום וברכה, ותודה רבה שפבדו היקר מקדיש מזמנו כדי לענות לנו האנשים הפשוטים.

שו"ת   א' תשלו   ברסלב   קעה

השקעתי הרבה כסף במניות, ובמשך זמן קצר הפסדתי חצי מהסכום. עכשו יש לי שתי אפשרויות: או להמשיך לקחת ספון, ואולי אצליח להרויח את הכסף בחזרה, ואולי גם יותר מזה, או לפרש עכשו ולמשיך את כל הכסף, ואז יוצא שהפסדתי חצי מהכסף. מה עלי לעשות לדעתו של הצידיק? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, ב' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יוחנן, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

האמת אגיד לך, שכל העסק של מניות זה כמו המורים וכו', ואף שבני-אדם נשבעים שזה עסק טוב, ומרויחים כסף טוב מזה וכו', עם כל זאת אני בשלי, שעסק מניות זה עסק של המורים, פי גם בהמורים מרויחים המון כסף, אבל לבסוף מקבלים מכה כזו, שמאבדים לא רק את כל הכסף שהשקיע, אלא שאדם לזה עוד כסף, ונכנס בחובות לאלפים ורכבות, וגם את זה הוא מאבד, ונשאר בעל חוב גדול מאד.

אולי תחשב שאני פרימיטיבי וכו', ומדבר לא לענין וכו', אגחנו יודעים שרבנו ז"ל למד אותנו ללכת בתמימות ובפשיטות, ואמר בפרוש (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן יב), שעקר היהדות הוא תמימות ופשיטות, פי כשאדם הולך אחר שכלו וחקמתו, יוכל לפל בטעויות ומכשולים רבים, ולבוא לידי רעות גדולות וכו'. וספר רבנו ז"ל (ספורי-מעשיות, מעשה ט'), שהתם היה שמח מאד מאד, ואף שאשתו שאלה אותו למה כלם מרויחים כל-כף הרבה, ואתה אינך מרויח כל-כף הרבה וכו', ענה ואמר: קדם מה לנו להתערב עם הזולת — זה

מעשה שלו, וזה מעשה שלי, ואחר-כך בואי נעשה חשבון
מה הפסדתי בעסק שהרווחתי מיד ליד כף וכף, זה עלה לי
כף, וזה עלה לי כף, וביחד עשיתי והרווחתי כף וכף, עיני שם.

הינו שאדם כשעובד באיזו עבודה, ומקבל משכורת
על-פי השעה שעבד, או שעוסק באיזה מסחר, ומרויח כפי
המסחר, זה נקרא שהוא עובד מיד ליד, הוא רואה תכף-ומיד
בידו מה מרויח וכמה מרויח ואיך מרויח וכו', וכו', אבל עסק
המנייות זה כמו הימורים, אדם מהמר עם הכסף שלו, וזו
חכמה מאד עמקה של רמאים וכו', איך לתפס קרבנות
ולעשק מהם את הכסף וכו', נותנים לו להרויח ולהרויח
ולהרויח וכו' וכו', וכשאדם רואה שהוא מרויח, אזי הוא לזה
כספים להשקיע בעסק שהוא רק מרויח, ויש אנשים שאפלו
ממשפנים את הדירה שלהם, כדי להרויח יותר ויותר, ויש
שמוכרים את הדירה שלהם, ומשקיעים את הכסף במנייות,
כדי להרויח ולהיות עשירים גדולים, ויש עוד אנשים שלווים
כסף מהשוק האפר וכו', כדי להשקיע במנייות, כי אדם רואה
לפניו שיהיה עשיר מליונר וכו', ופתאם הוא מקבל את
המכה הגדולה, שתוף לילה יום אבד את כל הכסף שלו,
ונשאר בעל חוב גדול וכו', בלי בית וכו', והשוק האפר
רוצים להרג אותו וכו', והוא נרדף מעצמו וכו', ועוזב את
אשתו וילדיו וכו', ומסתבך בסבוך כזה, שאי אפשר לתאר
ולשער כלל, ונופל מפח אל הפחת וכו' וכו', עכשו אשאל
אותך — האם זה כדאי?!

ואף שרואים, שיש בני-אדם שמצליחים בגדול מזה, זו
סתם אחיזת עינים, כי אין אדם שלא אבד לבסוף את כספו,
וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן רפד), שהסמ"ך-מ"ם
לפעמים מעשיר אדם באיזה ענין, כדי שכלם ירוצו ויעשו

אֶת הַעֶסֶק הַזֶּה, כִּי לְפַעֲמִים נוֹתְנִים לְאָדָם עֲשִׂירוֹת גְּדוֹלָה, וְכָל הָעוֹלָם מִתְקַנְאִים בּוֹ, וְרוֹדְפִים אַחַר הַמָּמוֹן וְהַעֲשִׂירוֹת, וּמִבְּלִים יָמִים וְשָׁנִים עַל זֶה, וְהַפֵּל מִחֲמַת קִנְאָה וְהַסְתַּכְּלוֹת שֶׁמִּסְתַּכְּלִין עַל זֶה שְׁנֹתֵעָשֵׂר כָּל-כָּף, וְאַחַר-כָּף אֵינוֹ עוֹלָה בְּיָדָם כָּלוּם. וְכָל זֶה מַעֲשֵׂה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, שֶׁהַשְּׂתַדֵּל בָּזֶה לְהַזְמִין עֲשִׂירוֹת גְּדוֹלָה לְאַחַד, כְּדֵי שֶׁהַרְבֵּה הַרְבֵּה אָנָּשִׁים יִבְלוּ יָמֵיהֶם וְשָׁנוֹתֵיהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל-יְדֵי-זֶה, אֲשֶׁרִי מִי שְׁפוֹתַח אֶת הָעֵינַיִם וְרוֹאֵה מַה לְפָנָיו.

וְלִכֵּן תּוֹצִיא תַכְף-וּמִיָּד אֶת הַכֶּסֶף שֶׁאַתָּה עֲדִין יָכוֹל לְהוֹצִיא, כְּדֵי שֶׁלֹּא תֵאבֵד אֶת הַכֹּל, וּמֵהַיּוֹם וְהַלָּאָה תִּבְרַח מֵעֶסֶק הַמְּנִיּוֹת וְהַהַמּוֹרִים, שֶׁהַפֵּל הַבֵּל וְדַמְיוֹן גְּדוֹל מְאֹד, וְרַמְאוֹת גְּדוֹלָה אֵיךְ לְהוֹצִיא מִבְּנֵי-אָדָם כֶּסֶפִּים בְּמִרְמָה.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלְתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרִבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשלה.

**הֲבֵן שְׁלִי עֶבֶר מִשְׁבֵּר רְצִינִי, וְנִסָּה לְהַזִּיק לְעֲצָמוֹ,
וּמֵאֵז אֵבֵד אֶת יְכֹלֶת הַדְּבִוּר**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מֵאִיר: לְכַבוֹד הַצַּדִּיק מִיבְּנֵי-אֵל.
אֲנִי פוֹנֶה אֵלֶיךָ בְּבִקְשָׁה לְעֲצָה וּבְרִכָּה: הֲבֵן שְׁלִי עֶבֶר מִשְׁבֵּר רְצִינִי מְאֹד, וְהִגִּיעַ לְמִצְבַּב שְׁנִסָּה לְהַזִּיק לְעֲצָמוֹ,

קעה שו"ת א' תשלח ברסלב

ובגלל זה נגרים לו נזק, וכרגע הוא לא יכול לדבר, אלא רק ללחש. אנחנו מאוד חוששים שהוא ישאר בכה תמיד.

האם הוא יחזור לדבר בצורה תקינה? ומה אנחנו יכולים לעשות בשבילו? אודה לכם מאוד אם תענו לי.

תשובה:

בעזרת השם ותפלה, יום שלישי לסדר תרומה, ב' אדר התשע"ג.

שלום וברכה אל מאיר, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין עצה אחרת אלא תפלה, לבקש את הקדוש-ברוך-הוא, כי מה שתפלה פועלת — שום דבר בעולם אינו פועל, וצריכים להיות עקשן גדול לבקש רחמים על הבן, שתהיה לו רפואה שלמה — רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד, ולהדליק גר של שמן זית לעלוי נשמת רבי מאיר בעל הגס, ולתת צדקה בהזכרת אלהא דמאיר עגני, והקדוש-ברוך-הוא ישלח לו רפואה שלמה מן השמים.

רבנו ז"ל אמר (ספר-המדות, אות סגלה, סימן ז'): מי שנתאלם בפתע פתאם, יעבירו על פיו חלף [סכין של שחיטה] כשר; פמוכן שרק חכם וצדיק גדול יכול לבצע את זה.

צריכים ללכת עם ילדים בסבלנות מאד גדולה, לא יכולים להכניס אותם בלחץ וכו', היום הדור מאד מאד חלש, ואי אפשר ללכת ביד קשה עם ילדים בשום פנים ואפן וכו', כי זה גורם בדיוק ההפך וכו', חנוף זה לא ללכת עם יד קשה, חנוף זה קדם לחגף את עצמו, כי הילדים מחקים את ההורים, ומה ששומעים בבית אומרים בחוץ, כמאמרם ז"ל

שו"ת א' תשלה ברסלב קעט

(ס'ה נו:): שותא דינוקא בשוקא או דאבוה או דאמיה [מה שהתינוק מדבר בשוק, זה שמע או מהאבא או מהאמא], וכן מה שרואים בבית הם מגלים בחוץ וכו', וכן הם מתנהגים ככה.

ולכן צריכים מאד מאד לשמר קדם כל על עצמו, ולחנך את עצמו עם מדות טובות, ולא להיות כעסן ולדבר לשון-הרע, רכילות וליצנות וכו', ואז נכון לבו יהיה בטוח, שהילדים יחקו אותו, וכן צריכים ללכת עם הילדים באהבה גדולה מאד, ולהתענגן היטב היטב בפעיות שלהם, אפלו שזה נראה דבר קטן ופעוט, צריכים להוריד את עצמו אל הילדים, כי אי אפשר ללכת עם ילדים בתקיפות. ואמר רבנו I"ל (ספר-המדות, אות בנים, סימן קז): הבנים שוטים כשאביהם כעסן; כי כשהאבא כעסן, והבן שואל אותו משהו וכו', והאבא צורח וצועק עליו כמטרף וכו', אזי הבן נשאר שוטה וכו', אבא צריך להוריד את עצמו אל ילדיו, ולספר להם ספורי צדיקים, וכן להתענגן בכל מה שעובר עליהם, שזה מעקר החנוף.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשלט.

**אשתי מבקשת ממני פל הזמן פסוף לדברים
שהיא צריכה, וממש אין לה סוף**

שאלה:

מאת ראובן: שלום לכבוד הרב. אני רוצה להתנעץ עם הרב בענין חשוב שמציק לי כבר תקופה ארבה. אני ואשתי מסתדרים די טוב, ויש ביננו כבוד ואהבה, אבל הבעיה היא שאשתי מבקשת ממני כל הזמן פסוף לקנות לעצמה בגדים ונעלים, וכל מיני דברים שהיא צריכה, וכל שבוע יש לה הוצאות אחרות. אני מרגיש שאין לה סוף, וכל הזמן היא רוצה עוד ועוד. איך אפשר לגרם שהיא תרגע קצת בענין ההוצאות?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר תרומה, ב' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ראובן, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני חושב שהבעיה היא אצלך וכו', שאתה צריך ללכת להבדק אצל רופא פסיכיאטר וכו', האם אינך יודע שהבעל צריך לקנות לאשתו בגדים ונעלים?! וזו הבעיה שלך, שאתה צריך לקנות לה בגדים?! הרי חכמינו הקדושים אומרים (חלין פד): לעולם יאכל אדם וישתה פחות ממה שיש לו, וילבש ויתפסה במה שיש לו, ויכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו, שהן תלויין בו, והוא תלוי במי שאמר והיה העולם; וכתב רבי חיים ויטאל (שער המצוות, פרשת עקב): ראיתי

למורי האריז"ל, שלא היה חושש בעצמו להתכבד במלבושים נאים יותר מדי, גם במאכלו היה אוכל דבר מועט מאוד, אבל במלבושי אשתו היה זהיר מאוד לכבדה ולהלבישה, והיה מפיק כל רצונה, אף אם לא הייתה ידו משגת כל-כף.

ואמרו חכמינו הקדושים (פסחים קט): חיב אדם לשמח בנאו ובגני ביתו ברגל וכו', ונשים במאי? תני רב יוסף בבבלי בבבלי צבעונין, בארץ ישראל בבבלי פשתן ממהצין; הרי שלף לפניך, שצריכים לשמח את האשה, בפרט לפני כל חג, ולקנות לה בגדים יפים וכו', ואתה עוד מתלונן על אשתך וכו', אתה לא מתבייש אפלו לכתב לי דבר כזה, ומכל שכן להתלונן עליה, בשעה שהיא עובדת קשה כל יום ויום, הן עם הגדול של הילדים, והן עם הכביסה והנקיות בבית, והן עם הבשול וכו' וכו', ואתה אדון פרחח לא מתבייש להתלונן על אשתך, מה בסוף הכל היא רוצה? שמלה ונעלים שמגיע לה, ועוד איך מגיע לה וכו'.

ולכן אתה צריך להבדק אצל רופא פסיכיאטר, אם אתה בכלל נורמלי, ואני מכרח להגיד לך, כי מדת הקמצנות היא המדה הכי רעה שרק יכולה להיות. ומובא (ספר נצם אלימלך — פרשת מקץ) על הפסוק: "ותעש הארץ לקמצים", רמז — שצריך האדם להזהר מאד ממתת קמצנות וכילי, כמו דאיתא בספר הישר לרבנו תם: אם יהיה אדם פילי, הינו קמצן, אין זאת המדה הרעה לבדה בו, רק אחרת מלבד אלה, וזאת עלתה על כלנה, וסוף דבריו: על-כן אי אפשר לכילי להיות עובד השם, עין שם דבריו המתוקים האמתים באורך, וזהו "ותעש הארץ" וגו', דהינו יוסף היה מתקן את הארץ בשבע שני שבע, את מדת הקמצנות שבהם — וזהו "לקמצים", כי

קפב שו"ת א' תשמ בְּרִסְלָב

אין לך אדם נמלט ממדה זאת, אם לא כלו יש בו מקצתו, ויש אשר בהם אפלו קצת מקצת מהקמצנות, וצריך האדם להסיר עצמו ממדה רעה זאת, עין שם.

הקדוש-ברוך-הוא החונן דעת, יתן לך דעת ורחמנות לרחם על אשתך ולעזר לה ולתמוך בה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשמ.

אני רואה נשים דתיות עם הרבה ילדים, ובכל זאת יש להן שלווה ורגע. מדוע לי אין רגע?

שאלה:

מאת גלית: שלום לכבוד הצדיק ורפואה שלמה, אריכות ימים וכל טוב. כל הזמן מדברים על הנשים הדתיות והחרדיות שיש להם הרבה ילדים, ובכל זאת יש בהם שלווה ורגע. חזרנו בתשובה לפני שנים, ויש לי ארבעה ילדים וחמשי בדרך, אף לא זכיתי לשלווה והרגע שאני כל-כך רוצה. איך זוכים לזה?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר תרומה, ב' אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל גלית תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואות חן על התפלות והאחולים, וכל המברך —
מתברך מפי אל עליון.

הסוד שגשמים דתיות וחרדיות יש להן סבלנות ושלוחה
ורגע לגבי ילדיהם, זה בא להן מתקף האמונה שיש בהן, כי
המאמין האמתי, שמאמין בו יתברך, החיים שלו חיים
אחרים לגמרי, כי על-ידי תקף האמונה שמחזירים בעצמם,
שהקדוש-ברוך-הוא מנהיג את עולמו בחסד וברחמים, בצדק
ובמשפט, ותמיד נותנים תודה להקדוש-ברוך-הוא על
החסדים והרחמים גמורים שעושה עמו, על-ידי-זה נתרחב
לבו ודעתו, וחי חיי אשר ורגע וסבלנות, כי מדת אריכות
אפים שהיא סבלנות, אמר רבנו ז"ל (לקיטת מוה"ר"ן, חלק א', סימן
קנה) תלוייה באמונה, ככל שאדם יותר מאמין בהקדוש-ברוך-
הוא, כן הוא זוכה להיות סבלן, ולכן ראוי להתחזק ביתר
שאת וביתר עז באמונה פשוטה בו יתברך, שזה יביא לך
סבלנות ורגע בחייו, ומה גם שאמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות
אמונה, סימן לג): על-ידי אמונה יסלח לך הקדוש-ברוך-הוא על
כל עוונותיך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע
בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה
מרבה, ובכל אשר תפני — תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשמא.

**למרות שאני משרת את הצבור באמונה ובנקיות
כפים, יש פאלו שמרכלים ומדברים עלי מאחורי
הגב**

שאלה:

מאת אליאסף: לכבוד הצדיק מוהרא"ש שליט"א.
אני עובד במשרה צבורית כבר עשר שנים, וברוך ה'
אני עושה את עבודתי באמונה ובנקיות כפים, ויש לי
הצלחה גדולה ברוך ה', אבל לאנשים תמיד יש טענות,
והם מדברים עלי מאחורי הגב, וממציאים דברים שלא
היו ולא נבראו, וגם אנשים שעזרתי להם במשך
השנים, והלכתי לקראתם, פתאם מתהפכים ומרכלים
עלי, ויש כמה שלא מדברים אתי בכלל.
בגלל הצער הגדול שנגרם לי, החלטתי לעזוב את
המשרה שלי, ולחפש משהו שלא קשור לצבור ובני-
אדם.

בעבר עבדתי בכמה עבודות אחרות ולא הצלחתי בהן,
ורק כמה שאני עובד עכשו אני מצליח, אבל מצד שני,
אני סובל סבל גדול.

מה דעתו של הצדיק, האם אני עושה מעשה נכון?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, ב' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אליאסף, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שיש בני-אדם שבהכרח שמים אותם

שִׁישְׁרְתוּ אֶת הַצְבוּר, וְלִכְנֵן תִּקַּח בַּחֲשׁבוֹן אוֹלֵי אֶתְּהָ אֶחָד מֵהֶם, אֶתְּהָ צָרִיף לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלֶף, לְהַמְשִׁיף לְשֵׁרֶת אֶת הַצְבוּר בְּנֶאֱמָנוֹת, וְלִזְכּוֹר מֵהָ שְׁאֵמֵר הַתְּנָא הַקְדוּשׁ (אָבוֹת פָּרָק ב'): וְכָל עֲמָלִים עִם הַצְבוּר יִהְיוּ עֲמָלִים עִמָּהֶם לְשֵׁם שְׁמַיִם; וְלִכְאוּרָה לְמָה נִקְטַ הַתְּנָא אֶת הַלְשׁוֹן: "עֲמָלִים עִם הַצְבוּר"? אֵלָּא הַנְרָאָה, כִּי לַעֲסֵק עִם הַצְבוּר צָרִיף לְהִיּוֹת עִם עֲמָל וַיִּגְיעָה גְדוּלָּה, עִם כָּל זֹאת צָרִיף שְׁתַּהֲיָה כָּל כְּוָנָתוֹ לְשֵׁם שְׁמַיִם. וְאַף שְׁזָה בָּא לָךְ מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, עִם כָּל זֹאת תַּמְשִׁיף בְּעִבּוּדָה הַקְדוּשָׁה הַזֶּה לַעֲשׂוֹת רַק טוֹבוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְתִרְאָה לְקַדֵּשׁ שֵׁם שְׁמַיִם בְּרַבִּים, אֲשֶׁר אֶת הַשְּׂכָר עַל זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר. כִּי מִי שֶׁעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צְבוּר בְּאֶמוּנָה, וּמִצִּיל עֲנֵי מְגוּזְלוֹ וְכוּ', וְעוֹזֵר לְעֲנִיִּים, לִיתוּמִים וְלֹאֲלִמְנוֹת וְכוּ', וְדוֹאֵג לְמַחֲסָרֵי אֶמְצָעִים וְכוּ', וּבִפְרָט שְׁמַעְמִיד אֶת הַתּוֹרָה וְאֶת הָאֶמוּנָה הַקְדוּשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל תְּלָהּ, שְׂכָרוֹ לֹא יִקְפַח מִן הַשְּׁמַיִם, וַיִּכְנַס בְּתוֹךְ שְׁלֵשָׁה-עֶשֶׂר שְׁעָרִים עֲלִיוֹנִים בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים, נִגְדַּד י"ג מִדוֹת הַרְחָמִים.

וּמֵה שְׁאֵתָה מִתְלוֹנֵן, שְׁלֵמֵי שְׁאֵתָה עוֹשֶׂה טוֹבָה מְשַׁלֵּם לָךְ רָעָה, אֶתְּהָ צָרִיף לְדַעַת — כִּכָּה זֶה הוֹלֵךְ וְכוּ', מִי שֶׁעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צְבוּר, עֲלִיו לְדַעַת, שְׁתַּמִּיד יִשְׁלְמוּ לוֹ רָעָה תַּחַת טוֹבָה, וְאֵין לוֹ לְהַתְפַּעֵל מִזֶּה כָּלֵל, וְאִדְרָבָה עוֹד יִקְבַּל שְׂכָר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְאֵמֵר רַבְּנֵי ז"ל (סְפָר־הַמִּדּוֹת, אוֹת דַּעַת, סִימָן ל): מִי שֶׁשְׁלָמִין לוֹ רָעָה תַּחַת טוֹבָה, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְרַחֵם עֲלָיו, וְנוֹתֵן לוֹ שְׂכָל גְדוּל בְּעִבּוּדַת הַבוּרָא.

וְלִכְנֵן בְּשׁוּם פְּנִים וְאַפָּן אֵל תַּפְסִיק אֶת עֶסְקֶךָ עִם הַצְבוּר, וְזֶה בְּכָלֵל לֹא בְּטוֹל זְמַן, כִּי כִּף אֶמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (וְיוֹשְׁלֵמֵי בְּרִכוֹת, פָּרָק ה', הַלְכָה א'): הָעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צְבוּר כְּעוֹסֵק בְּתוֹרָה; וּבִפְרָט שְׁאֵתָה נְסִיתָ כְּבָר הִרְבָּה עִבּוּדוֹת וְכוּ', וְלֹא

הצלחת, ורק בצרכי צבור — שם אתה מצליח מאד.

ולכן תהיה חזק בדעתך, ובשום פנים ואפן אל תחזר בעצמך, תהיה סבלן גדול מאד, ואף שזה מאד מאד קשה, כמאמרם ז"ל (דברים רבה, פרשה א', סימן י'): אמר רבי יצחק, בשעה שישראל נשמעים לגדוליהם, ואין גדוליהן עושים צרכיהן, באותה שעה (ישעיה ג'): "הוי"ה במשפט יבוא עם זקני עמו ושריו", וכל-כך למה? שמשאוי של צבור קשה, ואין אדם יחיד יכול לשא משאן של צבור בעצמו. תדע לך, שהרי משה רבן של כל הנביאים, לא היה יכול לשאת משאוי של צבור לעצמו.

וימאחר שאתה יודע, שרב רבם של הצבור אוהבים אותך ושומעים בקולך וכו', ולכן אסור לך לעזוב את עסק הצרכי צבור בשביל כמה פרחחים שעושים עליך בקרת וכו', ואתה צריך לזכר את זה, שעל כל אחד שעוסק בצרכי צבור, מכרח שתהיה עליו בקרת וכו', עם כל זאת אסור לעוסק בצרכי צבור להתפעל מהם, וצריך שידע, שהבקרת היא מחמת קנאה סרוחה על שאתה מצליח, ולכן אני מאד מאד מבקש אותך — תהיה חזק ואמץ, ותמשיך בעבודת הקדש, ושכרך גדול בשמים, ובפרט אם בעסק של הצבור תלוי להגדיל שמו ותברך בעולם, הרי אין עוד דבר יותר גדול וחשוב מזה — אשריך בעולם הזה, וטוב לך לעולם הבא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשמב.

מה דעתכם על המעשה המתועב של שרפת ספריו של מרן רבי עובדיה יוסף?

שאלה:

מאת צבי: לכבוד הצדיק מוהרא"ש ה' ישמרהו ויחיהו. בודאי כבודו שמע על המעשה המתועב, שבמה חסרי דעת שרפו את ספרי מרן רבי עובדיה יוסף שליט"א באור יהודה. מה דעתכם בענין?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, ב' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל צבי, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, מי ששורף ספרים, הוא מגלה שיש בו גיד של גוי ארוך טמא וכו', כי יהודי המאמין בו יתברך, לא ילך לשרף ספר שמדבר מהלכה, ובכלל הענין הזה לשרף ספרים — זו רשעות ואכזריות, ואוי להם לבריות, שלא מוחים על זה, כי היום מבגר שורף ספרים שלא נראים לו, או הספר או המחבר וכו', ולמחר הילדים ילמדו ממנו, מאחר שלא שמעו שום מחאה על זה, ומה ישרפו הילדים? חמשים ומשניות וגמרות וכו', כי ילדים כבר לא מבחינים מה מתר לשרף ומה אסור לשרף, אם הוא רואה או שומע שמבגר שורף ספרים, ואף אחד אינו מוחה על זה, נעשה בעיניו כהתר, ולכן אוי לאלו שיכולים למחות ולא מוחים.

ולף נא וראה מה שכתב מוהרנ"ת ז"ל בשעה ששרפו את ה"לקוטי-מוהר"ן" המתנגדים הרשעים (עלים לתרופה מכתבי מוהרנ"ת ז"ל): "אין אדם שורף את ספרי רבנו ז"ל, אלא שלפני זה עבר עברה מאד חמורה, ואין אדם לומד בספרי רבנו ז"ל, אלא שלפני זה נכנס בו הרהור תשובה גדולה מאד", רואים מזה, מי שמסגל לשרף ספר קדוש ונורא המדבר מגלוי אלקות בתכלית מדרגה עליונה, כמו ה"לקוטי-מוהר"ן", מכרח להיות שהוא עבר עברה חמורה עד מאד, ודבר זה שרף בכל דור ודור, אם אחד מסגל לשרף ספרי הלכה, או ספרים שמגלים את אמתת מציאותו יתברך, בידוע שזה בעל עברה גדול מאד, ולא יאבה הקדוש-ברוך-הוא סלח לו, וימות מיתה משנה, שאיבריו יפלו ממנו אחד אחר השני וכו'.

פעם בעשרת ימי תשובה, לקח שוחט שהיה מהמתנגדים על מוהרנ"ת ז"ל "לקוטי-מוהר"ן", וקרעו לגזרים, וזרק את זה בשרותים, רחמנא לצלן, וכערב יום כפור לפנות בקר בשעה ששחט את הכפרות לחסידים, ובאמצע הצרף להפסיק, כי היה צריך לנקביו, ונכנס לאותו שרותים, היכן שקרע לגזרים את ה"לקוטי-מוהר"ן" והשליכו שם, וכשהתפנה, באה חלדה, והוציאה לו מלמטה את הבני מעים וכו', ואנשים שחכו שיצא השוחט מהשרותים, וימשיך לשחט להם את הכפרות, כשראו שהוא מתמהמה יותר מדי זמן, פרצו את הדלת, וראו אותו שוכב בתוך הצואה מת, ומלמטה יצא ממנו דם רב. הרי שלף לפניה, שמי שיש לו עזות מצח כזו לשרף ספרים, הסוף שלו יבוא במיתה משנה מאד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשמג.

האם זה נכון, שפשההורים עושים עברות, זה משפיע על הילדים, ומונע מהם לחזר בתשובה?

שאלה:

מאת נתן: שלום לכבוד הרב ורפואה שלמה. שמעתי מאנשי קבלה, וידוע הדבר בעולם, שאם לאדם יש הורים רשעים שעושים עברות חמורות, זה יכול להשפיע על הילדים מבחינה רוחנית, כלומר זה ימנע מהם דרגות בקדשה, ויקשה עליהם את ענין התשובה. רציתי לדעת האם זה נכון? תודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר תרומה, ב' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל נתן, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, כשאדם חוזר בתשובה, נעשה פקטן שנוולד מחדש, ולכן שלא יפחידו אותו, שמפני החטאים המגנים הילדים לא יצליחו, זה בכלל לא נכון, פי אצלו יתברך מאד מאד תשובה תשובה, עד כדי כך שאמרו (בכחות לד): במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד; ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב פהנא): גדול כחה של תשובה, שפיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים, ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש-מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד.

צָרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשׁוּמַר מְכַל אֱלוֹ שְׁקוּרָאִים אֶת עֲצָמָם
 בְּעֲלֵי מְקַבְּלִים וְכוּ', כִּי לְצַעֲרָנוּ הָרַב, יֵשׁ בֵּינֵיהֶם הַרְבֵּה בְּעֲלֵי
 דְמִיּוֹנוֹת, וְיוֹתֵר נֶאֱדָה לָהֶם הַשֵּׁם בְּעֲלֵי מְקַבְּלִים, כִּי מֵהֵם לֹא
 יַעֲשׂוּ בְשִׁבִּיל לְקַבֵּל כֶּסֶף וְכְבוֹד וְשֵׁם וּפְרָסוּם וְכוּ' וְלִכְן
 אֵין מֵהֵם לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאֲנָשִׁים כְּאֵלוֹ, שֶׁהֵם סִתְּמוּ שְׁקֻרָנִים
 רַמָּאִים צְבוּעִים, שְׁרִיץ הַשׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ, בְּלֵי שׁוּם סִפְקָא
 וְסִפְקָא סִפְקָא.

אֲשָׁרֵי אָדָם שְׁאִינוֹ מְבַלְבֵּל אֶת עֲצָמוֹ מִשׁוּם בְּרִיָּה
 שְׁבַעֲוֹלָם, וְחוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה אֱלֹיו יִתְבַּרֵךְ עִם לֵב אֶמֶת, לֵב נְכוֹן,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה יִקַּבֵּל נִשְׁמָה חַדְשָׁה לְגַמְרֵי, וְאֵין לוֹ לְחוּשׁ כָּלֵל
 מִהֶעֱבֵר שְׁלוֹ וּמִהֶעֱבֵר שְׁל הַהוֹרִים שְׁלוֹ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע
 בְּתַפְלֵתֵי שְׁאֵנֵי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדָף, שֶׁתְּהִיָּה לָךְ הַצְּלָחָה
 מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשדמ.

רַבְּנוֹ אָמַר, שְׁצָרִיכִים לְהִזְהַר לֹא לְלַמֵּד הִלְכוֹת
 מִפּוֹסֵק שֶׁחָדַשׁ אֶת חֲדוּשָׁיו בְּכַח הַמְדַמָּה. אֵיךְ
 אֶפְשָׁר לְדַעַת?

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת אַהֲרֹן: לְכָבוֹד מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.
 רַבְּנוֹ הַקְדוּשׁ כּוֹתֵב בְּתוֹרָה נ"ד, שְׁצָרִיכִים לְהִזְהַר
 מִלְּלַמֵּד פְּסָקֵי הִלְכוֹת מֵאָדָם שֶׁחָדַשׁ אוֹתָם מִכַּח

הַמְדָּמָה, שְׁזָה מְזִיק לְפִרְנָסָה.
 וּמֵאַחַר שְׁבוּזְמַנְנוּ אִי אֶפְשֶׁר לְהִסְתַּפֵּק בְּלִמּוּד הַלְכוּת רַק
 מִמֶּרֶן הַשְּׁלֶחֶן עָרוּךְ וְנוֹשְׂאֵי כְּלָיו גְּרִידָא, אֲלֵא יֵשׁ צַרְךָ
 לְלַמֵּד פִּסְקֵי הַלְכָה מִפּוֹסֵק "אֶקְטוּאֵלִי" בֶּן דּוֹרְנוּ, אִיךָ אֲנִי
 יְכוּל לְדַעַת אֵיזָה פּוֹסֵק אֵין בּוֹ אֶת הַבְּחִינָה שֶׁל "הֶרַע
 יוֹתֵר מִהַטּוֹב" וְשָׂאֵר הַדְּבָרִים שֶׁכְּתוּבִים שָׁם, מֵאַחַר
 שֶׁרְצוֹנִי לְלַמֵּד הַלְכוּת מִכְּלֵי שְׁזָה יִזִּיק לִי?
 תּוֹדָה רַבָּה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, ב' אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל אֶהְרֹן, נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נד), שֶׁכַּח הַמְדָּמָה
 מִבְּקָשׁ כְּלֵי לְשִׁכּוֹן שָׁם, וְעַל-כֵּן הוּא מְחַזֵּר תָּמִיד לְשֵׁרוֹת
 עַל-פִּי שׁוֹנֵה הַלְכוּת, וְעַל-כֵּן אִם הֵם מְחַדְּשִׁים דְּבָר בַּתּוֹרָה,
 וְהוּא חֲדוּשׁ נְאֻה וּמִתְקַבֵּל, כִּי הוּא בָּא מִכַּח הַמְדָּמָה, שֶׁמְדָּמָה
 מְלַתָּא לְמִילְתָּא, אֶךְ שֶׁהֶרַע שְׁבוּ יוֹתֵר מִהַטּוֹב, וְאֵלוֹ הַחֲדוּשִׁים
 מְזִיקִים לְפִרְנָסָה, עֵינֵי שָׁם.

אֲבָל רַבְּנוּ ז"ל מְדַגֵּישׁ, כִּי אִם אָדָם נִזְהָר מְלִשׁוֹן-הֶרַע,
 וְזוֹכֵה לְדַעַת שְׁלָם, עַל-יְדִי-זָה הוּא יְכוּל לְכַרֵּר אֶת הַטּוֹב
 מִהֶרַע וְכוּ', וְהַעֲנִין הוּא, כָּל זְמַן שֶׁאָדָם לֹא מְחַדֵּשׁ דִּינָם
 חֲדָשִׁים מְדַעְתּוֹ, אֵין לוֹ מָה לְפַחֵד מִזָּה כְּלָל, הֵינּוּ שְׁזָה סוֹבֵב
 עַל כְּלָל הַקְּצוּרִים שֶׁמְקַצְרִים בְּשִׁבִיל הַמּוֹנֵעִם, שֶׁיִּבְיִנוּ יוֹתֵר
 וְיוֹתֵר אֶת הַהֲלָכָה, וְשִׁתְּהִיָּה לְפָנֵיהֶם הַלְכָה בְּרוּרָה, הֵם עוֹשִׂים
 דְּבָרִים טוֹבִים מְאֹד, וְלֹא עֲלִיָּהֶם סוֹבְבִים דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֲלֵא
 עַל אֵלוֹ אֲשֶׁר מְחַדְּשִׁים הַלְכוּת חֲדָשׁוֹת, שֶׁאֵין לָהֶן שׁוּם יְסוֹד.

קצב שו"ת א' תשמה ברסלב

וכמו שאמר רבנו ז"ל (ת"י-מוהר"ן, סימן תפד), שהוא יצר הרע גדול אצל הלומדים להמציא חדשות, הינו מה שפלא אחד רוצה דיקא להמציא דין חדש, מה שאין לזה שום מקור בשלחן ערוך, אלו הם הפעלי דמיונות, וכן אלו הפעלי מחברי ספרים, שכל ענינם לשבר בנני-אדם ולהפילם וכו', ולהחליש את דעתם וכו', ועל ידם מתרחקים ממנו יתברך וכו', אלו הם הפעלי דמיון הכי גדולים, וצריכים להזהר מהם מאוד מאוד, כי הסמ"ך-מ"ם מצא מין במינו וכו', כי כלל זה צריכים לקחת בעצמו, מי שמרחק בנני-אדם ממנו יתברך, צריכים לדעת שהוא בעל דמיון גדול מאוד וכו', וצריכים להתרחק ממנו לגמרי, כי צדיק אמת הדבוק בו יתברך, אמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז'), הוא רחמן אמת, שמרחם על נשמות ישראל להוציא אותם מעוונות, ומחזירם בתשובה, ומחזיר בהם רחמנותו יתברך, ומגלה להם, שמלא כל הארץ כבודו, אשריהם ואשרי חלקם!

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשמה.

אני עובד בבנין וּשפּוּצִים, וחושש בגלל שחז"ל אמרו: "כל העוסק בבנין מתמספן"

שאלה:

מאת יהודה: שלום לכבוד הצדיק מיבנאל שליט"א, הקדוש-ברוך-הוא יתן לה בריאות איתנה והרבה שמחה.

האם אפשר לעבד בשפוצים ובנין ללא חשש ממה

שו"ת 'א' תשמה ברסלב קצג

שְׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ, וּזְכוּנָם לְבִרְכָה: "הַעוֹסֵק בְּבִנְיָן מִתְמַסְכֵּן?" הָאֵמֶת שֶׁהֵייתִי רוֹצֵה לְהַשִּׁיג מִקְצוּעַ מִכְּבֹד יוֹתֵר, אֲבָל יֵשׁ לִי מְנִיעוֹת עַל זֶה. מֵה הַצְדִּיק מְמַלִּיץ לַעֲשׂוֹת, בְּדֵי שִׁיהֵיָה לִי מִזֶּל שֶׁל פְּרִנְסָה מִצֶּלַח יוֹתֵר?

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, ב' אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל יְהוּדָה, נִירוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מֵה שֶׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (סוֹטָה יא.): כָּל הַעוֹסֵק בְּבִנְיָן מִתְמַסְכֵּן; פֶּרֶשׁ רַש"י: 'מְסַכְּנוֹת' פְּעָמִים שְׁנוּפֵל מֵהַבְּנִין וּמֵת, 'מִמְסַכְּנוֹת' — שְׁמַבִּיא אֶת הָאָדָם לִידֵי עֲנִיּוֹת, שְׁזֶה סוֹכֵב עַל מִי שְׁבוּנָה בְּעֲצָמוֹ, שֶׁיִּכּוֹל לְבוֹא לִידֵי סַכְּנָה וְיִפֹּל, אוֹ שֶׁלֹּא רוֹאֶה בְּרָכָה בְּמַעֲשָׂיו וְכו', אֲבָל מִי שֶׁהוּא רַק קַבָּלָן, וַיֵּשׁ לוֹ פּוֹעֲלִים, עָלָיו זֶה לֹא סוֹכֵב כָּלֵל.

כְּדֵי לְזַכּוֹת לְפְרִנְסָה בְּנִקְלָה, עָלָיו לְהִתְחַזֵּק בְּאִמוּנָה פְּשוּטָה בּו יִתְבָּרַךְ, לִידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַנְדִיעַ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְפְרִנֵּס אֶת הָאָדָם, וְלֹא בְּכַחוֹ (שְׁמוּאֵל-א' ב, ט): "כִּי לֹא בְּכַח יִגְבֹּר אִישׁ". וְאָמַר רַבֵּנוּ וַיִּלְלֵנוּ (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת מְמוֹן, סִימָן פג): אִמוּנָה הוּא טוֹב לְפְרִנְסָה; כִּי מִי שֶׁמְחַדִּיר בְּעֲצָמוֹ אִמוּנָה פְּשוּטָה בּו יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה נִפְתָּחִים לוֹ כָּל הַצְּנוּרוֹת שֶׁל הַשָּׁפַע, וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי כח): "אִישׁ אִמוּנוֹת רַב בְּרִכּוֹת".

וְלִכֵּן תִּתְחַזֵּק בְּאִמוּנָה פְּשוּטָה, וְתִכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהִפֵּל לְפָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וּבְמַחְשָׁבָה זֶה תְּמִיד תִּלְךָ, וְזֶה יִטְהַר אוֹתְךָ מִהַכֵּל, כִּי כְּשֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל רַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה נִדְבֵק בְּאֵין

קצד שו"ת א' תשמו ברסלב

סוף ברוך הוא, ונצול מכל רע, אשרי האדם שזוכה להכניס במח-מחשבתו תמיד, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ומצויר לפניו איך שיהפך לכל הוא אור האין סוף ברוך הוא, והוא נמצא בתוך האור, אשר אין עוד תענוג פתענוג הזה, ועל-ידי-זה נשפע עליו שפע בפרנסה. והלואי היה לאדם שכל ודעת להכניס את עצמו בתוך האמונה הקדושה בו יתברך, ויחדיר בדעתו מה שכתוב (דברים ח, יח): "וזכרת את הוי"ה אלקיך, כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל למען הקים את בריתו אשר נשבע לאבותיך פיוס הזה", אשרי מי שחזק באמונה בו יתברך, שאז בנקל יקבל פרנסתו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה תשפיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשמו.

יש לי יסורי נפש קשים, בגלל שאני כבר בת עשרים, ועדין לא מצאתי את בן זוגי

שאלה:

מאת חני: לכבוד קדשת האדמו"ר מוהרא"ש שליט"א. בזמן האחרון יש לי יסורי נפש קשים, בגלל שאני כבר בת עשרים, ועדין לא מצאתי את בן זוגי, למרות שאני מתפללת, כל בחור שיצאתי אתו, לא התאים, ואני מרגישה שהכל תקוע. כשיצאתי עם בחור שהתאים לי, הוא אמר משפט שפגע בי ועזבתי אותו. מאז,

שו"ת א' תשמו ברסלב קצה

הבחור הזה כל הזמן במחשבות שלי, ולא משנה כמה נסיתי להדחיק, הוא תמיד נמצא שם, ואני מרגישה שזה פוגע לי במהלך החיים.
אני לא יודעת מה לעשות, ואני ממש בצער מזה. מה עושים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, ב' אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל חני תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דעי לך, שכל תפלה וכל תחנה שמתפללים אליו יתברך, לא הולכת לריק. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן ב'): כשאדם מתפלל ומבקש את הקדוש-ברוך-הוא על איזה דבר, לבסוף מתהפכת מדת הדין ששורה על האדם, ונמשכים עליו חסדים ורחמים גמורים וכו'. ולכן תהיי חזקה להמשיך להתפלל, ותראי שהישועה שלך בוא תבוא.

את צריכה לדעת, שאסור להיות כל-כך רגישה וכו', אם בחור אמר לך איזה משפט שפגע בך וכו', לא היית צריכה כל-כך להפגע, לפעמים אומרים בדיחה וכו', לפעמים לא מתכוונים להכאיב וכו', מי שרגיש או רגישה, החיים שלו אינם חיים, כמאמר ז"ל (פסחים ק"ג): אניני הדעת חיייהם אינם חיים; הינו מי שהוא רגיש או היא רגישה וכו', החיים לא חיים, כי בכל פעם נפגעים מכל דבור שרק אמרו לו או לה, צריכים לדון תמיד את כלם לכף זכות, אולי זו הייתה סתם בדיחה, אולי זו הייתה סתם אמרה וכו', אסור להתפעל ולהתרגש מכל מלה שלא על המקום, כי אם לא, אזי החיים נעשים כמו גיהנום, תמיד נפגעים, ולכן זה

קצו שו"ת א' תשמו ברסלב

שְׂרָגִישׁ אוּ רְגִישָׁה, הַחַיִּים שְׁלֵהֶם הֵם לֹא חַיִּים, וְלִכְּנֵן תִּרְאֵי מְאֹד מְאֹד לְהַתְחַזֵּק, וְלֹא לְהַתְפַּעֵל מִשׁוּם דְּבָר.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שְׁתַּהַיֶּה לָךְ דַּעַת שְׁלֵמָה, וְלֹא תַהְיֶי יוֹתֵר רְגִישָׁה, רַק שְׁיַהַיֶּה לָךְ אִפִּי חֲזָק, שְׁלֹא מִתְפַּעֲלִים מֵאֶף אֶחָד בְּעוֹלָם, וְלוֹקְחִים אֶת הַחַיִּים בְּקָלוֹת.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשמוז.

**רַב מְסִיסִים אָמַר לְגִיסְתֵּי לַעֲשׂוֹת כַּמָּה דְּבָרִים
תְּמוּהִים, וְהִיא מְאֹד מְבַלְבֶּלֶת**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אַבְרָהָם: לְכַבֹּד קְדוּשַׁת מוֹהֲרַא"שׁ שְׁלִיט"א, שְׁלוֹם ר.ב.

אֲנִי שׂוֹאֵל בְּשִׁבִיל גִּיסְתֵּי: לִפְנֵי כַּמָּה חֲדָשִׁים בַּעֲלָה נֶפֶל מְגַג בְּעִבּוּדָה, וְהִיָּה בְּמַצֵּב אֲנוּשׁ, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, פְּנִינוּ לְרַב מְפָרְסִם שְׂאֵמֵר לְהוֹסִיף לוֹ אֶת הַשֵּׁם חַיִּים. בְּרוּךְ הַשֵּׁם, גַּם גִּיסְתֵּי הִתְחַזְּקָה וְקִבְּלָה עַל עֲצֻמָּה קְבָלוֹת, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, הַיּוֹם הוּא כְּבָר בְּבֵית, אֲמָנָם עוֹד עַל כֶּסֶא גְּלִגְלִים, אֲבָל הַמַּצֵּב הוֹלֵךְ וּמִשְׁתַּפֵּר מִיּוֹם לְיוֹם.

הַהוֹרִים שֶׁל בַּעֲלָה הִבִּיאוּ אֲלֵיהֶם הַבֵּינְתָה רַב שְׁלֹא אֲגִיד אֶת שְׁמוֹ, וְהוּא אָמַר לָהֶם, שֶׁהֵם חֲנִיבִים לַעֲבֹר דִּירָה, כִּי מִסְפֵּר הַבֵּינְתָה לֹא טוֹב, וַיֵּשׁ לְצִיָּן שָׂרַק עֲכָשׁוּ הֵם שִׁפְצוּ אוֹתוֹ, כְּדֵי שְׁיִתְאַיִם לְגִיסֵי עִם הַכֶּסֶא גְּלִגְלִים בְּבֵית. אַחֲרֵיכֶן הוּא הִסְתַּכַּל עַל תְּמוּנָה שֶׁל אֶחָד הַבְּנִיִם שְׁלֵהֶם, שְׁשֵׁמוֹ נְהוּרְאִי, וְאָמַר לָהֶם, שֶׁהוּא רוֹאֵה הַרְבֵּה צְרוֹת וּבְעִיּוֹת אֲתוֹ, וְשִׁוִּסִּיפוּ לוֹ אֶת הַשֵּׁם יִשְׂרָאֵל.

גיסתי מאד לחוצה ומבלבלת, ובקשה שאשאל מה היא צריכה לעשות: מצד אחד היא לא רוצה לעבור דירה וגם מפחדת להוסיף לבן שלה שם סתם ללא סבה, ומצד שני היא מפחדת שלא יקרה לה משהו, בגלל שהרב אמר לה לעשות את זה, והיא לא עושה. תודה מראש, ואנחנו אוהבים אותך מאד מאד, התשובות שלך נותנות חיות לנשמה וחוזקים עד אין סוף.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, ב' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אברהם, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

זה שהוסיף לו את שם חיים, טוב מאד עשה, וצריכים לתת תודה והודאה להקדוש-ברוך-הוא על הנסים והנפלאות שקרה לו, שיצא ממות בטוח לחיים, פן יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתהיה לו רפואה שלמה רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד.

עם כל הכבוד של הרב, לא צריכים לעבר דירה כלל, אלא לבדק את המזוזות, פי צריכים להקפיד מאד מאד על מזוזות כשרות שיהיו בבית, כמובא בזהר (ואתחנן רסג): פקודא למקבע בר נש מזוזה לתרעיה למהוי כל בר נש נטיר מעם קדשא בריהו הוא פד נפיק וכד עיל, ונדא "הוי"ה ישמר צאתך ובוואך מעתה ועד עולם", בגין דנדא דמזוזה איהו קאים תדיר לפתחא, ונדא איהו פתחא דלעילא, ונדא איהו דרגא דאקרי שומר לאשתפחא בנטירו. דבר נש לאו איהו נטיר בר נטירו דקדשא בריהו הוא דאיהו נטיר תדיר וקאים לפתחא ובר נש לגו. ותו דלא ינשי בר נש דוכרנא דקדשא בריהו הוא

לְעֵלְמִין, וְדָא אִיהוּ כְּגֻנָא דְצִיצִית, כְּמָה דְכָתִיב: "וּרְאִיתֶם
 אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת" וְגו', בֵּינָן דְחָמֵי בַר נֶשׁ לְהֵאֵי דְיוֹכְרָנָא
 אֲדָכֵר בְּגַרְמִיָּה לְמַעְבַּד פְּקוּדָא דְמֵאֲרִיָּה וְכו', [מְצוּנָה לְקַבְּעַ
 מְזוּזָה בְּפֶתַח בֵּיתוֹ, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הָאָדָם שְׁמוֹר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ
 כְּשִׁיּוּצָא וּכְשִׁנְכֻסָּה, כִּי הַמְזוּזָה שׁוֹמֵרֶת עַל הָאָדָם, וּמִי שֵׁיִשׁ לוֹ
 מְזוּזָה כְּשֶׁרָה עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ, הוּא תָמִיד נֶשְׁמֵר עַל יְדוֹ יִתְבָּרַךְ,
 וְכֵן הָאָדָם הַזֶּה כָּבֵד לֹא יִשְׁכַּח אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא]. וְלִכְּנֵן
 צְרִיכִים לְקַבְּעַ מְזוּזוֹת כְּשֵׁרוֹת עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ, וְלְהַקְפִּיד עַל זֶה
 מְאֹד מְאֹד, וְכָף מוּבָא גַם בְּזִהַר (זִהַר חֲדָשׁ רוּחַ): מְזוּזוֹת אוֹתִיּוֹת
 ז"ז מו"ת, שְׁלֹא נִתְּן רְשׁוֹת לְמִשְׁחִית לְחַבֵּל וְזוּ מִפְּתַחוֹ.

בְּעֵנִין מַה שְּׁאוּמֵר עַל הַבֵּן וְכו', לֹא צְרִיכִים לְהַחֲלִיף שֵׁם,
 וְלֹא צְרִיכִים לְהוֹסִיף שֵׁם וְכו', צְרִיכִים רַק בְּבֵית זֶה לְהַקְפִּיד
 עַל שְׁמִירַת שְׁבֵת, וְכֵן שְׁתֵּהִיָּה בְּבֵית זֶה קַפַּת צְדָקָה, וְכֵן שִׁיְהִיּוּ
 שְׁמָה סְפָרֵי קִדְשׁ, כְּגוֹן: חֻמְשִׁים וּמִשְׁנֵיּוֹת וְכו' וְכו', וְהַבֵּית
 יִהְיֶה שְׁמוֹר מְכֹל מִיְּנֵי מְזִיקִים וּמִשְׁחִיתִים, וְיִתְבַּטַּל כָּל הָעֵינַן
 הָרַע מִבֵּיתְכֶם, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר תָּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת
 אֲצֻלְכֶם.

נָא וְנָא לֹא לְהַכְּנִס בְּלַחֲץ וְלֹא לְפַחַד, שְׁהַבְעֵל יִגִּיחַ תְּפִלִּין
 כְּשֵׁרוֹת בְּכָל יוֹם, וְאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְנַחוֹת מֵד.): כָּל
 הַמְּנִיחַ תְּפִלִּין — מֵאֲרִיף יָמִים; וְאָמְרוּ (שׁוֹחֵר טוֹב תְּהִלִּים א'):
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַמְּקוֹם, אָנוּ רוֹצִים לְגַע
 בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה, אָבָל אֵין לָנוּ פְּנָאֵי. אָמַר לָהֶם הַקְּדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא: קִיְמוּ מְצוֹת תְּפִלִּין, וּמַעֲלָה אָנִי עֲלֵיכֶם כְּאֵלוֹ אֲתֶם
 יִגְעִים יוֹמָם וְלַיְלָה.

שו"ת א' תשמח ברסלב קצט

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשמח.

מדוע מוהרא"ש נוהג לפסע אחרנית בסיום תפלת העמידה רק פסיעה אחת?

שאלה:

מאת אברהם: שלום רב אל עטרת ראשנו, מאור עינינו, חיות נפשנו, כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א, אחולי בריאות איתנה.

ראיתי שמוהרא"ש נוהג אחרי תפלת שמונה-עשרה לפסע פסיעה אחת גדולה במקום שלש פסיעות. מה פשר המנהג, והאם זו המנהגה כללית או המנהגה פרטית?

תורה היא וללמוד אני צריך, איך עדיף לנהג?

תשובה:

בצורת השם ותברך, יום שלישי לסדר תרומה, ב' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אברהם, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריך שתדע, שמוכא בשלחן ערוך (ארח חיים, סימן קכג, סעיף א'), שתכתף-ומיד כשמינים שמונה-עשרה ברכות, כורע ופוסע

שֶׁלש פְּסִיעוֹת לְאַחֲרָיו בְּכַרְיֵעָה אַחַת, וְאַחַר שֶׁפָּסַע שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת בְּעוֹדוֹ כּוֹרֵעַ קָדָם שִׁיזְקֶנָה כְּשִׂיאָמַר 'עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו', וְהוֹפֶךְ פָּנָיו לְצַד שְׂמָאלוֹ, וְכִשִּׂיאָמַר 'הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַלִּינוּ' הוֹפֶךְ פָּנָיו לְצַד יְמִינוֹ, וְאַחֲרֵי־כֵן יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּעֶבֶד הַנֶּפֶטָר מֵרַבּוֹ: הִגָּה: וְנִהְיָ לֹמַר אַחֲרֵי־כֵן 'יְהִי רְצוֹן שְׂיִבְנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ', כִּי הַתְּפִלָּה בְּמָקוֹם הָעֲבוּדָה, וְלִכְּנֵן מְבַקְשִׁים עַל הַמִּקְדָּשׁ שְׁנוּכַל לַעֲשׂוֹת עֲבוּדָה מִמֶּשׁ, עַיִן שָׁם; וְאִי אֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹת מִמֶּה שֶׁכָּתוּב בַּשְּׁלַחַן עָרוּף. וְלִכְּנֵן יָכוֹל מְאֹד לְהִיּוֹת, שֶׁטְעִיתָ עִם רְאִיתָךְ, אוֹ לֹא שֶׁמָּתָ לֵב וְכוּ'.

הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלַתִּי שְׂאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעִדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֵבָה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשמט.

**הָאֵם מֵתָר לִי לְהוֹרִיד מֵהָאֵתֶר קוּנְטֵרְסִים,
וְלִהְדַפֵּיס אוֹתָם לְזֻכְרֵי הַרְבִּים?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת רַן שְׂמֻחָה: לְכַבֹּד מוֹהֲרָא"ש הַצַּדִּיק שְׁלִיט"א.
בְּרַצוֹנִי לְהַדְפִּיס לְכַבֹּד חֹדֶשׁ אֶדָר אֶת קוּנְטֵרְס
"הַשְּׂמֻחָה", שֶׁהִחֲזִיקָה אֶת נַפְשִׁי אֵין סֵפֶר פְּעָמִים, וְלִזְכוּת
אֶת יִשְׂרָאֵל, וְלַעֲוֹרָרָם לְשְׂמֻחָה.
רְאִיתִי בְּאַחַת הַתְּשׁוּבוֹת שֶׁהֵרַב כְּתַב, שֶׁאֶפְשָׁר לְהַדְפִּיס
אֶת כְּתָבָיו, וְאֵין עַל הַכְּתָבִים "זְכוּיוֹת יוֹצְרִים", וְרַצוּי
לְהַדְפִּיס דְּרָךְ קָרֵן הַהַדְפָּסָה, אֲךָ אֵין זֹו חוּבָה, וּמִי שֶׁיָּכוֹל

להדפיס לבד זה גם טוב.
 שאלתי היא: האם אפשר להדפיס ישירות מהכתבים
 שהדפסו על-ידי קרן הדפסה, בלומר להוריד מהאתר
 קונטרסים, ולהדפיס אותם בבית דפוס, כי שם
 האותיות מנקדות היטב, ודבר זה יחסך זמן רב של
 הקלדה ועריכה מחדש של הכתבים.
 האם מתר לי לעשות את זה, או שזה יחשב לגזל?
 תודה מראש על הכל.

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום חמישי לסדר תרומה, ד' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל רן שמחה, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הספרים שזכני הקדוש-ברוך-הוא לחדש בדברי רבנו
 ז"ל, באו אחר גיעה וטרח של יובל שנים, ורבות עמלתי
 ויגעתי בזה, ונכתבו בדם לבכי ולא בדיו.

והנה רבנו ז"ל אמר (לקויט"מוהר"ן, חלק א', סימן כא):
 כשהקדוש-ברוך-הוא מזכה את האדם עם סגלה, בודאי
 הישר לגלות הסגלה לעם סגלה, הינו אם אחד יגע וטרח
 במסירות נפש גדולה מאד מאד, עד שזכהו הקדוש-ברוך-
 הוא לחבר ספר, שכל אחד מוצא את עצמו בספרו, ראוי לו
 לגלות את הספר הזה לכל עם ישראל.

ולכן הנני מגלה את דעתי, שכל מי שרוצה להדפיס
 איזה ספר מספרי, יכול להדפיס את זה, כי אין על שום ספר
 מספרי "זכות יוצרים", ואין על זה "בלעדיות", העקר לא
 לשנות שום דבר, רק להדפיס את זה כמו שאני הדפסתי את
 זה. וחס ושלום, אין בזה אסור גזל וכו', אדרבה יש בזה

רב שו"ת א' תשנ בְּרֶסֶלֶב

זכות הרבים לדורי דורות, פי עם ישראל צמאים לחזר בתשובה שלמה, ועובר על כל אחד ואחת משברים וגלים, ואין להם במה להחיות את עצמם, והספרים האלו הם החיים שלהם, ולכן אשרי מי שידפיס איזה ספר שרק ירצה, והיה זה שכרי, שעוד יהודים יוכלו להתחזק מזה.

ולכן תדפיס איזה ספר שאתה רק רוצה, אבל תנאי כפול ומכפל, שלא לשנות שום דבר.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשנ.

**יצר הרע מכשיל אותי בעברות, ואני מביחוד מאד
שה' יעניש אותי**

שאלה:

מאת מאיר: אין מלים על השו"ת שלכם, זה מראה כמה אנחנו קטנים, ואיך שהצדיק למרות שלא רואה את האדם אישית, רק לפי השאלה עונה את התשובה האישית לאדם הפרטי, והתשובה קולעת למטרה באופן בדוק, פי כבר קבלתי תשובה מהצדיק, וזו הייתה תשובה מדהימה!

קראתי בתשובות של הצדיק, שאדם שעבר עברות יקבל את הענש שלו. כבוד הצדיק אני לא רוצה לעבר עברות, אבל יש לי יצר הרע חזק מאד, ואני משתדל

לְהַחְזִיק מֵעַמֵּד, וְלֹא לַחְטֹא, אֲבָל לִפְעָמִים אֲנִי מִמָּשׁ
מִשְׁתַּגֵּעַ, וְעוֹשֶׂה שְׁטוּת, לְמִרוֹת שְׂאֵנִי לֹא רוֹצֶה.
אֲנִי רוֹצֶה לְהִיּוֹת אִישׁ טוֹב, וְאֲנִי לֹא רוֹצֶה לְקַבֵּל עָנֹשׁ,
מִה אֲנִי צָרִיף לַעֲשׂוֹת, כְּדֵי שֶׁה' לֹא יַעֲנִישׁ אוֹתִי?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרוֹת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, ד' אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מֵאִיר, גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

דַּע לְךָ, שֶׁעַל הַכֹּל מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה. וְכָךְ אָמְרוּ חַכְמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (יְלִקוּט הוֹשַׁע, רִמְזוֹ תְקַלֵּב): "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד הַיְיָ"ה
אֶלְקֵינוּ", אָדָם עוֹמֵד וּמְחַרְף וּמְגַדֵּף בְּשׂוֹק, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
אוֹמֵר לוֹ: עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה בֵּינִי לְבֵינְךָ וְאֲנִי מְקַבֵּלְךָ; הַיֵּשׁ עוֹד
עוֹן כָּל-כָּף חָמוּר שֶׁאָדָם מְחַרְף וּמְגַדֵּף כְּלָפִי מַעֲלָה?!
אֶף-עַל-פִּי-כֵן אוֹמֵר לוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בּוֹא תַחֲזֹר
בְּתְשׁוּבָה, וְאֲנִי מוֹחֵל לְךָ. וְכֵן אָמְרוּ (מִדְּרַשׁ תְּהִלִּים, מִזְמוֹר יח), שֶׁכָּל
הָעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה מֵעֲבָרָה שֶׁבִּידוֹ, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹסִיף לוֹ
כְּבוֹד, וְקוֹרֵא לוֹ שֵׁם חֲבִיב; וְאָמְרוּ (פְּסָחִים ק"ט): יְדוּ שֶׁל
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פְּרוּסָה תַחַת כַּנְּפֵי הַחַיִּית, כְּדֵי לְקַבֵּל בְּעֵלֵי
תְּשׁוּבָה מִיַּד מַדַּת הַדִּין.

וְלִכֵּן לָמָּה תִּכְתֵּב, שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲנִישׁ אוֹתְךָ?!
אֲדַרְבֶּה, אִם אַתָּה תַחֲזֹר בְּתְשׁוּבָה שְׁלָמָה, הָעוֹנוֹת שֶׁלְּךָ
יִתְהַפְּכוּ לְזִכִּיּוֹת. וְלִכֵּן תִּקַּח אֶת עֲצֻמָּךְ בְּיָדְךָ, וְתַחֲזֹר בְּתְשׁוּבָה
שְׁלָמָה עִם לֵב אֲמֵת, לֵב נִכּוֹן, וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁמוֹת
רְבָה, פְּרָשָׁה יט, סִימָן ד') עַל הַפְּסוּק (אִיּוֹב לא): "בַּחֲוִץ לֹא יִלִּין גֵּר",
שֶׁאִין הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פּוֹסֵל לְבְרִיָּה, אֶלָּא לְכָל הוּא מְקַבֵּל,
הַשְּׁעָרִים נִפְתָּחִים בְּכָל שְׁעָה, וְכָל מִי שֶׁהוּא מִבְּקֵשׁ לְפָנָיו
יִפְנֶס, לְכָף הוּא אוֹמֵר: "בַּחֲוִץ לֹא יִלִּין גֵּר"; אֲבָל אַתָּה צָרִיף

לדעת, שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן מט), שעקר התשובה השלמה היא — פשאדם עובר באלו המקומות ממש שהיה מקדם התשובה, כל אחד לפי מה שעבר עליו בימים הקודמים, וכשעובר באלו המקומות והענינים שהיה מתחלה ממש, ועכשו פונה ערף מהם, וכופה יצרו לבלי לעשות עוד מה שעשה — זהו עקר התשובה השלמה, ורק זה נקרא תשובה.

ולכן תראה להתחזק, ולא לעשות יותר שטיות, אלא תחזר בתשובה שלמה עם לב אמת, לב נכון, להיות דבוק בחי החיים בו יתברך, ואז ישפע עליך אורו יתברך בגלוי רב ונפלא מאד.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשנא.

אני ועוד חבר רוצים להפיץ מחוץ למועדונים
ומקומות בלוי, אבל חוששים שזה יפיל אותנו
ברוחניות

שאלה:

מיאת אליהו: שלום מוהרא"ש.

שמי אליהו, והקדוש-ברוך-הוא זכה אותי לאסוף כסף
מחברים בשביל הדפסת הספר הקדוש "אשר בנחל",

והשבוע העברתי את הכסף למזכירות ביבנאל.
אני וחברי רוצים להפיץ את הקונטרסים שלכם מחוץ
למועדונים ולמקומות בלוי וכדומה, הבעיה היא, שיש
שם פריצות, ויכול להיות שגנרד מאד ברוחניות אם
נהיה שם.

מה דעתכם לגבי הפצה במקומות כאלו? אם כן, אילו
קונטרסים הרב מציע להפיץ שם? והאם עדיף קונטרס
מיחד לגברים וקונטרס מיחד לנשים, או שפדאי להפיץ
קונטרס אחד לכלם?
תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר תרומה, ד' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אליהו, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! אין עוד דבר יותר חשוב מהדפסת ספרי
רבנו ז"ל, ולהפיצם לכל עם ישראל, ובכל מקומות
מושבותיהם מהגדול שבגדולים עד הקטן שבקטנים, ואתה
צריך לדעת שקבלנו מרבנו ז"ל מתנה שנקראת הפצה,
להפיץ את ספרי הקדושים בתוך שכבות העם, כי בפרוש
גלה לנו (לקוטי-מהר"ן, חלק א', סימן יד), שעל-ידי שמקרבם
בני-אדם לעבודת השם יתברך, מעלים את כבוד השם יתברך
לשרשו. ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פח.) על פסוק
(ירמיה טו): "אם תוציא יקר מזולל" — אלו שמקרבם
בני-אדם לעבודת השם יתברך, כי זה נקרא מוציא יקר
מזולל, הינו מזילותא דגלותא.

ולכן כל מי שילך להפיץ, תמיד יהיה לו כסף בכיס, וזה בדוק ומנסה, כי מי שזורע רוחניות צומחת לו גשמיות, הלואי שהיית מצית את מוהרנ"ת ז"ל, שהניח לנו צנאה ארבעה ימים לפני הסתלקותו, ואמר אז לאנשי שלומנו: "העבדה שלכם יהיה יפוצו מעינותיך חוצה", ואז אף פעם לא היה חסר לך כסף בכיס, והיית צוחק מכל המתנגדים והליצנים שמתלוצצים מזה.

עם כל זאת עליך לדעת, שאדם צריך מאד מאד לשמר על עצמו, אם הוא מבין שהוא לא יכול ללכת למועדונים, או במקומות בלויים שיש שמה פריצות וכו', ומרגיש שירד ברוחניות וכו', לא כדאי ללכת שמה, אבל עצם ההפצה לכל נשמות ישראל יהיה מי שיהיה, יהיה איזה ספר שרק יהיה מספרי רבנו ז"ל, זה תקון גדול על העבר שלו, כמובא בדברי רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות נאוף, סימן מא): תקון להוצאת זרע לבטלה — שישתדל להחזיר בני-אדם בתשובה.

ולכן זה צריך להיות התקון שלך לקחת חבילה של ספרי רבנו ז"ל, ולהפיצם לכל עובר ושב, וזה כבר יעשה את העבודה, כי ידוע, אשר ספרי רבנו ז"ל ובפרט החוברות הם המחזירים בתשובה את נשמות ישראל, ורב רבם מאנשי שלומנו שנתקרו אלו רבנו ז"ל בלמעלה מחצי יובל הזה, היה רק על-ידי הקונטרסים והחוברות וכו', ואפלו אלו שפבר נקראים משפיעים בין אנשי שלומנו, גם-כן חזרו בתשובה, על-ידי החוברות והקונטרסים. ולכן תראה להפיץ אותם, וזה יהיה התקון שלך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע

בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה
מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשנב.

**אני רוצה להיות אשה מצלחת, לסדר ולבשל
כמו שצריך, אבל לא מצליחה**

שאלה:

מאת הודיה: שלום רב.
אני כל-כך רוצה לדעת לסדר ולבשל ולהיות זריזה,
אבל בכל פעם אני נפגעת מחדש בשאני רואה שאני
אטית מדי, ולפעמים אין לאנשים סבלנות לחכות, וזה
מלחיץ אותי מאוד.
הרב, תן לי כוח, אני רוצה להיות אמא שתדע לבשל
ולנקות את הבית שלה, לדאג לעניינים שבבית, ולהיות
אשה מצלחת.
אשמח לעזרתך.

תשובה:

בעזרת השם ותפריך, יום חמישי לסדר תרומה, ד' אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל הודיה תחנה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לשמח עם נקדת עצמך, ולא להסתכל על
הזולת כולל, את צריכה לבנות לעצמך את הבטחון העצמי,
ואל זה תזכי רק אם תחפשי את הטוב שלך, אל תשוי את

עֲצָמָךְ אֶל אַחֲרוֹת, תָּמִיד תִּקְחִי אֶת הַכֶּלֶל שֶׁגָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (ספּוּרֵי-מַעֲשִׂוֹת, מַעֲשֵׂה ט'), שֶׁהֵתֵם אָמַר — זֶה מַעֲשֵׂה שְׁלִי, וְזֶה מַעֲשֵׂה שְׁלוֹ, וְמָה לִּי לְהִתְעַרֵב עִם אַחֲרִים; כִּי עַל-פִּי-רַב אָדָם נוֹפֵל כְּשֶׁמִּסְתַּכֵּל עַל אַחֲרִים וְהוּא רוֹאֵה שֶׁהֵם זְרִיזִים וְהוּא אֲטִי וְכוּ' וְכוּ', אֲבָל אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד רַק לִבְנוֹת אֶת עֲצָמוֹ, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל אַחֲרִים, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאַחֲרִים, אֲנִי הוּא כְּמוֹ שֶׁאֲנִי, וְאִם יֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ זוֹ, יִצְלִיחַ בְּגָדוֹל.

וְלָכֵן אֵין לָךְ מָה לְהִסְתַּכֵּל עַל נָשִׁים אַחֲרוֹת, אֶת צָרִיכָה לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל עֲצָמָךְ, וּלְחַפֵּשׁ וְלִמְצֹא אֶת הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ בָּךְ, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאַחַת אַחֶרֶת, וְאִזּוֹ תִהְיֶי הַכִּי מְצֻלַחַת.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שֶׁאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ, שֶׁתִּהְיֶה לָךְ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי — תִּשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאֲחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשנ"ג.

**אֲנִי לוֹמְדָת בְּמַכְלָלָה חִלוּנִית, וְאֲנִי חִיְבָת
לְהִשְׁתַּתֵּף בְּקוּרְסִים מְלֵאִים פְּפִירָה וּפִילוֹסוֹפִיָה**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אוֹשֶׁרֶת: שְׁלוֹם לְצַדִּיק הַנִּקְרָה, ה' יְבַרְךָ אוֹתָךְ!
בְּרַצוֹנִי לְשִׁתֵּף אֶת הַצַּדִּיק בְּהִתְלַבְּטוֹת שְׁלִי: אֲנִי רוֹצֵה לְהִיּוֹת אַחוֹת, וְהַחֲלֵק הָרֵאשׁוֹן בְּלִמּוּד הַמְּקַצֵּעַ הַזֶּה הוּא לְמוּדִים מְקַדִּימִים הַמְּשַׁלְּימִים אֶת הַהִשְׁכָּלָה הַתִּיכוֹנִית שְׁלִי.

עָרְכוּ לִי מִבְּחֹן, וְהִתְקַבְּלֵתִי לְלַמּוּדִים בְּמַכְלָלָה, אֲבָל
 הִיא חֲלוּנִית לְגַמְרִי, יֵשׁ שָׁם מְרַצִּים וּמְרַצוֹת חֲלוּנִיִּים,
 אֲוִירָה וְהִשְׁקָפָה חֲלוּנִית. חֵלֶק מֵהַמְעַרְכָּת שְׁלֵנוּ הִיא
 לַמּוּדִים שֶׁל תַּכְנִים מְלֵאִים בְּפִירָה וּפִילוֹסוֹפִיָּה.
 מְאֹד קָשָׁה לִי עִם הָאֲוִירָה בְּמַכְלָלָה, אֲבָל אֵין לִי בְּרָרָה,
 כִּי הַלְמוּדִים בְּמַכְלָלָה אַחֲרַת יַעֲלוּ לִי כִּי בְּמָה וּכְמָה, כִּי
 כָּאֵן בְּטוֹחַ לְאִמִּי עוֹזְרִים לִי בְּמִמּוֹן הַלְמוּדִים וְשָׁם לֹא.
 אֲנִי אוֹבְדַת עֲצוֹת, וּמִבְקָשֶׁת אֶת עֲזָרְתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק,
 שְׂיִכּוֹן אֶת דְּרָכֵי, וַיִּגִּיד לִי מַה לַעֲשׂוֹת.
 תּוֹדָה מַעֲמֵק הַלֵּב.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֲזַרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, ד' אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל אוֹשֶׁרֶת תַּחֲנִיָּה.

לְנִכּוֹן קִבְּלֵתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

מָה אָמַר לָךְ! הַחַיִּים כָּל-כָּף קָצָרִים, הִנֵּה אֲנַחְנוּ כָּאֵן,
 וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ יוֹצְאִים מְפֹה, כְּמוֹ שְׂאֵמֶר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן,
 חֵלֶק ב', סִימָן סא), שְׁכַתוֹב (תְּהִלִּים צ'): "יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שְׂבָעִים
 שָׁנָה", וְהַשְּׂבָעִים שָׁנָה פּוֹרְחִים כְּמוֹ רִבְעַ שְׁעָה, וְכָף אָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה צו, סִימָן ב'): כִּצֵּל יָמֵינוּ עַל
 הָאָרֶץ וְאֵין מְקוּנָה, וְהִלְוֵאֵי כִּצְלוּ שֶׁל כֶּתֶל אוֹ כִּצְלוּ שֶׁל אֵילָן,
 אֶלֹא כִּצְלוּ שֶׁל עוֹף בְּשָׁעָה שֶׁהוּא עָף, דְּכִתִּיב (תְּהִלִּים קד): כִּצֵּל
 עוֹבֵר וְאֵין מְקוּנָה, וְאֵין מִי שְׂיִקְוָה שְׁלֵא יָמוּת, הַכֹּל יוֹדְעִים
 וְאוֹמְרִין בְּפִיָּהֶם שֶׁהֵן מֵתִים.

וְלִכֵּן מַה לָּךְ לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאֵלוֹ הַטְּפָשִׁים שְׂקוּרָאִים אֶת
 עֲצָמָם מִשְׁכִּילִים, שֶׁהֵם בְּאֶמֶת כְּסִילִים, כִּי מַה שְׂיָךְ לְהִתְפַּלֵּם
 וְלְהִתְפַּלֵּס בְּאֶמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, הָרִי מִי שְׂיֵשׁ לוֹ
 אֶפְלוֹ טַפַּת שֶׁכֶּל, יְכוּל לְהִרְגִישׁ אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ,

איך שֶׁהוא מְחִיָּה וּמְהַיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם לְבוֹשׁ לְגַבֵּי אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כִּי הָרִי אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכֹל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, אָדָם הוֹלֵךְ, מִי הוֹלֵךְ בּוֹ? הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ הוּא! אָדָם מִסְתַּכֵּל, שׁוֹמֵעַ, נוֹשֵׂם אֲוִיר, מְדַבֵּר וְכוּ' וְכוּ', מִי מְחִיָּה אוֹתוֹ? הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ הוּא! כִּי אִם הוּא יוֹצִיא אֶת הַחַיּוֹת מִמְּנוֹ, הוּא כָּבֵר מֵת וְנִשְׁאַר פְּגָר, וְכַעֲיֵן שְׁאֲמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (נִדְּה ל.א): שְׁלֹשָׁה שְׁתַּפִּין יֵשׁ בְּאָדָם — הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ הוּא וְאָבִיו וְאִמּוֹ; אָבִיו מְזַרֵּעַ הַלֶּבֶן, שְׁמֵמְנוֹ עֲצָמוֹת וְגִידִים וְצַפְרָנִים וּמַח שְׁבֵרָאשׁוּ וְלֶבֶן שְׁבָעִין, אִמּוֹ מְזַרְעַת אָדָם, שְׁמֵמְנוֹ עוֹר וּבָשָׂר וְשִׁעְרוֹת וְשַׁחֲוֹר שְׁבָעִין, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְנִשְׁמָה וְקִלְסֵתָר פָּנִים וְרֵאֵית הָעֵינַן וְשִׁמְיעַת הָאָזְן וְדַבּוּר פֶּה וְהַלּוֹךְ רַגְלִים וְכִינֵה וְהַשְׂכֵּל, וְכִינֵן שְׁהַגִּיעַ זְמַנּוֹ לְהַפְטוֹר מִן הָעוֹלָם, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל חֵלְקוֹ, וְחֵלֵק אָבִיו וְאִמּוֹ מְנִיחַ לְפָנֵיהֶם.

וְלֶכֶן עִם קִצָּת יָשׁוּב הַדְּעַת יְכוּלִים לְרֵאוֹת אֶת זֶה בְּמְצִיאוֹת, וּבְפֶרֶט מִי שֶׁהוּא רוֹפֵא, רוֹאֶה אֶת זֶה בְּמוֹ עֵינָיו בְּכָל יוֹם, אֵיךְ כִּשְׁהַנְשָׁמָה יוֹצֵאת מֵהַגּוֹפָה וְכוּ', הַגּוֹפָה נִשְׁאַרָה כְּפֶגֶר מֵת. וְלֶכֶן לָמָּה לְהַתְּבַלְבֵּל מְאֹלוֹ הַטְּפָשִׁים שְׁחוֹשְׁבִים שְׁלוּמֵדִים כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת וְכוּ' וְכוּ', הֵם בְּלִי שׁוּם שְׂכָל כָּלֵל, וְלֶכֶן אֵל תִּתְּבַלְבְּלִי מֵהַדְּמִיוֹנוֹת וְהַשְּׁקָרִים שְׁלֵהֶם, אַתָּה תִּלְמְדִי אֶת עֲבוֹדַת הַ"אֲחוֹת", אֵיךְ זוֹכִים לְהִיּוֹת "אֲחוֹת" טוֹבָה, וְלְהִיּוֹת מְסוּרָה לְחוּלִים וְלַעֲזוֹר לָהֶם, אֲשֶׁר זוֹ הַמְצָוָה הַכִּי גְדוּלָה לַעֲזוֹר לְזוּלָת, וְתִתְחַזְּקִי בְּאִמּוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִירְאֵת שָׁמַיִם שְׁלֵמָה, שְׁאֵז תִּהְיִי מְחַסְנֵת, שְׂכָל הַדְּעוֹת נִפְסְדוֹת וְהַכְּפִירוֹת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוֹת, שְׁהֵם כָּלֵל הַשְּׁטוּת וְהַדְּמִיוֹנוֹת שֵׁשׁ בְּכַנֵּי-אָדָם, לֹא יוּכְלוּ לְהַתְּאָחֵז בָּךְ.

חזקי ואמצי מאד להיות "אחות" שהוא מקצוע טוב, ומקצוע של חסד, לעשות חסד עם חולים וחלשים, שזה מאד מאד יקר בעיניו יתברך, כמאמרם ז"ל (ילקוט הושע, רמז תקכב): אמר הקדוש-ברוך-הוא, חביב עלי חסד שאתם גומלים זה לזה יותר מכל הזבח שזבח שלמה לפני אלה עולות; ובספר "אוצר-הרפואות" יש לנו קוונטרס שנקרא "אחות", שבו מלמדים את ה"אחות" איך להתנהג עם חולים ברחמנות ובאהבה ובסבלנות, אשר אין קץ לשכר ה"אחות" הזאת שעוזרת לחולים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשנ"ד.

בתקופה האחרונה אני ובעלי רבים כל הזמן, והתחלתי לחשב על גרושין

שאלה:

מאת אתי: לכבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א, שלום רב.

אני ובעלי נשואים ארבע שנים, ויש לנו שלשה ילדים. בתקופה האחרונה אנו רבים כל הזמן, וזה מאד מעצيب אותי, וגורם לי לחשב על גרושין.

אני לא רוצה שזה יגיע למצב הזה, חס ושלום, אבל אני לא יודעת מה לעשות, אני יודעת שבתקופה

האחרונה אני חסרת סבלנות ועצבנית, ובפרט שאני אחרי לדה עם שני תינוקות בבית, אבל אני גם לא מקבלת מבעלי שום עזרה והבנה, הוא לומד בכולל, ובערב פשאני צריכה את עזרתו הוא לומד בבית. אשמח לעצה מהרב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר תרומה, ד' אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל אתי תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להבין, שבזה העולם מכרחים להתאזר במדת הסבלנות, את בעצמך כותבת שבתקופה האחרונה אני חסרת סבלנות ועצבנית וכו', ולכן מה את רוצה שיהיה בבית שלום ואהבה? מאחר שאת עצבנית, ומוציאה את העצבים שלך על בעלך, וככה נעשה אש ומדורה בתוך הבית. וכבר אמרו חכמינו הקדושים (סוטה יז): איש ואשה זכו — שכנה ביניהן, איש יש בו י', אשה יש בה ה', וזה השם י"ה, ולכן אם מוציאים את הקדוש-ברוך-הוא מהבית, נשאר אש אש, ושורפים אחד את השני.

ולכן אני מאד מבקש אותך, תתאזרי במדת הסבלנות, שאין מדה יותר יפה מזו, ואפלו שזה בא לך מאד מאד קשה, זכרי מה שאמר התנא הקדוש (אבות, פרק ה'): לפום צערא אגרא; ודעי לך, כשאשה עוצרת עצמה לא לכעס וכו', בזה אפלו שהיא נמצאת במדור הקלפות וכו', היא עולה עד עולם האצילות, שהיא בטלה לגמרי אל האין סוף ברוך הוא, פי הכל תלוי כפי מדת הסבלנות, ולא להכנס בכעס, שבדרך כלל בא מגאות וישות, אשה צריכה לבטל את עצמה וכל

כֵּלָה אֵלָיו יִתְבַרֵךְ, וְשָׁלָא תְהִיָּה לָהּ שׁוּם תְּרַעֲמַת עַל בְּעֻלָּהּ, כִּי הָאִשָּׁה הִיא חֶלֶק מִבְּעֻלָּהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, כג): "עֲצָם מְעַצְמֵי וּבִשָּׂר מִבִּשְׂרֵי, לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת", וְלִכֵּן אִשְׂרֵי הָאִשָּׁה שֶׁקָּנְתָה לְעֲצָמָה אֶת מִדַּת הַסְּבִלְנוּת לְגַבֵּי בְעֻלָּה וְכוּ', וּמוֹחֶלֶת לוֹ עַל הַכֹּל, וּמִתְחַזְּקִים לְאַהֲבֵי אָחָד אֶת הַשְּׂנִי, שָׂאז הַשְּׂכִינָה תִשְׂרָה בְּתוֹךְ הַבֵּית.

אַתֶּם צְרִיכִים לְרַקֵּד מְרַב שְׂמֻחָה, שֶׁתְּהִלָּה לְאַל, נִתֵּן לָכֶם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְּנָה שְׁלִשָּׁה יָלָדִים חֲמוּדִים, וְלִכֵּן אַתֶּם צְרִיכִים לְהַשְׁלִים אָחָד עִם הַשְּׂנִי, וְלֹא לְהוֹצִיא אֶת הָעֲצָבִים אָחָד עַל הַשְּׂנִי, וְאַתְּ צְרִיכָה לְהִיּוֹת הַיּוֹזֵמַת שֶׁל מִדַּת הַסְּבִלְנוּת בַּבֵּית, וְכֵן תַּחֲוִי בְּיַחַד בְּאַהֲבָה וּבְהִבְנָה הַדְּדִית, אֲשֶׁר אֵין לְמַעֲלָה מִזֶּה.

תּוֹצִיאֵי מִהֲרָאשׁ שְׁלָף עֲנִינֵי גְרוּשִׁין וְכוּ' וְכוּ', אַתֶּם אוֹהֲבִים אָחָד אֶת הַשְּׂנִי, אֲלֹא אַתֶּם לֹא יוֹדְעִים אֵיךְ לְהִתְנַהֵג אָחָד עִם הַשְּׂנִי, אֶת צְרִיכָה לְדַעַת, אֲשֶׁר כָּל זוּג צְרִיכִים לְזַכֵּר הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב — אִם הֵם רוֹצִים לְכַנּוֹת בֵּית נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל, עֲלֵיהֶם לְכַתְּחֹלָה לְהִיּוֹת וּתְרַנִּים, וְלוֹתֵר אָחָד לְהַשְּׂנִי, וְאִז אִף פְּעַם לֹא יִצְטָרְכוּ לְלָכֶת אֶל שׁוּם בֶּן-אָדָם שֶׁעוֹסֵק בְּשִׁלּוּם-בֵּית וְכוּ', כְּדֵי שֶׁהַשִּׁלּוּם יִשְׂרָה בְּתוֹךְ בֵּיתָם, צְרִיכִים רַק שֶׁכֵּל וְדַעַת אֵיךְ לְהִתְנַהֵג הַבְּעַל וְהָאִשָּׁה, וְהִיּוֹת שְׂעֵדִין אֵין בֵּית-חַרְשֵׁת שְׂמִינְצָר שֶׁכֵּל וְדַעַת וְכוּ', וְכֵן אֵין חֲנוּת אוֹ קְנִיּוֹן וְכוּ', שְׂמוּכָרִים שְׂמָה שֶׁכֵּל וְדַעַת וְכוּ', עַל-כֵּן צְרִיכִים לְכוּן בְּכֹל יוֹם שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם בְּעַת שְׂמִתְפִּלְלִים אֶת הַבְּרָכָה: "אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת, וּמִלְמֵד לְאַנּוֹשׁ בִּינָה" וְכוּ', לְבַקֵּשׁ אִז עַל דַּעַת וְשִׁכֵּל, כִּי כֵף אֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (נְדָרִים מ.א.): דַּעַת קְנִיַת מָה חֲסֻרָתָ, דַּעַת חֲסֻרָתָ מָה קְנִיַתָּ; אִם יֵשׁ לְאָדָם דַּעַת — יֵשׁ לוֹ הַכֹּל, וְאִם אֵין לוֹ דַּעַת — אֵין לוֹ כָּלוּם.

וְלִכְּנֵן כָּל זֹוג צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ עַל דַּעַת
וְשִׁכְלִי, אֲשֶׁר הַשִּׁכְלִי הֵיבֵשׁ אֹמֵר, שְׂצִרִיכִים לְהִיּוֹת וּתְרַנִּים, וְאִז
הַשְּׁלוֹם שׁוֹרָה בְּבֵית.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע
בְּתַפְלִיתִי שְׂאֵנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה
מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי — תִּשְׁפִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשנה.

**הָאֵם נִגְזַר עָלַי שְׂיִלְדֵי יִצְעֲרוּ אוֹתִי מִפְּנֵי שְׁלֵא
הַתְּנַהֲגָתִי כְּרֵאוֹי לְהוֹרִים שְׁלֵי?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת עֲקִיבָא יוֹסֵף: שָׁמַעְתִּי הַרְבֵּה פְּעָמִים, שְׂכֻמוֹ
שְׂאֵדָם מִתְּנַהֵג עִם הַהוֹרִים שְׁלוֹ, כִּי הַיְלָדִים שְׁלו
יִתְנַהֲגוּ אֵלָיו. עַד הַחֲתֻנָּה לֹא הַתְּנַהֲגָתִי כְּרֵאוֹי לְהוֹרִים
שְׁלֵי, אֲבָל עֲבָשׁוּ כְּשֶׁהַחֲתֻנָּתִי עֲשִׂיתִי תְּשׁוּבָה.
הָאֵם זֶה יוֹעִיל, אוֹ שְׂהַיְלָדִים שְׁלֵי יִתְנַהֲגוּ אֵתִי כְּמוֹ
שֶׁהַתְּנַהֲגָתִי עִם הַהוֹרִים שְׁלֵי?
תּוֹדָה רַבָּה.

תְּשׁוּבָה:

בְּצִוְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׂשֵׁי עָרְב־שַׁבָּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרַת תְּרוּמָה, ה' אָדָר
ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל עֲקִיבָא יוֹסֵף, גִּירוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלִיתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אין דְּבַר שֶׁעָלִיו לֹא מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, כִּי עַל הַכֹּל מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, עַד כְּדֵי כֶּף שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (נְלָקוּט הוֹשַׁע, רַמְזו תְּקַלֵּב): "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹנָה אֶלְקִיךָ"; אָדָם עוֹמֵד וּמַחְרֵף וּמַגְדֵּף בְּשׁוֹק, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר לוֹ — עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה בִּינִי לְבִינֶךָ וְאֲנִי מַקְבֵּלְךָ; הֵיט עוֹד עוֹן כָּל-כֶּף חַמּוּר, שֶׁאָדָם מַחְרֵף וּמַגְדֵּף כָּלפִּי מַעֲלָה? אֵף-עַל-פִּי-כֵן אוֹמֵר לוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בּוֹא תִחַזֵּר בְּתְשׁוּבָה, וְאֲנִי מוֹחֵל לְךָ. וְכֵן אָמְרוּ (מִדְרָשׁ תְּהִלִּים, מִזְמוֹר יח), שֶׁכָּל הַעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה מַעֲבֵרָה שְׁבִיבּוֹ, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹסִיף לוֹ כְּבוֹד, וְקוֹרֵא לוֹ שֵׁם חֲבִיב.

וְאָמְרוּ (פְּסָחִים קיט): יְדוּ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פְּרוּסָה תַּחַת כַּנְפֵי הַחַיּוֹת, כְּדֵי לְקַבֵּל בְּעָלֵי תְּשׁוּבָה מִיַּד מִדַּת הַדִּין; וְעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה לְגִבֵּי פָגֵם כְּבוֹד אָב וְאִם הוּא — לְהַתְּחִיל לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אוֹתָם עַל-כָּל-פְּנִים מַעֲכָשׁוּ, וְלַעֲשׂוֹת לְעֶצְמוֹ גְּדֵר, שֶׁפַּעַם בְּשָׁבוּעַ הוּא נוֹסֵעַ לְבַקֵּר אוֹתָם, וּבְכָל יוֹם לְצַלְצֵל אֲלֵיהֶם הַבִּיטָה, וְלִשְׂאֵל: אֲבָא, אֵיךְ אַתָּה מְרַגֵּישׁ? וּמָה הָעֲנִינִים וְכוּ? וְכֵן אֲמָא, אֵיךְ אַתָּה מְרַגֵּישָׁה? וּמָה קוֹרָה? וּמִדְבַר אֲתָם עַל דָּא וְעַל הָא, שְׂוֵה הַתְּקוּן עַל מָה שֶׁצָּעְרוּ אוֹתָם, וְאֲנִי בְּטוֹחַ שֶׁאִם תִּתְחִיל לְהַתְּנַהֵג כְּכָה עִם הַהוֹרִים שְׁלֵךְ, תִּרְאֶה אֵיךְ שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁגָם הַיְלָדִים שְׁלֵךְ יְכַבְּדוּ אוֹתָךְ, וְשָׁב וּמַחֲוֵל לְךָ.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאחֵל לְךָ שֶׁבַת שְׁלוֹם...

א' תשנז.

האם אָפּשָׁר לְבָרֵךְ "שְׁחַלֵּק מִחֲכָמְתוֹ לִירְאָיו" רַק
כְּשֵׁרוֹאִים פּוֹסֵק גְּדוּל, אוּ גַם כְּשֵׁרוֹאִים צַדִּיק
גְּדוּל?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מְעוֹז: שְׁלוֹם לְצַדִּיק.
רְצִיתִי לִשְׂאֵל לְגַבִּי בְּרַבֵּת "שְׁחַלֵּק מִחֲכָמְתוֹ לִירְאָיו".
הָאֵם בְּרִכָּה זוֹ נֶאֱמַרְתָּ רַק עַל פּוֹסֵק הַלְכָתִי גְּדוּל הַדּוֹר,
אוּ שְׂאֵפְשָׁר לְבָרֵךְ אוֹתָהּ גַם עַל צַדִּיק קְדוֹשׁ הַדְּבוּק בָּהּ
יְתִבְרַךְ, אֶף-עַל-פִּי שְׂאִינוּ פּוֹסֵק הַלְכוֹת?
תּוֹדָה רַבָּה וּרְפוּאָה שְׁלָמָה בְּמַהֲרָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תְּרוּמָה, ה' אָדָר
ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֵל מְעוֹז, נִרוֹ יֵאִיר.

לְנִכוּן קִבְּלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מוֹבָא בְּשִׁלְחַן עָרוּף (אֵרַח חַיִּים, סִימָן רַכּוּ, סַעִיף ו'): הָרֹאֶה
חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, אוֹמְרִים: בְּרוּךְ אַתָּה הַיְיָ אֱלֹהֵינוּ מִלְּךָ הָעוֹלָם,
שְׁחַלֵּק מִחֲכָמְתוֹ לִירְאָיו; וְכָתַב הַטּוֹרֵי זֶהֱב אֶת הַטַּעַם שֶׁתִּקְנֶנוּ
אֶת הַבְּרָכָה 'שְׁחַלֵּק' מִחֲכָמְתוֹ, דְּבִי-יִשְׂרָאֵל יֵשׁ טַעַם לְפִי שֶׁהֵם
דְּבוּקִים בּוֹ יְתִבְרַךְ, וְכָכֵל שְׂאֵתָה אוֹמֵר 'חֵלֵק', צָרִיךְ אַתָּה
לְדַעַת מִי נִחְלַק, נִמְצָא שֶׁיֵּשׁ יְחוּס וְחֵלֵק אַחֵר מִי שֶׁנִּתְחַלַּק
מִמֶּנּוּ, עֵינֵי שָׁם, הֵינּוּ כִּי חָכֵם מִחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל הַדְּבוּק בְּהַתּוֹרָה,
וְנִשְׁפָּעַת עֲלָיו חֲכָמְתוֹ יְתִבְרַךְ, הוּא נֶעֱשֶׂה חֵלֵק כְּכֹיכֹל מִמֶּנּוּ

יתברר, ולפי זה גם צדיק הדבוק באין סוף ברוך הוא, ובטל ומבטל לגמרי בו יתברר, יכולים לברך עליו את הברכה הזו, וכן פתב ה'מגן אברהם' מה הלשון 'שחלק', שישאל הם חלק אלוהי הדבקים בו, ולכן אומר 'שחלק'.

אבל אני מקרח להגיד לך, שאחד שלומד תורה, והוא פוסק גדול הדור, וחבר ספרים בהלכה, ורואים את הבקיאות שלו, עליו יכולים לברך את הברכה הזו, אבל מי שדבוק בו יתברר בדבקות אמת וכו' וכו', זה נעלם מבני אדם, אף אחד לא יודע מה בלבבו של חברו, ועל זה נאמר (משלי כה, ב): "כבוד אלקים הסתר דבר", כי מי יודע מי באמת דבוק ומבטל לגמרי בו יתברר?! ולכן לא על כל אחד יכולים לברך את הברכה הזו.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שנזכה להתמיד בתורה הקדושה, ולהיות דבוקים בתי החיים בו יתברר, עד שנהיה נכללים בו יתברר, ונהיה חלק ממנו יתברר.

המאחל לך שבת שלום...

א' תשנז.

מה פונת רבנו ז"ל, ש"צריך לחפש ולבקש איפה הוא אויז באמונה"?

שאלה:

מאת דוד: שלום רב לכבוד מוהרא"ש שליט"א. הצדיק תמיד מזכיר את דברי רבנו ז"ל בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה', ש"אדם צריך לחפש ולבקש איפה

הוא אוֹחֵז בְּאִמוּנָה, מֵדָה הַכּוֹנֵה? וְאִיךָ מְקַיְמִים אֶת זֶה
הַלְכָה לְמַעֲשֵׂה?
תּוֹדָה מְרֵאשׁ.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תְּרוּמָה, ה' אָדָר
ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל דְּוָד, נְרוֹז וְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

רַבְּנוּ ו"ל אֹמֵר (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ה'): הָעֶקֶר הוּא
אִמוּנָה, וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְחַפֵּשׂ אֶת עֲצָמוֹ וּלְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ
בְּאִמוּנָה, כִּי יֵשׁ סוֹבְלֵי חֻלָּאִים, שְׂיֵשׁ לָהֶם מַכּוֹת מַפְלְאוֹת, וְהֵם
סוֹבְלִים מַחֻלָּאִים רַק בְּשִׁבְלֵי נְפִילַת הָאִמוּנָה, כִּי עַל־יְדֵי
נְפִילַת הָאִמוּנָה בָּאִים מַכּוֹת מַפְלְאוֹת וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וְהַדְּבָר
הוּא פְּשׁוּט בַּתְּכֵלִית הַפְּשִׁיטוּת, אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְהִתְחַזֵּק
בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, לִידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ, שְׂאִין
בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינּוּ נַעֲשֶׂה
מֵעֲצָמוֹ, אֲלֵא בְּהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, עַד כְּדֵי כִּף שְׂאֲמָרוֹ
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (חֵלֶין ז'): אִין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מְלֻמָּטָה,
אֲלֵא אַם־כֵּן מְכַרְיִזִין עָלָיו מְלֻמָּעָה; זֹאת אוֹמְרַת אֶפִּילוֹ מְכָה
קִטְנָה בְּאֶצְבַּע הַקִּטְנָה לֹא מְקַבְּלִים לְפָנָי שְׁנֹכְרוֹ קָדָם מְלֻמָּעָה
בְּשָׂמִים. וְכֵן אָמְרוֹ (יוֹמָא ל.ח.): בְּשִׁמָּךְ יִקְרָאוּךְ וּבְמִקוּמָךְ
יּוֹשִׁיבוּךְ, אִין אָדָם נוֹגַע בְּמָה שְׂמוּכָן לְחַבְרוֹ, וְאִין מְלָכוֹת
נוֹגַעַת בְּמְלָכוֹת חֻבְרָתָהּ אֶפְלוֹ כְּמֵלֵא גִימָא, זֹאת אוֹמְרַת אַף
אֶחָד לֹא יְכוּל לִיגַע בְּמָה שְׂשִׁיף לְהַשְׁנִי, אַם לֹא שְׂהַכְרִיזוּ קָדָם
בְּשָׂמִים. וְכֵן אָמְרוֹ (בְּרָכוֹת נ.ח.): אֶפְלוֹ רִישׁ גְּרִגְיָתָא מִן שְׂמִיָּא
מִנּוּ לִי; זֹאת אוֹמְרַת שְׂאֶפְלוֹ עֲבוּדָה בְּזוּזָה וּפְשׁוּטָה כְּמוֹ

לנקות ביוב וכו' וכו', אדם לא יקבל משנה כזו, עד שמכריזין קדם בשמים וכו'.

רואים מכל זה את גדל השגחתו הפרטי פרטית על כל בן-אדם, עכשו אדם צריך לשאל את עצמו: האם האמונה שלי כל-כף חזקה? האם אני אוהו בזה? ואם כן למה אני בעצבות ובמרירות ובמרה שחורה, ויש לי קשיות וספקות עליו תברך? ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן צא), שהאמונה צריכה כל-כף להתפשט באדם, עד שירגיש את אמתת מציאותו תברך בכל איבריו. ועל זה צריך אדם לשאל את עצמו — האם הוא אוהו בזה?

ואמר רבנו ז"ל (שיחות-ה"ר, סימן לב): ובאמת אמונה הוא ענין חזק מאד, וחייו חזקים מאד על-ידי אמונה. פי כשיש לו אמונה, אפלו כשבאים עליו יסורים, חס ושלום, אזי יוכל לנחם עצמו, ולהחיות את עצמו, כי השם תברך ירחם עליו ויטיב אחריתו, והיסורים הם לו לטובה ולכפרה, ובסוף ייטיב לו השם תברך בעולם הזה או בעולם הבא. אבל מחקר וכופר שאין לו אמונה, כשבאה עליו איזו צרה, אין לו למי לפנות, ואין לו במה להחיות את עצמו, ולנחם את עצמו. והמשפיל יבין דברים אלו מאליו, ויבין דבר מתוך דבר, כי אי אפשר לבאר הכל בכתב.

והכלל, שהעקר הוא האמונה בלי שום חקירות כלל, ובזה יהיה חזק לעולם בעולם הזה ובעולם הבא, ולעולם לא ימט, אשרי לו!

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע

בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה
מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

א' תשנח.

מה הפונה שיש בין אנשי שלומנו כאלו שהם
יותר גדולים מהאחרים, הרי כלנו תלמידי רבנו
הקדוש?

שאלה:

מאת שאלתיאל: שלום לכבוד הצדיק.
הבנתי מדבריכם, שיש הבדל בין אנשי שלומנו, ויש
כאלו שהם יותר גדולים מהאחרים.
רציתי לשאל אתכם — מהיכן למדתם דבר זה, הרי
כלנו שוים וכלנו תלמידי רבנו הקדוש, זכותו תגן
עלינו, שלומדים את תורתו, והוא הרבי של כלנו. אם
כן מה שנה להגיד שיש כאלו שיותר גדולים
מהאחרים?
אשמח שבבדוי ובאר את הענין. תזכו למצוות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת קדש לסדר תרומה, ה' אדר
ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל שאלתיאל, גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקיטת מוהר"ן, חלק א', סימן כא) על הפסוק

(ישעיה יא, ט): "כִּי מִלְאָה הָאָרֶץ דָּעָה אֶת הַוַּי"ה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים", בְּהִשְׁכַּל הַמִּשְׁתַּף כָּל־מַיִם שְׂוִיִּם, שֶׁהִכֵּל יוֹדְעִים אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲבָל בְּעִמְקוֹת הַחֻכְמָה יִהְיֶה כָּל אֶחָד לְפִי מְדוּגָתוֹ, וְכִפִּי יִגִּיעַתוֹ וְטִרְחָתוֹ בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּדִיּוּק כִּמּוֹ הַיָּם וְכוּ', שֶׁלְמַעֲלֵה הַמַּיִם שְׂוִיִּם בְּכָל מְקוֹם, אִךְ בְּעִמְקוֹת הֵם מְבַדְּלִים מְאֹד, כִּי בְּזֶה הַמְקוֹם הַמַּיִם נְמוּכִים וְסֻמוּכִים לְאָרֶץ, וּבְמְקוֹם אֲחֵר עֲמֻקִּים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּבְמְקוֹם אֲחֵר הֵם עֲמֻקִּים עַד הַתְּהוֹם, כֵּן הוּא בְּהִשְׁגַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כָּכֵל שְׂאֵדָם מִתְיַגַּע וְטוֹרַח יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אִזּוֹ הוּא מְבִיֵּן יוֹתֵר וְכוּ', עַיֵן שָׁם.

וְכִמוֹ-כֵן אִתָּה צְרִיף לְהַבִּין, שֵׁישׁ הַפֶּרֶשׁ בֵּין יְלֵד שֶׁעֲכָשׁוּ מִתְחִיל לְלַמֵּד בְּמַכְיֵנָה א' ב', וְאֶחָד לּוֹמֵד כָּבֵר בְּכַתֵּה א' קְרִיאָה, בְּכַתֵּה ב' לּוֹמֵד כָּבֵר חֲמֵשׁ, וּבְכַתֵּה ג' לּוֹמֵד כָּבֵר מִשְׁנָיִת, וּבְכַתֵּה ד' לּוֹמֵד כָּבֵר גְּמָרָא וְכוּ' וְכוּ', בּוֹדָאי יֵשׁ הַפֶּרֶשִׁים בֵּין הַגִּילָאִים וְכוּ', הֵן בְּשִׁכְל, הֵן בְּיַדַע, הֵן בְּלַמּוּד, כִּמוֹ-כֵן יֵשׁ בֵּין מְבַגְּרִים, אֶחָד שְׂאָף פֶּעַם לֹא לָמַד וְכוּ', לֹא יְכוּל לְדַמּוֹת אֶת עֲצֻמוֹ לְאֶחָד שְׂזָכָה לְסִיִּם אֶת כָּל הַתַּנְיָף וְשֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה וְאֶת כָּל הַש"ס וְכוּ', וְזֶה מוּבָן לְכָל, וְלִכְּן אֲנִי לֹא מְבִיֵּן אֶת שְׂאֵלְתְךָ, שֶׁלְדַעְתִּי בָּאָה מְגֵאוֹת וַיִּשׁוּת, שְׁעַל-פִּירֹב אֱלוֹ הַבּוֹרִים וְהַעֲמִי אֲרֻצוֹת וְכוּ', שֶׁלֹּא רוֹצִים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַשִּׁכְל כָּל־ל וְכוּ', חוֹרָה לָהֶם שֵׁישׁ אֶחָד יוֹתֵר מֵהֶם וְכוּ', וְזֶה פְּשׁוּט לְמַבִּין הָאֲמִתִּי.

כְּדִי לְהִיּוֹת מְקַרְב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, צְרִיכִים לְהַשְׁקִיעַ הַרְבֵּה, וְעַקֵּר הַהִשְׁקָעָה לְהַתְמִיד בְּלַמּוּד סְפָרֵי הַקְּדוּשִׁים. וְכָבֵר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (חֲגִיגָה ט): אֵינּוּ דוֹמָה שׁוֹנֶה פְּרָקוֹ מֵאָה פְּעָמִים לְשׁוֹנֶה פְּרָקוֹ מֵאָה וְאַחַת; זֹאת אוֹמְרֵת אִם אֶחָד סִיִּם מִסְּכָתָא מֵאָה פְּעָמִים, וּבָא הַשְׁנִי וְסִיִּם מֵאָה פְּעָמִים וְאַחַת, כָּבֵר יֵשׁ הַפֶּרֶשׁ גְּדוֹל בֵּינֵיהֶם, וְכִמוֹ-כֵן בְּדָבָר רַבְּנוּ ז"ל, אֶחָד

רכב שו"ת א' תשנט ברסלב

בקשי התחיל עכשו ללמד ספרי רבנו ז"ל, סתם בהסתכלות וכו', ואחד מתיגע וטורח וזכה לסיים מאות פעמים את ה"לקוטי-מוהר"ן" וה"ספורי-מעשיות" ו"ספר-המדות" וכו' וכו', איך יכולים להשוות את עצמו אליו? אין זה אלא הישות והגאות שבאה בדרך כלל מנאוף, כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יא), שגאות ונאוף תלויים זה בזה.

ולכן חזר בד, ותתחיל לבקש בכל יום ממנו יתברך, שיפתח לך את המוח והדעת והשכל, ותזכה ללמד תורה אשר אין טוב ממנה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (עבודה זרה יט): אין טוב אלא תורה, שנאמר (משלי ד, ב): "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו"; וגם אז צריכים לזכור שאינו דומה מי שזוכה לסיים פעם אחת, לבין זה שסיים עשר פעמים וכו', ולזה שסיים חמשים פעם וכו' וכו'.

אקנה שתבין דבר זה, כי הוא פשוט מאד מאד.

המאחל לך שבת שלום...

א' תשנט.

מדוע אני סובל כל-כך הרבה? ומתי החיים שלי יתחילו להיות חיים טובים?

שאלה:

מאת חיים: שלום רב לצדיק ורב ברכות. יש לי כל-כך הרבה בעיות בחיים, ואני לא יודע מה לעשות, אני ממש אובד עצות ומיאש. אני יודע שצריך להתפלל ואני מתפלל, אבל עדין לא

נעניתי. מדוע אני סובל כל-כף הרבה? ומתי החיים שלי יתחילו להיות חיים טובים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר תרומה, ה' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל חיים, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, פי החיים של האדם מלאים נסיונות קשים ומרים, ואשרי מי שמחזיק מעמד ואינו נשבר, אלא מדביק את עצמו באין סוף ברוך הוא, הינו שמציר בדעתו איך שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ודבר גדול דבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, ומרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו, שזו המתנה הכי יפה שקבלנו מרבנו ז"ל.

ולכן אל תהיה בטלן, יהיה מה שיהיה עמך וכו', אתה לא תעזב את עצמך, רק תברח אליו יתברך, ותדבר עמו יתברך בשפת האם שלך, ואף שיהיה נדמה לך בהתחלה, שאף אחד אינו שומע אותך וכו', הכל הבל הבלים ודמיון גדול מאד, וכבר ספר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן רלב): גבור אחד חגר מתניו לכבש חומה חזקה. ואחר-כך פשבא אל השער, היה ארוג על השער מטה מקורי עכביש שסתם השער. וכי יש שטות מזה שיהיה חוזר ממלחמתו, מחמת הסתימה של הקורי עכביש?! (והנמשל מוכן). ואחר-כך אמר רבנו ז"ל: העקר הוא הדבור, שעל-ידי הדבור יכולין לכבש הכל ולנצח כל המלחמות. ואמר: אף-על-פי שיכולין

להתבודד במחשבה, אבל העקר הוא הדבור. ומבאר הנמשל ממילא לענין מה שקשה על האדם לדבר לפני השם יתברך או לפני הצדיקים האמתיים מה שבלבו. וכל זה מחמת בושח וכבודות שלו, שאין לו עזות דקדושה, בודאי הוא שטות גדול. כי הלא הוא רוצה לכבש בדבורו מלחמה חזקה שהיא מלחמת היצר, ועכשו פשהו סמוך לדבר, ולכבש ולשבר חומות ולפתח שערים על-ידי הדבור, ובשביל מניעה קלה מחלישות דעתו וכיוצא, ימנע, חס ושלום, מלדבר! כי הלא המניעה הזאת נחשבת לסתימה של קורי עכביש פנגוד החומות שרוצה לשבר בדבורו.

ולכן אל תהיה בטלן! הרגל את עצמך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלך, ואף שבהתחלה יהיה לך מאד מאד קשה, כי יהיה נדמה לך שאף אחד לא שומע אותך, ואף אחד לא רוצה אותך וכו', כל זה בא מהכפירות שגונסה בך, כי כך אמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות אמונה, סימן כב): הפשע של אדם מכניס כפירה לאדם.

ולכן בא לאדם מאד מאד קשה לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא. ולכן תהיה עקשן גדול בזה, ועל-ידי-זה תנצל משעמום שיכול להרג את האדם לגמרי.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

א' תשס.

**הַדְּפֹסְתִי אֶת הַסֵּפֶר "לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן" בְּהוֹצָאָה
מֵהַדְרָת, אַךְ בְּגִלְל שְׁגָם אַחֲרֵים הַדְּפִיסוּ אֶת
הַסֵּפֶר, נִגְרָם לִי הַפְּסָד פְּסָפִי**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת יְהוֹשֻׁעַ: שְׁלוֹם לְכַבוֹד הַצַּדִּיק מִיְּבִנְאֵל.
הַשְּׁקָעֵתִי הַמּוֹן מֵאֲמִצִּים וּבְסָפִים וְהַדְּפֹסְתִי אֶת הַסֵּפֶר
"לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן" בְּהוֹצָאָה הַכִּי יָפָה שְׂיִכּוּלָה לְהַיּוֹת,
וְעוֹד לֹא הִסְפַּקְתִּי לְהַתְּחִיל לְמַכּוֹר אוֹתוֹ לְחֻנִּיּוֹת,
וְהוֹצָאת סֵפָרִים אַחֲרֵת הַדְּפִיסָה גַם הִיא אֶת הַ"לְקוּטֵי-
מוֹהֲר"ן". נִגְרָם לִי נֹזֵק בְּסָפִי גְדוֹל, וְאֲנִי לֹא בְּטוּחַ בְּכֻלָּל
שְׂאֲצִלִּים לְמַכּוֹר הַסֵּפָרִים שֶׁהַדְּפֹסְתִי.
מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת? אוּדָה לְצַדִּיק אִם יַעֲנֶה לִּי.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּצַנֶּה, ז' אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֵל יְהוֹשֻׁעַ, נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲתָה צְרִיף לְהַבִּין, שְׁסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל אֵינָם רְכוּשׁ פְּרָטִי,
כָּל אֶחָד וְאֶחָד יְכוּל לְהַדְּפִיס אֶת סֵפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאֵין עַל זֶה
שׁוּם בְּלַעֲדִיּוֹת כְּלָל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׁלֹא יְכוּלִים לְהַדְּפִיס עַל
הַסֵּפָרִים "כָּל הַזְּכִיּוֹת שְׁמוֹרוֹת", כִּי מִי שְׂעִיעֶשֶׂה אֶת זֶה, שָׁם
אֶת כְּסָפוֹ עַל קֶרֶן הַצְּבִי, פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (תִּי"ו-מוֹהֲר"ן, סִימָן שמו), שֶׁהַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ שְׁלוֹ
"לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן" שְׂעִיָּא בְּעוֹלָם, הוּא אֶתְחַלְתָּא דְגֵאָלָה, וְלִכְּנֹן

אשרי מי שמדפיס את ספרי רבנו ז"ל, ומפיץ אותם בין נשמות ישראל, ובפרוש אָמר (חי-מוהר"ן, סימן שמש), שֶהספֵר שְלוֹ יִהְיֶה חָשׁוּב מְאֹד, ויִבְקָשׁוּהוּ ויִחַפְּשׁוּהוּ מְאֹד, ויִדְפֹּס ויִחְזֹר ויִדְפֹּס כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים, ויִהְיֶה חָשׁוּב מְאֹד, וְאֶהְיֶה אֲנִי עוֹמֵד וּמִסְתַּבֵּל וְכו', רוֹאִים מְזֵה מֵהָ הָיָה רְצוֹן שֶל רַבְּנוּ ז"ל, לְהַדְפִּיס אֶת סִפְרוֹ פְּעָמִים אֵין מִסְפֵּר, וְלְהַפִּיצוֹ בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ.

וְלִכֵּן כָּל מִי שֶׁמְדַפֵּיס אֶת הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", וְכֵן שָׁאֵר סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, צָרִיף לְדַעַת שֶהוּא מְדַפֵּיס אֶת זֶה רַק לְשֵׁם שְׂמִים, לְזַכּוֹת אֶת הַרְבִּים, וּכְדִי שִׁיְהִיָּה לוֹ תִקּוּן, כִּי אֵין עוֹד תִּקּוּן יוֹתֵר גָּדוֹל מִלַּתֵת צְדָקָה לְהַדְפֹּסֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, כִּי זֶה זְכוּי הַרְבִּים נוֹרָא וְנִפְלֵא מְאֹד. וְלִכֵּן אֲסוּר לְאָדָם שִׁיְהִיּוּ לוֹ טְעָנוֹת, שְׂגָם עוֹד אֶחָד מְדַפֵּיס אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, הַלּוֹאֵי שֶׁכָּל יְהוּדֵי יִדְפִּיס אֶת כָּל סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, עַל-כָּל-פָּנִים מִי שֶׁלֹּא יְכוּל לְהַדְפִּיס, כִּי זֶה הוֹצָאָה גְדוֹלָה מְאֹד, וְגַם אַחֲרֵיּוֹת גְדוֹלָה וְטִרְחָה גְדוֹלָה, עַל-כָּל-פָּנִים שִׁיְהִיּוּ בְּבֵיתוֹ כַּמָּה וְכַמָּה סְטִים מִסִּפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, בְּאַפֵּן שִׁיּוּכַל לְהַפִּיצֵם, כִּי אֵין עוֹד דְּבַר יוֹתֵר חָשׁוּב וְגָדוֹל כְּמוֹ הַדְפֹּסֶת וְהַפְּצַת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם וְאַהֲבָה בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיִּקְרִים, וְשֶׁלֹּא יִהְיֶה טְעָנוֹת אֶחָד עַל הַשְּׁנֵי וְכו', וּמִי שֶׁמְדַפֵּיס אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, צָרִיף לְדַעַת תַּכְף-וּמֵיד, שֶהוּא מְדַפֵּיס אֶת זֶה רַק לְשֵׁם שְׂמִים, רַק כְּדִי לְזַכּוֹת אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּאַפֵּן כְּזֶה אֵף פְּעַם לֹא יִהְיֶה לוֹ טְעָנוֹת וּמַעְנוֹת עַל אַחֲרִים.

הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע

שו"ת א' תשסא ברסלב רכז

בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשסא.

ההורים של הבחור שאני יוצאת אתו לא מסכימים שנתחתן, עד שאחיו ואחותו הגדולים ישתדכו

שאלה:

מאת בתיה: שלום לצדיק הנקר.
הפרתי בחור חרדי, ואנחנו מאד אוהבים אחד את השני ורוצים להתחתן. הבעיה, שלבחור יש אח ואחות יותר מבגרים ממנו, וההורים שלו לא מסכימים בשום פנים ואפן שאנחנו נתחתן, עד שאני האחים הגדולים שלו ישתדכו גם הם, וקשה לנו מאד מאד לחכות. מה עלינו לעשות?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום ראשון לסדר תצוה, ז' אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל בתיה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מצד אחד את צריכה להיות הוגנת ולהבין את ההורים של הבחור, כי סוף כל סוף אלו הילדים שלהם, וכואב להם מאד מאד כשהבן השלישי מדלג על שני הילדים הקודמים,

רכח שו"ת א' תשסא ברסלב

וזה מאד מאד כואב להורים ומשפיל את הגדולים, ובכפרט
אצל אשפנזים מקפידים על זה מאד מאד.

עם כל זאת על-פי הלכה פסק מורי ורבי הגאון רבי
משה פינשטיין, זכר צדיק לברכה (שו"ת אגרות משה, אבן העזר, חלק
ב', סימן א'), שבחור פשהגיע זמנו להתחתן, אין עליו שום חוב
לחכות על נשואי אחר, כי להתחתן זו מצוה על כל בחור
בנפרד. ולכן אסור לו למנע את עצמו מלהתחתן בשביל
אחר הגדול ממנו, כי עליו יש חיוב מצוה להתחתן, ולכן
הוא לא צריך לחכות על אחר הגדול, עין שם.

וכן כתב שו"ת "מנחת יצחק" (חלק ח', סימן קכה) להלכה
למעשה הדין עם הבן הצעיר, עם כל זאת בודאי אם אפשר
לבקש מהגדול שימחל על קדימת הצעיר, בודאי יש לעשות
כך, עין שם.

על-כל-פנים איך שהוא את צריכה להבין את המצב
הרגשי שיש בדרך, ולא לדחוק על הבחור שלך שאת כבר
רוצה להתחתן וכו', כי זה מאד מאד רגיש, וזה מאד מאד
כואב הן להורים והן לאחותו ולאחריו, ולכן אם יכולים עדין
לחכות — מה טוב ומה נעים, והעקר להתפלל להקדוש-
ברוך-הוא, שהכל יסתדר על הצד הכי טוב, וכך יהיו לכלם
שדוכים, והבית יהיה מלא שמחה.

צריכים לחפות קצת, והקדוש-ברוך-הוא יעזר, שהכל
יסתדר על צד הכי טוב.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשסב.

**האם קבר רחל אשת רבי עקיבא שנמצא בטבריה, הוא אכן קברה האמתי?
בטבריה, הוא אכן קברה האמתי?**

שאלה:

מיאת אליהו: שלום לרבנו הקדוש.
האם קבר רחל אשת רבי עקיבא שנמצא בטבריה, הוא
אכן קברה האמתי, פי יש שמועה שהיא בכלל לא
קבורה שם?

תשובה:

בעזרת השם ותפריך, יום ראשון לסדר תצנה, ז' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אליהו, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל קברי הצדיקים בגליל נתגלו על-ידי האריז"ל, ורבי
חיים ויטאל זי"ע רשם את הפל, ולכן כל מה שמוכא בדברי
תלמידיו מפיו, זה בודאי קדש קדשים ואין להרהר אחריהם,
וכן הוא, אבל הקבר בטבריה שרק לפני כמה שנים התפרסם,
ששם קבורה רחל אשת רבי עקיבא, זה בכלל לא נכון, וזה
מצוץ מהאצבע וכו', ולכן אין להתיחס אל זה כלל.

בענין קברי צדיקים זה דבר גדול מאד מאד, להיות רגיל
לבוא שם ולהתפלל שמה, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר-המדות,
אות צדיק, סימן קעג): על-ידי השתטחות על קברי הצדיקים,
הקדוש-ברוך-הוא עושה לו טובות, אף-על-פי שאינו ראוי

לְכַף; וְכַתַּב מוֹהֲרֵנֵי ת"ו"ל (לקוטי-הלכות, גזיקין, הלכה ג', אות ח) על
מֵאַמְרֵם ו"ל (חלין ז'): גְּדוּלִים צְדִיקִים בְּמִיתָתָן יוֹתֵר מִבְּחַיֵּיהֶן,
שְׁנֹאֲמַר (מְלָכִים-ב' יג, כא): "וַיְהִי הֵם קְבָרִים אִישׁ וְהִנֵּה רָאוּ אֶת
הַגְּדוּד, וַיִּשְׁלִיכוּ אֶת הָאִישׁ בְּקֶבֶר אֱלִישָׁע, וַיִּלְךְ וַיַּגַּע הָאִישׁ
בְּעֶצְמוֹת אֱלִישָׁע, וַיְחִי וַיָּקָם עַל רַגְלָיו", כִּי הִסְתַּלְּקוֹת הַצְּדִיק
עוֹשֶׂה תְקוּן גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת יוֹתֵר מִבְּחַיָּיו, וְהֵם מְתַקְּנִין
נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּמִיתָתָן יוֹתֵר מִבְּחַיֵּיהֶם, וּמְכַנְיְעִין הַסְּטָרָא
אַחְרָא וְהַקְּלָפוֹת הַנֶּאֱחָזִין בְּנְשֻׁמוֹת הַנְּפוּלוֹת בְּעוֹנוֹתֵיהֶם, כִּי
הַצְּדִיקִים מְכַנְיְעִין וּמְבַטְּלִין אוֹתָם בְּמִיתָתָם יוֹתֵר מִבְּחַיֵּיהֶם,
בְּסוּד (שׁוֹפְטִים טז, ל): "וַיְהִי הַמֵּתִים אֲשֶׁר הָמִית בְּמוֹתוֹ רַבִּים
מֵאֲשֶׁר הָמִית בְּחַיָּיו", שֶׁהַצְּדִיק הָאֱמֵת מְנַהֵג הַדוֹר הָאֱמֵתִי,
מְמִית שׁוֹנְאֵי הַקְּדוּשָׁה וְהַקְּלָפוֹת וְהַסְּטָרָא אַחְרָא בְּמוֹתוֹ יוֹתֵר
מִבְּחַיָּיו, כִּי הַמִּיתָה הַיָּא אֶצְלוֹ סוּד שְׁנֵה אַרְבָּה, וְעֵנֵן תַּחֲתֵית
הַמֵּתִים אֶצְלוֹ הוּא סוּד הַתְּעוֹרְרוֹת הַשְּׁנֵה, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (שְׁעִיָּה
כו, ט): "הִקִּיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָיִם", כְּמוֹ שְׁכַתוּב (דְּבָרִים יב, ב):
"וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל אֲדַמְתָּ עֶפְרָיִם יִקְיָצוּ".

וְהַצְּדִיק שְׁחַפֵּץ תָּמִיד בְּטוֹבוֹת וְתַקְנוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעָקֵר
הַטּוֹב וְעָקֵר הַהַצְּלָחָה הָאֱמֵתִית הוּא הַצְּלָחַת הַנְּפֶשׁ, לְטַהֵר
נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל מִזְּהָמָתָם, וְלְהַחְזִירָם בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה, לְעוֹרְרָם
מִשְׁנֵתָם שְׁלֵא יִישְׁנוּ שְׁנַת עוֹלָם, חֵס וְשָׁלוֹם.

אֲבָל עָקֵר הָעֵסֶק שֶׁהַצְּדִיק הָאֱמֵתִי עוֹסֵק לְתַקֵּן נְשֻׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל, הוּא בְּשַׁעַת שְׁנֵה דִיקָא, כִּי מִמַּח הַצְּדִיק בְּעֶצְמוֹ אֵי
אֶפְשָׁר לְקַבֵּל, כִּי מַחוּ גְדוּל וְנִשְׁגָּב וְנִעְלָה מְאֹד מְאֹד, עַד שְׂאֵי
אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ בְּשׁוּם אֶפְןִ שְׁבַעוֹלָם, כִּי אִם עַל-יְדֵי
שֶׁהַצְּדִיק מוֹרִיד עֲצָמוֹ אֶל הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ,
וּמְדַבֵּר עִם הָעוֹלָם שִׁיחַת חֲלִין וְסַפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, שְׁזָהוּ סוּד
שְׁנֵה, וְכְמוֹ שְׁשֻׁמְעֵתִי בְּפֶרוֹשׁ מִפִּי רַבְּנוּ ז"ל, שְׁשִׁיחַת חֲלִין

שְׁמַדְבְּרִין לְפַעֲמִים עִם הָעוֹלָם, כְּדֵי לְפַקֵּחַ אֶת דַּעְתּוֹ לְתַתּוֹ
 נִיחָא לְמַחֲזִין, כְּשִׁיגְעִים מִהַתּוֹרָה וְעַבּוּדַת הַשֵּׁם זֶהוּ בַחֲנִינָת
 שְׁנָה מִמֶּשׁ, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְחַדַּשׁ הַמַּח, נִמְצָא כְּשֶׁהַצַּדִּיק
 מְדַבֵּר עִם אֲנָשֵׁי הָעוֹלָם, זֶה בַחֲנִינָת שְׁנָה אֲצֵלוֹ, הֵינּוּ הַסְתַּלְקוּת
 הַדַּעַת, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא הוּא מְעוֹרְרֵם בַּתְּשׁוּבָה וּמַחֲזִירֵם
 לַהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וְכֵל זֶה נַעֲשֶׂה אֲצֵל הַצַּדִּיק אֲפֵלוֹ בַחֲיִים חַיִּיתוֹ,
 כִּי מֵרַב הַתְּכַלְלוּתוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא בְּטֵל וּמְבַטֵּל
 לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, קָשָׁה לְבַנֵּי אָדָם לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ, כִּי הוּא
 נִכְלָל בְּמָקוֹם שְׁנוֹכָלֵל וְכוּ', שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְתַאֵר וּלְשַׁעַר כָּלֵל
 וְכוּ'.

וְלִכֵּן כְּשֶׁבָּא אֲצֵלוֹ אָדָם וּמִסְפַּר לְפָנָיו אֶת כָּל לְבוֹ, וְכֵל
 מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, הוּא צָרִיף לְרַדַּת אֵלָיו וְכוּ', שְׁנָה אֲצֵל
 הַצַּדִּיק בַחֲנִינָת שְׁנָה, בַחֲנִינָת מִיִּתְהָ וְכוּ', וְאִזּוֹ הוּא יוֹרֵד וּמְעוֹרֵר
 וּמַחֲזִיק וּמְעוֹדֵד וּמְשַׂמַּח אֶת הָאָדָם שְׁנִמְצָא בְּמָקוֹם שְׁנִמְצָא
 וְכוּ', כֵּל אֶחָד כְּפִי לְכַלּוֹף וְטַנוּף מַעֲשִׂיו וְכוּ', עַל אַחַת כְּפֵה
 וְכַמָּה בְּאֵין עֶרְךָ כָּלֵל, לְאַחַר הַסְתַּלְקוּת הַצַּדִּיק, כְּשֶׁאָדָם בָּא
 אֶל צִיּוֹן הַצַּדִּיק, וּבּוֹכָה שְׁמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, שְׂיַחֲוֹס וִירַחֵם עָלָיו
 בְּזָכוֹת הַצַּדִּיק הַנִּמְצָא פֹּה, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מוֹשֵׁף אֶת הַצַּדִּיק
 לְמִטָּה, וְנִתְחַבֵּר רוּחוֹ הַרוּחָנִי אֶל גּוּפוֹ שְׁנִמְצָא בְּקַבְרֵהוּ,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְפַעַל אֲצֵל הַצַּדִּיק מֵה שְׂצָרִיכִים לְפַעַל.
 וְלִכֵּן זֶה דְּבַר גְּדוֹל לְהִיּוֹת בְּכֵל פַּעַם אֲצֵל קַבְרֵי צַדִּיקִים,
 וּלְשַׁפֵּף שֵׁם אֶת נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּזָכוֹת הַצַּדִּיק הַקְּדוּשׁ
 הַנּוֹרָא הַזֶּה, וְשֵׁם דִּיקָא מִתְקַבְּלוֹת הַתְּפִלוֹת לְרַחֲמִים וּלְרַצּוֹן
 לְפָנָיו אֲדוֹן כֵּל, עֵינֵן שָׁם.

וְכַמּוֹכֵן שְׁנָה רַק בְּקַבְרֵי צַדִּיקִים שְׁנִתְגַּלוּ עַל-יְדֵי
 הָאֲרִיזָ"ל, וְלֹא סֵתֵם מֵה שְׁבַנֵּי אָדָם מִמְצִיאִים מְדַעְתֵּם.

רלב שו"ת א' תשסג ברסלב

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשסג.

הייתי בקשר טלפוני עם גבר זר, ולמרות שדרשתי ממנו שיפסיק להתקשר, הוא ממשיך

שאלה:

מאת סיון: שלום לכבוד הצידיק.

לפני מספר שבועות התקשר כמה פעמים לטלפון הניד שלי גבר שאני לא מכירה. בהתחלה הוא אמר שזו טעות, אבל אחר-כך התקשר שוב, ושאל אם אני מכירה מישהו שהוא מחפש, והתחיל לשאל אותי מי אני ועוד כל מיני שאלות.

בהתחלה כמובן שנתעתי ממנו ולא הבנתי למה הוא מתקשר אלי כל הזמן, אבל לאט לאט יצא ככה שהתחלנו לדבר, ולהכיר אחד את השני, וזה הגיע למצב שהוא מתקשר אלי כמעט בכל יום, והרבה פעמים אנחנו גולשים גם לדברים אינטימיים.

יש לי יסורי מצפון גדולים על כך שאני מדברת אתו, כי אני נשואה ויש לי ילדים, אבל פשוט נשאבתי לתוך זה, וכמה שאני מבקשת ממנו שלא יתקשר עוד, הוא לא מפסיק, ואני מאוד מפחדת שבעלי יראה את המספר שלו בטלפון שלי, ויגלה שהייתי אתו בקשר. איך אני יכולה לגרם לו להפסיק להתקשר, ולעזב אותי בשקט?

תשובה:

בעזרת השם ותפריך, יום ראשון לסדר תצנה, ז' אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל סיון תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מאד מאד מתפלא על השאלה שאת שואלת, כי לכל מטבע יש שני צדדים, איך בכלל את מדברת עם גבר זר? ואיך את נכנסת בכלל בשיחה עם גבר זר? ! רבנו ז"ל אמר (ספר-המדות, אות נאוף, סימן י'): לא תכנס עם פתוייך בטוען ונטען, כי אריכת הרגשת החושב אפלו לבחינת השולל תפעל הגברת החפץ, ותתהפך הרצון אליו; תכף-ומיד פשאת שומעת קול שאת לא מזהה, כבר טורקים את הטלפון, ומפל שפן פשמתחיל לדבר אתך דברים שלא בענין וכו', ומפל שפן וכל שפן בדברי פתוי ונאוף וכו', אומרים לו על המקום: אני זהיתי את המספר טלפון שלך, ואם עוד פעם אתה מתקשר אלי, אני מזמינה את המשטרה, ואז היית רואה איך שתכף-ומיד ההוא כבר לא ימשיך בשיחות מטרידות וכו'.

ולכן אני תולה את האשמה בך, איך את בכלל מדברת עם גבר זר, כל הצרות שעוברות על נשים הן מפני שנותנות פתח למנוולים פאלו וכו', ובפעם הבאה תעבירי את כל הענין למשטרה, תלונה על הטרדה זו לא מסירה, זו הצלת נפשות, כי מנוול פזה יכול לשבר לך את הבית בקלות על לא דבר, בשעה שאת אשה נשואה, ויש לך ילדים, ובית יפה בנוי לתפארת, בשביל איזה נואף את צריכה לשבר את הבית שלך לגמרי?! ולכן אין עצה אחרת אלא חד משמעית, אם הוא

רלד שו"ת א' תשסד ברסלב

יצלצל עוד פעם, אפלו פעם אחת, תגידי לו חד משמעית
שאת פותחת נגדו תלונה במשטרה, וכן תעשי.

רבנו ז"ל אמר (ספר-המדות, אות פחד, חלק ב', סימן ג') מי
שבורח מן הצרה הוא פקח; ואין עוד צרה כצרה זו שנואף
רוצה לשבר את הבית שלך; ולכן מכאן ולהבא את צריכה
מאד מאד לשמר בכלליות ובפרטיות לא לדבר עם גבר זר
בכלל.

הקדוש-ברוך-הוא ישמר אותך מכל רע, ותזכי לבנות
בית על טהרת הקדש כפי שקבלנו מאבותינו ומאבות
אבותינו מדור דור על טהרת הצניעות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשסד.

**בעלי הוא אדם דכאוני ומסגר בתוך עצמו,
ובגללו גם אני נובלת, ואין לי חיות משום דבר**

שאלה:

מיאת שירלי: שלום לרב.

בעלי הוא אדם טוב מאד, והוא מכשר בהרבה דברים,
אבל הוא דכאוני ומסגר בתוך עצמו. עם השנים למדתי
לחיות עם המצב ולהשלים עם המצב שזה בעלי, ואין
לי מה לעשות.

יש לנו ארבעה ילדים ברוך ה', ואני לא יודעת איך
להתמודד עם העבודה שבעלי כמעט ולא עוזר לי, ישן
עד שעה מאחרת, וכל על הבית והילדים נופל עלי.
אני מזמינה כמעט לכל שבת אורחים מהמשפחה

שו"ת   א' תשסד   ברסלב   רלה

הקרובה והרחוקה, כי אני אוהבת שהבית פתוח, וכל הזמן נכנסים ויוצאים אנשים, אבל בעלי הוא בדיוק ההפך ממני, והוא מתעצבן שאני מזמינה אנשים לשבת, הוא אוהב את הפנה שלו והשקט שלו, ובגלל זה יש לנו הרבה וכוחים.

אני מאד מקנה, שהרב יוכל לעזור לי, ולהדריך אותי איך להתנהג עם בעלי, כי אני אוהבת אותו והוא איש טוב, אבל הוא אוהב להסתגר בתוך עצמו, ובינתיים אני נובלת ואין לי חיות משום דבר. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תצנה, ז' אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל שירלי תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת, שחכמינו הקדושים אמרו (בבא מציעא כו.ב): רבי עקיבא למד "וחי אחיך עמך", חייך קודמים לחיי חברך; את צריכה קדם כל לדאג לבית שלך, אם בעלך הוא טפוס בישני וכו', ואינו כל-כך מערב בין הבריות וכו', אזי למה את צריכה להביא לבית אורחים, ולשים אותו במצב לא נעים? הוא בישן להתחיל לדבר עם בני-אדם וכו', הוא טפוס שאינו כל-כך מערב בין הבריות וכו', אזי למה את צריכה להביא אורחים הביתה? יותר טוב שתמסרי את כל בלך לבעלך ולילדים, ותהיי עקרת בית אמיתית לדאג רק לבית שלך, ולשמח את בעלך, ולהוציא אותו מעצמו, ואז תראי איך שהכל יתהפך לטובה, במקום להשקיע בזרים, ואפלו שהם משפחה, עם כל זאת יותר טוב להשקיע בבעלך ובילדים שלך, ואז תראי איזה בית נפלא תבני, ואיך שבעלך

רלו שו"ת א' תשסד ברסלב

ישתנה מן הקצה אל הקצה, הוא יראה שאשתו דואגת בשבילו, אשתו אוהבת אותו, אשתו מתעניינת בו, אשתו מכבדת אותו, זה יבנה את הבטחון העצמי שלו, וזה מה שאת צריכה לעשות, סוף כל סוף הוא בעלך, והוא האבא של הילדים.

ולכן צריכים יותר ויותר להשקיע בבעל, ואז תראי שיקים אצלך (משלי כו, יט): "כמים הפנים לפנים — כן לב האדם לאדם", ופרש רש"י: "כמים הללו הפנים שאפה מראה לתוכן הן מראות לך, כן לב האדם לאדם חברו, לפי מה שאדם יודע שחברו אוהבו, כן הוא מראה לו פנים.

אני מאוד מאוד מקווה להקדוש-ברוך-הוא, שתביני בעצמך שעד עכשו לא הלכת בדרך נכונה, ומעכשו את יכולה לתקן את זה, ויותר טוב להשקיע בבעלך מלהשקיע במשפחה, ואם הוא יראה שאת משקיעה בו, אז תוציאי אותו מהדפאונות וכו', והכל יתהפך לטובה, ויהיה לך בעל אחר לגמרי.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשס"ה.

אֲנַחְנוּ נְשׂוּאִים טְרַיִים, וּמֵאֵד קֶשֶׁה לָנוּ לְשׂוֹר כְּרַאוי עַל טְהֵרַת הַמְשַׁפָּחָה

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מֹשֶׁה וּמְרִים: שְׁלוֹם לְכַבוֹד הַצַּדִּיק, אָנוּ רוֹצִים
לְהוֹדוֹת לָכֶם עַל הָאֵזֶן הַקְּשֶׁבֶת שְׂאֵתֶם נוֹתְנִים לְכָל בֶּן
וּבַת יִשְׂרָאֵל, וּמְקַדִּישִׁים מִזְמַנְכֶם הַיָּקָר עֲבוּרֵנוּ.
הַתַּחַתְנוּ לִפְנֵי שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים, וַיֵּשׁ לָנוּ גְסִיוֹן קֶשֶׁה:
קֶשֶׁה לָנוּ לְשׂוֹר עַל טְהֵרַת הַמְשַׁפָּחָה כְּמוֹ שְׂצָרִיף,
וּלְהַתְרַחֵק אֶחָד מֵהַשְּׁנַי בְּזִמְנֵי שְׂצָרִיכִים לְהַתְרַחֵק, וּכְמוֹ
פְּעָמִים נִכְשַׁלְנוּ בְּגִיעָה. אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים שְׂזֶה אֶסוּר חֲמוּר,
וּלְמַדְנוּ אֵת זֶה לִפְנֵי הַחֲתֻנָּה, אֲבָל זֶה מֵאֵד קֶשֶׁה
לָנוּ לְעַמֵּד בְּנִסְיוֹן.
בְּבִקְשָׁה, צַדִּיק יָקָר, תַּעֲזֹר לָנוּ וּתְדַרִיף אוֹתְנוּ מֵהַ
לְעִשׂוֹת. תּוֹדָה רַבָּה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְרַת תְּצִינָה, ז' אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל מֹשֶׁה וּמְרִים, שִׂיחִיו נִצָּח.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּכֶם.

אֵתֶם שְׂנִיכֶם צְרִיכִים לְדַעַת, שְׂזֶה הַדְּבָר הַכִּי חֲמוּר, וְאֶסוּר
לְשַׁחֵק בְּדַבְרִים כְּאֵלוּ, כִּי בְּפִרוּשׁ גָּלוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(שְׁבַת ל"א): אֵשֶׁה שְׂאֵינָה זֶהִירָה בְּנִדְהָ, מִתָּה בְּשַׁעַת לְדִתָּה;
וְאֶף-עַל-פִּי שְׂיִכּוּלִים לְהַקְּשׁוֹת, אֲנַחְנוּ רוֹאִים שְׂיֵישׁ פֶּל-כָּף
הַרְבֵּה, שְׂלְצַעֲרָנוּ הַרְבֵּה, לֹא שׂוֹמְרוֹת עַל זֶה וְכוּ', וְלֹא קוֹרָה
לְהֵן שׂוֹם דְּבָר וְכוּ', זֶה מֵהַחֲשׁוֹנוֹת שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,

הרי זה עון של כריתות, רחמנא לישזבן, ומי יודע דרכי המקום ברוף הוא יתברך שמו, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא תרז"ע): אמר הקדוש-ברוך-הוא, בראתי את האדם עפר מן האדמה, והזהרתיו להיות פורש מן האשה סמוך לוֹסְתָהּ, אם זכה ונזהר, הוּן לו בנים ראויים להוראה, ואם לאו — לוקה בצרעת וכו'. וגם על זה יכולים לשאל, הרי יש לצערנו הרב, הרבה שלא נזהרים, ולא קורה להם שום דבר וכו', גם על זה צריכים לדעת שיש דברים שהם למעלה מדעתנו ומהשגותינו, ואם הקדוש-ברוך-הוא אמר (ויקרא יח, ט): "ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה", זהו זה.

ולכן אתם צריכים מאד מאד להזהר בזה, ואל תקחו את זה בקלות, כי הדבר הזה מאד מאד חמור, עד כדי פך, שספרו לנו חכמינו הקדושים (שבת יג): תני רבי אליהו, מעשה בתלמיד אחד, ששנה הרבה וקרא הרבה, ושמש תלמידי חכמים הרבה, ומת בחצי ימיו. והיתה אשתו נוטלת תפלו, ומחזרתם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, ואמרה להם: כתוב בתורה (דברים ל'): "כי הוא חייך ואיך ימיר", בעלי ששנה הרבה וקרא הרבה, ושמש תלמידי חכמים הרבה, מפני מה מת בחצי ימיו? ולא היה אדם מחזירה דבר. פעם אחת נתארחתי אצלה, והיתה מסיחה כל אותו מארע. ואמרת לי: בתי, בימי נדויתך מה הוא אצלך? אמרה לי: חס ושלום, אפלו באצבע קטנה לא נגע בי. בימי לבונך — מה אצלך? אכל עמי, ושטה עמי, וישן עמי בקרוב בשר, ולא עלתה דעתו על דבר אחר. ואמרת לי: ברוף המקום שהרגו, שלא נשא פנים לתורה, שהרי אמרה תורה (ויקרא יא): "ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב", הרי שלך לפניך, שאפלו בימי לבון וכו' שלא נזהר — מת בחצי ימיו, ומפל שכן מי שעובר על אסור נדה, שזה מאד מאד חמור.

חסדי השם יתברך, שאנחנו יהודים מאמינים בהקדוש-ברוך-הוא ובתורתו הקדושה, ואנחנו שמחים ועליזים עם מצוותיו יתברך, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שיפתח לכם את המוח והדעת והשכל, ותבינו את חמר העון הזה, ותחזרו בתשובה שלמה, וטוב מאד שפתחילו ללמד יחד הלכות נדה, שהיום יש ספרים שמסבירים את כל ההלכות בשפה קלה מאד, ומה טוב ומה נעים, שתשאלו את כל הספקות שלכם מרב ירא אלקים, ולא תעשו שום דבר בלי להתיעץ עמו.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשסו.

פיצד צריכים לנהג עם התלמידים כאשר הם מתחצפים ומרביצים, ועוברים את כל הגבולות?

שאלה:

מאת אלי: לכבוד הצידיק מיבנאל, שלום.
נהניתי מאד והחכמתי רבות בעקבות קריאתי בספר הנפלא של "אוצר חנוך הילדים", וישר כח גדול.
ברצוני להתנעץ אתכם בנושא חנוכי קריטי: אני מנהל מוסד חנוכי עם תלמידים רבים. לצערנו הרב, ההפקרות שמשתוללת היום היא משהו שאי אפשר להסביר, והילדים נהיו קשים וחסופים. והבעיה הגדולה היא שכשמגיעים למצב שאין בררה, ואנחנו חייבים להתנהג בתקיפות כאשר הם מפים או משתוללים, הם מאימים עלינו שילכו למשטרה, ויאמרו שאנחנו השתמשנו באלימות.

כָּל צוֹת הַחֲנוּךְ מְדַבְּרִים עַל זֶה, שֶׁהַדוֹר נִהְיָה פָּשוּט מִשִּׁחַת, וְהַחֲנוּךְ הוּא לֹא חֲנוּךְ, כּוֹבְלִים לָנוּ אֶת הַיְדִים, וְאֵנַחְנוּ אוֹבְדֵי עֲצוֹת. נִשְׁמַח לְשִׁמְעַ אֶת דַּעְתּוֹ שֶׁל הָרֵב בְּנוֹשָׂא, וְנִקְוֶה שְׁנוֹכֵל לְשִׁנּוֹת וְלוֹ בְּמַעַט אֶת הַמַּצֵּב. תּוֹדָה בְּשֵׁם כָּל הַצּוֹת.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר הַצִּנּוּחַ, ז' אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל אֱלֹהֵינוּ, נִרְוֵנוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲנִי מִכְרַח לְהַגִּיד לָךְ בְּתוֹר מְנַהֵל, וְכֵן לְמוֹרִים וְלְמוֹרוֹת, שֶׁכְּלַכֵּם צָרִיכִים לְדַעַת שְׂאִין עוֹד דְּבַר יוֹתֵר חָשׁוּב מִחֲנוּךְ יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל, עַד כְּדֵי כֵּךְ שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּכֹא בְּתָרָא ח:) עַל הַפְּסוּק (דְּנִיֵּאל יב): "וּמִצְדִּיקֵי הָרַבִּים כְּפּוֹכְבִּים לְעוֹלָם וָעֶד" — אֵלּוּ מְלַמְּדֵי תִינּוּקוֹת; וְהַפְּרוּשׁ הַפָּשוּט הוּא, כְּמוֹ שֶׁלֹּא יְכוּלִים לְסַפֵּר אֶת הַכּוֹכְבִּים, כִּי הֵם לֹאִין סֵפֶר, כֵּךְ אֵי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר אֶת גְּדֻלַּת הַשָּׂכָר שֶׁל מְלַמְּדֵי תִינּוּקוֹת, שֶׁמְחַדִּירִים בָּהֶם אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלוֹמְדִים עִמָּהֶם מֵדוֹת טוֹבוֹת, וְדַרְךְ אֶרֶץ, וְאֵיךְ מְתַנַּהֲגִים וְכו'.

עַם כָּל זֹאת אֲנִי מִכְרַח לְהַגִּיד לָךְ, וְכֵן לְמוֹרִים וְלְמוֹרוֹת, שֶׁלְּלַמֵּד עִם תְּלָמִידִים אוֹ תְּלָמִידוֹת, יֵשׁ בְּזֶה אַחֲרֵי מְאֹד גְּדוּלָה, וְזֶה לֹא כָּל-כֵּךְ קָל לְהִיּוֹת מְלַמֵּד תִּינּוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן, כִּי חֲנוּךְ זֶה הַעֲבוּדָה הַכִּי קָשָׁה שָׂרָק יְכוּלָה לְהִיּוֹת וְכו', וְצָרִיכִים אֶת הַסְּבָלָנוּת הַכִּי גְדוּלָה עִם יְלָדִים, שְׂזָה בְּכָלֵל לֹא קָל, כִּי סוּף כָּל סוּף מוֹרָה אוֹ מוֹרָה הֵם בְּנֵי-אָדָם, וְגַם לָהֶם יֵשׁ עֲצָבִים וְכו', וְהַרְבֵּה פְּעָמִים גַּם הַעֲצָבִים שֶׁלָּהֶם מִתְּפוּצָצִים וְכו', אֲבָל הָאֲמַת אֲנִי מִכְרַח לְהַגִּיד לָךְ, כִּי כְּבָר הַקְּדִימוֹ

תְּרוּפָה לַמָּכָה, כִּי כָף מוּבָא בְּשִׁלְחַן עֲרוּף (יורה דעה, סימן רמה, סעיף טו): וְאִין לְמַלְמַד לְנַעַר בְּלִילָה יוֹתֵר מִדְּאִי, שְׁלֵא יְהִיָּה עֲצֵל בְּיוֹם לְלַמֵּד, וְכֵן לֹא יִתְעַנֶּה אוֹ לְעֲצֹר בְּמֵאֲכָל וּמִשְׁתֵּה אוֹ לְאָכֵל וּלְשִׁתוֹת יוֹתֵר מִדְּאִי, כִּי כָּל אֱלוֹ הַדְּבָרִים גּוֹרְמִים שְׁלֵא יוֹכֵל לְלַמֵּד הַיֵּטֵב, וְכֹל הַמְּשַׁנָּה — יָדוּ עַל הַתַּחְתּוֹנָה וּמִסְלִקִּין לִיהּ; כִּי מוֹרֶה אוֹ מוֹרֶה אֲסוּר לָהֶם לְסַגֵּף אֶת עֲצָמָם לֹא בְּשַׁנָּה וְלֹא בְּאֲכִילָה, וְשְׁלֵא יִתְעַסְקוּ בְּעַסְקִים אַחֲרֵים וְכוּ', כְּדִי שִׁיְהִיּוּ לָהֶם עֲצָבִים חֲזָקִים לְתַלְמִידִים וְהַתְּלַמִּידוֹת.

הַיּוֹם צְרִיכִים לְלַכֵּת עִם הַתְּלַמִּידִים וְהַתְּלַמִּידוֹת רַק בְּדַרְךְ אַהֲבָה וְהַסְּבָרָה וּבְסַבְלָנוּת הַכִּי גְדוּלָה שָׂרֵק יֵשׁ, וְכֹף סִפְרוֹ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תַּעֲנִית כ"ד): רַב אֵיקָלַע לְהֵיּוֹא אֲתָרָא גְזוֹר תַּעֲנִיתָא וְלֹא אֲתָא מִיטְרָא, נַחֲתִית קָמִיהּ שְׁלִיחָא דְצַבּוּרָא, אָמַר: מְשִׁיב הַרוּחַ וְנָשֵׁב זִיקָא, אָמַר: מוֹרִיד הַגֶּשֶׁם, וְאֲתָא מִיטְרָא. אָמַר לִיהּ: מַאי עוֹבְדָךְ, אָמַר לִיהּ: מִיקְרֵי דְרַדְקֵי אֲנָא וּמִקְרִינָא לְבָנֵי עֲנִיֵּי כְּבָנֵי עֲתִירֵי, וְכֹל דְּלֹא אֶפְשָׁר לִיהּ לֹא שְׁקִילְנָא מִנִּיהּ מִיַּדִּי, וְאִית לִי פִירָא דְכוּרֵי, וְכֹל מָאן דְּפִשַׁע מְשַׁחְדִּינָא לִיהּ מִינֵיהּ, וּמִסְדִּירֵנָן לִיהּ וּמְפִיסֵנָן לִיהּ עַד דְּאֲתֵי [רַב הַגִּיעַ לְאִיזוּ עִיר, וְהִיתָה שָׁם בְּצַרְתָּ, וְגִזּוֹר לְהַתְּעַנּוֹת כְּדִי שִׁירַד גֶּשֶׁם, וְלֹא יָרַד גֶּשֶׁם, פִּתְאֻם קָם אֶחָד וְהָיָה שְׁלִיחַ צַבּוּר, וְרַק הַתְּחִיל לֹאמֵר "מְשִׁיב הַרוּחַ" — הַתְּחִילוּ לְנָשֵׁב רוּחוֹת, "מוֹרִיד הַגֶּשֶׁם" — הַתְּחִיל לְכוּא גֶשֶׁם עֲזוּ. שְׁאֵל אוֹתוֹ רַב מֶה הַעֲבוּדָה שְׁלָךְ, שְׁבֻזְכוֹת זֶה שֶׁהַתְּפִלָּתָהּ וְכִבֵּר הַגִּיעוּ רוּחוֹת וּגְשָׁמִים? עָנָה וְאָמַר: אֲנִי מְלַמֵּד תִּינוּקוֹת, וְאֲנִי מְלַמֵּד לְכֻלָּם בְּשׂוּהָ בֵּין בְּנֵי הָעֲנִיִּים וּבֵין בְּנֵי עֲשִׂירִים, וּמִי שְׁאִין לוֹ כֶּסֶף, אֲנִי לֹא לּוֹקַח מִמֶּנּוּ תְּשֻׁלוֹם, וְיֵשׁ לִי בְּרַכָּה שְׁל דְּגִים (אֲקוּרִיּוֹם), וְכֹל יֶלֶד שֶׁמִּתְרַשֵּׁל בְּהַלְמוּד, אֲנִי מְשַׁחַד אוֹתוֹ עִם דְּגִים, וּמְפִיס אוֹתוֹ בְּכֹל מִינֵי פִּיּוּסִים, עַד שֶׁהוּא בָּא וְלוֹמַד].

רואים את הדרך שחכמינו הקדושים למדו אותנו, שצריכים המון סבלנות לתלמידים, ובפרט היום, לצערנו הרב, יש ילדים שבאים ממשפחות הרוסות וכו', הבעל והאשה התגרשו, והילד או הילדה נשארים קרועים בין שניהם וכו', או כשאין שלום בית, והילד או הילדה גדלים בבית של תהו ובהו וכו', על-ידי-זה הילד או הילדה מפחדים וכו', והם צריכים את החם ואהבה של המורה או המורה וכו', ואם אינם מקבלים את זה, אזי הם יוצאים, רחמנא לישזבן, לתרבות רעה וכו', שגדלים בהפקרות ובאלימות וכו', עד שגומרים עם סמים וכו', ועד שנכנסים לבית-סתר וכו', כאשר בעינינו אנו רואים את זה בחוש.

ולכן מורה או מורה צריכים לאזר את עצמם עם מדת הסבלנות, שיהיו סבלנים גדולים מאד, ושהיו עם עצבים של ברזל לגבי התלמידים והתלמידות, אסור להרביץ לילדים, אסור לצעק על ילדים, אסור להשפיל ילדים, אסור ללכת באלימות עם ילדים, צריכים תמיד לזכר אם זה הנה הבן או הבת שלי, איך הייתי מתנהג עמם? לא יכולים ללכת עם ילדים ביד קשה, אין דבר כזה, ובפרט בדורות אלו, שהעצבים כל-כך חלשים וכו', והבעיות בבתים מאד מאד גדולות וכו'.

ולכן צריכים להתחשב עם הילדים, ולתת להם את כל החם והאהבה שרק יכולים להיות, ולהוריד את עצמם אליהם, להסביר להם כל דבר בהגיון ובשכל פשוט וכו' וכו', ואני יודע שזו העבודה הכי קשה שרק יכולה להיות, ובגני-אדם בכלל לא מעריכים את מעלת המורה או המורה של ילדיהם, וחושבים שזה סתם ככה וכו'. ובאמת זו עבודה קדושה מאד מאד לחנך את בני ובנות ישראל. ואשרי

ההורים שיודעים להעריך את עבודת המורים והמורות של ילדיהם.

וכן מורים ומורות צריכים לדעת פתוח, שזו העבודה הכי קשה שרק יש, ועל זה צריכים עצבים כמו ברזל, ואם אין להם את זה, אזי לא כדאי להם להפגס בחנוף, כי זה בכלל לא קל, עם כל זאת אלו שפבר בן לקחו את עצמם לעבד בעבודת החנוף, צריכים לדעת שפלי סבלנות, אי אפשר להצליח עם תלמידים ותלמידות בשום פנים ואפן, וזה החלק הארי של העבודה הזו, להסביר את החמור לתלמידים והתלמידות, והפל בדרך אהבה וקרוב ללבבות, ולהסביר להם הפל כפי הגיל שלהם, והעקר לתת להם להבין שהמורה והמורה הם חפצים רק את הטוב שלהם, ללמד אותם את החמור, כדי שיצליחו בלמודים, עד שהתלמידים והתלמידות יקנו את האמון של המורים והמורות, ואז יצליחו כלם.

וזכור גם זכור, שעם יד חזקה אי אפשר להגיע לשום מקום, רק בדרך אהבה ושכנוע שרוצים את הטוב של התלמידים והתלמידות, וכך צריך להיות.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשסז.

היום אני מתחתן, ואשמח מאד אם תכתבו לי דברי התחזקות והתעוררות ליום חפתי

שאלה:

מאת נחמן: לכבוד מורי ורבי הצדיק מוהרא"ש שליט"א.

היום אני מתחתן, ואשמח מאד אם תכתבו לי דברי התחזקות והתעוררות ליום חפתי, והנהגות ישרות לחיי הנשואין, ותברכו אותנו, שנזכה לבנות בנן עדי עד בדרך של רבנו הקדוש. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ח' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל החתן היקר לי מאד נחמן, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

חסדי השם יתברך, שהיום הוא יום החפה שלך, וביום הזה מוחלים לך את כל העוונות, כמאמרם ז"ל (הובא ברש"י בראשית ל"ו, פסוק ג'): מצינו באגדת מדרש ספר שמואל: ג' מוחלין להן עוונותיהם — גר שנתגיר, והעולה לגדלה, והנשוא אשה. ולמד הטעם מכאן, לך נקראת מחלת, שנמחלו עוונותיו.

רואים מזה, שחתן מוחלים לו על כל העוונות, ורבנו ז"ל אמר (ת"י-מוהר"ן, סימן תקפו) לאחד סמוך לחתנתו (כתבות טז): כיצד מרקדין לפני הפלה? ורמז לו: כיצד מרקדין ומדלגין

על מה שהיה לפני הפלה, הינו לפני החתונה, זאת אומרת שחתן צריך לשכח לגמרי את העבר שלו, ולעשות היום הזה דיקא התחלה חדשה. וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן כו): אצל העולם השכחה היא חסרון גדול בעיניהם. אבל בעיני יש בהשכחה מעלה גדולה. כי אם לא הייתה שכחה, לא היה אפשר לעשות שום דבר בעבודת השם יתברך, אם היה זוכר כל מה שעבר, לא היה אפשר לו להרים את עצמו לעבודתו יתברך בשום אופן, גם היו מבלבלים את האדם מאד כל הדברים שעוברים עליו. אבל עכשו על-ידי השכחה — נשכח מה שעבר.

ואצלו אמר רבנו ז"ל הוא הדרך, שכל מה שעבר והלך, נפסק והולך לחלוטין, ואינו חוזר בדעתו עוד כלל. ואינו מבלבל כלל עצמו עוד במה שכבר עבר והלך וכו'.

וענין זה הוא דרך עצה טובה גדולה מאד בעבודת השם יתברך, כי על-פירכ יש לאדם בלבולים רבים וערבוש הדעת מאד ממה שחלה ועבר. בפרט בשעת התפלה, שאז באים עליו כל הבלבולים ומערבבים ומעקמים את דעתו ממה שכבר עבר. לפעמים יש לו בלבולים מענין המשא ומתן שלו ועסקי ביתו וכיוצא, באשר כי לא טוב עשה בענין זה וכיוצא, וכך היה צריך לעשות וכיוצא בזה הדרך. ויש שמבלבלים אותו בעת עבודתו בתורה או בתפלה וכיוצא, בהפגמים שפגם מקדם באשר שבענין זה לא עשה פהגן נגדו יתברך וכיוצא בזה הרבה מאד. באשר ידוע לכל אדם בעצמו. על-פן השכחה היא עצה טובה גדולה מאד לזה, שתקף-ומיד שחולף ועובר הדרך, יעביר ויסלק אותו מדעתו לגמרי, ויסיח דעתו מזה לגמרי, ולא יתחיל לחשב עוד במחשבתו בענין זה כלל.

חכמינו הקדושים אמרו (יומא עב:) על פסוק (תהלים יט):
 "יִרְאֵת הַיּוֹי"ה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד", אָמַר רַבִּי חֲנִינָא — זֶה
 הַלּוֹמֵד תּוֹרָה בְּטָהֳרָה, מֵאִי הִיא? נוֹשֵׂא אִשָּׁה, וְאַחַר-כֵּן לּוֹמֵד
 תּוֹרָה; וְלִכֵּן כָּל מִי שֶׁלֹּמְדֶתָ עַד עֲכָשׁוּ הָיָה טוֹב מְאֹד, אָבֵל
 מִיּוֹם מִחְרַת הַחֲתָנָה תַּתְּחִיל לְהִתְמִיד בֵּיתֶר שְׂאֵת וּבֵיתֶר עוֹ
 יוֹתֵר וְיוֹתֵר בַּתּוֹרָה, לֹא לְהַחֲסִיר יוֹם אֶחָד מִבְּלֵי לְמוֹד חֲמֹשׁ
 וְרִשְׁ"י עִם הַתְּרַגּוּם מִפְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ, וְכֵן לְלַמֵּד ח"י פְּרָקִים
 מְשֻׁנּוּת בְּכָל יוֹם, וְלִקְחַת מִסְכָּתָא וְלַחְזוֹר עַל זֶה מֵאָה פְּעָמִים
 וְאַחַת, וְאִם כָּבֵד זְכִיתָ לְסִים מִסְכַּת תַּעֲנִית מֵאָה פְּעָמִים וְאַחַת,
 תַּתְּחִיל לַחְזוֹר עַל מִסְכַּת נְדָה מֵאָה פְּעָמִים וְאַחַת, וְהַעוֹלָה עַל
 הַכֹּל — שֶׁתִּקְבַּע לְעֲצָמָךְ שְׁעוֹר בְּטוֹר בֵּית יוֹסֵף וְשִׁלְחָן עֲרוּף
 בְּהִלְכוֹת נְדָה.

וְכֵן תִּלְמַד אֶת הַקְּצוּרִים שֵׁישׁ הַיּוֹם עַל הַלְּכוֹת אֵלוֹ,
 וּמִלְּבַד זֹאת תַּעֲשֶׂה לְעֲצָמָךְ שְׁעוֹר כְּסֻדְרָן בְּטוֹר וְשִׁלְחָן עֲרוּף,
 כְּדֵי שֶׁתּוֹכַח לְסִים אֶת כָּל הַד' חֲלָקֵי שִׁלְחָן עֲרוּף, אֲפִלוּ שִׁיקַח
 כַּמָּה שָׁנִים, אָבֵל כָּל יוֹם תִּלְמַד מְעַט אוֹ הַרְבֵּה כְּפִי הַפְּנְאִי,
 וְאִם תּוֹכַל גַּם לּוֹמַר בְּכָל יוֹם כַּמָּה דְּפִים בְּזִהָר וְכַמָּה דְּפִים
 תִּקְוֵנִים, אֵין לְמַעְלָה מְזָה, וְהַיּוֹם זֶה קַל מְאֹד, כִּי הַדְּפִיסוּ אֶת
 סְפָרֵי הַזִּהָר בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוּלוֹת וּבְנֻקְדוֹת. וְרַבְּנּוּ ז"ל אָמַר
 (שיחות-הר"ן, סימן קח): הַלְּשׁוֹן שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי בְּעֲצָמוֹ
 מְעוֹרְרַת וּמוֹשְׁכַת אֶת הַלֵּב לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

בְּשָׁנָה הָרִאשׁוֹנָה מְכַרְחִים לְלַמֵּד אֶת הַלְּכוֹת נְדָה אֲצֵל
 מְגִיד שְׁעוֹר, וְתַהֲלָה לְאֵל, הַיּוֹם לֹא אֵלְמָן יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ הַרְבֵּה
 מְגִידֵי שְׁעוֹרִים בְּכָל מְקוֹם, וּכְדָאִי לְשַׁמְעַע פְּעַם בְּשָׁבוּעַ שְׁעוֹר,
 כִּי זֶה מְאֹד מְאֹד חָמוּר.

וְעַל כָּלֵם — אַתָּה מְכַרְחַח לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה וְלִשְׂמַח אֶת

אֲשֶׁתְּךָ, כִּי כָף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה יז, סִימָן ב:): תִּגְי רַבִּי יַעֲקֹב, כֹּל שְׂאִין לוֹ אִשָּׁה שְׂרוּי בְּלֹא טוֹבָה, בְּלֹא עֵזֶר, בְּלֹא שְׂמֻחָה, בְּלֹא בְרָכָה, בְּלֹא כִפְרָה, בְּלֹא טוֹבָה, לֹא טוֹב הֵיטָוּ הָאָדָם לְבַדּוֹ. בְּלֹא עֵזֶר, שְׂנֵאָמֵר (בְּרֵאשִׁית ב, יח): "אֲעֻשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנַגְדּוֹ", בְּלֹא שְׂמֻחָה, שְׂנֵאָמֵר (דְּבָרִים יז): "וְשְׂמֻחַתְּ אִתָּה וּבִיתְךָ", בְּלֹא כִפְרָה, שְׂנֵאָמֵר (וַיִּקְרָא טו): "וְכִפֵּר בְּעַדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ", בְּלֹא בְרָכָה, שְׂנֵאָמֵר (יחזקאל מד): "לְהַנִּיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתְךָ", רַבִּי סִימּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי אוֹמֵר: אֵף בְּלֹא שְׂלוֹם, שְׂנֵאָמֵר (שְׁמוֹאל-א', כה): "וְאִתָּה שְׂלוֹם וּבֵיתְךָ שְׂלוֹם", רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּסַכְנִין בְּשֵׁם רַבִּי לִוִּי אוֹמֵר: אֵף בְּלֹא חַיִּים, שְׂנֵאָמֵר (קהלת ט): "רְאֵה חַיִּים עִם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ", רַבִּי חִיָּא בַר גַּמְדָּא אוֹמֵר: אֵף אֵינוֹ אָדָם שָׁלֵם, שְׂנֵאָמֵר (בְּרֵאשִׁית ה, ב): "וַיִּבְרָךְ אוֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם", שְׁנֵיֵהֶם כְּאֶחָד קְרוּיִים אָדָם; וְעַכְשָׁו כְּשֵׁאתָה מִתְחַתֵּן, אִתָּה מְקַבֵּל אֶת כָּל הַמִּתְנֻנּוֹת בְּפַעַם אַחַת: שְׂמֻחָה, בְּרָכָה, כִפְרָה, טוֹבָה, עֵזֶר וְכוּ'.

וְלִכֵּן עָלֶיךָ לְשַׂמַּח מְאֹד, וּלְשַׂמַּח אֶת אֲשֶׁתְּךָ, כִּי כָף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (ראש השנה ו:): אִשָּׁה בְּעֻלָּה מְשֻׁמָּחָה; וְהַעֲקֹר לְלֶכֶת עִמָּה בְּדֶרֶךְ אֲהָבָה גְדוּלָּה מְאֹד, כַּמֵּאמָרָם ז"ל (יבמות סב:): הָאוֹהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ כְּגוֹפּוֹ, וְהַמְּכַבְּדָהּ יוֹתֵר מְגוּפּוֹ, וְהַמְדַרְיָךְ בְּנֵיו וּבְנוֹתָיו בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְהַמְשִׂיאָן סְמוּךְ לְפָרְקָן, עָלָיו הַכְּתוּב אוֹמֵר (איוב ה'): "וַיִּדְעַתְּ כִּי שְׂלוֹם אֲהַלֶּךְ"; וְאָמְרוּ (בְּבֵא מִצִּיעַא נט): לְעוֹלָם יֵהָא אָדָם זְהִיר בְּכַבּוּד אִשְׁתּוֹ, שְׂאִין בְּרָכָה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֲלֵא בְשִׁבִיל אִשְׁתּוֹ, שְׂנֵאָמֵר (בְּרֵאשִׁית יב): "וּלְאֲבָרָם הֵיטִיב בְּעַבּוּרָה", וְהֵינּוּ דְאָמֵר לְהוּ רְבָא לְבַנֵּי מַחוּזָא, אוֹקִירוּ לְנִשְׁכֵּיכוּ כִּי הֵיכִי דִתְתַעְתְּרוּ [תְּכַבְּדוּ וּתְיַקְרוּ אֶת גִּשְׁוֹתֵיכֶם כְּדֵי שְׂתַתְּעוּשְׁרוּ]; וְאָמֵר רַבִּנּוּ

ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן סט), שְׁעַקַר הַעֲשִׁירֹת בְּאֵה בְּזִכּוֹת הָאִשָּׁה.

וְלִכְּנֵן רֵאָה לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמָךְ לְכַבֵּד וּלְיַקַּר אֶת אִשְׁתְּךָ מְאֹד מְאֹד, וְאִךָ פֶּעַם לֹא לְצַעֵק עָלֶיהָ, וְלֹא לְהַתְּפַרֵץ עָלֶיהָ וְכוּ', וְכוּ', אֲלֵא תָמִיד לְכַבֵּד וּלְיַקַּר אוֹתָהּ מְאֹד מְאֹד וּלְשַׁמֵּר בְּכַבֻּדָּהּ, כִּי כֹּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּבֵא מְצִיעָא נט): לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֶהִיר בְּאוֹנָאֵת אִשְׁתּוֹ, שְׁמַתוּף שְׂדֵמְעָתָה מְצוּיָה — אוֹנָאֵתָה קְרוּבָה; וְרַבְנֵנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סימן רסד) הִזְהִיר לְכַבֵּד וּלְיַקַּר אֶת אִשְׁתּוֹ. כִּי אָמַר: הֲלֹא הַנְּשִׁים הֵם סוּבְלִים צַעַר וְיִסּוּרִים גְּדוֹלִים מְאֹד מְאֹד מִלְּדִיָּהֶם, צַעַר הָעֵבּוֹר וְהַלְדָּה וְהַגְּדוּל, כְּאֲשֶׁר יְדוּעַ לְכָל עֵצָם מְכֹאֲבָם וְצַעֲרָם וְיִסּוּרֵיהֶם בְּכֹמָה אֶפְנִים הַקָּשִׁים וְכַבְדִּים מְאֹד מְאֹד וְכוּ', וְכוּ', עַל-כֵּן רָאוּי לְרַחֵם עָלֵיהֶם וּלְיַקְרָם וּלְכַבְדָּם. וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּבֵא מְצִיעָא נט): 'אוֹקִירוּ לְנִשְׁיֵכוֹ כִּי הֵיכִי דִתְתַעְתְּרוּ' [תְּכַבְּדוּ וּתְיַקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם, כְּדִי שְׁתִּהְיוּ עֲשִׁירִים], וְכֵן אָמְרוּ (בְּמֹת גו): 'דִּינֵנוּ שְׁמַגְדִּילוֹת אֶת בְּנֵינוּ וּמְצַלֵּת אוֹתָנוּ מִן הַחֲטָא'.

וְלִכְּנֵן צְרִיכִים לְכַבֵּד וּלְיַקַּר אוֹתָם מְאֹד מְאֹד, וְזֶה יְסוּד גְּדוֹל בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב, שֶׁהַבְּעַל מְכַרַח לְעֵזֵר לְאִשְׁתּוֹ, וְאִם הוּא רוֹצֵה לְהִיּוֹת מְקֻרָב אֶל רַבְּנֵנוּ ז"ל וּלְצִיַּת אוֹתוֹ, עָלָיו הַדְּבָר הַרְאִשׁוֹן לְעֵזֵר לְאִשְׁתּוֹ בְּכָל הַמּוֹכְבִּים.

וְעַל כָּלֵם — תַּרְגִּיל אֶת עֲצָמָךְ לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלֵךְ, בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּוֹרָה, וְכֹךְ אָמַר רַבְּנֵנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סימן קנד), שֶׁהַעֲקָר מֵהַ שְׁהִיַע לְמַדְרַגְתּוֹ, הוּא רַק עַל-יְדֵי עֲגֻנַת פְּרֵאֶסְטִיק (פְּשִׁיטוֹת), שֶׁהִיָּה מְדַבֵּר הַרְבֵּה. וּמְשִׁיחַ הַרְבֵּה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנּוֹ, וְאָמַר תְּהִלִּים הַרְבֵּה בְּכַפְשִׁיטוֹת. וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא הִגִּיעַ לְמָה שְׁהִיַע, וְאָמַר: אִם

הייתי יודע שהשם יתברך יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו
 חדוש פנה, הייתי עושה ביום אחד מה שעשיתי בשנה כלה
 (כלומר שהיה מזדרז כל-כף בעבודתו, עד שמה שהיה עושה
 ועובד השם יתברך בשנה כלה, היה עושה ביום אחד), והיה
 מתגעגע מאד אחר מעלת העבודה של פראסטיק (פשיטות)
 באמת, ואמר: איי איי פראסטיק. גם אמר, שדבר עם כמה
 צדיקים גדולים, ואמרו גם-כן שלא הגיעו למדרגתם, כי אם
 על-ידי ענין פראסטיק, שעסקו בעבודתם עבודת השם יתברך
 בפשיטות גמורה בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו'.
 ועל-ידי-זה דיקא הגיעו למה שהגיעו.

אם תקיים את כל מה שכתבתי לך פה, יהיה לך נכון
 בבטחון חזק, שתצליח בחיך.

יש קונטרס שנקרא "יום הנשואין", כדאי שתעבר על
 הקונטרס הזה היום דיקא, כי שמה כתובות בדיוק ההנהגות
 לחתן ביום חפתו, ואשרי החתן שעובר על הקונטרס הזה
 ביום חפתו, ומתנהג כמו שמוכא שם, מבטח לו שיהיה
 בביתו שלום כל ימי חייו.

המאחל לך מזל טוב והצלחה בחיים...

א' תשסח.

**אני רוצה לכבד את אבי בסנדקאות לבננו, אך
אשתי חוששת שאביה יפגע מן**

שאלה:

מאת שמעון: שלום לצדיק היקר מוה"רא"ש הקדוש. תודה רבה על הכל, שתהיה לך בריאות איתנה, ושתזכה להאריך ימים ושנים בטוב ובנעימים, אני אוהב אותך ואתה החיות שלי.

ברוך הוא וברוך שמו התחתנתי, ואשתי מעברת עם בן, ואני מודה על זה מאד, ומשתדל לעורר אותה על הזכרת שמות הצדיקים כמו שמוה"רא"ש מלמד אותנו. יש לי שאלה חשובה, ומה שהצדיק נגיד אני מבטיח לקיים: אני רוצה לכבד את אבא שלי בסנדקאות, למרות שאיננו שומר תורה ומצוות. אשתי גם אוהבת את אבא שלי, אבל היא טוענת שאבא שלה יפגע אם הוא יראה את אבא שלי סנדק. הסברתי לה שנוהגים לתת סנדק בפעם הראשונה לאבי הבעל, ובבן הבא בעזרת ה' לאבא שלה. אני מאד אוהב את ההורים שלה ומשתדל לכבד אותם וכן להפך.

רציתי שהצדיק יכתב לנו את האמת לאמתה, וכמו שיוזרה — בן נהג בעזרת ה'. אני מאד מבקש מהצדיק, שיחזיר לנו תשובה, כי זה נחוץ. תודה ושוב תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ח' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל שמעון, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואות חזן על הברכות והאחולים לבריאות, וכל המברך מתברך מפי אל עליון.

בדרך כלל לא פדאי לריב בעת ההריון איזה שם נותנים וכו', ומי יהיה הסנדק, ומי יהיה המוהל וכו', וכו', כי אף פעם לא יודעים אם זה יהיה בן או בת, ואף שהיום יש אולטראסאונד וכו', עם כל זאת לא פעם אחת טעו הרופאים, ולכן למה צריכים לריב לפני שילדה!? ולמה להכניס את האשה בלחץ!? סוף כל סוף היא בהריון, וסוּחַבַת את התינוק בבטן וכו', ואשה עוברת הרבה פחדים ולחצים בעת ההריון וכו', ולכן למה צריכים להוסיף על הלחצים שלה יותר ויותר?!

עם כל הכבוד להורים, צריכים לדעת שסנדק הוא נעשה כמזבח, וכאלו מקטירים קטרת עליו, ולכן צריכים להקפיד מאד מאד שהסנדק יהיה ירא שמים גדול מאד, ואין צריך לומר שיהיה שומר שבת על-כל-פנים, ואוכל כשר וכו', וכו', ולא כמו שנוהגים היום שנותנים את הכבוד הזה לאבא שהוא מחלל שבת, אוכל טרפות ונבלות וכו', וכו', ובאיזה פנים הוא יכול להיות סנדק?! בשעה שאלהו הנביא שמה, ויושב אז גם-כן על ברכי הסנדק, ואיך לא מתבישים ממנו?

כתבו המהרי"ל והרמ"א בשם רבנו פרץ, שגדולה חשיבות הסנדק מן המוהל, מפני שהסנדק הוא המזבח, שעליו מקטירים את הקטרת, ומשום הכא מקדימים אותו לעלות לתורה קדם המוהל, ואפלו קדם אבי הבן (עין רמ"א, יורה דעה, סימן רסה), ומכל זה רואים את מעלת הסנדק, שהוא חשוב אפלו מאבי הבן והמוהל, כל-כך חשוב ענין הסנדק,

ולכן מה טוב ומה נעים כשנותנים סנדקאות לגדול הדור צדיק מפרסם, וכך מונעים מחלקת בבית.

אני יודע שהדבר מאד מאד עדין, עם כל זאת אם עושים גדר שנותנים סנדקאות רק לגדול הדור צדיק מפרסם, על-ידי-זה מונעים את עצמם מהרבה מחלקת.

העקר צריכים לשמר מאד מאד, שלא יהיו מריבות בבית, שנה גורם לצרות רעות רבות, וחבל מאד שיגיעו לדבר זה.

מצות כבוד אב ואם זה מאד מאד יקרה וחשובה, כמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו רבה, פרשה כו): כל העולם כלו של הקדוש-ברוך-הוא, ואין הקדוש-ברוך-הוא מבקש מהאדם רק שיכבד אב ואם; ואמרו (פסיקתא רבתי) חמורה שבחמורות כבוד את אביך ואת אמך.

ואמרו (קדושין ל): שלשה שתפין הן באדם — הקדוש-ברוך-הוא, ואביו ואמו, בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש-ברוך-הוא, מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבודני; רואים מזה, אם מכבדים אבא ואמא, בזה מכבדים את הקדוש-ברוך-הוא, עם כל זאת צריכים לדעת, שאבא שמחלל שבת ואוכל טרפות וכו' וכו', אין ראוי להיות סנדק.

ולכן העצה הכי טובה שאומרים להורים, שאנחנו רוצים לתת סנדקאות לגדול הדור צדיק מפרסם, ולהורים נותנים כבוד אחר, כגון: סנדק מעמד, או אמירת הברכות, או פסא של אליהו הנביא, או קנואטר זה שמולף את היילד אל הברית, וזה גם-כן כבודים מאד מכבדים.

שו"ת א' תשסט ברסלב רנג

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשסט.

האם אדם שמקבל קצבת הבטחת הכנסה מבטוח לאמי נקרא "נצרך לבריות"?

שאלה:

מיאת אור: שלום רב.

האם אדם שמקבל קצבת הבטחת הכנסה מבטוח לאמי — נקרא "נצרך לבריות"? והאם מתקנים בו כל מה שרובנו אמר על מי שנצרך לבריות? תודה. תהיו בריאים ושמחים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ח' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אור, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל פירש (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן סו) את מאמרם ז"ל (ביצה לב:): **פינן שנצרך לבריות, עולם חשך בערו, וחשך זה לשון מניעה, כמו שכתוב (בראשית לט): "ולא חשך ממני", וכן (שם כב): "ולא חשכת את בנך", הינו כשנצרך לבריות, אזי יש לו מניעות רבות וכו', וכן פירש את מאמרם ז"ל (ברכות ו:): **פינן שנצרך אדם לבריות, נשתנה פניו ככרום לכמה****

רנד שו"ת א' תשע ברסלב

גִּוּנִים, פְּנִים זֶה עֲנִין שֶׁל אֲמֶת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים כד):
"מִבְּקָשֵׁי פְּנֵיךָ יַעֲקֹב", וְכָתִיב (מִיכָה ז'): "תִּתֵּן אֲמֶת לַיַּעֲקֹב",
דִּהְיִנוּ שֶׁהָאֲמֶת שָׁלוּ שֶׁהוּא סוּד הַפְּנִים מִשְׁתַּנֶּה לְכַמָּה גִּוּנִין,
שֶׁמְכַרְח לְשִׁקֵּר.

וְלִכֵּן כָּל מִי שֶׁצָּרִיךְ טוֹבוֹת מִהֲבְרִיּוֹת, לְבִסּוֹף הוּא מְכַרְח
לְשִׁקֵּר, וְלֹא לְהַגִּיד אֶת הָאֲמֶת, וְלִכֵּן אֲשֶׁרֵי הָאָדָם שֶׁלֹּא צָרִיךְ
לְהַגִּיעַ לְהִיּוֹת מְקַבֵּל מִהֲבְרִיּוֹת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לְשִׁקֵּר, וְזֶה
לֹא מִשְׁנֵה אִם זֶה הַבְּטָחַת הַכְּנָסָה, אוֹ בְטוּחַ לְאִמִּי, אוֹ קִצְבַת
יְלָדִים וְכוּ' וְכוּ', אִם צָרִיכִים טוֹבוֹת מֵאַחֲרֵים, הֵהֲכַרְח לְשִׁקֵּר,
שֶׁזֶה עוֹן חֲמוּר, אָדָם יִקַּח תְּמִיד מִה שֶׁמְגִיעַ לוֹ בְּצִדְקָה, וְלֹא
יִטְעֶה אֶת הֲבְרִיּוֹת, שְׂאֵז יֵשׁ לוֹ הַמוֹן מְנִיעוֹת וְעוֹלָם חֲשׂוֹף
בְּעֵדוֹ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שִׁיְהִיָּה לָךְ שִׁפְעַ גְּדוֹל מְאֹד,
וְלֹא תִצְטָרֵךְ לְאַף אֶחָד, אֲלֵא תוּכַל לְתַת בְּיַד רַחֲבָה לְזוּלָת.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשע.

קִשָּׁה לִי מְאֹד לְדַבֵּר בְּפִנֵי קֹהֵל, וְכִשְׂאֲנִי צָרִיכָה
לְדַבֵּר עִם אֲנָשִׁים, אֲנִי נִתְקַפֶּת חֲרָדָה

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מְלַכָּה: שְׁלוֹם לְכַבוֹד הָרַב.

בְּשָׁנָה הָאֲחֻרוּנָה חֲוִיתִי מַעִין טְרַאוּמָה שֶׁלֹּא מְנִיחָה לִי
לְרַגֵּעַ, וּמִשְׁתַּלְּטֶת לִי עַל הַחַיִּים, אוֹלֵי זֶה יִשְׁמַע מִשְׁהוּ
שׂוֹלֵי, אֲבָל זֶה מְאֹד מְצַעֵר אוֹתִי, וּמְדִיר שְׂנֵה מַעִינִי. אָף

פעם לא הייתי בן-אדם שאוהב לעמוד על בְּמָה, ולדבר בפני קהל.

לפני כשנה לקחו אותנו מהעבודה ליום גבוש, ובמהלך היום ישבנו בקבוצות, ודנו בעניינים הקשורים לשפור ההתנהלות בעבודה, וכשהתחלתי לומר משהו, ופתאום קלטתי שכלם מרכזים בי, לא יודעת מה קרה לי, פשוט השתתקתי באמצע, והיה לי "בלאק אאוט", אף אחד לא הבין מה קרה לי, והסברתי את זה בסתמיות קלה. מאותו יום אני מסיימת רק מהזכרת כל דבר שיש בו דבור בפני קהל, ושיבות צות מלחיצות אותי, והפכתי להיות ממש חרדתית לנושא. נסיתי לטפל בעצמי עם שיחות יעוץ, אף זה לא עזר.

בנוסף אני בת עשרים וארבע, ונמצאת בשדויכים כבר הרבה זמן, אף מרגישה שדברים תקועים בחי... אני לא יודעת מה לעשות, ואשמח אם הצדיק יכונן אותי למקום הנכון. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ח' אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל מלכה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הדבר הראשון עליך לדעת, שלא צריכים פל-כף להתרגש ממה שעבר עליך, כי דבר זה מצוי הרבה בין בגברים ובין בנשים, שיש להם אימתא דצבורא, זאת אומרת הם מפחדים לעמוד לפני קהל ולדבר.

ולכן את לא צריכה לבלבל את עצמך ממה שקרה לך, כי זה דבר מאד מצוי, שלא כל אחד מסגל לעמוד לפני קהל ולדבר, וצריכים על זה "טאלנט" (כשרון) מיוחד, ולא כל

אחד מסגל לזה, ולכן אל תבלבלי את עצמך מכל זה, ומה שגרה קרה, ואת לא צריכה להתבלבל מזה. תדעי לפעם הבאה, אם את לא מסגלת לעמד לפני קהל ולדבר, אזי שבי במקומך ואל תדברי, ולא קרה שום דבר, את לא צריכה להיות שבורה מזה.

בענין למצא שדו"ק וכו', ואת לא יודעת מה לעשות וכו', אכתב לך מה שאני כותב לכל רוק ורוקה שנמצאים באותו מצב שלך.

חכמינו הקדושים אמרו (במות סג): נחות דרגא ונסיב איתתא, את צריכה לרדת מדרגה, ואז תמצאי את הזיווג שלך, כי בדרך כלל בחורה היא גאותנית וכו', ולא מתאים לה לקחת את זה או את זה וכו', אני הכי חכמה והכי יפה וכו', אקח את זה? או אני הכי חכמה והכי יפה משפילה וכו', אקח את זה? והיא מסתובבת ומחפשת את הבן זוג שלה כפי הדמיון שנכנס בה, כאלו מי יודע מה היא? והיא רוצה שיבוא אליה זוג משהו שעדין לא נברא וכו', ועל-ידי-זה מחפשת וכו', ומסתובבת ויוצאת לפגישות, פן ואולי אמצא את בחיר לבבי, שיבוא אלי על סוס לבן עם שקים מלאים כסף וכו', ובשביל זה הבחורה מחפה עד שיולד זוג כזה, ובין כך היא לא קולטת, שהזמן אינו מחפה, כמאמר החכם: "הזהר מן הזמן, כי הוא אויב רע מאד", ועד שתופסת את עצמה, רואה שהיא כבר בגיל שלשים, ומה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים, ונותנים לנו עצה (במות סג): נחות דרגא ונסיב איתתא, תרדי מדרגה ואל תחזיקי מעצמך כל-כך גדולה וכו', ואז תמצאי בקלות בן זוג שיתאים לך.

רנז   בְּרִסְלָב   א' תשעא   שו"ת

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע
בְּתַפְלְתִּי שְׁאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה
מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי — תִּשְׁפִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשעא.

**פַּעַם הָאֶמְנָתִי בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשִּׁיטוֹת, אֲבָל הַיּוֹם
קָשָׁה לִי לְהֵאֱמִין, וְאֲנִי מְאֹד מְתַסְּכֶלֶת**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אור: שְׁלוֹם. קָשָׁה לִי לְנַסֵּחַ אֶת עֲצָמִי, אֲבָל אֲנִי
לֹא מְבִינָה מַה ה' רוֹצֵה מִמֶּנִּי. לְמַדָּה כָּל-כֶּף קָשָׁה לִי
לְקַבֵּל אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְאֶת הַמְּצִיאוֹת הַזֹּאת, וְלִמָּדָה
קָשָׁה לִי לְקַבֵּל אֶת הַבוֹרָא... נִמְאָס לִי לְהִתְיַסֵּר, וְאֲנִי
מְתַסְּכֶלֶת נִפְשִׁית.

פַּעַם הָאֶמְנָתִי בְּתַמִּימוֹת, וְלִקְחָתִי אֶת הַכֹּל מִיּוֹבֵן מֵאֵלָיו,
וְהַיּוֹם כָּבֵד כְּמַעַט שְׁנֵתִים אֲנִי בְּתַסְּכוּלִים מִדְּעוֹלָם הַזֶּה,
קָשָׁה לִי לְקַבֵּל אֶת הַחַיִּים הָאֵלֹו וְאֲנִי מְבַלְבֶּלֶת מְאֹד.
אֲנִי מְנַסֶּה לְהִתְחַזֵּק בְּאִמוּנָה וְלֹא הוֹלֵךְ לִי, וְאֲנִי מִפְחָדָת
לְהִשְׁתַּגֵּעַ. בְּגִלְל כָּל הַמְּצַב שְׁאֵנִי עוֹבְרָת הַתְּחִיבָתִי בְּדָת,
אֲבָל אֲנִי מְרַגֶּשֶׁה שְׁאֵנִי עוֹבְרָת עַל עֲצָמִי. מַה ה' רוֹצֵה
מִמֶּנִּי?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרוֹת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר תְּצִינָה, ח' אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל אור תְּחִינָה.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מִכְתָּבֶךָ.

הקדוש-ברוך-הוא לא רוצה ממך שום דבר, רק דבר אחד, שתהיי תמיד שמחה ועליזה, ותתענגי מהחיים שפל-כף יפים, כי באמת מי שזוכה לאמונה ברורה ומזככת, ומבין ומשפיל איך שאין בלעדיו יתברך כלל, הכל לכל זה אלקותו יתברך, דבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, והוא יתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים, בצדק ובמשפט, עד כדי כך, שאמרו חכמינו הקדושים (תלין ז): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה; שאדם לא מקבל מכה קטנה באצבע קטנה אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה, אדם שפל-כף החדיר בעצמו את האמונה הקדושה הזו, הוא תמיד שש ושמת, כי הוא מסר את כל בלו אליו יתברך, ולא אכפת לו מכלום, אלא איך שהקדוש-ברוך-הוא מנהיג עמו, הוא תמיד שש ושמת, כי יודע שהכל לטובה, וכמו שאמר רבי עקיבא (ברכות ס): לעולם יהא אדם רגיל לומר 'פל דעביד רחמנא לטב עביד'; ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן ד): כשאדם יודע שפל מארעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא, ותמיד נותן תודה להקדוש-ברוך-הוא על החסדים והרחמים גמורים שעושה אתו.

ולכן דעי לך, שהקדוש-ברוך-הוא לא רוצה ממך שום דבר, רק שתהיי שמחה ועליזה, ואל זה זוכים כשמקימים את רצונו יתברך, שהן מצוותיו הקדושות, שהזהיר אותנו לאכל רק מאכלים כשרים, ולשמר שבת פהלכתה, ואשה שתשמר על עצמה לא להפקיר את גופה וכו' וכו', ואז אם תקימי את רצונו יתברך, תהיי שמחה ועליזה. אף הבעיה היא, שאדם כשחוטא — נעלם ונסתת מננו אמתת מציאותו יתברך, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות אמונה, סימן כב):

הפֿשע של האָדעם מְכַנִּים כְּפִירָה לְאָדָם; וּכְתִיב (ישעיה נט, ב):
 "כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִיוּ מְבֹדִילִים בֵּינְכֶם לְבֵין אֱלֹקֵיכֶם
 וְחַטָּאתֵיכֶם הִסְתִּירוּ פָּנִים מִפָּנֶיךָ מִשְׁמוֹעַ", כִּי בְּרַגַע שְׁאָדָם
 חוֹטֵא, עַל-יְדֵי-זֶה הָעֲוֹנוֹת נִחְקָקִים עַל עֲצֻמוֹתָיו, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב
 (יחזקאל לב): "וַתְּהִי עֲוֹנוֹתֶם חֻקָּה עַל עֲצֻמוֹתֶם", וּמִזֶּה בָּא
 שְׁאָדָם סוֹבֵל מֵה שְׁסוֹבֵל, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (ירמיה ח): "עֲוֹנוֹתֵיכֶם
 הִטּוּ אֵלָה", וּכְתִיב (תהלים לד): "תְּמוֹתַת רָשָׁע רָעָה", אוֹמֵר
 רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד'), שֶׁהָרַע בְּעֲצָמוֹ נוֹקֵם בּוֹ,
 וּמִסְכָּן, חוֹשֵׁב שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹדֵף אוֹתוֹ וְכוּ' וְכוּ', אֲבָל
 אִם מְרַגְלִים אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשֵׁפֶת
 הָאֵם שְׁלוֹ, וּמְבַקְשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ תָּמִיד כָּל מֵה שְׁצָרִיכִים,
 עַל-יְדֵי-זֶה מִתְחִיל לְהֵאִיר לוֹ הָאוֹר אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא
 חֹסֵר לוֹ שׁוֹם דְּבַר, וְהוּא הֵכִי מְאֹשֵׁר בְּחַיִּים.

וְלִכֵּן אֵנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, תִּתְחַזְּקִי לְהִיּוֹת רַק בְּשִׁמְחָה,
 כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כד), שְׁגַם חֻכְמֵי
 הַרוֹפְאִים אָמְרוּ, שֶׁכָּל הַמַּחְלוֹת וְהַחֲלָאִים רָעִים בָּאִים לְאָדָם
 רַק מִחֻמַּת חֶסְרוֹן הַשְׂמֻחָה, וְלִכֵּן צָרִיכִים לְהִתְאַמֵּץ בִּיְתֵר שְׂאֵת
 וּבִיְתֵר עֵז לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי הַשְׂמֻחָה הִיא רְפוּאָה לְכָל,
 וְלִהְפֹּךְ — הָעֲצָבוֹת וְהַמְרָה שְׁחוּרָה מְבִיאִים לְאָדָם אֶת כָּל
 הַמַּחְלוֹת.

וְלִכֵּן תִּכְרִיחִי אֶת עֲצָמְךָ לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה. וְחֻכְמֵינוּ
 הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי ב'): אֵין הַשְׂמֻחָה מִמִּתְנַת לְאָדָם,
 לֹא כָּל מִי שְׁשֻׁמַּח הַיּוֹם שְׁמַח לְמַחֵר; וְלִכֵּן רְאִי לְחַטֵּף שְׂמֻחָה,
 וְלְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׁמְחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּמְשָׁךְ עַלֶיךָ בְּרָכָה
 וְהִצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדִיךָ, וְתִהְיִי הֵכִי מְאֹשֵׁרֶת בְּחַיֶּיךָ,
 וְתִרְגְּשִׁי כָּל דְּקָה וְשִׁנְיָה אֲשֶׁר בְּחַיֶּיךָ.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשעב.

ההורים שלי התגרשו, וכל הזמן אני שקוע במחשבות על העבר ועל הגרושין שלהם

שאלה:

מאת חיים: אני בחור צעיר, ויש לי בעיה רצינית: אבא ואמא שלי התגרשו, ואני שקוע במחשבות מהעבר, וזה מציק לי מאד. מה עלי לעשות, כדי להקל מעלי את המצוקה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ח' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל חיים, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שכל בן או בת כשהורים התגרשו, זה מניח אצלם צלקת מאד עמקה, ולכן לא בחנם שאמרו חכמינו הקדושים (גטין ז:): כל המגרש אשתו ראשונה אפלו מזבח מוריד עליו דמעות; נשאלת השאלה: למה דוקא המזבח מוריד דמעות, למה לא שאר כלי המקדש, כגון: הכיור, השלחן, המנורה, או הארון וכו'? אלא המזבח מוריד

דמעות — מספיק קרִבנות הביאו עלי. ולכן אני לא צריך יותר קרִבנות, פי בגרושין מי הקרִבנות? הילדים, ולכן המזבח דיקא מוריד דמעות, פי יש עלי מספיק קרִבנות, אני לא צריך שביאו עלי עוד קרִבנות.

ולכן אני מאד מבין את הפאב שלך וכו', עם כל זאת עליך לדעת, פי לילדים אסור וכן אי אפשר להתערב במעשה ההורים, אלא לקבל את הכל באהבה, ואף שזה מאד מאד כואב, עם כל זאת לא יכולים להשאיר תמיד עם הפאב הזה וכו', אדרבה צריכים לקבל על עצמו — אני אהיה בדיוק להפך מהם, אצלי זה אף פעם לא יקרה, אדרבה אני אעשה כל מה שביכולתי להיות בשלום ובאהבה ובהבנה הודנית עם אשתי, ואני אבנה בית בריא, שאף פעם לא נצטרך לריב, ויהיו לנו ילדים חזקים מאד מאד. ועל-כן אתה צריך להתחיל לעבד על נקדה זו — איך לבנות לעצמך את הבטחון העצמי וכו', ומהפשלון שראית וחשפת על בשרך וכו' וכו', תלמד איך יכולים להבנות מחדש, ולא להשבר משום דבר, ועל זה צריכים הרבה יגיעה וטרחה גדולה, אבל זה משתלם שתבנה לעצמך את הבטחון העצמי, ולא להתבלבל ממה שקרה עם ההורים, ואז תגדל, בעזרתו יתברך שמו, בחרור עם אפי חזק, ועם בטחון עצמי. אבל אני מכרח להגיד לך, שצריכים לעבד על עצמו הרבה מאד על זה, ותראה שסוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב.

רבנו ז"ל למד אותנו למוד עמק מאד מאד, ואמר (שיחות הר"ן, סימן כו): אצל העולם השכחה היא חסרון גדול בעיניהם, אבל בעיני יש בהשכחה מעלה גדולה. פי אם לא הייתה שכחה, לא היה אפשר לעשות שום דבר בעבודת השם יתברך, אם היה זוכר כל מה שעבר, לא היה אפשר לו להרים

אֶת עֲצָמוֹ לְעִבּוּדְתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּשׁוּם אֶפֶן, גַּם הָיָה מִבְּלִבָּיִם אֶת
הָאָדָם מְאֹד כָּל הַדְּבָרִים שְׁעוֹבְרִים עָלָיו. אָבֵל עֲכָשׁוּ עַל-יְדֵי
הַשִּׁכְחָה — נִשְׁכַּח מֵה שְׁעֵבֶר. וְאֶצְלוֹ אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל, הוּא
הַדְּרֵךְ, שֶׁכֵּל מֵה שְׁעֵבֶר וְהֵלֵךְ, נִפְסַק וְהוֹלֵךְ לַחֲלוּטִינָן, וְאֵינּוּ
חוֹזֵר בְּדַעְתּוֹ עוֹד כִּלְלֵל. וְאֵינּוּ מִבְּלִבָּל כִּלְלֵל עֲצָמוֹ עוֹד בְּמֵה
שֶׁכָּבַר עָבַר וְהֵלֵךְ וְכוּ'.

וְלִכֵּן תְּרַגֵּיל אֶת עֲצָמְךָ לְהַעֲבִיר מִדַּעְתְּךָ מֵה שֶׁקָּרָה עִם
הַהוֹרִים וְכוּ' וְכוּ', וְאִף שְׂוֵה לֹא קָל, עִם כָּל זֹאת אִם אַתָּה
רוֹצֵה לְהִתְקַדֵּם קְדִימָה בַּחַיִּיד וְכוּ', תִּשְׁכַּח מֵהַעֲבֵר, וְתִרְאֶה
שֶׁתִּצְלִיחַ בְּדַרְכְּךָ.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע
בְּתַפְלִיתִי שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה
מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשעג.

הַשִּׁכּוֹן שְׁלִי מִתְלַבֵּשׁ פְּאָדָם חֲרָדִי, אָבֵל מִתְנַהֵג
וְעוֹשֶׂה דְּבָרִים שְׁלֵא מִתְאִימִים לַחֲרָדִי.

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת יוֹנָה: שְׁלוֹם לְכַבוֹד הַצַּדִּיק מִיבְּנֵי אֵל.
בְּבִנְיָן שָׁבוּ אֲנִי גַר, וְשׁ דִּיר חֲרָדִי. לְמִרוֹת שֶׁהוּא מְגִדִיר
אֶת עֲצָמוֹ בַּחֲרָדִי, וְגַם מִתְלַבֵּשׁ בְּכָה, הוּא מִתְנַהֵג
וְעוֹשֶׂה דְּבָרִים שְׁלֵא מִתְאִימִים לְאָדָם חֲרָדִי, וְאֶפְלוּ לֹא
לְאָדָם דְּתִי. בְּכָל פַּעַם שְׂאֵנִי רוֹאֶה אֶת הַהִתְנַהֲגוּת

והמעשים שלו, זה ממש מרתים אותי.
 איך זה יכול להיות, שהוא כל-כף צבוע? והאם כדאי
 לי פעם אחת ולתמיד לדבר אתו, ולהגיד לו את כל
 מה שאני חושב?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ח' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יונה, נרו נאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מאד מבקש אותך, אם אתה רוצה לעבר את זה
 העולם בשלום ובטוב לב, לחיות חיי אשר, אזי אל תתערב
 מה שקורה אצל אחרים, כי כבר אמרו חכמינו הקדושים
 (פסחים נד:): אַחַד מֵהַדְּבָרִים שֶׁנֶּעְלַם מֵעֵינַי אָדָם, זֶה שְׂאִינוֹ יוֹדֵעַ
 מֵהַ בְּלֶבֶם שֶׁל אַחֲרִים, אָדָם יִכּוֹל לְהִיטֵל שָׁכֵן עַל יַד חֲבֵרוֹ,
 וַיִּדְמֶה לוֹ שֶׁמִּפִּיר טוֹב אֶת שְׁכֵנוֹ וְכָל מַהוּתוֹ וְכוּ', וּלְבִסּוֹף אֵין
 לוֹ מִשְׁגַּח כָּלֵל מִה עוֹבֵר עַל שְׁכֵנוֹ, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל
 כָּל אֶחָד וְאַחַת מִשְׁבָּרִים וְגַלְמִים כְּאֵלוֹ, שְׂזָה גַם שֶׁמְחַזְּקִים
 מַעֲמָד.

ולכן הזהירנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפב),
 שצריכים לחפש ולבקש ולמצא טוב בחברו, ולדון אותו לכה
 זכות, כי איך אפשר שאין בו אפלו מעט טוב?! ומלבד זאת
 צריכים תמיד להבין בין השורות ולהתבונן בין השיטים מה
 קורה אצל הזולת? אולי יש שם איזה ילד חולה וכו', שדבר
 זה מעביר את האדם על דעתו לגמרי וכו', אולי יש שם
 עגיוות ודחקות, והם מלאים חובות וכו', שדבר זה שובר את
 האדם לגמרי וכו', אולי אין שם שלום-בית, והפל הרב
 ונחרב וכו', ולכן אף פעם אסור להסתפל על אחרים, ומפל

שָׁכַן שְׁלֵא יִהְיֶה מְבִין עַל אַחֲרִים, יוֹתֵר טוֹב שְׂיִסְתַּכַּל הָאָדָם
עַל עֲצָמוֹ וְעַל בְּנֵי בֵיתוֹ, וַיִּתְקַן אוֹתָם לְפָנֵי שְׂרוּצָה לְתַקֵּן אֶת
הַשָּׂכָן וְכוּ', וְאִם תִּלְךָ בְּדַרְכּוֹ זֶה — תִּצְלִיחַ בְּדַרְכּוֹ.

רַבְּנוּ ז"ל גִּלְהַ לָּנוּ עַל הַפְּסוּק (יחזקאל לג): "אֶחָד הָיָה
אֲבָרְהָם", אֲבָרְהָם אָבִינוּ עָבַד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּבַחֲיִנַת 'אֶחָד',
אִף פְּעַם לֹא הִסְתַּכַּל עַל הַזּוּלָּת. וְהָאֲרִיף בְּזֶה מוֹהֲרֵינָּה ז"ל
(לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, פֶּסַח, הַלְכָה ט), שְׂאֲסוּר לְהִסְתַּכַּל עַל אַחֲרִים כָּלֵל,
רַק יִלְךְ לְדַרְכּוֹ, וְאִזּוֹ דִּיקָא יִגִּיעַ אֶל מַחֲזוֹ חֶפְצוֹ.

אִם אַתָּה רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת בְּקִרְתָּ, תַּעֲשֶׂה עַל עֲצָמְךָ וְלֹא עַל
הַזּוּלָּת. עִם כָּל זֹאת לְמַד אוֹתָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, שְׁגַם עַל עֲצָמוֹ
אֲסוּר לַעֲשׂוֹת בְּקִרְתָּ וְכוּ', וַיַּחֲפֹשׂ וַיִּבְקַשׁ גַּם בְּעֲצָמוֹ אֶת הַטּוֹב,
וַדִּיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יִצְלִיחַ בְּדַרְכּוֹ.

הַמֵּאֲחַל לָךְ בְּרָכָה וְהִצְלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשעד.

אִיךְ אֲנַחְנוּ אֲמוּרִים לְהִתְיַחַס לְרַבָּנִים שְׂמֵתִנְגָּדִים
לְחִסְדוֹת בְּרִסְלָב, וְלִנְסִיעָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה לְאוּמָן?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אֶסֶף: שְׁלוֹם לְכַבּוֹד הָרַב שְׁלִיט"א.
אִיךְ אֲנַחְנוּ אֲמוּרִים לְהִתְיַחַס לְכָל הַרַבָּנִים שְׂמֵתִנְגָּדִים
לְנְסִיעָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה לְאוּמָן וְלְחִסְדוֹת בְּרִסְלָב בְּכָלֵל?

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ח' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אסף, נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שרבנים חשובים וראשי ישיבות רציניים, שמונעים ומתנגדים להנסיעה אל רבנו ז"ל לראש השנה לאומן, וכן מתנגדים לחסידות ברסלב, צריכים לדון אותם לכף זכות, ולתת להם את הכבוד הכי גדול פראוי להם, כי הם פשוט לא יודעים מה זו חסידות ברסלב, ומה זה לנסע אל רבנו ז"ל באומן על ראש השנה.

לצערנו הרב, נתקיים (תמיד לב): שטנא נצח, הינו השטן נצח. ידוע מה שספר רבנו ז"ל (ספורי-מעשיות, מעשה ז'), שקדם שיירדה נשמתו לזה העולם, עשה הסמ"ך-מ"ם רעש בכל העולמות, אם הנשמה הזו תרד, אין לי כבר מה לעשות בזה העולם. ואמרו לו, שהנשמה הזו מכרחת לרדת וכו', פי (יחזקאל ז, ב): "קץ בא הקץ", ואתה תצא ותמצא לעצמך עצה כנגדו. ויצא ועדין לא חזר, ובין כך השביעו את נשמתו של רבנו ז"ל, כדרך שמשביעים כל נשמה וכו', והנה הסמ"ך-מ"ם הגיע עם עוד זקן, וצחקו צחוק גדול מאד, ואמר: אני כבר לא מפחד מהנשמה הזו, כי מצאתי עצה נגדו וכו', עין שם; ואמרו אנשי שלומנו הקדושים, שזו הייתה העצה שלו, שדבר רבנו ז"ל יהיה לצחוק מכאיב בעיני העולם וכו'. ובאמת נתקיים דבר זה, שבכל דור ודור זה לעמת זה, נגד חסידי ברסלב עובדי השם אמתיים, שפל ראשם ומחם הוא בתורה ובתפלה וקיום מצוות מעשיות בשמחה עצומה וכו', תמיד קמים משגעים ומטרפים וכו', וגורמים בושות וחרפות

לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ וְכוּ', רוֹקְדִים וּמְשַׁתּוֹלְלִים עַל הַרְחֻבוֹת וְכוּ', עֲזֵי פָנִים נֶגְדַת חֲכָמֵי וְצַדִּיקֵי הַדּוֹר, וְנֶגְדַת רְאֵשֵׁי יִשְׁיבוֹת וּמְשַׁגְּיחִים וְכוּ', וּמַחְמַת שְׁהֶרְבְּנִים וְהֶרְאֵשֵׁי יִשְׁיבוֹת לֹא מְפִירִים אֶת חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב הָאֲמִתִּיִּים, שְׁמִינְגָעִים אֶת עֲצָמָם בַּתּוֹרָה בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה בְּהַתְמַדָּה מְרַבָּה מְאֹד, כִּי הֵם מְאֹד צְנוּעִים, וְיוֹשְׁבִים בְּד' אֲמוֹת שְׁלָהֶם וְכוּ', וְלִכְּן חוֹשְׁבִים שְׂאֵלוֹ הַמְּשַׁנְּעִים הַמְּטַרְפִּים הֵם חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב.

וְלִכְּן לֹא בַחֲנָם שְׁחוֹלְקִים עַל חֲסִידוֹת בְּרֶסֶלֶב, וְחוֹלְקִים עַל הַנְּסִיעָה אֶל רַבְּנוּ ז"ל בְּאוֹמֵן, כִּי אִם בְּאֶמֶת הָיוּ יוֹדְעִים אֶת עַרְףְּ חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁבְּכָל מַחֲם וּמַהוֹתָם הֵם רַק בַּתּוֹרָה, וְלוֹמְדִים בְּהַתְמַדָּה רַבָּה עַל־פִּי סֵדֶר הַדֶּרֶךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁרְצָה שְׁיִטְיִלוּ בְּכָל חֲלָקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲזַי בְּיָדָאֵי לֹא הָיָה שׁוֹם רַב אֲמִתִּי, וְרֹאשׁ יִשְׁיבָה חָשׁוּב, וּמְשַׁגְּיחַ יֵרָא שְׁמִים, חוֹלֵק עַל חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב בְּכָל־לִיּוֹת, וּבַפְּרָטִיּוֹת עַל הַנְּסִיעָה אֶל רַבְּנוּ ז"ל לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוֹמֵן, שֶׁרַבְּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד בִּקֵּשׁ אוֹתָנוּ אִישִׁית, שְׁנִשְׁבֵּר אֶת כָּל הַמְּנִיעוֹת, וְנִבּוֹא אֵלָיו עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

וּבְאֶמֶת אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן טו): מִי שְׁאוֹהֵב אֶת הַצַּדִּיק, צָרִיף לְשֹׁמֵר אֶת הַצַּדִּיק שְׁלֹא יֵצֵא עָלָיו שֵׁם רַע; וּמָה לַעֲשׂוֹת, שְׁחַכְמִינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (דְּבָרִים רַבָּה, פֶּרֶשׁה י"א, סִימָן י'): מִלְּאָף סַמְאֵל הִרְשָׁע רֹאשׁ כָּל הַשְּׁטָנִים הוּא, בְּכָל שַׁעָה הָיָה מְסַפֵּר מִיתָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, וְאוֹמֵר: מָתִי יִגִיעַ הַקֶּץ, אוֹ הִרְגַע שְׁבוּ יְמוֹת מֹשֶׁה, שְׁאָרְד וְאֶטֶל נִשְׁמָתוֹ הַיְמָנוּ. וְעָלָיו אָמַר דָּוִד (תְּהִלִּים לו): "צוּפָה רָשָׁע לְצַדִּיק וּמִבְּקֵשׁ לְהַמִּיתוֹ", אֵין לָךְ רָשָׁע בְּכָל הַשְּׁטָנִים כֶּלֶן כְּסַמְאֵל, וְאֵין לָךְ צַדִּיק בְּכָל הַנְּבִיאִים כְּמֹשֶׁה, שְׁנֶאֱמַר (דְּבָרִים לד, י'): "וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה, אֲשֶׁר יִדְעוּ הַגּוֹי"ה פָּנִים אֶל פָּנִים";

וְאָמַר רַבְּנּוּ וְ"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב'), שְׁכַל צְדִיק וְצְדִיק נִקְרָא מֹשֶׁה, כְּמֵאמָרָם וְ"ל (שבת קא): מֹשֶׁה שְׁפִיר קִאמְרַת.

וְלִכֵּן הַסֵּמֶף-מ"ם מוֹצִיא שֵׁם רַע עַל צְדִיקי אָמַת הַדְּבוּקִים בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, וּמְדַבֵּר עֲלֵיהֶם כָּל דְּבַר אָסוּר, כִּי יוֹדַע, שְׂאֵם הַצְּדִיקִים הָאֵלוּ יִתְגַּלוּ בְּעוֹלָם, אֵין לוֹ כְּבָר מֵה לַעֲשׂוֹת בְּעוֹלָם, כִּי הַצְּדִיקִים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבַּרְךָ, יֵשׁ בְּכַחֵם לְהַחְזִיר אֶת כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּלְהַפְיֵחַ בָּהֶם רוּחַ חַיִּים חֲדָשָׁה.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלְתִי שְׂאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׂתַהֲיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשעה.

עַדְךָ הַמְּנִיּוֹת שֶׁהִשְׁקַעְתִּי בְּהֵן יוֹרֵד וְיוֹרֵד, וְאֵנִי מִבְּקֶשׁ אֶת עֲצַתוֹ שֶׁל הַצְּדִיק לְהַצְּלָחָה

שאלה:

מֵאֵת אֵלֵיהֶו: לְכַבּוֹד קִדְשַׁת מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א. בְּשִׁהֲיִיתִי אֶצְלָכֶם בְּקִשְׁתִּי בְּרֻכָּה לְהַצְּלָחָה בְּמִסְחָר בְּמִנְיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁתְּמִיד הַצְּדִיקִים בְּרָכוּ אֶת תַּלְמִידֵיהֶם לְהַצְּלָחָה בְּמִסְחָר שֶׁל אֲרוֹ, חֻשָּׁה, אוֹ כָּל סְחוּרָה אַחֲרֵת, אִף מוֹהֲרָא"ש אָמַר לִי לְמִשָּׁף מִיָּד אֶת כָּל הַכֶּסֶף שֶׁהִשְׁקַעְתִּי, כְּדִי שְׁלֵא אֶפְסִיד אוֹתוֹ.

ובאמת מהרגע שחזרתי הביתה ערך המניות רק יורד ויורד.

אני מבקש מהצדיק, שלמרות הכל יתפלל בשבילי שאצליח, היות ומבחינתי מדובר בפקוח נפש, ואשמח לקבל את עצתו וברכתו של הצדיק להצלחה. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ח' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אליהו, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

כבר אמרתי לך פנים אל פנים, וכן כתבתי לך, שאני בכלל לא מחזיק מעסק של מניות, כי זה כמו המורים וכו', ואף שבני-אדם נשבעים שזה עסק טוב, ומרויחים כסף טוב מזה וכו', עם כל זאת אני בשלי, שעסק מניות זה עסק של המורים וכו', כי גם בהמורים מרויחים המון כסף, אבל לבסוף מקבלים מכה כזו, שמאבדים את הכל, ולא רק את כל הכסף שהשקיע, אלא שאדם לזה עוד כסף ונכנס בחובות לאלפים ורבות, וגם את זה הוא מאבד, ונשאב בעל חוב גדול מאד וכו'.

ואף שרואים שיש בני-אדם שמצליחים בגדול בעסק הזה וכו', אני מכרח להגיד לך, שזו סתם אחיזת עינים, כי אין אדם שלא אבד לבסוף את כספו בעסקי מניות, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן רפד), שהסמ"ך-מ"ם לפעמים מעשיר אדם באיזה ענין, כדי שכלם ירוצו ויעשו את העסק הזה, כי לפעמים נותנים לאדם עשירות גדולה, וכל העולם מתקנאים בו ורודפים אחר המון והעשירות, ומבלים ימים ושנים על זה, והכל מחמת קנאה והסתכלות שמסתכלין על

זו שנתעשר כֹּל-כֶּף, וְאַחֲרֵיכֶן אֵינוֹ עוֹלָה בְיָדָם כְּלוּם, וְכֹל
 זֶה מַעֲשֵׂה הַסֵּמ"ך-מ"ם, שֶׁהַשְּׁתַּדְּל בָּנָה לְהַזְמִין עֲשִׂירוֹת
 גְּדוֹלָה לְאַחַד, כְּדִי שֶׁהִרְבָּה הִרְבָּה אֲנָשִׁים יָבִלוּ יְמֵיהֶם
 וְשִׁנוּתֵיהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל-יְדֵי-זֶה, אֲשֶׁרֵי מִי שְׁפוּתַח אֶת
 הָעֵינַיִם וְרוּאָה מִה לְפָנָיו.

וְלָכֵן אֲנִי חוֹזֵר וְאוֹמֵר וּמְדַגֵּשׁ לָךְ, תּוֹצִיא תְּכַף-וּמִיד אֶת
 הַכֶּסֶף מִה שְׂאֵתָה עֲדִין יָכוֹל לְהוֹצִיא, כְּדִי שֶׁלֹּא תֵּאָבֵד אֶת
 הַכֹּל, וּמֵהַיּוֹם וְהִלָּאָה תִּבְרַח מֵעֶסֶק הַמְּנִיּוֹת וְהַהֲמוּרִים, שֶׁהַכֹּל
 הֵבֵל וְדַמְיוֹן גְּדוֹל מְאֹד, וְרַמְאוֹת גְּדוֹלָה אֵיךְ לְהוֹצִיא מִבְּנֵי-
 אָדָם כְּסָפִים בְּמִרְמָה.

אֲנִי מְקַוֶּה, שֶׁלְּכֹל הַפְּחוֹת עֲכָשׁוּ תַּצִּיַּת אוֹתִי. וּבְעֵנָן
 בְּרִכָּה וְכוּ', לֹא יְכוּלִים לְכַרֵּךְ עַל דְּבַר שֶׁהוּא קָלָלָה, כִּי אֵין
 הַבְּרִכָּה חֵלָה עַל עֶסֶק מְקַלָּל וְכוּ', יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 שְׁתַּהֲיֶה לָךְ פְּרֻנְסָה בְּהֵתֵר.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשעו.

**אֲנִי יוֹדֵעַ, שְׁמִי שְׁפוּעַס מְאֹבֵד אֶת כֹּל הַשְּׁפַע
 שֶׁהִיָּה צְרִיף לְהַגִּיעַ לוֹ, אֲבָל אֵינְנִי יָכוֹל לְהַתְּאֲפֵק
 מִלְּכַעַס**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת פְּנִיחָס: שְׁלוֹם לְצַדִּיק, וְתוֹדָה עַל הַדְּבוּרִים
 וְהָעֲצוֹת הַמְּחַבְּימוֹת.
 קָרָאתִי בְּכַמְּה מְקוֹמוֹת בְּסִפְרֵי בְּרִסְלָב, שֶׁהָעֲצוּבוֹת הֵינִי

מדה מגנה מאד, ומי שפועס מאבד את כל השפע שהיה אמור להגיע לו משמים. אני יודע שאני לא בסדר, אבל קשה לי לשנות את עצמי, ולמרות שאני מנסה להיות רגוע, בכל פעם אני פועס מחדש. מה אני יכול לעשות?

תשובה:

**בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ט'
אדר ה'תשע"ג.**

שלום וברכה אל פנחס, גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בזה העולם צריכים להיות סבלן גדול, כי אי אפשר לעבר את זה העולם, אלא על-ידי סבלנות, ולזכות למדה היקרה הזו של סבלנות הנקראת "ארה אפים", אי אפשר להגיע, אלא על-ידי תקף האמונה הקדושה בו יתברך, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קנה): על-ידי אמונה, האדם קונה לעצמו מדת אריכת אפים, כי המאמין האמתי, שמאמין שהכל ממנו יתברך, ודבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא הכל משגח ממנו יתברך, אזי יכול לקבל עליו הכל, מאחר שידע, אשר בכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, והכל ממנו יתברך וישתבח.

ולכן ראה להתחזק הרבה באמונה בו יתברך. ועקר שלמות האמונה הקדושה — להשליך את חכמתו ושכלו המדמה, ולידע שאין יודעים כלל. ואמר התנא הקדוש (אבות פרק ג'): כל שמעשיו מרבים מחכמתו — חכמתו מתקימת; מאחר שמקיים מצוות מעשיות דיקא, בדרך קבלת עלו יתברך, כגון: ציצית, תפלין, מזוזה, שבת, טהרת המשפחה

שו"ת   א' תשעז   ברסלב   רעא

וכו' וכו', על־ידי־זה נבגית אצלו האמונה הקדושה.

היה טוב מאד, שתעין בספר "ארוך אפים", שמדבר הרבה מענין מדת הסבלנות, אשר בנוי ומיסד על־פי דברי רבנו ז"ל, ומאריך לדבר בכל פרט ופרט מחיי האדם, שצריך להשתמש בהם תמיד, ויקנה לעצמו מדת הסבלנות, שזו המדה הכי יפה שאדם צריך להשיג בזה העולם.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשעז.

**לפני כשנה הוספתי בעצת רב את השם "נעה",
האם השם הזה מתאים לי?**

שאלה:

מאת רז: לכבוד הצדיק מיבנאל, אני שולחת לכם ברכת רפואה שלמה.

שמי רז, אני בת עשרים וחצי והשתחררתי מהצבא לא מזמן. אני קצת מבלבלת מהחיים, ולא יודעת מה לי לעשות. לפני כשנה הייתי אצל רב אהוד, הוא ראה שאני מבלבלת, ואמר לי, שהשם שלי לא טוב, ושאיני צריכה להוסיף שם, והוסיף לי את השם "נעה".

רציתי לדעת, האם השם הזה מתאים לי, והאם הצדיק יכול לעזור לי, כי אני נמצאת בפרשת דרכים, ותשובתו של הרב מאד תעזור לי.

תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ט' אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל רז תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך, שהשם שלך זה לא שם של אשה, וזה מה שגורם לך את כל הצרות והבלבולים, וצריכים מאד מאד לשמר איזה שם מקבילים וכו', כי בשם יש משמעות מאד מאד רוחנית, כמו שכתוב (בראשית ב'): "וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ", כי השם הוא הנפש, ולכן צריכים מאד מאד לשמר לא לתת שמות בדויים לילדים, שאין להם שום ערך וכו'.

עדיף לתת שם אחר צדיקים קדושים, כי כפי השם — כף נמשכת נשמת ומזל הילדים. לכן מה טוב ומה נעים לתת שם אחר צדיק או אחד משמות האבות והאמהות הקדושים, או הנביאים והנביאות וכו', שם תנכ"י, כמוכא מהצדיק הקדוש הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע (נעם אלימלך — במדבר), שהשם יתברך ברוך הוא גזר בבריאת העולם שיהא כף וכף שמות ראובן, וכף וכף שמות שמעון, ועתה כשנתגלגל איזה אדם בעולם, ונותנין לו שם בשם צדיק אחד שיהיה כבר בעולם, זה גורם לאיש הלזה שיהיה גם-כן צדיק, מחמת שנתעורר האור של הצדיק שהוא בעולם העליון.

ולכן עצתי, שתשני את השם שלך לשם אחת מהאמהות הקדושות, ואז תראי שהכל יתהפך אצלך.

את עדין צעירה מאד, למה לך להיות מבלבלת? את צריכה לעבד מאד מאד על מדת השמחה, כי הרגע

שְׂמֻכְנִיסִים שְׂמֻחָה בְּחַיִּים, נִפְטָרִים מִכָּל הַבְּלוּלִים וְהַתְּכוּלִים שֵׁשׁ בְּחַיִּים, וְאֵל תַּחֲשָׁבִי שְׁלֵהֲגִיעַ אֶל שְׂמֻחָה זֶה דָּבָר קָל, כִּי יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁהִטְבַּע שְׁלָהֶם נִמְשָׁף אַחַר הָעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת וְהַדְּפֹאוֹן וְכוּ' וְכוּ', מִכָּל מָה שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶם, אֲבָל רַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירָנוּ עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, וּבְפָרוּשׁ גָּלָה לָנוּ (לְקוּטֵי-מוֹהָר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן כ"ד): מִצְוָה גְדוֹלָה לֵהיוֹת בְּשְׂמֻחָה תָּמִיד, וְלִהְתַּגַּבֵּר לְהִרְחִיק הָעֲצָבוֹת וְהַמְרָה שְׁחוּרָה בְּכָל כַּחוֹ, כִּי כָּל הַחֲלָאוֹת הַבָּאִים עַל הָאָדָם, כֻּלָּם בָּאִים רַק מִחֲמַת קַלְקוּל הַשְׂמֻחָה, וְלָכֵן צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ בְּשִׁבּוּל לֵהיוֹת תָּמִיד בְּשְׂמֻחָה. וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי ב'): לְפִי שְׂאִין הַשְׂמֻחָה מִמְתַּנֶּת לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשְׂמַח הַיּוֹם שְׂמַח לְמָחָר, וְלֹא כָּל מִי שֶׁמִּצַּר הַיּוֹם מִצַּר לְמָחָר, לְפִי שְׂאִין הַשְׂמֻחָה מִמְתַּנֶּת לְאָדָם.

וְלָכֵן תַּעֲבֹדִי הַרְבֵּה עַל נִקְדַּת הַשְׂמֻחָה, וְתִרְאִי אֵיזָה עוֹלָם יָפָה יֵשׁ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתִסְתַּפְּלִי עַל הַחַיִּים בְּצוּרָה אוֹפֵטִימִית וְכוּ', כִּי כָּל הָעֵתִיד לְפָנֶיךָ.

יַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂתַמְצָאִי חֶזֶן טוֹב, וְתִתְחַתְּנוּ יַחַד, וְתִבְנוּ בֵּית גְּאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל, וְהָעֵתִיד שְׁלָךְ זִהִיר מְאֹד, בְּעִזְרָתוֹ יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ.

הַעֲקֹר רְאִי לְשֹׁמֵר שְׁבֵת, וְאִזּוֹ הַשְּׁבֵת תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשעה.

**האם אדם יכול להחזיר את הזיווג שנדחה ממנו
בגלל מעשיו הרעים, אם ירבה בתפלה?**

שאלה:

מאת סימה: שלום.

האם אדם שעשה עברות נגד השם ותברך, ובגלל זה נדחה ממנו זיווגו, יכול להחזיר את הזיווג שלו בחזרה על-ידי תפלה?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר תצנה, ט' אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל סימה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

זה נכון, כשאדם חוטא מובא (תקוני זהר, תקוני יד), שהוא מאבד את הזיווג שלו, אבל בפרוש כתוב שמה: "ועם כל דא אם חזר בתשובה, חזר ויהיבנין ליה בת זוגיה", עם כל זאת כשאדם חוזר בתשובה, מחזירים לו את בת זוגו.

ולכן מי שידוע שפגם במה שפגם וכו', וחטא במה שחטא וכו', אם יחזר בתשובה, יקבל חזרה את בת או בן זוגו, כי אצלו יתברך מאד מאד חשובה תשובה, כמאמרם [ל' (ברכות לד.): במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד. ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא רב פנא): גדול כחה של תשובה, שכיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך

שו"ת א' תשעה ברס"ל ערה

חמש-מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני פסא הכבוד, והסמ"ך-מ"ם מאד מאד מיוחד מן-אדם שחוזר בתשובה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש-ברוך-הוא, אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שעשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש-ברוך-הוא כבר מקבלו, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח): אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע תשובה.

תחזרי בתשובה שלמה, ואז תראי שתקבלי חזרה מה שגזסר מך. אבל את צריכה לדעת, שרבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן מט): ודע, שעקר התשובה השלמה היא, כשאדם עובר באלו המקומות ממש שהיה מקדם התשובה, כל אחד לפי מה שעבר עליו בימים הקודמים, וכשעובר באלו המקומות והענינים שהיה מתחלה ממש, ועכשו פונה ערך מהם, וכופה יצרו לבלי לעשות עוד מה שעשה, זהו עקר התשובה השלמה, ורק זו נקראת תשובה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשעט.

**הרופאים אומרים לי, שְעָלִי לְהַפִּיל אֶת הָעֶבֶר
בְּגִלְל בְּעִיָּה שֶׁהִתְגַּלְתָּה בּוֹ. מַה דַּעְתּוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת לִיאֵת: לְכַבּוֹד קִדְשֵׁי מוֹהֲרָא"ש שְׁלוֹם וּבְרָכָה.
שְׂמִי לִיאֵת, אָנִי בֵּת שְׁלֹשִׁים וְחֲמִשׁ, וְיֵשׁ לִי שְׁנֵי יָלָדִים,
בְּרוּךְ הַשֵּׁם, בְּרִגְעֵי אָנִי בְּשִׁבּוּעַ הַשָּׁנִים-עֶשֶׂר לְהַרְיוֹנִי,
וּלְצַעְרֵי הָרופָאִים אָמְרוּ לִי לְאַחַר בְּדִיקָה, שִׁישׁ בְּעִיָּה
בְּכֻלָּהּ שֶׁל הָעֶבֶר, וּמִשְׁהוּ בְּמַעֲרַכַת הַשְּׁתַן שֶׁלוֹ לֹא
מִתְפַתַח, וְעָלִי לְהַפִּיל אוֹתוֹ.
אָנִי מְבַקֶּשֶׁת בְּבִקְשָׁה שֶׁהַצַּדִּיק יֹאמֵר לִי מַה לַעֲשׂוֹת,
וְאֶעֱשֶׂה מַה שֶׁהוּא יֹאמֵר.
מִחֲבָה לְתִשׁוּבָה, בְּתוֹדָה לִיאֵת.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תְּצַוֶּה, ט' אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל לִיאֵת תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

קִדְּם אֶת צְרִיכָה מְאֹד מְאֹד לְשִׂמְחַ עִם שְׂתֵי הַמִּתְחַנְּוֹת
שֶׁנִּתְּנָן לָךְ הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִהְיוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד לְהִתְחַזֵּק
עִמָּהֶם, וְתִשְׁתַּדְּלִי שִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם וְאַהֲבָה וְהִכָּנָה הַדָּדִית בִּינְךָ
לְבִין בְּעַלְךָ, וְאַף פַּעַם שֶׁלֹּא תִהְיֶה בִּינֵיכֶם שׁוּם בְּעִיָּה
בְּשְׁלוֹם-בֵּית, כִּי (סוֹטָה יז): אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ — שְׂכִינָה בִּינֵיהֶן;
וְאָמְרוּ (ירושלמי בְּרֻכוֹת, פָּרָק ט', הַלְכָה ח'): אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא
אִשָּׁה וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְאִי אֶפְשָׁר לְשִׁנְיָהֶן בְּלֹא
שְׂכִינָה, וּבְמִקּוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה נִמְצָאָה — שֵׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה,

רק שִׁיְהִיָּהּ בִּינֵיהֶם שְׁלוֹם וְאַהֲבָה גְדוֹלָה מְאֹד, כִּי שְׁלוֹם, אָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שַׁבָּת י.) זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא;
וְלָכֵן אִם מְכַנְיָסִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה
נִקְרָא שְׁלוֹם-בַּיִת, הֵינּוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ
הַבַּיִת.

הִיָּה טוֹב מְאֹד, שְׁתִּלְכִי רַק לְבֵית-חֹלִים לְנִיאָדוֹ בְּנִתְנִיָּה,
וְשֵׁם יִבְדְּקוּ אוֹתָךְ, וּמָה שֶׁהֲרוּפָאִים יִגִּידוּ שֵׁם — תַּעֲשִׂי.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע
בְּתַפְלָתִי שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּהֲיֶה לָךְ הַצְּלָחָה
מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי — תִּשְׁפִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַבָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשפ.

הַחֲתָן לְעֵתִיד שֶׁל בְּתִי מְעַרֵב אֶת הוֹרְיוֹ בְּכָל דָּבָר,
וְזֶה מְאֹד מִפְרִיעַ לָהּ, וְלָכֵן הִיא מְבַלְבֶּלֶת, וְלֹא
יֹדַעַת מַה לַּעֲשׂוֹת

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת שְׁרִית: הַבַּת שְׁלִי עוֹמְדַת לְהִתְחַתֵּן, וְהִיא לֹא
מִרְצָה מְזִיָּה שֶׁהַחֲתָן שְׁלָהּ לְעֵתִיד מְעַרֵב אֶת הוֹרְיוֹ בְּכָל
דָּבָר, וּמְזִיָּה שֶׁהוּא יִלְדוּתִי מְאֹד. הַחֲתָן בֵּן עֶשְׂרִים וְתֵשַׁע
וּבְתִי בַת עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ, הִיא מְבַלְבֶּלֶת, וְלֹא יֹדַעַת מַה
לְהַחֲלִיט.
מַה לַּעֲשׂוֹת?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ט' אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל שרית תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להבין, אם הבת שלך בחרה בחתן הזה, סימן שיש ביניהם אהבה גדולה, ומכל שכן כשהם כבר מוכנים להתחתן, זה סימן שיש ביניהם קשר חזק מאד, ולכן צריכים רק לעודד ולחזק אותה.

זה טבעי שבחור שבתבגר כבר, אצלו עדין האמא במרכז התמונה, ולכן כל דבר קטן הוא צריך להתיעץ עם אמו, אבל לדעתי, תכף-ומיד כשיתחתנו, והבת שלך תבנה בית חזק, ותראה לו אהבה גדולה, על-ידי-זה לאט לאט הוא יבנה את האמון באשתו, והכל יסתדר על הצד הכי טוב. צריכים רק להסתפל על הצד היפה שבחיים, איך בונים בית, ולא איך הורסים בית, והחכם מפל אדם אמר (משלי יד, א): "חכמות נשים בנתה ביתה ואילת בידיה תהרסנו", אשה חכמה יכולה לבנות את הבית, או להפוך היא יכולה להרס את הבית. אשה יש לה פחות הנפש בלתי מגבלים, היא יכולה לבנות את בעלה ולקרב אותו אליה וכו', או להפוך — לשבר אותו ולרחק אותו ממנה וכו'.

ולכן לדעתי, לא צריכים לדאג, רק לעודד ולחזק את הבת, שהכל יסתדר על הצד הכי טוב.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשפא.

**האם עלינו לזרק את כל ספרי החל מביתנו, או
שאפשר להשאיר בבית ספרים פללים שאין
בהם בעית צניעות?**

שאלה:

מאת נופר אדל: לכבוד מורי ורבי שליט"א.
בעברנו היינו חלונים, האם עלינו לזרק את כל ספרי
החל מביתנו, או שאפשר להשאיר בבית ספרים
פללים, שאין בהם בעית צניעות, ואת אלו שאינם
צנועים לזרק?
בברכת בריאות איתנה ועליה מהרה לארץ הקודש.
נופר אדל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ט' אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל נופר אדל תחנה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

חזרה בתשובה נקראת שחוזרים לגמרי אל דרך התורה,
ושוכחים את העבר לגמרי, ומתחילים דף חדש בחיים, ולכן
למה להחזיק בבית ספרים שמדברים מפירות ואפיקורסות
וכו' וכו'? אני כבר לא מדבר מספרים מלאים נאוף ועם
תמונות תועבה וכו', אלא ספרים שאין בהם שום תועלת
וכו', מה צריכים להחזיק את זה בבית?

שלמות התשובה זה לזרק את כל העבר אחורה,
ולעשות התחלה חדשה, ולראות שבבית יהיו רק ספרי

קדשה, גגון: חמש ומשניות וגמרא והלכה וכו' וכו', וקפות צדקה וכו' וכו', ותמונות של צדיקים, שפל זה מוסיף קדשה בתוך הבית.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשפב.

האם אין בעית צניעות בכך שאשה תלך להפצה בחניות או בקברות צדיקים?

שאלה:

מאת אוראלונה: לכבוד קדשת הצדיק, אנו מאחלים לך בריאות איתנה.
יש לנו שאלה בענין ההפצה וזכוי הרבים: כתוב "כל כבודה בת מלך פנימה", והצדיק מדבר הרבה מזה, שאשה לא תסתובב ברחוב ותנהג בצניעות. האם אשה יכולה ללכת להפצה בחניות או בקברות צדיקים? אנו שואלים כדי שלא תצא תקלה תחת ידינו. בכבוד רב.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר תצנה, ט' אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל אוראלונה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בַּוְדָאֵי אִשָּׁה צְרִיכָה לְשַׁמֵּר עַל הַצְּנִיעוּת, אֲשֶׁר אֵין דְּבָר יוֹתֵר יָפֵה מִזֶּה, וּכְתִיב (תְּהִלִּים מוה): "כָּל כְּבוֹדָה בֵּת מְלוֹךְ פְּנִימָה", וְדַרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּחֲנוּמָא וַיִּשְׁלַח): אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּשֶׁהָאִשָּׁה מְצַנַּעַת אֶת עַצְמָהּ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, רְאוּיָהּ לְהַנְשֵׂא לְכַהֵן גָּדוֹל, וְתַעֲמִיד כְּהַנִּים גָּדוֹלִים, שְׁנֵאמַר: "כָּל כְּבוֹדָה" וְגו', אִם תִּכְבֵּד עַצְמָהּ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, "מִמְשַׁבְּצוֹת זֶהָב לְבוּשָׁה", תִּנְשֵׂא לְמִי שְׁכָתוּב בְּהֵן: "וְשַׁבְּצַת הַכְּתָנֹת שֵׁשׁ", אָמַר רַבִּי פִּנְחָס הַכֹּהֵן בֵּר חֲמָא, בְּזִמְנָא שְׁהִיא צְנוּעָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת, כְּשֶׁם שְׁהַמְזַבַּח מְכַפֵּר — כֶּף הִיא מְכַפֶּרֶת עַל בֵּיתָהּ, שְׁנֵאמַר (תְּהִלִּים קכח): "אֲשַׁתְּךָ כְּגִפְן פְּרוּרָה בִּירְכָתִי בֵּיתְךָ", וְאֵין יְרָכְתִי אֶלָּא מִזְבַּח, שְׁנֵאמַר (ויקרא א'): "וְשָׁחַט אוֹתוֹ עַל יַרְךָ הַמְזַבַּח", דְּבָר אַחֵר: "אֲשַׁתְּךָ כְּגִפְן פְּרוּרָה", אֵימְתִי הִיא "כְּגִפְן פְּרוּרָה"? בְּזִמְנָא שְׁהִיא "בִּירְכָתִי בֵּיתְךָ", וְאִם עֲשֵׂתָהּ כֵּן — "בְּנִידָה כְּשֶׁתִּילִי זִיתִים", תַּעֲמִיד בְּנִים נִמְשָׁחִין בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה "סְבִיב".

עַם כָּל זֹאת לֹא יְכוּלִים לְסַגֵּר אֶת הָאִשָּׁה שֶׁתִּהְיֶה סְגוּרָה בְּבֵיתָהּ, אִם הִיא יוֹצֵאת בַּחוּץ, אֲזִי עֲלִיָּה לְעַסֵּק בְּמִצְוֹת, וְאֵין עוֹד מִצְוָה יוֹתֵר גָּדוֹלָה מִלְקַרְב רְחוּקִים אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַפְּצַת מַעֲיָנוֹת הַחֲכָמָה חוּצָה, לְהַפְּיץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנֵינוּ ז"ל בְּכָל מְקוֹם שֶׁתִּלְךָ, וּבִזְמַן הִיא מְקַרְבֶּת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמְחַזְרָהּ בְּתַשׁוּבָה.

וּכְדָאֵי שְׁהַמְצָנָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת לְהַפְּיץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנֵינוּ ז"ל, שְׁתַּגֵּן עַל הָאִשָּׁה מִכָּל רֵעַ, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְתַאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גְּדֻלַּת הַזְּכוּת שֶׁל מִי שְׁמֻזְפָּה אֶת הַרְבִּים, עַד כְּדֵי כֶּף שְׁכָתוּב בַּזֶּהָר (תְּרוּמָה קכח): תָּא חֲזִי כָּל מָאן דְּאֶחִיד בִּידָא דְחִיבָא, וְאֲשַׁתְּדַל בֵּיהּ לְמִשְׁבַּק אַרְחָא בִישָׂא, אִיהוּ אֶסְתַּלַּק בְּתַלְתָּ סְלוּקִין מַה דְּלֹא אֶסְתַּלַּק הֲכִי בַר נִשׁ אַחְרָא, גְּרִים לְאֶכְפֵּיא סְטָרָא אַחְרָא,

וְגָרִים דְּאִסְתַּלַּק קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא בִּיקְרִיָּה, וְגָרִים לְקִימָא כָּל
עֲלָמָא בְּקִימָיָה לְעִילָא וְתַתָּא, וְעַל הָאֵי בַר נִשׁ כְּתִיב (מְלָאכִי
ב'): "בְּרִיתִי הִיְתָה אֶתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם", וְזָכִי לְמַחְמֵי בְּנִין
לְבָנוֹי, וְזָכִי בְּהַאי עֲלָמָא וְזָכִי לְעֲלָמָא דְּאִתִּי, כָּל מְאָרֵי דִּינִין
לֹא יְכַלִּין לְמִידֵן לִיה בְּהַאי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְּאִתִּי, עָאֵל
בְּתַרִּסַר תַּרְעֵי וְלִית מָאן דִּימְחֵי בִּידִיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב (תְּהִלִּים
ק"ב): "גְּבוּר בְּאָרְץ יִהְיֶה זִרְעוֹ דּוֹר יִשְׂרָאֵל יְבָרְךָ, הוּן וְעֶשֶׂר
בְּבֵיתוֹ, וְצִדְקָתוֹ עוֹמֶדֶת לְעַד, זֶרַח בַּחֲשֵׁף אֹר לְיִשְׂרָאֵל" וְגו' [בוא וראה כל מי שאוחז בידיהם של החיבים, ומשתדל
שׁייעזבו את דרכיהם הרעות וכו', הוא עולה במעלות הקדשה
במקום שאף אחד לא יכול לעלות שמה וכו', והוא גורם
להכניע את הסטרא אחרא, והוא גורם שיתנקר שמו של מלך
מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, וגורם שבזכותו כל
העולמות יש להם קיום, וזוכה לראות בנים לבניו, וזוכה לכל
טוב אמת ונצח ונצח בזה העולם ובעולם הבא, וכל הפעלי דינים
לא יכולים לדון אותו לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, ונכנס
בשלושה-עשר שערים של רחמים למעלה בשמים, ואין מי
שימחה בו].

הַרִי שְׁלֵף לְפָנֶיךָ מַעֲלַת אָדָם שְׂזוּכָה לְהַפִּיץ אֶת אֹר רַבְנוּ
ו"ל בְּעוֹלָם, וְזֶה מִגֵּן עָלָיו מִכָּל רַע, וְזוּכָה לְכָל טוֹב אֱמֵתִי
וְנִצְחֵי, וְלִכֵּן אֲשָׁרֵי מִי שְׁעוֹסֵק בְּהַפְצַת מַעֲיָנוֹת הַחֲכָמָה חוּצָה,
וְאִז אֵל רַב טוֹב הַגָּנוּז יִזְכֶּה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשפג.

**אָנִי לֹא מַצְלִיחַ לְמַצּוֹת אֶת עַצְמִי, וְלְהוֹצִיא אֶת
הָרְצוֹנוֹת שְׁלִי מֵהַכַּח אֶל הַפֶּעַל**

שאלה:

מֵאֵת יוֹנִיב: לְכַבוֹד קִדְשַׁת הַצַּדִּיק מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.
כְּלִי נִרְגַּשׁ וְנִפְעַם לְכַתֵּב לָךְ, כִּי כָּבֵד תִּקְוֶיפָה אֶרְכָּה שְׁאֲנִי
רוֹצֵה לְסַפֵּר לָךְ אֶת שְׁעַל לְבִי, אָנִי מְלֹא גְעוּגוּעִים אֵלֶיךָ,
כְּבוֹד הָרֵב, וְקָשׁוּר אֵלֶיךָ וְאוֹהֵב אוֹתְךָ כְּמוֹ אָבָא מִמֶּשׁ,
וּמוֹצֵא עַצְמִי מוֹזִיל דְּמַעוֹת מִחֲמַת גְּעוּגוּעֵי אֵלֶיךָ, לְמֵרוֹת
שְׁמַעוּלָם לֹא זְכִיתִי לְהִיּוֹת בְּקִרְבְּךָ.

הַקְּוִינְטֵרְסִים, הַשְּׁעוּרִים וְהַשׁוּ"ת שְׁלָךְ מְחִיִּים אוֹתִי, וּבְכֹל
יוֹם אָנִי נִכְנָס בְּמָה פְּעַמִּים לְאַתֵּר, מִסְתַּכֵּל בְּתַמוּנוֹתֶיךָ
וּמִתְגַּעְגַּע. הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ גַּם זָכָה אוֹתִי בְּקַמִּיעַ שְׁלָךְ
בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאֶחָדוֹן בְּאוֹמֵן.

אָנִי חוֹזֵר בְּתַשׁוּבָה, וְאַחֲרֵי הַפְּעַם הָרֵאשׁוֹנָה שְׁהִיִּיתִי
בְּאוֹמֵן, חִיִּיתִי תִקְוֶיפָה קִצְרָה בְּאִירוּפָה כְּחִלוּנִי, וּמֵאֲזו
הַיּוֹתִי שָׁם, קָשָׁה לִי מְאֹד לְפַעַל בְּגִשְׁמִיּוֹת אֶפְלוּ פְּעֻלוֹת
פְּשׁוּטוֹת. הוֹרִי הַתְּגַרְשׁוּ לְפָנַי שָׁנָה וְחֻצִי, וְעַרְבוּ אוֹתִי
וְאֵת אַחֵי הַגְּדוֹל בְּתַהֲלִיךָ מִכְּעַר, וְהַשְׁתַּמְשׁוּ בְּנוֹ כְּכִלִּי.
מֵאֲזו אָנִי רֵב הַזְּמַן בְּבֵית, אָנִי לֹא עוֹבֵד וּמְרַגֵּשׁ קָשִׁי
נִפְשִׁי וְחֹסֵר בְּטַחֲוֹן עַצְמִי לְפַעַל בְּעוֹלָם הַזֶּה. אָנִי מוֹדָה
לְקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכֹל יוֹם עַל הַחֲסָדִים וְהַרְחָמִים
וְהַנְּסִים שֶׁהוּא מְשַׁפִּיעַ עָלַי, וְעַל הַכְּשׁוּנוֹת שֶׁהוּא נָתַן
לִי, וּמִתְחַנֵּן לְפָנָיו, שְׁיַעֲזֹר לִי לֹא לְבִזְבוֹ אֶפְלוּ שְׁנֵיה
אַחַת בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֶלֶּא תְּמִיד לַעֲשׂוֹת כְּרְצוֹנִי בְּשִׁלְמוֹת
בְּכֹל עֶסֶק וּבְכֹל מְצִיאוֹת, אֵךְ אָנִי לֹא מַצְלִיחַ לְהוֹצִיא
מֵהַכַּח אֶל הַפֶּעַל.

אָשְׁמַח שְׁהִצַּדִּיק יִכְתֹּב לִי תְּשׁוּבָה לְפִי שְׂרָשׁ נִשְׁמָתִי,
שְׁתֵּאִיר לִי אֶת הַדְרָךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה.
בְּתוֹדָה וּבְאַהֲבָה גְּדוּלָּה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר תְּצוּהָ, י' אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְנִיב, גְּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

זו טעות חמורה, שהורים מערבים את הילדים בסכסוף
ביניהם וכו', ומכל שכן שמשתמשים עמהם בענין גרושין
וכו', הם לא קולטים, שפזה הם הורסים את הילדים לגמרי
וכו', לא מספיק שהילדים סובלים צלקות על כל החיים
כשההורים מתגרשים וכו', מפל שכן כשההורים מערבים את
הילדים, ולוקחים אותם כבני ערבה אחד נגד השני, זה
מעשה מאד מאד חמור, ואין מי שיסביר את זה לאלו
ההורים שמתגרשים וכו'.

כבר כמה וכמה פעמים אמרתי וכתבתי על מה שאמרו
חכמינו הקדושים (גטין ז:): כל המגרש אשתו ראשונה, אפלו
מזבח מוריד עליו דמעות. נשאלה השאלה: למה דוקא
המזבח מוריד דמעות? למה לא שאר כלי המקדש, כגון:
הכיור, השלחן, המנורה, הארון וכו'? אלא המזבח מוריד
דמעות, הינו מספיק קרבנות הביאו עלי, ולכן אני לא צריך
יותר קרבנות, פי בגרושין מי הקרבנות? הילדים. ולכן
המזבח דיקא מוריד דמעות, כי יש עלי מספיק קרבנות, אני
לא צריך שביאו עלי עוד קרבנות, ומי הם הקרבנות?
הילדים, שעליהם נשאת צלקת על כל החיים, כי ילדים

נשארים ילדים, אוהבים את אבא ואת אמא, וכשהם מתגרשים עולמם חרב בעדם.

עכשו בענינך הפרטי, אתה צריך לזכר שהחיים לא קלים לאף אחד, וצריכים ללמד איך להתמודד עם החיים, אתה צעיר וכל העולם לפניך, ולכן תתחיל לחשב מה טוב בשבילך, ובפרט שזכית להיות אצל ציון רבנו ז"ל באומן, אתה צריך מאד מאד לשמח עם זה, כי רבנו ז"ל הבטיחנו הבטחה נוראה ונפלאה מאד, אשר מי שיזכה להיות אצל הציין הקדוש שלו באומן, אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו, יוציא אותו מהשאול תחתית ומתחתיו, ולכן אתה צריך להתחזק ביתר שאת ביתר עז, ושום דבר בעולם לא יוכל לשבר אותך, וכבר אמר רבנו ז"ל לאנשי שלומנו (חיי"מ וז"ל, סימן שי): כמה צלם אלקים היו מנחים ברפש, שאני הוצאתים מהרפש והטיט שהיו שם, ועל ידי נתקרכו אליו יתברך בהתקרבות כזו, שאין להם להתבייש מצדיקים גדולים, כי נראה בחוש, שהמתקרבים אלי נשתנה פניהם, ובאו עליהם פנים של יהודי בחינת צלם אלקים, הלא יש אצלי אנשים שאיני יודע אם השאול תחתיות הנה די להם, כי גם השאול תחתיות הנה קטן לפניהם, שאם הנה אפשר להם לחתור תחת שאול תחתית היו חותרים, ועל ידי נתקרכו וכו'.

ולכן מאחר שזכית להיות אצל ציון רבנו ז"ל, ראוי לך לשמח מאד מאד ולעשות התחלה חדשה בחייך הפרטיים.

הדבר הראשון — עליך לעבד על נקדת השמחה, שזה יסוד היסודות בקיום האדם בכלליות, ובקיום היהדות בפרטיות, כי שמחה זה עולם החרות, ואמר רבנו ז"ל

(לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן י'), שֶׁעַל-יְדֵי שְׂמִיחָה יְכוּלִים לְהוֹלִיךְ אֶת הַמַּחֲשָׁבָה שְׁלוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא רוֹצֵה, וְהוּא לֹא בְּגֵלוֹת פֶּלֶל וְכוּ', מַחֲשָׁבָה אוֹתִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, הֵינּוּ עַל-יְדֵי שְׂאֵדָם בְּשִׂמְחָה, הוּא יְכוּל לְהוֹלִיךְ אֶת הַמַּחֲשָׁבָה שְׁלוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא רוֹצֵה, וְאִז הוּא נִגָּאֵל מִכָּל צְרוּתוֹ, כִּי כָּל הַצְּרוּת שְׁעוֹבְרוֹת עַל בְּנֵי אָדָם, זֶה רַק מֵהַצְּרוּת שְׂמִסְבָּבוֹת אוֹתוֹ, זֶה בְּכַה וְכוּ', וְזֶה בְּכַה וְכוּ', וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירושלמי שֶׁבִת, פֶּרֶק יד, הַלְכָה ג) עַל הַפְּסוֹק (דְּבָרִים ז'): "וְהִסִּיר הַנּוֹי"ה מִמֶּךָ כָּל חַלִּי" זֶה רַעִיוֹן, דָּאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר (שֵׁם כח): "וְנָתַן עַל בְּרִזָּל עַל צְוֹאֲרָךְ" זֶה רַעִיוֹן, הֵינּוּ מַה זֶה הָעַל הַכִּי קָשָׁה שֶׁל הָאָדָם? זֶה הַרְעִיוֹנוֹת וְהַדְּמִיוֹנוֹת שְׂמִסְבָּבִים אוֹתוֹ, כִּי מֵרַב עוֹוֹנוֹתָיו וּבַפְּרָט שֶׁל פָּגָם הַבְּרִית, הוּא נִמְצָא בְּלַחֲץ תְּדִירֵי וּמִדְּמִן לַעֲצֹמוֹ כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל הַבַּל וְכוּ', וְשֶׁל פְּחָדִים וְכוּ', מַה יַּעֲשֶׂה לוֹ זֶה? וּמַה יַּעֲשֶׂה לוֹ הַהוּא?

וּבִאֲמַת אָדָם רוֹדֵף אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר מִמָּה שְׂאֲחֵרִים רוֹדְפִים אוֹתוֹ, כִּי מִי שֶׁתָּמִיד רַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ? תִּבְרָךְ, וּמִשְׁתַּדֵּל לְהַכְנִים אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בַתּוֹךְ מַח מַחֲשָׁבוֹתוֹ, אֲזִי מִתְפַּטֵּר מִכָּל אֵלוֹ הַרְעִיוֹנוֹת וְהַדְּמִיוֹנוֹת, וְנַעֲשֶׂה בֵּן חוֹרֵין אֲמַתִּי, וְאִין עָלָיו שׁוֹם עַל.

הַדְּבָר הַשְּׁנִי — שְׂאֵתָה צְרִיךְ לְהַשְׁלִיךְ אֶת חַכְמַתְךָ הַמְּדַמִּית, וְלֹא יִקָּשֶׁה לְךָ קָשְׁיוֹת גַּם עַל עַצְמְךָ, אֲלֵא תִּכְנִים בְּדַעְתְּךָ, אֲשֶׁר אִין שׁוֹם מְצִיאֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוֹר הוּא, וּבְמַחֲשָׁבָה זֹו תָּמִיד תִּלְךָ, וְזֶה יִטְהַר אוֹתְךָ מֵהַכֵּל, כִּי כְּשֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל רַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה נִדְבֵּק בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְנִצּוֹל מִכָּל רַע. אֲשֶׁרִי הָאָדָם שְׂזוּכָה לְהַכְנִים בְּמַחֲשָׁבוֹתָו תָּמִיד אֲשֶׁר אִין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּמְצִיר לְפָנָיו אִיךָ שֶׁהַכֵּל לְכָל הוּא אוֹר הָאִין סוּף

ברוך הוא, והוא נמצא בתוך האור, אשר אין עוד תענוג פתענוג הזה.

הדבר השלישי — תעשה כל מה שביכולתך לחזור בתשובה שלמה, ולקיים את מצוותיו ותברך, בתמימות ובפשיטות גמורה, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות פ"ק ט', הלכה ה'): תני בשם רבי מאיר אין לך אחד מישראל, שאינו עושה מאה מצוות בכל יום. קורא את שמע ומברך לפניה ולאחריה, ואוכל את פתו, ומברך לפניה ולאחריה, ומתפלל שלש פעמים של שמונה-עשרה, וחוזר ועושה שאר מצוות ומברך עליהן. וכן היה רבי מאיר אומר, אין לך אדם בישראל שאין המצוות מקיפות אותו. תפלין בראשו ותפלין בזרועו, ומזוזה בפתחו, מילה בבשרו, ארבע ציציות בטליתו מקיפין אותו. הוא שדוד אמר (תהלים קיט): "שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך". וכן הוא אומר (תהלים לד): "חנה מלאך הוי"ה סביב ליראיו ויחלצם".

תראה לקיים את כל זה, ואז כל החיים שלך יתהפכו לגמרי לחיים מאשרים, ותהיה הכי מאשר בחיך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשפד.

מה דעתו של הצדיק לגבי סדנאות ל"מודעות
עצמית" ו"עבודה פנימית"?

שאלה:

מאת רחל: לכבוד הצדיק שלום וברכה.
בשנים האחרונות נפתחות הרבה סדנאות ל"מודעות
עצמית" ו"עבודה פנימית". יש סדנאות מכל מיני סוגים
ואפלו בתוך ברסלב, והרבה אנשים מספרים שזה עוזר
להם ועושה אותם יותר טובים, ומקרר אותם לרבנו.
ברצוני לשאל את דעתו של הצדיק: האם זה שף
להשתתף בסדנאות כאלו? והאם אין זה עומד בסתירה
לדעת רבנו שלמד את הערך של פשיטות ותמימות?
חשוב לי לדעת מה האמת, ואיך נתן לדעת מה בן שף,
ימה לא שף.
תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תצוה, י' אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל רחל תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת, שרבנו ז"ל גלה לנו נוראות נפלאות
בעבודת השם יתברך, ולמד אותנו דרך פשוטה וקלה מאד
מאד איך להתקרב אל הקדוש-ברוך-הוא, ואיך להפיר את
עצמו, ואיך לשנות את עצמו מהקצה אל הקצה, והוא
על-ידי שיחה בינו לבין קונו, שזו התבודדות, שאמר רבנו

ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כה): ההתבודדות היא מעלה עליונה וגדולה מן הכל.

דהיננו לקבֿע לו על-כל-פנים שְׁעָה או יותר להתבודד לבדו באיזה חֶדֶר או בְּשָׂדֵה, וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ בְּטַעֲנוֹת וְאִמְתְּלוֹת בְּדִבְרֵי חַן וְרִצּוֹי וּפְיוּס, לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִלְּפָנָיו יְתָבְרָךְ, שְׂיִקְרְבוּ אֵלָיו לְעִבּוֹדָתוֹ בְּאַמֶּת. וּתְפִלָּה וְשִׁיחָה זוֹ תְהִיָּה בְּלִשׁוֹן שְׂמֵדְבָרִים בָּהּ וְכוּ', וְהִנְהִיגָה זוֹ הִיא גְדוּלָּה בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד, וְהוּא דְרָךְ וְעֵצָה טוֹבָה מְאֹד לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יְתָבְרָךְ, כִּי זֹאת הִיא יְעֵצָה כְּלִלִית, שְׂכוּלֶלֶת הַכֹּל. כִּי עַל כָּל מָה שְׂיִחָסֵר לוֹ בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם, אוֹ אִם הוּא רְחוּק לְגַמְרֵי מִכֹּל וְכֹל מְעִבּוֹדָתוֹ יְתָבְרָךְ, עַל הַכֹּל יִפְרֵשׁ שִׁיחָתוֹ וְיִבְקֵשׁ מֵאִתּוֹ יְתָבְרָךְ, וְאִפְלוֹ אִם לְפַעֲמִים נִסְתַּתְּמִין דְּבָרָיו, וְאִינוּ יְכוּלִּים לְפִתַּח פִּיו לְדַבֵּר לְפָנָיו יְתָבְרָךְ כָּלֵל, אֲף־עַל־פִּי־כֵן זֶה בְּעֵצְמוֹ טוֹב מְאֹד. דֵּהִינּוּ הִתְחַנֵּה שְׂהוּא מוֹכֵן וְעוֹמֵד לְפָנָיו יְתָבְרָךְ, וְחָפֵץ וּמְשִׁתַּקֵּק לְדַבֵּר, אֲף־שְׂאִינוּ יְכוּלִּים זֶה בְּעֵצְמוֹ גַּם־כֵּן טוֹב מְאֹד, וְגַם יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת לוֹ שִׁיחָה וּתְפִלָּה מְזִהָ בְּעֵצְמוֹ. וְעַל זֶה בְּעֵצְמוֹ יִצְעַק וְיִתְחַנֵּן לְפָנָיו יְתָבְרָךְ, שְׂנִתְרַחַק כָּל־כָּף, עַד שְׂאִינוּ יְכוּלִּים אִפְלוֹ לְדַבֵּר. וְיִבְקֵשׁ מֵאִתּוֹ יְתָבְרָךְ רְחֻמִּים וְתַחֲנוּנִים, שְׂיִחְמַל עָלָיו וְיִפְתַּח פִּיו, שְׂיִוְכַל לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ לְפָנָיו.

בְּרַגַע שְׂמַרְגִּילִים אֶת עֵצְמָם בְּעִבּוֹדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּה, כְּכֹר לֹא צְרִיכִים לְלַכֵּת לְשׁוּם סְדֵנָאוֹת מִכֹּל מִיָּגִי סוּגִים וְכוּ', שְׂהַכֵּל הַכֹּל הַבָּלִים, וְאִין בּוֹ מִמֶּשׁ כָּלֵל, כִּי בְּרַגַע שְׂאָדָם מַרְגִּיל אֶת עֵצְמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, נִפְתַּח לוֹ עוֹלָם חֲדָשׁ, וְהוּא מַרְגִּישׁ קְרִבָּה מְאֹד מְאֹד גְּדוּלָּה אֶל הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְכָכָל שְׂמִתְקַרֵּב יוֹתֵר אֶל הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, הוּא מְפִיר אֶת עֵצְמוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְלִכֵּן הַרְגִּילִי אֶת עֵצְמִי לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ־

ברוך-הוא בשפת האם שלך, וכל מה שמעיק ומציק לך תספרי אל הקדוש-ברוך-הוא, ותדעי לך, שכל דבור ודבור עושה רשם בכל העולמות וכו', אבל מרב העוונות, נעלמת ונסתרת מהאדם אמתת מציאותו ותברך, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות אמונה, סימן כב): הפשע של האדם מכניס כפירה לאדם; ולכן לוקח זמן עד שמוריד ממנו את כל ההעלמות והכסויים שמסבכים אותו, ומעלימים ומסתירים את אמתת מציאותו ותברך וכו', וככל שאדם מרבה בשיחה ובתפלה בינו לבין קונו, יורדות ממנו ההעלמות וההסתרות לגמרי.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשפה.

בשלחן ערוך כתוב, שאסור להתפלל בשדה. איך זה מסתדר עם דברי רבנו ז"ל, שהפליג במעלת המתבודד בשדה?

שאלה:

מאת אליהו: שלום לרבנו הנורא והנשגב. מובא בשלחן ערוך (ארה חיים, סימן צ', סעיף ו'): לא יתפלל במקום פרוץ כמו בשדה, מפני שבשהוא במקום צניעות, חלה עליו אימת מלך ולבו נשבר. ומובא שם

שו"ת א' תשפה ברסלב רצא

בנושאי בליים, שגם מה שנאמר על יצחק שיצא לשוח
בשדה, הפונה להר המוריה ולא לשדה ממש.
תורה היא וללמד אני צריך, איך זה מסתדר עם זה
שרבנו ז"ל צוה אותנו להתבודד בשדה?

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום רביעי לסדר תצוה, י' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אליהו, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה שכתוב בשלחן ערוך (ארח חיים, סימן צ', סעיף ו'): לא
יתפלל במקום פרוץ כמו בשדה, מפני שבשהוא במקום
צניעות, חלה עליו אימת מלך, ולבו נשבר; זה סובב על
התפלה הקבועה שתקנו אנשי כנסת הגדולה, ובפרט בשמונה
עשרה ברכות צריך להתפלל במקום מוגן ומסתר, שתפל
עליו אימת מלך, וגם ה'מגן אברהם' שמפרש את דברי
התוספות (ברכות לד), שיצחק התפלל בשדה, הפונה זה הר
המוריה וכו', עין שם; ואל תשבח שאז הנה הר המוריה עדין
שדה, כי עדין לא הנה הבית-מקדש בנוי.

ולכן מה שכתוב בשלחן ערוך, זה סובב על שמונה-
עשרה ברכות, שאותן צריך להתפלל במקום מוגן, שלא
יפריעו לו עובדי דרכים. אבל רבנו ז"ל מדבר מענין שיחה
בינו לבין קונו, שאדם ידבר בשפת האם שלו אליו יתברך,
וישפך את נפשו לפניו יתברך, זה הכי טוב ללכת בשדה או
ביער במקום שאין שמה בני-אדם, והוא יכול לצעק ע' קלין
אליו יתברך, עד שיזדככו הדמים שלו וכו', כי כך אמר רבנו
ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עב), שרב בני-אדם היצר הרע
שלחם הם הדמים בעצמם, שהם עכורים מרב עוונות וכו'.

רצב   שו"ת   א' תשפה   ברסלב

וְכוּ', וְלִכֵּן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי מוה"ר ז", חלק א', סימן כא, וסימן לו), צְרִיף אָדָם לְצַעֵק ע' קָלִין לְזַבֵּף אֶת הַמַּחִין שְׁלוֹ. וְלִכֵּן טוֹב מְאֹד לְלַכֵּת בְּשִׁדָּה וַיַּעַר, שְׂאִין שְׂמָה בְּנֵי אָדָם כָּלֵל, וְלֹא יַפְרִיעוּ אוֹתוֹ עוֹבְרֵי דְרָכִים, וְיִכּוֹל לְכַוֵּן טוֹב טוֹב אֶת תְּפִלָּתוֹ, וַיִּשְׁפֹּף שִׁיחַ וּתְפִלָּה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, אֲשֶׁר אֵין לְמַעֲלָה מִזֶּה.

אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ בְּעִבּוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה, לְלַכֵּת בְּשִׁדָּה אוֹ בַיַּעַר בְּמִקּוֹם שְׂאִין שְׂמָה בְּנֵי־אָדָם, וְזוֹכָה לְבָטֵל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וּבוֹכָה וּמְבַכָּה שְׁמַיִם וְאָרֶץ שְׂיַחּוּס וּיְרַחֵם עָלָיו, וַיּוֹצִיאֵנוּ מִהַמְּצַר וּמִהַשְּׂאוֹל תַּחֲתִית שְׁנַפֵּל לְשָׁם, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְתַאֵר וּלְשַׁעַר כָּלֵל מַעֲלַת הַשְּׂיַחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, עַד כַּדֵּי כָּף, שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (וַיִּקְרָא רַבֵּה, פְּרָשָׁה ל', סִימָן ג'): בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ שְׂאִין לָהֶם לֹא מְלָךְ, וְלֹא נְבִיא, לֹא כַהֵן וְלֹא אוֹרִים וְתַמִּים, וְאֵין לָהֶם אֱלֹא תְּפִלָּה זֹו בְּלִבָּד, אָמַר דּוֹד לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם אֵל תְּבַזֶּה אֶת תְּפִלָּתָם (תְּהִלִּים קב): "תִּפְתָּב זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן", מִכָּאֵן שֶׁהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְקַבֵּל הַשְּׂבִים, "וְעַם נְבָרָא יִהְלֵל יְהוָה", שֶׁהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בּוֹרָא אוֹתָן בְּרִיָּה חֲדָשָׁה, אֲשֶׁרִי מִי שְׂמַקְיִים אֶת זֶה בַּתְּמִימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְאֵז אֵל רַב טוֹב הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן יִזְכָּה.

הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בַּתְּפִלָּתִי שְׂאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשְּׁמַיִם...

א' תשפ"ו.

**האם זה נכון שרבינו פתב בספרו יצא לרפאות
את מחלת הסרטן?**

שאלה:

מאת מעוז: שלום לצדיק.
מובא בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן א', מענין הגדול,
שעד שפורץ החוצה אפשר להתרפאות, אף לא יודעים
שהוא קים, ואחר שמתפרץ כבר קשה להתרפאות,
ושמעתי שהכונה היא למחלת הסרטן.
ושם מגלה רבנו — יצא להתרפאות גם ממחלה
גמורה. אם זה נכון, למה לא מפרסמים לכלם את
היעצה הזו, הרי כלם מחפשים יצא להתרפאות
מהמחלה הזאת? אולי משום שזו יצא קשה לבצוע?
נשמח להתניחסות הצדיק, תודה ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תצוה, י' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל מעוז, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

זה אין מה לדבר, שכל דברי רבנו ז"ל הם אמתיים
ונכונים ומועילים מאד מאד, ובנדאי מה שאמר רבנו ז"ל
(לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן א'): כשנגאלת ונפדית התפלה, אזי
נופל כל הדאקטורי, הינו הרופא, כי אין צריכים לרפואות,
כי כל הרפואות הם על-ידי עשבים וכו', אף הבעיה שאי
אפשר להורות בני-אדם לנהג כן פשהם לא אוחזים חזק
באמונה ובתפלה, כי אדם שחזק באמונה בו יתברך, והוא

בטל ומבטל לגמרי אל האין סוף ברוך הוא, ועוסק רק בתפלה, אזי האמונה היא רפואה בכל מכל כל.

ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן ה'), שהעקר הוא האמונה, ויש סובלי חלאים, שעקר הסבל שלהם, הוא רק מחמת חסרון אמונה וכו', עי' שם; ובפרט מחלת העצבים וכו', אותה בקלות יכולים לרפאות פשיש לו אמונה ברוחה ומזככת בו יתברך, ויודע ועד שדבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, ודבר זה מוריד מהאדם כל מיני לחצים שמלחיצים אותו וכו' וכו'.

ולכן בכל עניני מחלות וחלאים רעים, רחמנא לישזבן, ובפרט מחלת הסרטן וכו', אי אפשר להגיד לאדם אל תלך אל רופא, כי יועיל לך האמונה והתפלה, בשעה שהוא לא אוהז בזה בשלמות, ולכן איך יכולים להטעות את בני-אדם ולסכן אותם וכו'.

האמונה צריכה להיות כל-כף מבררת ומזככת, עד שירגיש את אמתת מציאותו יתברך בכל איבריו, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן צא), ורק זו נקראת שלמות אמונה, שמרגיש תמיד שהקדוש-ברוך-הוא אתו, עמו ואצלו, והתפלה נכללת לגמרי בו יתברך, בסוד (דברים י, כא): "הוא תהלתך והוא אלקיך", ולכן רק יחידי סגולה אוהזים בזה, ולכן להם יכולים לתת עצה זו, אבל לא לאדם שלא אוהז בזה וכו', וחבל לסכן בני-אדם.

אשרי מי שמחזק את עצמו באמונה פשוטה בו יתברך, ומחדיר במח מחשבתו, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ודבר גדול דבר קטן לא נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון,

שו"ת א' תשפז ברסלב רצה

ומרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, שאז מרגיש קרבת אלקים, ויתרפא מפל המחלות והחלאים רעים שנמצאים בעולם.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשפז.

אני מרגישה שנכשלת בתפקידי כאמא, וגרמתי שילדי יגדלו ללא בטחון עצמי

שאלה:

מאת לירון: שלום וברכה למוהרא"ש הקדוש. יש לי בעיה קשה, אני מרגישה שאני לא יודעת להיות אמא טובה ושנכשלת בתפקיד האמא. אני חסרת בטחון, ואני לא יודעת להקרין לילדים שלי בטחון, ואני רואה שגם להם אין בטחון. אני מפחדת שכשבתי הבכורה תעלה לכתה א' יהיו לה קשיים, כי היא ממש חסרת בטחון. אני אובדת עצות, ונמאס לי שאני בזאת. תיעץ לי בבקשה מה עלי לעשות, כדי לזכות לבטחון עצמי. תודה!

תשובה:

בעזרת השם ותפירה, יום רביעי לסדר תצוה, י' אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל לירון תחנה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אף פעם אסור להגיד מלים כאלו "נכשלת", "אני כשלוך" וכו', אין דבר כזה, תמיד יכולים להשתנות, ותמיד

יכולים לבנות את עצמו, רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן סא): כמו שאדם צריך להאמין בהקדוש-ברוך-הוא שהוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, והכל זה ממנו יתברך, כן צריך אדם להאמין גם בעצמו, שגם הוא חשוב בעיניו יתברך, וגם ממנו יש להקדוש-ברוך-הוא נחת.

החסר בטחון עצמי שיש באדם, הוא מפני שהוא לא מאמין בעצמו וכו', ונדמה לו שהוא לא חשוב בעיניו יתברך, ובעיני הבריות וכו' וכו', ומזה נובע חסר בטחון עצמי, אבל תכף-ומיד כשאדם מחדיר בעצמו אמונה בהקדוש-ברוך-הוא, ואיך שגם הוא חשוב בעיניו יתברך, כי אחרת לא היה נברא בזה העולם, ולא היה לו קיום בעולם, אז היה נכנס בו בטחון עצמי, שגם בני-אדם חושבים ככה וכו', והנה בונה את הבטחון העצמי שלו וכו'.

ולכן את צריכה להתחזק ביתר שאת וביתר עז בבטחון שלך, ואל תגידי שאת אובדת עצות, ונמאס לך להיות פזאת וכו' וכו', אדרבה, תהיי חזקה מאד, ותשתדלי שפבית תהיה אורה של שמחה, ותמיד תדברי עם הילדים רק בצורה חיובית, שהכל טוב וכו', וכבר טוב וכו', ויהיה טוב וכו', תמיד רק לדבר בצורה חיובית עם הילדים, שבזה הם גדלים מצלחים מאד.

ועל כלם — את צריכה להרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלך, ולבקש ממנו יתברך על בטחון עצמי, ועל הצלחה עם הילדים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע

שו"ת   א' תשפח   ברסלב   רצז

בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה
מרבה, ובכל אשר תפני — תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשפח.

האם גם השנה, פשיום תענית אסתר הקדום,
זוהי עת רצון ואפשר לפעל ישועות?

שאלה:

מאת ציונה: לכבוד קדשת אדמו"ר שליט"א. אני זוכרת
שבשנה שעברה כתבתם את מעלת יום תענית אסתר,
שהוא יום גדול שאפשר לפעל בו הרבה ישועות,
ושחבינו ליום הזה כל השנה. האם גם השנה בשהצום
הקדום, יש את אותה עת רצון כמו בכל שנה? ואם כן,
באיזה יום זה העת רצון, ביום חמישי או בשבת?
בתודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר תצוה, י' אדר ה'תשע"ג.

שלום רב אל ציונה תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דעי לך, שכל יום הוא יום מצלח, ובכל יום יכולים
לפעל אצל הקדוש-ברוך-הוא מה שרוצים, ובודאי יש זמנים,
שאז מתגלה יותר ויותר העת רצון, ולכן התפללות
שמתפללים בתענית אסתר, מאד מקבלות בשמים, וצריכים

רחצ שו"ת א' תשפח ברסלב

לזכר מה שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש אגדה): בשעה שאסתר נכנסה לבית אחשוורוש, וראתה שם את הצלמים ופתחה מאד, התחילה להתפלל (תהלים כב, ב): "אלי אלי, למה עזבתני, רחוק מישועתי דברי שאגתי", אשר את המזמור הזה יש דעות שתקנה אסתר המלכה, ואחר-כך בפורים אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי מגלה, פרק א', הלכה ד'): כל הפושט יד נותנים לו, ופרשו הצדיקים כל מה שאדם מבקש בפורים, הוא יקבל, ומלבד זאת בכל שבת ושבת, אז נפתח גלוי אלקות בתכלית מדרגה עליונה, שאין בכל השבוע, ואז יכולים לפעל אצל הקדוש-ברוך-הוא מה שרוצים, ואז מאיר אורו ותברך בהארה נוראה ונפלאה מאד.

וכן לאשה יש את הזמנים שלה שבהם מאד מאד מסגל שיתקבלו התפלות שלה: בעת הדלקת הנרות, אז הוא עת רצון גדול בשמים, בעת הטבילה, בעת הפרשת חלה, על-כל-פנים מתי שאדם מתפלל להקדוש-ברוך-הוא, התפלות שלו מתקבלות לרחמים ולרצון לפני אדון כל, ולא צריכים לחשש כלום, אלא לשפוף שיח ותפלה אליו ותברך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשפט.

**אני גר בעיר חלונית, האם פדאי לי לעבר לעיר
חרדית?**

שאלה:

מאת גיא: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א, רפואה
שלמה ותודה על החזק הריוחני שאתה מחזק אותנו,
יישר כח.

אבקש לשאל את הצדיק שאלה: אני גר בעיר חלונית,
ויש לנו שלשה ילדים שלומדים בתלמוד תורה של
ברסלב ובבית-ספר בית יעקב. למרות שיש לנו פאן
קהלה, חשבנו לעבר לעיר חרדית, אבל בכל פעם שאני
חושב לעבר למקום חרדי, באים אלי חברים ואומרים
שלא פדאי לי לעבר, כי בעיר חלונית יש לילדים קו
ברור, או שאתה חרדי או שאתה חלוני. אבל בעיר
חרדית אין הפרדה בזאת, ולכן לטענתם יש הרבה
שנופלים מהדת דוקא במקומות האלו, בגלל דברים
שקורים בקהלות או בתלמודי תורה.

אני מבקש מהצדיק לבון אותי: האם יותר טוב עבורנו
לגור בעיר חרדית ולהצטרף שם לקהלה, או שעדיף
להשאר פאן בעיר החלונית?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תצוה, י' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל גיא, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם אתה גר במקום שיש תלמוד-תורה ובית-ספר על

ש שו"ת א' תשצ ברסלב

טְהַרְתְּ הַקֹּדֶשׁ, וְהַחֲנוּף הוּא חֲנוּף טוֹב, לֹא כְּדַאי לָךְ לַעֲבֹר לְמָקוֹם אַחֵר, אֲפֵלוּ שְׂאַתָּה נִמְצָא בְּמָקוֹם חֲלוּנִי, כִּי אִם טוֹב לָךְ בְּמָקוֹם, וְהִילָדִים מְקַבְּלִים חֲנוּף תּוֹרְנִי וְכוּ', אֲזִי לְמָה צְרִיכִים לַעֲבֹר לְמָקוֹם אַחֵר, שְׂסַפֵּק אִם תִּקְלָטוּ בְּמָקוֹם, וְסַפֵּק לֹא וְכוּ', וְלִכֵּן שָׁב וְאַל תַּעֲשֵׂה עֲדִיף.

הַעֲקֹר תִּתְחַזֵּק עִם שְׂאָר הַמְּשַׁפְּחוֹת הַחֲרָדִיּוֹת, וְאִישׁ אֶת רַעְהוּ יֹאמֶר חֲזוּק, וְתַעֲשׂוּ כָּל מִינֵי מְאֲמָצִים שְׂבַעוּלָם לְשִׁמְחַ מְאֹד מְאֹד עַל נַעַם חֲלָקְנוּ, עַל אֲשֶׁר בִּנְחַל שָׁם חֲלָקְנוּ וְגוֹרְלָנוּ, שְׂאַנְחָנוּ יְהוּדִים מְאֲמִינִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְקִימִים אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִי יִתֵּן, שְׂמַכֶּם יִלְמְדוּ גַם כָּל תּוֹשְׁבֵי הַמָּקוֹם, וְיִחַזְרוּ בְּתִשׁוּבָה שְׂלֵמָה, וְיִרְאוּ אֶת יְפֵי הַיְיָדוּת.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאַנִּי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֶךָ, שְׂתִהְיֶה לָּךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לָּךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

א' תשצ.

בְּיַלְדוּתִי עֲבַרְתִּי טְרַאוּמָה שְׂמְלוּהָ אוֹתִי עַד הַיּוֹם,
הָאִם כְּדַאי לִי לְהַשְׁתַּתֵּף בְּסִדְנָא שְׂיִכּוּלָה לַעֲזֹר
לִי?

שְׂאַלָה:

מֵאֵת חֲנִיּוֹת: לְכַבּוֹד קֹדֶשֶׁת מוֹהֲרָא"ש שְׂלִיט"א, רַפּוּאָה
שְׂלֵמָה.

אַבְקֵשׁ אֶת עֲזַרְתְּ הַצְּדִיק: בְּהִיוֹתִי בֵּת אַרְבַּע-עֶשְׂרֵה

עֲבַרְתִּי אַרְוַע בְּמִשְׁפָּחָה, וְהוּא מִמְשִׁיף לְלוֹוֹת אוֹתִי עַד הַיּוֹם. אֲנִי מֵעַנְיַנֵּת לְהִשְׁתַּחֲרַר מִהַזְכָּרוֹנוֹת וְהִרְגָּשׁוֹת שְׂרוּבְצִים עָלַי מֵאִז. גַּם בְּהִרְיוֹן הָאֶחָרוֹן שְׁלִי עֲבַרְתִּי חֲרָדוֹת קְשׁוֹת, שָׁגַרְמוּ לִי לִפְחֹד מִהִרְיוֹן נֹסֵף. בְּמָה חֲבֵרוֹת שְׁלִי מִשְׁתַּתְּפוֹת בְּסִדְנָא שֶׁל רַב־נִית מִפְּרִסְמַת, שְׁמָאֵד עוֹזֶרֶת לְנָשִׁים וְכַלֵּן אוֹהֲבוֹת אוֹתָהּ, וְהֵן טוֹעֲנוֹת שָׂאֵם אֶצְטַרֶּף לְסִדְנָא, זֶה יַעֲזוֹר לִי מְאֹד לְדַבֵּר וּלְשַׁחֲרַר אֶת מַה שְׁאֲנִי מְרַגֵּשָׁה. אֲבַקֵּשׁ אֶת עֲצַתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, הַאֵם בְּדַאי לִי לְהַצְטַרֶּף לְסִדְנָא הַזֶּה? תוֹדָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבִּיעִי לְסִדְרַת הַצְּנִיָּה, י' אָדָר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל חֲנִיַת תַּחֲנִיָּה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ דְרָף נִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד בְּעַבּוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרוּחַנִיּוֹת, וּבְעַבּוּדַת הָאָדָם בְּחַיֵּי הַיּוֹם יוֹם בְּגִשְׁמִיּוֹת, וְאָמַר (שיחות-ה"ן, סימן כו): אֶצֶל הָעוֹלָם הַשְּׂכָחָה הִיא חִסְרוֹן גְּדוֹל בְּעִינֵיהֶם, אֲבָל בְּעִינֵי יֵשׁ בְּהַשְּׂכָחָה מַעֲלָה גְּדוֹלָה. כִּי אִם לֹא הִיְתָה שְׂכָחָה, לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבַר בְּעַבּוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, אִם הָיָה זֹכֵר כָּל מַה שְּׁעָבַר לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְהָרִים אֶת עַצְמוֹ לַעֲבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשׁוּם אֶפֶן, גַּם הָיוּ מְבַלְבְּלִים אֶת הָאָדָם מְאֹד כָּל הַדְּבָרִים שְׁעוֹבְרִים עָלָיו. אֲבָל עֲכָשׁוּ עַל-יְדֵי הַשְּׂכָחָה נִשְׁכַּח מַה שְּׁעָבַר. וְאֶצֶּלוֹ אָמַר רַבְּנוּ ז"ל הוּא הַדְּרָף, שְׁכָל מַה שְּׁעָבַר וְהִלֵּף, נִפְסַק וְהוֹלֵף לְחִלוּטִין, וְאִינוֹ חוֹזֵר בְּדַעְתּוֹ עוֹד כְּלָל. וְאִינוֹ מְבַלְבֵּל כְּלָל עַצְמוֹ עוֹד בְּמָה שְּׁכָבַר עָבַר וְהִלֵּף וְכו'.

וְלִכֵּן הִרְגִּילִי אֶת עַצְמִי לְשַׁכַּח כָּל מַה שְּׁעָבַר, רַק

שב שו"ת א' תשצ ברסלב

תסתכלי עם הפנים קדימה, התורה הקדושה מתחילה עם אות ב', 'בראשית', הינו אם רוצים להתחיל תמיד 'בראשית', צריך לזכור שהאות הראשונה היא ב', שפגורה משלשה כוונים, מלמטה מלמעלה ומאחורנית, ופתחה רק קדימה, זאת אומרת אם אדם רוצה להתחיל את החיים שלו מ'בראשית', עליו לשכח את העבר ולהסתכל רק קדימה, ואז דיקא יצליח להשתחרר מכל הקשי והכבד שמסבבים אותו וכו', ובפרט כל מי שעבר איזו טראומה וכו', או ארוע בחיים וכו', או מעשה נבזה וכו', הפל צריך להיות מאחורינו ולשכח זאת לגמרי, וזה הלמוד עמק עמק שלמד אותנו רבנו ז"ל.

בודאי אם נמצאת איזו רבנית מפרסמת בעלת יראת שמים שלמה, שעוזרת לנשים, אז מה השאלה, אדרבה, כדאי להתחבר ולהצטרף אתה, העקר שתזכי כבר לשכח את העבר, ולעשות התחלה חדשה, ולהיות הכי מאשרת בחייך, ולא להתבלבל משום דבר בעולם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני — תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א' תשצא.

**איך אני יכול להתחיל להשתנות, וללכת בדרך
האמונה והקדשה, ושיפתח לי הלב?**

שאלה:

מיאת ערן: שלום לכבוד הרב.

לעתים עוברים עלי משברים קשים באמונה, שאני לא מרגיש שום קשר עם השם, ולא מצליח להתמיד בהתבודדות, מרגיש בקטנות, וכאלו אין לי לא את העולם הזה ולא את העולם הבא, כי אני מרגיש שהתאוות זה שקר, והם לא נותנות לי שום חיות. ומצד שני, גם באמונה ותורה ועבודת ה' אני חסר מאוד. מאוד.

אני משתדל להיות בשמחה, ולא להקשיב לכח המדמה, אבל אני רוצה להתחיל לעבוד את השם באמת, ומינחל מתי אוכל כבר להיות יהודי פשר... בנוסף, אני כבר בן עשרים וארבע, ועדיין לא מצאתי את זיווגי, וגם זה מבלבל אותי.

איך אני יכול להבין מה ה' יתברך מרמז לי בכל הקשיים האלו? ואיך אני יכול לעשות את רצונו? ומה השם רוצה ממני?

אשמח לעצות מעשיות, איך אוכל להתחיל להשתנות, ולהתחיל ללכת בדרך האמונה והקדשה באמת, ושיפתח הלב לקבל ולקיים את עצות הצדיקים בפשיטות גמורה. תודה רבה.

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום רביעי לסדר תצוה, י' אדר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ערן, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך להתחזק ביתר שאת וביתר עז להיות בשמחה, כי כף אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן כד): מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שחורה בכל כחו, כי כל החולאות הבאים על האדם, כלם באים רק מחמת קלקול השמחה, ולכן צריכים למסר את נפשו בשביל להיות תמיד בשמחה. וחכמינו הקדושים אמרו (תנחומא שמיני ב'): לפי שאין השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום — שמח למחר, ולא כל מי שמצר היום — מצר למחר, לפי שאין השמחה ממתנת לאדם.

ולכן יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתמיד תהיה השמחה מצויה אצלך, כי אין טוב מזה, ועל-ידי שמחה מתרחב הלב, ויכולים אחר-כך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ולספר לפניו יתברך את כל אשר עם לבבו בתמימות ובפשיטות גמורה, כי מה שאין האדם מתחזק לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, הוא מפני שנופלים על לבו עצבות ומרירות ודפאון, אבל תכף-ומיד כשמכריח את עצמו להיות בשמחה, אזי נפתח לבו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא.

מה אמר לך! בזה העולם עוברים על כל אחד ואחד משברים וגלים, ואשרי מי שמחזק את עצמו באמונה פשוטה בו יתברך, ואל אמונה אי אפשר להגיע, אלא כשזורק את החכמות וההשכלות של הבל, שנכנסו בו מחמת עוונותיו

המרבנים, שזה עושה פרוז בינו לבין הקדושי-ברוך-הוא, כמו שכתוב (ישעיה נט, ב): "כי אם עונותיכם היו מבדילים בינכם לבין אלקיכם, וחטאתיכם הסתירו פנים מכם משמוע", ואמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות אמונה, סימן כב): הפשע של האדם מכניס כפירה לאדם; וכתב מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-הלכות, נפילת אפים, הלכה ד, אות ד): מי שיש לו אמונה שלמה בהשם יתברך, בודאי ראוי לשמח תמיד בהשם יתברך, וזה הדבר אי אפשר לבאר בכתב, כי הוא לכל חד כפום מה דמשער בלביה. וכן לשמח בשמחת המצוות, כמו שכתוב (תהלים יט, ט): "פקודי הוי"ה ישירים משמחי לב", כי בודאי אין שמחה בעולם כשמחה זו, כי זה כל אדם יכול להבין, שבעולם הזה אין שום שמחה בעולם, כי מה יתרון לו לאדם מכל עמלו וכו', וימינו כצל עובר.

ואמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה צו, סימן ב): "כצל ימינו על הארץ ואין מקוה", והלואי כצלו של כותל או כצלו של אילן, אלא כצלו של עוף בשעה שהוא עף, דכתיב (תהלים קד): "כצל עובר ואין מקוה", ואין מי שיקוה שלא ימות, הכל יודעים ואומרים בפניהם שהן מתים; וכתוב (משלי יד, ג): "צם בשחוק יכאב לב, ואחרית שמחה תוגה", ועל-פן באמת המחקרים והכופרים המשפילים והטפשים וכו', רחמנא לצלן, אין להם שום שמחה אמיתית כלל, וכל ימיהם הם מלאים עצבות ויגון ואנחה, כי מאחר שכופרים בתורתו יתברך הקדושה, ובעשית מצוותיו יתברך, ובודים מלבם טעמים של הקבל ושטות על עשית המצוות, כאלו הם נמוסיות, חס ושלום, אם בן מהיכן יקבלו חיות ושמחה, ועל-פן עקר הקטרוג וההתגרות של הסטרא אחרא שמתגורר בישראל, העקר הוא בשמחה של המצוות, כי על גוף המצוה

הם יכולין לומר שהיא נמוסיות, חס ושלום, כשאר נמוסים, נמוסי העמים, חס ושלום, אף כשרואים שישׁראל שמחים ועליזים כל-כף בעשׁית המצוות, ומוסרין נפשם עליהם, על זה הם מתקנאים ומתגרים בנו מאד. ועל-כן עקר הכנעת הסטרא אחרא היא דיקא על-ידי עשׁית המצוה בשמחה.

ואמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות שמחה, סימן א'): כשאדם עושה מצוה בשמחה, בידוע שלבו שלם עם אלקיו, כי שמחת המצוה מראה את טהר הלב של האדם, שכוונתו לעשות רצונו ותברך באמת, בלי שום חשבונות פרטיים.

העקר הרגל את עצמך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלך, שאמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן קנד), שעקר מה שהגיע למדרגתו הוא רק על-ידי ענין פראסטיק (פשיטות), שהיה מדבר הרבה ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשיטות. ועל-ידי-זה דיקא הגיע למה שהגיע, ואמר: אם הייתי יודע שהשם יתברך יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש כזה, הייתי עושה ביום אחד מה שעשיתי בשנה כלה (כלומר שהיה מזדרז כל-כף בעבודתו עד שמה שהיה עושה ועובד השם יתברך בשנה כלה, היה עושה ביום אחד), והיה מתגעגע מאד אחר מעלת העבודה של פראסטיק (פשיטות) באמת, ואמר: איי איי פראסטיק. גם אמר, שדבר עם כמה צדיקים גדולים, ואמרו גם-כן, שלא הגיעו למדרגתם, כי אם על-ידי ענין פראסטיק, שעסקו בעבודתם עבודת השם יתברך בפשיטות גמורה בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו'. ועל-ידי-זה דיקא הגיעו למה שהגיעו.

בענין מציאת הזווג שלך וכו', תאמין לי, שלא חסרות

בנות, אבל הבעיה היא שכלל בחור רגיל יש כל מיני דמיונות בעניני שדוכים, והוא לא יכול להחליט מה הוא רוצה וכו', בפעם שפפוש גלו לנו חכמינו הקדושים (במות ג.ס): נחות דרגא ונסיב איתתא, אתה צריך לרדת מדרגה, ואז תמצא את הזוג שלך, כי בדרך כלל בחור הוא גאותן וכו', ולא מתאים לו לקחת את זו או את זו וכו', אני הכי חכם והכי יפה וכו', אקח את זו? או אני הכי חכם והכי יפה והכי משפיל וכו', אקח את זו? והוא מסתובב ומחפש את הבת זוג שלו כפי הדמיון שנוכנס בו, כאלו מי יודע מה הוא?! והוא רוצה שיתבוא אליו זוג משהו שעדין לא נברא וכו', ועל-ידי-זה מחפש וכו', ומסתובב ויוצא לפגישות פן ואולי אמצא את בחירת לבבי, שתבוא אלי על סוס לבן עם שקים מלאים כסף וכו', ובשכיל זה הבחור מחכה עד שיולד זוג פנה, ובין כך הוא לא קולט, שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם: "הזהר מן הזמן, כי הוא אויב רע מאד", ועד שתופס את עצמו, רואה שהוא כבר בגיל שלשים, ומה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עצתה (במות ג.ס): נחות דרגא ונסיב איתתא, תרד מדרגה ואל תחזיק מעצמך כל-כך גדול וכו', ואז תמצא בקלות בת זוג מה שיתאים לך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה — תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם!

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

רמי חיים בן תקוה

לזיווג משורש נשמתו

ולזכות

תקוה בת שפיקה לרפואה שלימה ונחת מהילדים,
איתן בן תקוה, שושנה בת לידיה,
אליעזר שלמה בן שושנה, מלכה בת שושנה,
פיגא בת שושנה, נחמן נתן בן שושנה, מנחם זאב בן שושנה,
נפתלי בן שושנה, יואב אבי בן תקוה,
קרן בת מרטין, נועם נתן בן קרן, אדל בת קרן,
יניב בן תקוה לזיווג הגון, אליעזר שלמה בן יניב,
מלכה בת יניב, שפיקה בת מרים לרפואה שלימה בקרוב

***

ולהצלחת כ"ק מוהרא"ש שליט"א
שיוציא מכח אל הפועל את כל רצונותיו
וכיסופיו לבנות את יבנאל עיר ברסלב כרצונו,
ויזכה לבריאות איתנה ויבוא לגור איתנו ביבנאל

***

ולהבדיל לעילוי נשמת

רחמים בן אהובה
מרים בת רימה
אסתר בת חוה
שמואל בן מרים
נחום בן מרים
חנה בת חנינג"אן

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
הגאון הצדיק
רבי מנחם זאב זי"ע
בן הגאון הקדוש
רבי אלכסנדר זי שא הי"ד
נפטר ד' תשרי ה'תשס"ג
ת.נ.צ.ב.ה

***

ולעילוי נשמת
הרבנית הצדקת
מרת מלכה ע"ה
בת הגאון הצדיק
רבי חיים שלמה ז"ל
נפטרה חי' חשוון תש"ן
ת.נ.צ.ב.ה

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
הגאון הצדיק
רבי אשר ישעיה הלוי
ראטטענבערג זצ"ל
נלב"ע ר"ח ניסן ה'תש"ע
ת.נ.צ.ב.ה

***

ולעילוי נשמת
הרבנית הצדקת
מרת סאסיא ע"ה
נלב"ע ט' סיון ה'תשמ"א
ת.נ.צ.ב.ה

הספר הקדוש הזה נדפס

לעילוי נשמת

הגאון המפורסם

רבי בנימין ז"ל

בן הגאון הצדיק

רבי מנחם זאב זי"ע

נפטר ה' אלול תשס"ח

ת.נ.צ.ב.ה

הספר הקדוש

הזה נדפס לזכות

כ"ק מוהרא"ש שליט"א

ותינוקות של בית רבן

ולהצלחת בית התבשיל "אהל אברהם"

ולזכות

משה ניסים בן שרה ויצמן

אביה, יעל, אדל בנות זהבית

מיכאל נתן בן משה ניסים

מכלוף בן סוליקה ויצמן

שרית שרה בת פאני

מאיה בת שרה

אילן בן שרה

שרה בת אילנה

דוד גואל בן רבקה בר גיורא ומשפ'

אריאל אביחי בן רבקה ומשפ'

אברהם בן אמה ומשפ'(אנחוב)

משה זריהן בן מרסל ומשפ'

יוסף אלישע בן מרדכי בן לאה ומשפ'

שילת כוהן בן רחל ואילן ומשפ'

גם את/ה רוצה
להקדיש את זכות
ההדפסה של ספר זה
להצלחה, לרפואה,
לזיווג הגון
או לעילוי נשמת?

התקשר/י עכשיו:

04-6650050

הספר הקדוש הזה הודפס
לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים
שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

פיגא בת אסתר מלכה
אופיר רפאל בן גאולה
גאולה בת סיסה
אתי אסתר בת דליה
יעחק בן לאה
אסתר בת דונה דבורה
אורית בת חנה
ישראל בן ורדה
שילת בת אורית
לירן אליהו בן משה דוד
אורה בת אסנת
אלון אהרון בן גילה
נורית בת נעמי
יונה בן שולמית
ספיר הודיה בת גלית
מאיר בן זינה
אלינור בת שמחה
פרחיה בת רינה
לרפ"ו תמר בת שמחה
וינה בת רחל
אסתר בת זהבה ליוזוג הגון
מלכה בת זהבה ליוזוג הגון
אליהו אליעזר בן יעל
לאה הפציבה בת דליה
אברהם בן חדה
יסכה בת רויטל
אליעזר שלמה בן יסכה
רפאל נועם מאיר בן חנה
גליה בת יעל
יניב בן תקוה
אליעזר שלמה בן יניב
מלכה בת יניב
רמי חיים בן תקוה
הרצל טוביה בן לאה
דינה בת גרסיה
ישי בן שרה סוטה
חנה ברכה בת נחמה
אופיר בן אילנה
אבישג בת דינה שמחה
משה בן ברוריה

עמוס בן גילה
דבורה בת רבקה
ישראל בן אראלה
כרמית בת שרה
יוסף חי בן אורלית
בת אל שמחה בת אסנת
יעקב עמרם בן שרה
אורלית בת שרה
נחמן ישראל בן אורלית
סימא בת ברכה
שרגא בן חנה
ציפורה פייגא בת שרה וצאצאיהם
שפיקה בת מרים
תקוה בת שפיקה
יעל בת שרה
אברהם בן דוי
אריה בן רות
רונית שפרה בת מינה
מרים בת שרה
מיכאל דוד בן חנה
ניר בן רחל ויעחק
אפרת בת לאה וישראל
דרור יצחק בן דליה
דליה בת רוברט
טל כהן בן רות מסעודה
חנה אניטה בת שרה
ניסים רועי בן טובה
חיה מושקא בת רוחמה
רחמונא
שלום בן יעל
יעל בת ציביה
מרים בת רבקה
רחמים בן יאסי
יעקב בן רחל
שולמית בת אורה
רוגן בן ריימונד
שולמית בת מנוחה
עוז אפרים בן בלומה
רבקה בת לאה
מרים בת אסתר מלכה

לרפ"ו לירן בן סוזאן
אברהם בן פרידה
סוזאן בת רבקה
פליקס בן גוליה
שולמית בת לאה
חנה בת יפה וב"ב
שמעון מאיר בן חנה
שחר הדסה בת חוה
צוף ישעי בן תמר
בת שבע בת רוחמה
אסתר בת רוחמה
דן בן אסתר
יעל טובה בת עירית
רחלי בת דורית
יוסף בן יפה
אסף בן כרמלה
רוז בן יעל
משפחת אריאל
מיכל בת לאה
נאורה בת מיכל
יעקב בן לאה
מעין ארל בת גילה
דוד בן רחל
כרמלה בת שרה
רינה בת זיל
חובב בן רינה
אליעזר שלמה שמעון בן מרים
מאיר אליהו בן דליה
גולן בן אסתר
כרמית בת מרים
ישראל בן פרידא פיגא
שרה בת שרה
גל נחשון בן לאה
מורן נחשון בת מול
לרפ"ו ליאת שרה בת צילה
עמית נועה בת ציפורה
אביאל בן סגולה
מלכה בת גילה
בנימין בן אהרון
הדסה בת תמר (נאנאג"אן)

הספר הקדוש הזה הודפס לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

סיון בת יפה
מיכאל אייזק בן ברכה רייזל
לזיווג הגון
אדל בת גיטה טובה
גיטל טובה בת פניא ציפורה
לת שובה שלמה
מלכיאל בן רינה לתשובה
לרפו אליעזר שלמה בן מלכה
יעקב נתן משה בן רבקה
יוסף בן רבקה
רבקה בת רחל
מרים יעל בת נורית מייטה
לזיווג הגון
לרפו אדל בת סיון

***

לעילוי נשמת

רחל בת שרה
תומר עמוס בן רבקה
הלן בת דוד ואסתר
יורי בן סופיה
סופיה בת יודקה
שרה ריבה בת אטה
מרים טבנסקי בת יודקה
איליה בן גינדה
פריץ בן יחזקאל
חנה בת רגי'נה
ניסים עבדלכק בן ועישה
מזל בת מסעוד ופרחה אמיתי
אורלי בת עליזה
ישעיהו ישראל בן לאה איטה
ר' אליהו בן עיישה
רחמים בן אהובה
שרה בת יקוט
בן פורת בן רחל

רבקה בת חנה טובה
מרדכי אליהו בן גילה
אסתר בת יפה
אליעזר שלמה בן אסתר
יאיר בן עדינה
מלכה בת שמחה
עידו בן מיכל ליאור
שושנה בת אורלי
נחמן בן אדל
שרה בת יפה
מרים בת שירה יהודית
תהילה בת שירה יהודית
שלמה בן שרה
אברהם בן מזל
אסתר בת רינה
יעקב בן סילביה
אליהו ויפית בת אילנה ויצחק
וב"ב שיחיו
דורית בת שושנה
עומר רחמים בן סלימה
ליאור יצחק בן רות
סמדר בת ריז'ין
מלכה בת סמדר
אליעזר שלמה בן סמדר
נתן בן רחל
לודמילה בת סופיה
דוד בן לודמילה
משפחת תפוחי
ודים בן גינדה
גליה בת קולט
דוד רועי בן שרה אורית
שלמה בן קלודין שרה
אביעד בן קלודין שרה
מיכל בת קלודין שרה
אסתר מלכה בת ליהי
אדל בת ליהי
תמרה בת מילכה
שלום בן פרלה

מיכל רונית בת שרה
אברהם בן ורד
הודיה רחל בת ורד
יהודה בן שרה
רבקה בת לאה
יוסף בן סומבול
חיים בן לאה
שושנה בת מרים
מנשה בן חנה
שמואל ג'פרי
לרפו מלכה בת זהבה
מנחם זאב בן מלכה
מלכה בת דבורה דיל-ברא
רוגן בן מזל
אליעזר שלמה בן רות אביגיל
יואב בן שושנה
שמעון בן תרצה
יצחק ישראל בן מרים
מורן בת בריגיט
מאיר בן רחל וב"ב
נחמן נתן בן שמחה
שרה בת מרים
יעקב בן שרה קלוטילד
יפה בת חנה
יצחק בן בטהה
דנסה בת בטהה
נפתלי בן רחל
רבקה בת מרים
נתן בן רחל
פנינה חנה בת יהודית
אדי בן רונית לזיווג
שאול בן עליזה הצלחה
ופרנסה
אסף בן רונית
ליאור בן עליזה
אליעזר שלמה בן רינה
סהר שני שושנה בת ענת
צבי בן חנה טובה

סוד ה' לִירָאוּ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם
זֶה שְׁמוֹ נֶאֱמָה לוֹ

תִּקּוּן הַכֹּלֵל

תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד לְכֻלְלִיּוֹת
הַחֻטָּאִים וְהוּא פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמֵנָא לִיעֲלֵן

*

וּמִסְגָּל מְאֹד גַּם לְפִרְנֶסָה וּלְהַצְלָחָה
בְּכֹל הָעֲנִינִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת
אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיֵאמְרֵם בְּכֹל יוֹם

*

יִסְדּוּ, תִּקְנוּ, גְּלוּ וְצִוְהוּ לְפִרְסְמוֹ לְכֹל
יִשְׂרָאֵל, רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא,
אוֹר הַגְּנוּז וְהַצֶּפוּן, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלֵאָה,
אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלַב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חִסִּדֵי בְּרֶסְלַב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

טוב לומר לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש, צדיק יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליי נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה, בזמרות נריע לו: כי אל גדול יי, ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי, לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז * מכתם לדוד, שמרני אל פי חסיתי בך: ב אמרת ליי אדני אתה, טובתי בל עליך: ג לקדושים אשר בארץ המה, ואדירי כל חפצי-בם: ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל אסיך נספיהם מדם, ובל אשא את שמותם על שפתי: ה יי מנת חלקי וכוסי, אתה תומיך גורלי: ו חבלים נפלו-לי בנעמים, אף נחלת שפרה עלי: ז אברך את יי אשר יעצני, אף לילות יסרוני כליותי: ח שויתי יי לנגדי תמיד, פי מימיני בל אמוט: ט לכן שמח לבי ויגל כבודי, אף בשרי ישכן לבטח: י כי לא תעזב נפשי לשאול, לא תתן חסידך לראות שחת: יא תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך, נעמות בימינך נצח:

לב * לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה : ב אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִחְשַׁב יִי לֹו עוֹן, וְאִין בְּרוּחוֹ רְמִיָה : ג כִּי הִחַרְשָׁתִי בְּלוֹ עֲצָמִי, בְּשִׂאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם : ד כִּי יוֹמָם וּלְיָלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדָךְ נְהַפֵּךְ לְשִׁדִּי, בְּחִרְבְּנֵי קִיץ סֵלָה : ה חֲטָאתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנִי לֹא כִסִּיתִי, אֲמַרְתִּי אֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִי, וְאַתָּה נִשְׂאֵת עוֹן חֲטָאתִי סֵלָה : ו עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֵד אֵלֶיךָ לְעַת מִצּוּא רַק לְשִׁטָּף מִיָּם רַבִּים, אֲלִיו לֹא יִגִּיעוּ : ז אַתָּה סִתַּר לִי* מִצַּר תִּצְרַנִּי רְנִי פִלְט תִּסּוּבְּנֵי סֵלָה : ח אֲשִׁכִּילֶךָ וְאוֹרֶךְ בְּדַרְךָ זֹו תִלֶּךָ, אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי : ט אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרָד אִין הָבִין בְּמַתַּג וְרִסֵּן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֵלֶיךָ : י רַבִּים מִכְּאוּבִים לְרַשָּׁע וְהַבּוֹטֵחַ בִּי, חֹסֵד יִסּוּבְּנֵנוּ : יא שְׁמַחוּ בִּי וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב :

מא * לְמַנְצַח מִזְמוֹר לְדוֹד : ב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל, בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יִי : ג יִי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ וְאֲשֶׁר בְּאָרֶץ, וְאֵל תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו : ד יִי יִסְעֲדֵנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, כָּל מִשְׁכְּבוֹ הִפְכֵת בְּחֵלּוֹ : ה אֲנִי אֲמַרְתִּי יִי חַנּוּנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חֲטָאתִי לָךְ : ו אוֹיְבֵי יֵאמְרוּ רַע לִי, מָתִי יָמוּת וְאֶבֶד שְׁמוֹ : ז וְאִם בָּא לְרֹאֹת שְׁוֹא יְדַבֵּר, לְבוֹ יִקְבֹּץ-אֶוֹן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר : ח יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שֹׁנְאֵי, עָלַי יִחְשְׁבוּ רָעָה לִי : ט דַּבֵּר בְּלִיעַל יִצּוּק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לְקוּם : י גַּם אִישׁ שְׁלוּמֵי אֲשֶׁר בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב : יא וְאַתָּה יִי חַנּוּנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם : יב בּוֹזֵאת יַדְעָתִי כִּי חִפְצָתָּ בִּי, כִּי לֹא יָרִיעַ אִיבֵי עָלַי : יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תִּמְכַּתְּ בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם : יד בְּרוּךְ יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

* אחר אתה סתר לי - צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

מב * למנצח משכיל לבני קרח: ב כאיל תערג על אפיקי
 מים, כן נפשי תערג אליך אלהים: ג צמאה נפשי לאלהים
 לאל חי מתי אבוא, ואראה פני אלהים: ד היתה לי דמעתי
 לחם יומם ולילה, באמר אלי כל היום איה אלהיך: ה
 אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי פי אעבר בסף אדם עד
 בית אלהים בקול רנה ותודה המון חוגג: ו מה תשתוחחי
 נפשי ותהמי עלי הוחילי לאלהים פי עוד אודנו ישועות
 פניו: ז אלהי עלי נפשי תשתוחח על כן אזכרך מארץ
 ירדן, וחרמונים מהר מצער: ח תהום אל תהום קורא
 לקול צנוריה כל משבריה וגליה עלי עברו: ט יומם יצוה יי
 חסדו ובלילה שירה עמי, תפלה לאל חי: י אומרה לאל
 סלעי למה שכחתי למה קדר אלה בלחץ אויב: יא ברצח
 בעצמותי חרפוני צוררי, באמרם אלי כל היום איה אלהיך:
 יב מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים פי
 עוד אודנו ישועת פני ואלהי:

נט * למנצח אל תשחת לדוד מכתם בשלח שאול וישמרו
 את הבית להמיתו: ב הצילני מאיבי אלהי ממתקוממי
 תשגבני: ג הצילני מפעלי און, ומאנשי דמים הושיעני: ד
 פי הנה ארבו לנפשי יגורו עלי עזים, לא פשעי ולא חטאתי
 יי: ה בלי עון ירצון ויכוננו עורה לקראתי וראה: ו ואתה
 יי אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקד כל הגוים אל
 תחן כל בגדי און סלה: ז ישובו לערב יהמו ככלב ויסוכבו
 עיר: ח הנה יביעון בפיהם חרבות בשפתותיהם, פי מי
 שמע: ט ואתה יי תשחק למו תלעג לכל גוים: י עזו אליך
 אשמרה פי אלהים משגבי: יא אלהי חסדי יקדמני, אלהים
 יראני בשררי: יב אל תהרגם פן ישפחו עמי הניעמו בחילך

והורידמו, מגננו אדני: יג חטאת פִּימוֹ דְּבַר שְׁפָתֵימוֹ וְיִלְכְּדוּ
בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֹהִים וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלָּה בַּחֲמָה כִּלָּה וְאִינָמוֹ
וַיִּדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מִשָּׁל בִּיעֶקֶב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיִּשְׁבוּ
לְעָרֵב יֵהֱמוּ כִּכְלָב וַיִּסּוּבְכוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעוֹן לְאָכֵל, אִם
לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: יז וְאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ וְאַרְנָן לְבַקֵּר חֲסֵדְךָ כִּי
הִיִּית מִשְׁגָּב לִי וּמְנוּס בְּיוֹם צָר לִי: יח עֲזִי אֱלִיָּהּ אֲזַמְרָה, כִּי
אֱלֹהִים מִשְׁגָּבֵי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

עז א לְמִנְצַח עַל יְדוּתוֹן לְאַסְף מִזְמוֹר: ב קוֹלִי **אֵל אֱלֹהִים
וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֵל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: ג בְּיוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי
דְרָשְׁתִּי יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג, מֵאַנְהָה הִנָּחַם נַפְשִׁי: ד
אֲזַכָּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְמִיָּהּ, אֲשִׁיחָה וְתִתְעַשֵּׂף רוּחִי סֵלָה: ה
אֲחֻזֵּת שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים
מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכָּרָה נְגִינָתִי בְּלִילָה עִם לִבִּי
אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי: ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדַנִּי, וְלֹא יִסְיָף
לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאֶפֶס לְנֹצַח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדָר וְדָר: י
הַשְּׁכַח חֲנוּת אֵל אִם קִפְץ בְּאֶף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוּתִי
הִיא שָׁנוֹת יָמִין עֲלִיוֹן: יב אֲזַכּוֹר מַעֲלָלֵי יְהוָה כִּי אֲזַכָּרָה
מִקֶּדֶם פְּלֶאֶף: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל פְּעֻלָּךְ, וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
יד אֱלֹהִים בְּקִדְשׁ דְּרָכְךָ מִי אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל
עֹשֶׂה פֶלֶא, הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָךְ: טז גֹּאֲלֵת בְּזֵרוּעַ עַמְךָ בְּנֵי
יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סֵלָה: יז רְאוּךָ מִיָּם אֱלֹהִים רְאוּךָ מִיָּם יַחִילוּ,
אֶף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מִיָּם עֲבוֹת קוֹל נִתְנוּ שְׁחָקִים, אֶף
חֲצֻצֶיךָ יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָךְ בְּגִלְגָּל הָאִירוּ בְּרִקִּים תִּבְלֵל,
רְגִזָּה וְתַרְעֵשׂ הָאָרֶץ: כ בֵּינֵם דְּרָכְךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמִים רַבִּים
וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְּעוּ: כא נְחִית כְּצֹאן עַמְךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

** באמרוך אל אלהים תכוון המילוי כזה: אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

צ * תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדר ודר: ב בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל, ומעולם עד עולם אתה אל: ג תשב אנוש עד דפא, ותאמר שובו בני אדם: ד פי אלף שנים בעיניך פיום אתמול פי יעבר ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציץ וחלף, לערב ימולל ויבש: ז פי כלינו באפה, ובחמתך נבהלנו: ח שתה עונתינו לנגדה, עלמנו למאור פניך: ט פי כל ימינו פנו בעברתך, פלינו שנינו כמו הגה: י ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה ורהבם עמל ואון, פי גז חיש ונעפה: יא מי יודע עז אפה, וכיראתך עברתך: יב למנות ימינו פן הודע, ונבא לבב חכמה: יג שובה יי עד מתי, והנחם על עבדיך: יד שבענו בבקר חסדה, ונרננה ונשמחה בכל ימינו: טו שמתנו פימות עניתנו, שנות ראינו רעה: טז יראה אל עבדיך פעלה, והדרך על בניהם: יז ויהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

קה * הודו ליי קראו בשמו, הודיעו בעמים עלילותיו: ב שירו לו זמרו לו, שיחו בכל נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו, ישמח לב מבקשי יי: ד דרשו יי ועזו, בקשו פניו תמיד: ה זכרו נפלאותיו אשר עשה, מפתיו ומשפטי פיו: ו זרע אברהם עבדו, בני יעקב בחיריו: ז הוא יי אלהינו בכל הארץ משפטיו: ח זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור: ט אשר פרת את אברהם, ושכועתו לישחק: י ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם: יא לאמר לה אתן את ארץ כנען, חבל נחלתכם: יב בהיותם מתי מספר, כמעט וגרים בה: יג ויתהלכו מגוי אל גוי, מממלכה אל

עם אחר: יד לא הניח אדם לעשקם, ויוכח עליהם מלכים: טו אל תגעו במשיחי, ולנביאי אל תרעו: טז ויקרא רעב על הארץ, כל מטה-לחם שבר: יז שלח לפניהם איש, לעבד נמפר יוסף: יח ענו בכבל רגלו, ברזל באה נפשו: יט עד עת בא דברו, אמרת יי צרפתהו: כ שלח מלך ויתירהו, משל עמים ויפתחהו: כא שמו אדון לביתו, ומשל בכל קנינו: כב לאסר שריו בנפשו, וזקניו יחכם: כג ויבא ישראל מצרים, ויעקב גר בארץ חם: כד ויפר את עמו מאד ויעצמהו מצריו: כה הפך לבם לשנא עמו, להתנכל בעבדיו: כו שלח משה עבדו, אהרן אשר בחר בו: כז שמו כם דברי אתותיו, ומפתים בארץ חם: כח שלח חשך ויחשך, ולא מרו את דברו: כט הפך את מימיהם לדם, וימת את דגתם: ל שרץ ארצם צפרדעים, בחדרי מלכיהם: לא אמר ויבא ערב, כנים בכל גבולם: לב נתן גשמיהם ברד, אש להכות בארצם: לג ויך גפנם ותאנתם, וישבר עץ גבולם: לד אמר ויבא ארבה, וילק ואין מספר: לה ויאכל כל עשב בארצם, ויאכל פרי אדמתם: לו ויך כל בכור בארצם, ראשית לכל אונם: לז ויוציאם בכסף וזהב, ואין בשבטיו כושל: לח שמח מצרים בצאתם, כי נפל פחדם עליהם: לט פֶּרֶשׁ עָנָן לְמֶסֶךְ, וְאִשׁ לְהָאִיר לַיְלָה: מ שאל ויבא שלו, ולחם שמים ושביעם: מא פתח צור ויזובו מים, הלכו בציות נהר: מב כי זכר את דבר קדשו, את אברהם עבדו: מג ויוצא עמו בששון ברנה את בחיריו: מד ויתן להם ארצות גוים, ועמל לאמים יירשו: מה בעבור ישמרו חקיו, ותורתיו ינצרו הללויה:

קלז א על נהרות בכל שם ישבנו גם בכינו, בזכרנו את ציון: ב על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה, שירו לנו משיר ציון: ד

אִיךָ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְיָ עַל אֲדַמַּת נֹכַח : ה אִם אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַם
 תִּשְׁכַּח יְמִינִי : ו תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי לֶחְכֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֵי אִם לֹא
 אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחֲתִי : ז זְכֹר יְיָ לְבְנֵי אָדוּם
 אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ, עַד הִסּוּד בָּה : ח בַּת
 בְּכַל הַשְׂדוּדָה אֲשָׁרֵי שִׁישָׁלַם לָךְ, אֶת גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלַת לָנוּ : ט
 אֲשָׁרֵי שִׁיאַחֲזוּ וְנַפֵּץ אֶת עַלְלִיךָ אֶל הַסֶּלַע :

קב * הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶל בְּקֹדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ : ב
 הַלְלוּהוּ בַּגְּבוּרָתִיו, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדָלוֹ : ג הַלְלוּהוּ בַּתְּקַע
 שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בַּנִּבָּל וּכְנוֹר : ד הַלְלוּהוּ בַּתֶּף וּמְחוּל,
 הַלְלוּהוּ בַּמְנִים וְעַגְב : ה הַלְלוּהוּ בַּצִּלְצָלִי שְׁמַע, הַלְלוּהוּ
 בַּצִּלְצָלִי תְרוּעָה : ו כֹּל הַנְּשָׂמָה תִהְלֵל יָהּ הַלְלוּיָהּ :

אחר שסיים תהלים יאמר זה :

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְיָ שָׁבוֹת עִמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח
 יִשְׂרָאֵל : וְתִשׁוּעַת צְדִיקִים מִיְיָ מֵעוֹזֵם בְּעַת צָרָה : וַיַּעְזְרֵם יְיָ וַיַּפְּלֵטֵם
 יַפְּלֵטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ :